

ДЖЕЙ РЪСЕЛ ГЛУТНИЦА АНГЕЛИ

Част 2 от „Марти Бърнс“

Превод от английски: Емилия Масларова, 1999

chitanka.info

1.

— Това момиче е съвсем голо!

— Моля?

Свалих вестника и погледнах шофьора. Отзад по яката му се белееха големи люспи пърхот. И тя се бе лъснала от помадата за коса. Вече не помня кога за последен път съм виждал помада за коса. Мъжът ме изгледа в огледалото за обратно виждане.

— Ей тук! Във вестника! И то, моля ви се, на трета страница. Гола жена с огромни, знаете с какво. Всъщност каква ти жена, направо си е дете. Тук пише „Сексапилната Сара, на 22 години. Парче и половина от Суонзи^[1]“. Какво означава това? И какво ми влиза в работата, че обичала вафли „Марс“? И какви са тези вафли „Марс“? Нещо като вафлите „Милки Уей“ ли?

— За пръв път ли сте в Англия, господине? — попита шофьорът.

Виждах в огледалото само малките му кафяви очички, от които обаче си личеше, че той е ужасно развеселен.

— Всъщност не — изпелтечих аз и пак насочих вниманието си към снимката. Беше изключено момичето да е на двайсет и две. — Но не съм идвал скоро.

— От известно време плакнем око с рубриката „Момичета от трета страница“ — поясни шофьорът. — Подарък от господин Р. Мърдок. Някои ще кажат, че са се превърнали едва ли не в институция.

— Като кралицата ли?

— По-скоро като херцогинята на Йорк. От кога не сте прекосявали големия гьол?

Трябваше да се позамисля, за да се сетя. Знаех, че съм идвал малко след като са спрели да излъчват телевизионния сериал „Солникови и Пиперкови“, но преди актьорската ми кариера да потъне чак на дъното на тоалетната. Беше по време, когато все още имах някаква актьорска кариера.

— Ако не ме лъже паметта, преди цели двайсет и пет години. Да ви призная, не помня точно. Но съм сигурен, че ми хареса.

— Е, тук времето наистина тече много бавно — вметна шофьорът. — Тук, в Англия, това ни е благословията и проклятието. Има много повече коли, много по-малко надежди. Нали знаете, госпожа Тачър. Но Англия си е Англия. Някои неща не се променят никога.

— *Всичко* се променя — рекох му.

Явно съм го казал с по-особен тон, защото шофьорът се поизвърна и ме погледна през посипано със снежец рамо. Стори ми се и че е кимнал възмутено, преди отново да се вторачи в пътя.

Всичко се променя.

От мен да го знаете. Изживял съм доста възходи и падения — много повече, отколкото някой вманиачен, изпаднал в депресия оператор на асансьор. От невръстна телевизионна звезда до бивше величие, още ненавършило и двайсет. От висините на холивудската известност до дълбините на анонимния позор. От бляскавите нощи в лъскави новички ягуари до скучните дни в очукани стари японски брички. От напарфюмираните деколтета на мацките от Суонзи до...

Е, сецате се...

Ето че от около година отново бях политнал като с катапулт от дълбините към шеметните висини. Лягам си значи, частен детектив, който се свираща в някакво приземно помещение и издирва из Източен Лос Анджелис латиноамериканци с изтекли визи, и се събуждам знаменитостта на града, която разказва на прехласнатите Опра, Дейв и Лари Кинг патилата си, все едно съм някой съвременен Свети Георги, избил до крак най-страховитите змейове в страната Киноландия. Сякаш за едно денонощие се преобразих от човек, на когото за неплатени сметки са му спрели водата, в звезда със свой си сериал по телевизията.

Така де: отново на върха, отново по телевизията.

След като (с доста късмет и немалка помощ от страна на някои твърде необичайни приятели) видях сметката на вече покойния — доколко ли е покоен? — Джак Рипън, мултимедиен мегамагнат и демон, кандидат-повелител на Лос Анджелис, и отново го запратих на дъното, откъдето той всъщност беше изпъзлял, си стъпих на краката (обути във флорщаймки). (Технически погледнато, се проснах, разбира се, по гръб в болницата, откъдето дълго не ме изписваха, но тук говорим образно. Пък й вече нося не флорщаймки, а обувки марка

„Бруно Маглис“. Така де, защо заради някакъв си О. Джей. Симпсън да се отказваме от хубавите патъци!) Още преди да съм обиколил всички телевизионни канали, откъдето се надпреварваха да ме канят за интервюта — да ви призная, смятам да предложа тези обиколки да бъдат включени като дисциплина в Олимпийските игри, не виждам с какво отстъпват на маратона или десетобоя, от тях излизаш дори още по-кален и обръгнал — вече бях сложил подписа си под документите, превърнали ме в главния човек в „Кълбо от огън“, новия криминален сериал. Не бях играл от цели двацет години — факт, който не смущаваше никого, освен мен, въпреки че щях да се снимам за телевизионния канал „Фокс“, за хората, осигурили ни толкова много бози — и бях готов да се закълна на каса бира и цяло гробище с гробове на майка ми, че никога вече няма да застана пред камера.

Макар че от мен да го знаете: не вярвайте и на думица от онова, което ви казват другите, особено актьорите. И се уверете, че майките им наистина са мъртви, когато те почнат да се кълнат върху гроба на майка си.

И така, отново застанах пред камерите: Марти Бърнс в ролята на Марти Бърнс, частен детектив. Гадни улици. Мъж, който не е чак толкова гаден. Върви сам. Жанрът ви е познат. Сигурно сте в състояние да изтананикате и насън музиката към него.

Най-интересното е, че колкото и невероятно да звучи, се справих чудесно.

Е, да, Де Ниро още не се озърта подплашено през рамо и Гуинет Полтроу сега-засега не се притеснява, че ще си изгуби корицата на списание „Пийпъл“, но изгледах крайния продукт и като тегля чертата, мога да кажа, че си ме бива. (Най-категорично не съм съгласен с коментара на критика от „Лос Анджелис Таймс“, който се изрепчи, че съм играел вяло, „като спаружения член на грохнал продавач на пипер“. Явно се е объркал човекът, вместо „сол“ е взел, че е написал „пипер“.)

Но както и да съм играл, „Кълбо от огън“ се превърна в хит. Е, не влезе в челната десетка, хората не хукнала да се развеждат заради него, не си зарязаха и работата, но дума да няма, сериалът се ядва, улиците наистина опустяват, когато го излъчват.

Стана от хитовете, каквито ви предлага „Фокс“ (е, не може да се мери с „Досиетата Х“ и „Симпсънови“). И които, слава на Аллаха,

винаги имат продължения.

И чиито права каналът задължително продава и в Европа и „защо не отскочиш до Стария континент да участваш в рекламната кампания?“.

Безплатно пътуване до Англия, и то все в първа класа — за какво повече мога да мечтая. Ето такъв хит.

Сецате се какво имам предвид.

— Всичко се променя — повторих аз, като поклатих глава и се отпуснах върху тапицираната с плюш седалка на лимузината.

— Щом така смятате, господине.

Метнах вестника и се зазяпах през прозореца. Ако не броим това, че карахме в противоположното платно на пътя — още нещо, което, общо взето, бях забравил и което, кой знае защо ми късаше нервите, въпреки че само се возех в колата — пейзажът около „Хийтроу“ не се различаваше особено от гледката край всяко голямо градско летище: скучен, плосък и задръстен от автомобили. Отворих минибара, скътан в единия ъгъл на лимузината, и огледах бутилчиците. Никога няма да седна да твърдя, че съм трезвеник, но в самолетите, особено по време на дълъг полет, не слагам и капка твърд алкохол в уста. Повечето хора направо превъртат от това, че в първа класа пиене — колкото щеш, и кой знае защо, забравят, че са се изръсили за билета с доста тлъста сума, която все покрива и цената на тези малки бутилчици. Някои пият колкото да убият скуката или да се приспят. На мен обаче, макар и по принцип да не ми прилошава в самолет, направо ми се повдига при мисълта да пия по време на полет.

Кое то си е странно, като се има предвид, че и да ми се додрайфа, когато не летя, то не е от пиене.

— Няма бира — отбелязах разочарован.

Дълбоко в себе си таях нежен спомен от британската бира.

— Как да няма, господине! Има — възрази шофьорът. — На рафтчето вдясно. Над чашите.

Плъзнах вратата на малкия шкаф и готово! — намерих цяла редица високи кутийки.

— Тези марки не ги знам — казах. — И кутийките са топли.

В мен се надигна друг, не чак толкова нежен спомен от бирата тук.

— Така и трябва да е, драги ми господине. Бирата е горчива. Но в хладилника би трябвало да има и една-две светли. Те вероятно ще ви допаднат повече.

Още един оглед на минибарчето и ето ти полустудена кутийка „Стела Артоа“. Шофьорът ме погледна завистливо, когато я отворих с прелестното „пшшшш!“, еднакво галецо слуха в която и да е страна.

— Бива си я — отбелязах аз и без изобщо да посягам към чашите, отпих юнашка глътка направо от кутийката. — Британската бира си е все така хубава, както я помня.

— Тази е белгийска — въздъхна шофьорът. — Правим я по лиценз.

Погледнах отстрани на кутийката.

— Вярно бе! Но само от 1367 година, поне така пише тук. И все пак ми се струва, че това кратко посещение ще ми хареса.

— Не се и съмнявам, драги ми господине.

Какво заблуждение!

Онези приятелчета от сателитния канал, откупил правата на „Кълбо от огън“ за Обединеното кралство, ми бяха запазили апартамент в тежкарския „Савой“. Вечерното движение в центъра на Лондон беше убийствено, но аз помолих шофьора да мине по дългия път, за да поразгледам забележителностите. Тръгнахме да обикаляме скъпите улици в Челси и Кенсингтън, после из Найтбридж, тази Мека за паралиите, тръгнали на пазар. Докато минавахме покрай добрия стар „Хародс“, си спомних нещо, за което, да ви призная, не се бях срещал от години.

Беше по време на първото ми посещение в Лондон, когато бях на седемнайсет години, бях на върха на славата благодарение на „Солникови и Пиперкови“ и си разигравах коня — държах се направо отвратително! Вдигнах се в Европа ей така, само защото се притръшка тогавашното ми гадже, блондинка и пишман манекенка с коефициент на интелигентност, който се свеждаше до двуцифрено число, дори и да прибавите бомбастичната ѝ гръдна обиколка. Та въпросното маце ме заряза някъде в района на Карнъби стрийт^[2] (във време, когато това име още означаваше нещо) заради един тип с черно поло — фолкпевец с дрезгав като шкурка глас, и аз се озовах в обятията на една италианка

— преподаваше плетене на дантели, непрекъснато се друсаше с каквото ѝ падне и имаше задник като сърце. Мен ако питате, във въпросната случка дейно участие май взе и пейотът^[3], та накрая се намерихме върху една от спалните, изложени в „Хародс“ — чукахме се като ненормални. Насъбраха се сума ти сеирджии, докато дойде охраната — никога дотогава не ми бяха ръкопляскали толкова много за изпълнение на живо. И досега недоумявам как не сме се озовали зад решетките, но май бутнахме на охраната малко от пейота (о, шейсетте години, какво блаженство!) и купихме спалнята. Сигурен съм, че никога не са я доставяли — най-малкото на мен — макар че и до ден-дневен пазя в кутия, която държа в гардероба в антрето, пъстрата дантелена кошничка за саксии, оплетена на ръка от моята шантава италианска изгора. Къде ли е тя сега?

Сантиметър по сантиметър напредвахме през задръстванията към средоточието на властта в Уестминстър. Дори накарах шофьора да спре, за да позяпам на воля сградата на парламента досущ някой окичен с фотоапарати турист от затънтен Блумингтън. Биг Бен и криволичещата Темза по залез-слънце представляваха призрачна гледка, която направо ме покърти. Колкото и величествени да бяха, високата часовникова кула и готическата сграда на парламента ми се сториха абсурдни и измислени като Замъка на Мара Пепеляшка в Дисниленд. Според мен такава е наследството ни от една култура, която вече цял век се крепи на картинки от филмите и телевизията: виждали сме всичко, като се почне от паметника на Вашингтон и се стигне до Тадж Махал, толкова много пъти, и то в най-различни *менте* контексти, та дори когато са истински, те ни се струват поредният декор или специални зрителни ефекти. Дори си мислим, че студията „Индъстриъл Лайт анд Маджик“ на Джордж Лукас е щяло да се справи по-добре. Ето докъде сме се докарали!

— А защо всъщност се казва Биг Бен^[4]? — попитах аз шофьора.

— Нямам никаква представа — отвърна той. — Защото е голяма.

— Хм — измучах аз.

Наясно съм, че жителите на даден град обикновено знаят най-малко за историята му, но аз поне мога да кажа чие име носи Дисниленд.

Шофьорът ме попита дали искам да продължим обиколката, аз обаче изведнъж се почувствах капнал след затворничеството в

самолета и си рекох, че май е за предпочитане да си намеря по-осведомен екскурзовод. Казах на човека да кара към хотела. Поизненадах се, че никой не е дошъл да ме посрещне — бързо свикваш с теб да се държат като със звезда, пък било то и доста помръкнала, както е в моя случай — затова пък ме чакаше страхотен апартамент със задължителната фруктиера полуизгнили плодове и бутилка възтопло шампанско. Дадох на пиколото бакшиш, който, ако се съди от реакцията му, си беше доста щедър, изхлузих си обувките и се проснах на леглото.

Върху нощното шкафче имаше дистанционно устройство за телевизора и аз го включих. Неизвестно защо открих само пет канала, освен хотелските, по които предлагаша порнофилми и информация за обслужването по стаите — по два даваха филмчета за градинарство. По друг канал двама дебеланковци играеха дартс, а пред камерата току се стрелкаше някакъв мазен тип в смокинг и с чара на човек, който приканя пред цирк хората да влязат на представлението. Докато онези двамата мятаха стреличките, той крещеше колкото му глас държи: „Начало на играта“ и обявяваше резултата. Така и не намерих сателитната станция, заради която бях прекосил океана, за да й дам едно рамо в рекламата на многосерийния филм, и отсъдих, че приемникът сигурно е повреден. Аха — да звънна на рецепцията и да им кажа да ми донесат работещ приемник, но се зазяпах по мятането на стрелички, което ми се видя интересно с онзи досадник, дето надничаше иззад едрия като канара мъжага. Въпреки това съм заспал още преди да разбере кой е победил.

Край на играта!

---

[1] Пристанищен град в Южен Уелс. — Б.пр. ↑

[2] Улица, известна с магазините си за младежко и спортно облекло. — Б.пр. ↑

[3] Упойващо вещество. — Б.пр. ↑

[4] Прочутата часовникова кула е наричана така по прякора на Бенджамин Хол, който през 1876 г. ръководи изграждането ѝ. — Б.пр. ↑

2.

На другата сутрин ме събуди телевизорът. В хотела имаха от онези системи, които включват автоматично гадния приемник, за да разбереш, че е оставено съобщение.

Не мога да ѝ се начудя на тази техника. Навремето по хотелите имаше телефонни апарати с лампичка, която мигаше, за да разбереш, че си получил съобщение. Или когато излизаш от хотела, се отбиваш на рецепцията и питаш:

— Някакви съобщения?

И чуваш отговор от раболепен лакей от плът и кръв. Да си призная, ми е малко мъчно за доброто старо време, когато администраторът в ливрея ти се тросваше: „Не, господине!“. Знаеше прекрасно, че не са оставени съобщения, нещо повече, че не си от хората, които имат и най-малък шанс да получат *някога* съобщение. Въпреки това човекът проверяваше най-съвестно — защото едно време хората си вършеха работата добре, и в думите му „Не, господине“, не само че нямаше и грамче снизхождение, обратното, макар и администраторът да бе наясно, че спадаш към графата на хората, които никога не получават съобщения, ти намекваше било с тона си, било с начина, по който те гледа, че не е зле пак да попиташ малко по-късно, понеже никак не е изключено съобщението да пристигне всеки момент — само това оставаше да го пропуснеш!

Най-малкото така ги помня нещата.

А сега какво — черният екран на телевизора ти мига, за да разбереш, че имаш съобщение.

Най-гадното, разбира се, е, че телевизионният екран не ти казва нищо повече от: *има съобщение за теб*. Пак трябва да питаш на проклетата рецепция. А сега администраторите никога не са раболепни, *винаги* се държат снизходително, дори и за теб да са се натрупали цяла купчина съобщения от папата, президента и Джери Сийнфелд.

Божичко, понякога се чувствам дърт мърморко.

Погледнах светещия часовник — и той вграден в телевизора. (Не че искам да ставам досаден или да плюя в ръката, от която ям — опазил ме бог! — но явно е само въпрос на време да почнем да използваме тези шибани телевизори и за кенеф.) Видях, че тъкмо минава осем. Нямах никаква представа колко часът е в Лос Анджелис, понеже и досега не мога да се оправя с тези часови пояси. Знаех само, че се чувствам така, сякаш излизам от тридневен тежък запой. Тръгна ли да пътувам по света, ставам на парцал — не ме търсете за нищо.

Първата ми работа бе да изключи телевизора, който още си мигаше. Огледах се за дистанционното устройство, но не помнех какво съм направил с него. Затърсих го опипом под завивките и ми се стори, че съм го открил при крака си, оказа се обаче, че това бил членът ми. Пикаеше ми се, та две не виждах.

На път за клозета натиснах напосоки копчетата отпред на приемника, но не постигнах нищо друго, освен да сменя програмата и да увеличи звука. Включи се порноканалът и аз поспрях, съгледал някакъв мърдащ задник. Начаса познах, че е на Шон Йънг^[1] (ваша работа, наречете го талант), но да ви призная, ми се стори малко рано за подобни забавления. Облекчих се във възможно най-дълбокия смисъл на думата и си наплисках лицето с вода — забелязах, че топлатата идва малко бавно, всъщност почти не идва. Въпреки това ме поразсъни и можете да си говорите всичко за качеството на телевизията в „Савой“, но хавлиените им кърпи са си направо страхотни.

Заметнах се в не по-малко пухкавия хотелски хавлиен халат — тъй като сметката щяха да платят онези приятелчета от сателита, можете да сте сигурни, че тази прелест ще поеме заедно с мен и с куфара ми назад към Америка — и хвърлих едно око на листа с менюто за обслужване по стаите, за да преценя доколко мога да се разпростра в поръчката за закуска. Не че не печелех добри — да не кажа, неприлични — пари от сериала „Кълбо от огън“. Или че не ми е приятно да се правя на звезда. (Всъщност...) Но веднъж вече съм изпадал в немилост. Навремето си бях тъпо хлапе, и в дните на „Солникови и Пиперкови“ се забавлявах до припадък, без обаче да оценявам какво притежавам. Бях се прочул съвсем неочаквано, още си бях с жълто около устата и смятах, че това ми се полага, че си го заслужавам и така ще бъде, докато съм жив.

После изпаднах от играта. Точно както след първия душ пада тен, получен със слънчево масло „Копъртоун“.

Знаех си, че *вероятно* и сега ще стане така. Не защото страдам от липса на самочувствие и от плахост, не защото ме мъчат черногледство или мирова скръб, а просто защото в шоубизнеса е така. Ако не вярвате, питайте Филип Майкъл Томас или Лари Линвил — някой да ги помни сега?

Та бях решил този път да не допускам всичко да се изнизва покрай мен, както пясък между пръстите. Бях си наумил да изживея в пълна мяра всеки миг на лукс, да му се радвам и да подхранвам и ненаситното си, и бездруго раздуто до пръсване его.

Ето как — най-малкото в хотел „Савой“ на пъпа на Лондон, можете да профукате трийсет долара за закуска, състояща се от някакъв си бекон с яйца и изстинало кафе.

Затова пък само да знаете колко ми се услади!

Звъннах на рецепцията да разбере за съобщението.

— Стая номер? — попита отруден глас с неустановен пол.

— А вие не знаете ли? — поинтересувах се аз.

— Моля?

— Не знаете ли и без да ме питате, от коя стая ви се обаждам? Не го ли пише върху компютъра, таблото или каквото там е пред вас?

— А вие не знаете ли кой номер е стаята ви? — тросна се той (тя?).

— Да — рекох аз.

Знаех, естествено, но не исках да се давам току-така.

— Защо тогава не ми казвате?

— А защо да ви казвам, след като вече знаете?

— Защото сега вече се усъмних.

— Но... — подхванах пак, но се опомних овреме — схванах, че съм загубил битката.

Ако *наистина* имах самочувствието на звезда, щях да се нацупя и да вдигна скандал. Стана ми приятно, че още не съм се докарал дотам да се цупя за щяло и нещяло и простих на администратора (администраторката?), задето ме е дарил с това мъничко, ала важно за мен късче самопознание. На драго сърце разгласих тази тъмна тайна — номера на хотелската стая.

— Имате съобщение от Джун Хановър от телевизия „Стар“. Ще ви чака в централното фоайе на хотела. Помоли да слезете, когато ви е удобно.

Нямах намерение да благодаря, но администраторът затвори още преди да съм имал възможност да го сторя. Мислех да питам кога е получено съобщението, не исках обаче да рискувам и да звъня отново на рецепцията. Взех си набързо един душ — топлата вода тук определено си беше проблем — облякох си надве-натри една риза и панталон, грабнах от багажа поизмачканото яке и хукнах надолу към фоайето.

Хотелските фоайета наистина са нещо невероятно. Обичам да се мотая из тях. Има нещо вълнуващо и романтично да се разхождаш из такова фоайе, дори и да не си отседнал в хотела — изживяването е неповторимо. Е, може би ще го изпитате и в чакалните на летищата, но те са твърде неизискани и гъмжат от разни откачалки, членове на една или друга секта, и от китайски монахини, които се опитват да ти пробутат цветя и спасение. Сигурно и в чакалните на железопътните гари от трийсетте години на нашия век е витаел същият дух. Духът на нещо преходно и мимолетно, почти нереално. В хотелските фоайета хората се държат, стъпват различно. Дори само фактът, че си в такова фоайе, те кара да се чувстваш по-различен. И това усещане се засилва в тузарски хотели като „Савой“, но понякога се долавя и в най-евтиния крайпътен мотел, стига в него да има машина за лед. Или може би само така ми се струва.

Прекоших с бавна крачка мецанина — и досега непознатите в хотелските фоайета ти се усмихват и очароването на такива места е може би тъкмо в това: че са последните аванпостове на инак отдавна погребаната любезност — и влязох в главното фоайе. Из просторното помещение се виждаха двайсетина-трийсет души, всичките в скъпи-прескъпи костюми — пиеха кафе, ядяха кроасани и четяха вестници. Открих начаса Джун Хановър. Седеше сама на голямо канапе, което изглеждаше много удобно. Беше облечена в модно костюмче в бананов цвят и носеше куфарче с големия червен знак на сателитния канал. Беше и единствената жена наоколо.

Така де, все пак изпълнявам главната роля в многосерийна кримка.

Още щом ме забеляза, тя се изправи и докато ми протягаше ръка, изтърва купчинката листове, които държеше.

— Господин Бърнс! Добро утро! Аз съм Джун Хановър. О, боже!

Явно се разкъсваше — не знаеше дали да ме гледа в очите или да се наведе и да си събере листовите. Пресегнах се и ги вдигнах.

— О, благодаря ви, господин Бърнс!

— Наричайте ме Марти! — ухилих се аз.

— Марти — кимна жената и също се усмихна.

Имаше криви зъби и бе леко разногледа, но инак беше доста привлекателна — по онзи безспорно лъскав начин, както са привлекателни дребните шефове. Затруднявах се да кажа как точно изглежда заради модния костюм, който ѝ стоеше като чувалче от амбалажна хартия. Но жената имаше големи бляскави очи и веднага ми стана симпатична.

Седнах на канапето, което, както се оказа, не беше чак толкова удобно, и Джун се плъосна до мен.

— Извинявайте, че ви накарах да чакате толкова дълго — рекох ѝ. — Ако знаех, че сте във фойето, щях да дойда по-бързо. Откога висите тук?

— О, само от седем часа — отвърна жената.

— От седем часа ли! — ахнах аз и си погледнах часовника. Беше два часът — поне толкова показваше. Бях забравил да го преместя, след като самолетът се приземи. Вдигнах очи и съгледах в дъното на фойето голям стенен часовник — показваше десет без малко. — Значи чакате тук цели три часа?

— Това ми е работата — отвърна Джун.

Погледна ме някак подозрително. Явно не се държах като звезда. Понечих да се извиня отново, но се притесних, че ако продължа да се правя на много скромна, жената ще вземе да ми поиска някакъв документ за самоличност. Нямах смисъл да рискувам след онзи разговор с рецепцията.

— И какво ще правим сега, Джун? — поинтересувах се аз.

— Щом сте готов, ще ви заведе в седалището на телевизия „Стар“. Но не е бързо. Не искате ли първо да пийнете кафе?

Погледнах листа с менюто върху масичката и видях, че чашка кафе тук струва цели две лири стерлинги. Това, кажи-речи, бе

достатъчно, за да се изкуша и да си поръчам две-три чаши, но току-що бях закусал и бях почти сигурен, че ще имам предостатъчно възможности да похарча доста пари на телевизионната компания.

— А, не. Хайде да вървим в телевизията.

— Блестящо! — възкликна Джун.

Епитетът ми се стори преувеличен, но последвах жената, когато тя се запъти да повика лимузината.

Телевизия „Стар“ се помещаваше в голям комплекс от сгради, наречен Канеъри Уорф^[2] — намираше се някъде из дебрите на Ийст Енд^[3]. От пътните табели разбрах, че сме се насочили към Айл ъф Догс^[4].

— Значи компанията се намира на остров? — попитах аз Джун.

— Не — отвърна тя.

— Но тук пише Айл ъф Догс — посочих аз през прозореца поредната табела край пътя.

— Да, така е, ала всъщност това не е остров. Просто се намира на един от завоите по реката.

— Аха — рекох, макар че пак не ми беше станало ясно. — Защо тогава се казва Айл ъф Догс? Какви са тези псета?

Жената само издаде устни и сви рамене.

— И аз не знам. Никога не съм се замисляла.

— Там няма ли кучета?

— Има, но точно колкото и навсякъде другаде в Лондон — каза тя.

— Жалко!

— Да не сте любител на кучетата?

— Не бих казал — отговорих аз. Забелязах, че изведнъж е започнала да ме гледа някак странно. — Прозвуча ми красиво — добавих аз.

Джун кимна и от немай-къде се усмихна.

— А имате ли представа защо се казва Биг Бен? — реших да питам и нея.

— Моля?

— Биг Бен. Кулата с... всъщност все едно! — рекох.

Тя пак кимна и реши да не ме пита повече.

Канеъри Уорф се оказа всичко друго, но не и красив. Представляваше огромен и общо взето нов административен комплекс, над който се извисяваше прилична на фалос кула — едва ли не пародия на самата себе си, построена наред квартал, който инак си беше доста окаян. Лимузината ни остави точно пред голямата пишка. Погледнах нагоре към главата, сетне към хотела зад реката, който изглеждаше не по-малко нов. Всичко носеше печата на утилитарното и на корпоративния дух, сякаш хората напяваха отвътре: „Добре че само работя тук“. Архитектите са големи кретени, така да знаете.

— Не е жълта — отбелязах аз.

— Моля? — попита Джун.

Защо ли го повтаряше непрекъснато?

— Мислех, че сградата ще е жълта, но тя не е. Вероятно заради името. Какво общо има с канарчетата?...

Видях върху лицето на клетата жена нещо, което може да бъде описано само като ужас, и млъкнах още преди да съм си задал въпроса.

— Харесва ми — отбелязах ухилен. — Айл ъф Догс. Канеъри Уорф. Кучета. Канарчета. Прелестни британски имена.

Джун се усмихна много притеснено и ми махна да влизам.

— Май има и гъски — промърморих едва чуто, докато влизах през въртящата се врата.

Джун се направи, че не ме е чула, но върху бузата ѝ заигра лек тик, от което разбрах, че ме е чула, и още как!

Кабинетите и студиата на „Стар“ заемаха три етажа от небостъргача. Прекарах почти цялата сутрин в това да се разхождам напред-назад и да се ръкувам, дори дадох няколко автографа, но останах с впечатлението, че секретарките и другият обслужващ персонал са били помолени да ми ги поискат, съдейки от това, че те май не знаеха кой точно съм. Имаше си ги и обичайната изкуствена бодрост и превзет смях на прискърбно несметните смешки, но тези неща си вървят в комплект и са част от работата. И понеже стана дума за работа, не можех да се оплача от посрещането, понеже през последните десет години не бях вършил нищо друго, освен да преследвам из Лос Анджелис разни отрепки и дребни престъпници.

След поредицата от — слава богу! — кратки запознанства с големите клечки във фирмата, които си умират да *се снимат* с актьори и знаменитости, но по-скоро ще преотстъпят поименните си акции във фирмата, отколкото да поговорят като хората с теб — се заехме със същинската работа. Джун Хановър ме заведе в отдел „Връзки с обществеността“ на телевизията — направо си биеше на очи колко далеч от шефските кабинети се намира той — където ме чакаха трима ухилени до уши младежи, които очевидно още не бяха навършили и трийсет години и всички до един бяха с черна, зализана назад коса. Бяха си свалили саката, бяха запретнали ръкави и бяха с тиранти, все в различни цветове: червени, златисти и морави. „Морави ли?“, запитах се аз. Ако се съди от вида на младоците, те сигурно спазваха някакъв график, да не би да се появят в един и същи ден с еднакви тиранти или пък с тиранти в цветове, които не си пасват.

(Между другото, хич нямам вяра на хора, които носят тиранти. Едно време май са им викали презрамки за панталони, но и да наречеш свинята пиле, това още не значи, че равинът похапва свинско. Не харесвам тирантите, дори когато ги носят селяни. Около тях витае духът на *осемдесетте*. Лошо десетилетие, дума да няма! Е, и седемдесетте не бяха по-приятни, но поне никой днес вече не се разхожда по анцуг. Макар че някой наскоро ми каза как бакенбардите пак излизали на мода. Бог да пази душите ни!)

Всички се представиха, аз обаче не запомних нито едно име. Не съм от най-любопитните, но нямаше как да не видя огромния плакат с реклама на сериала върху стената. Сигурно го бяха правили тук, защото не го бях виждал в Щатите и нямах представа как са се сдобили с тази снимка. На нея бях в едър план и се мръщех срещу фотоапарата. Долу в единия край пишеше „Кълбо“, а в другия — „От огън“. Върху гърдите ми се мъдреше знака на телевизионния канал: „С“, все едно съм Супермен. Но планът наистина беше много едър, виждаше се всяка пора по лицето ми, която тук приличаше на дупка на мазен пор, а разстоянието между предните ми зъби бе толкова голямо, че през него преспокойно би минал и влак. Беше от гадните портрети, каквито очакваш да ти нарисува човек като Робърт Кръмп^[5] и които ще постигнат всичко друго, но не и да накарат зрителите да сменят канала и да се забавляват с многосерийния екшън.

Беше гротескен.

— Хваща окото, нали? — каза господин Червения.

(От немай-къде реших да разграничавам тримата по цвета на тирантите.)

— Безспорно — отвърнах любезно аз.

— Знаехме си, че ще ви хареса — кимна Моравия.

Добави и намигване. Извърнах се към Джун, но и тя се бе вторачила притеснено в плаката. Сигурно се страхуваше да не взема пак да я питам за Биг Бен.

Господин Златистия пое нещата в свои ръце.

— Имаме някои идеи, които бихме искали да опитаме, Марти. Дали обаче да не ги обсъдим, докато обядваме?

— Защо не! — съгласих се аз.

— Какво ще кажете да опитаме индийската кухня? Наблизо има едно чудесно ресторантче, ще ни донесат поръчката направо тук. Или може би да отскочим дотам. Как предпочитате?

Погледнах още веднъж плаката и си представих как индийските гозби ми присядат, докато се гледам как съм надвиснал застрашително над кабинета.

— Нека по-добре да излезем — отвърнах аз.

— Блестящо! — възкликнаха в хор Червения и Моравия.

И така, изнесохме се цялата тумба.

Златистия нямаше намерение да кани и Джун, но аз настоях. Така де, беше висяла цели три часа в хотелското фоайе, беше ме чакала още от изгрев-слънце и тези мазници можеха да направят ако не друго, то поне да поканят и нея на обяд. Моравия се понамръщи, когато тя каза, че ще дойде на драго сърце, но Златистия само се усмихна.

Лимузината си беше тръгнала отдавна, затова пък долу ни чакаше голямо черно такси. Уж ресторантът беше на някакви си две преки от административния комплекс, а кварталът стана съвсем бедняшки. Чистичкият бял цимент на Канеъри Уорф отстъпи място на евтини жилищни блокове от избелели тухли, нашарени с графити. Мястото всъщност им напомняше финансовия район в центъра на Лос Анджелис, където високите банкови кули се възправят рамо до рамо с приютите за бездомни и безплатните кухни за социално слаби. А това говори достатъчно красноречиво за хората, които работят в огромните

административни постройки. Пъстрият ми ескорт се запретна да ми прави мили очи: тримата се надпреварваха да ми обясняват какъв страхотен сериал бил „Кълбо от огън“ и колко се радвали, задето щели да бърра-бърра-бърра... но преди да излезем от кабинета, и тримата си облякоха саката, та вече не знаех как да ги различавам. Успях криволяво да разпозная Златистия, когато той плати таксито, а щом влязохме в ресторанта и ни настаниха на маса до прозореца, побързах да си сваля сакото. Искан ли питане — тримата хубавци от „Връзки с обществеността“ начаса последваха примера ми, разкривайки истинските си цветове, и аз се подсмяхнах, доволен от собствената си изобретателност. Джун седна до мен и забеляза, че се смея под мустак. Така си спечелих още един озадачен поглед, после обаче тя измери с очи колегите си един по един, пак се извърна към мен и ме погледна съзаклятнически. Май се бе досетила каква игра играя и беше на моя страна.

Гледката зад прозореца не бе от най-ведрите, затова пък самото заведение беше уютно и светеше от чистота. А и ухаеше на вкусно, макар че някъде в дъното се чуваше същата виеща музика, каквато пускат във всички индийски ресторанти. Помещението беше дълго и тясно, масите бяха наслагани едва ли не една върху друга. Почти всички бяха заети предимно от типове и от двата пола в модни костюми и аз реших, че вероятно са от търтеите, дето се подвизават на Канеъри Уорф. Листът с менюто беше дълъг-предълъг и аз не разбрах нищичко от него. Ходил съм няколко пъти на индийски ресторант и в Лос Анджелис, но индийската кухня не е сред основните за Калифорния. Изобщо не може да се мери по популярност с евтините мексикански и тайландски кръчмета, които сякаш нямат чет. Направих някаква връзка между „виндалу“ и „диария“, но инак менюто си беше тъмна Индия за мен.

— Дали да не поръчаме по малко от всичко и да си го разделим?
— предложи Джун.

Побързах да кимна и оставих листа с менюто — камък ми падна от сърцето, че не се налага да се опитвам да произнасям шантавите имена на ястията.

— Тук кухнята е чудесна — поясни Червения. — Това е единственото заведение в тази част на града, където освен обичайното меню тандури предлагат и южноиндийски ястия. Откакто представиха

ресторанта в едно от мъжките списания, рядко ще намериш свободна маса, но той пак си остава най-добрият наоколо.

Келнерът дойде да ни пита какво ще прием. Всички си поръчаха „Кингфишър“ и макар да нямах представа какво е това, се присъединих към тях.

Говорехме си общи приказки, докато ядяхме ордъоврите: какви ли не вкусноти, въпреки че самоса ме хвърли в тъч.

— Това не беше ли диктаторът на Никарагуа? — попитах аз, както оглеждах предпазливо малките триъгълни банички — да не би в тях да има скрити капани.

Тримата мъже се спогледаха, Джун прихна.

— Сомоса — каза тя. — А това тук е самоса. Произнася се различно. А и е по-вкусно.

Беше права за вкусното, но докато ядях баничките, все пак се чувствах настроен доста контрареволуционно. „Кингфишър“-а също си го биваше. Определено изпитвах все по-топли чувства към британската бира, докато не прочетох етикета и не видях, че бирата всъщност е индийска.

Докато обядвахме, си говорехме колкото да се намираме на приказка. Те ми задаваха дежурните въпроси за Лос Анджелис: не, никога не съм се срещал с О. Джей Симпсън, да, никой никъде не се придвижва пеш, съжالياвам, но не знам дали е истина за Ума Търман и Матю Макконъги, разказах и един-два от последните холивудски вицове. Шарените момчета бяха благодатна публика, смееха се, кимаха, въсеха се, клатеха глави, когато бе нужно, но аз долавях, че не ги свърта да стигнем до следобедната работна тема. Хванах се, че говоря и гледам, кажи-речи, само Джун, а тя непрекъснато се разсейваше от яденето — не я виня при тези вкусноти, които ни бяха поднесли.

Собственикът на заведението се отби на нашата маса да изслуша похвалите за кухнята, макар че Моравия подметна как едно от ястията било пресолено. Човекът се хвърли да се извинява, чак ми домъчня, задето се унижава така, но Моравия явно очакваше тъкмо това. Останах с впечатлението, че е от хората, които винаги се възползват от ситуацията, стига да решат, че превъзхождат по обществено положение околните, затова възразих и казах на съдържателя, че на мен пък въпросното ядене ми е харесало много, и клетият човечец се видя в

чудо: не знаеше дали да започне да благодари на мен или да продължи да се извинява на Моравия. Добре че келнерът дойде да събере чиниите и така собственикът си намери повод да се измъкне.

— Е, Марти — подхвана Златистия, след като разчистиха масата. — Имаме една идея.

— Това винаги е опасно — казах аз.

Джун прихна, но Златистия я изгледа кръвнишки и смехът ѝ премина в кашлица.

— С какво сте най-известен? — попита ме Златистия и ми отпрати една от усмивките, запазен знак на „Връзки с обществеността“ — демек, внимавай да не паднеш от коня.

— Хм — престорих се аз, че мисля. — С това, че оплешивявам лошо?

Смях от задните редове на балкона.

— Сериозно ви питам. С едно-единствено нещо? — подкани пак Златистия.

Усмихнах се и свих рамене.

— Джак Изкормвача! — изграчи Моравия.

— Точно така — съгласи се Златистия. Мен ако питате, не бе доволен, че Моравия му е отнел палмата на първенството. — Тъкмо вие изобличихте лошия стар Джак Рипън. Марти Бърнс, ас на детективите, разбулва случая с Джак Рипън, по прякор Изкормвача.

— Вчерашна новина, нали така, момчета? — усмихнах се аз на Джун. — И момиче.

— Я чакайте — рече Златистия и вдигна пръст.

— Страхотно! — прошепна Червения.

Моравия кимна. Погледнах към Джун и открих (както приляга, разбира се, на един истински ас) значително по-малко ентузиазъм.

— А с кое престъпление е най-известна Англия? — попита Златистия, като се наведе напред.

Идеше ми да кажа нещо от рода на двата века културен империализъм и колониално потисничество, наложено на безброй милиони навред по света, но подозирах, че това не е отговорът, който Златистия очаква.

— Джак Изкормвача? — рекох с въздишка.

— Ами да! — ахна Златистия и плесна с ръце.

След като бе пуснал бомбата, се облегна доволен на стола.

— Представяте ли си? — намеси се и Червения. — Марти Бърнс, звездата на „Кълбо от огън“, е дошъл в Англия не само със страхотен нов сериал, но и за да разбули вековната загадка на убийствата в Уайтчапъл^[6]. Човекът, благодарение на когото Джек Рипън си получи заслуженото, разкрива кой всъщност е бил онзи, първият Джек Изкормвача.

— Това е сбъднатата се съкровена мечта на всеки, който работи в рекламата — добави Моравия и кимна.

Това отприщи в съзнанието ми низ от пренеприятни образи, но аз направих всичко по силите си да не им обръщам внимание.

— И как точно очаквате да се досетя кой всъщност е бил Джек Изкормвача?

Златистия отново взе нещата в свои ръце.

— Това е последната ви грижа, Марти. Всъщност никой и не очаква от вас да разбулите загадката на Джек Изкормвача. То си е и невъзможно! Но само си помислете какъв шум ще се вдигне, щом обявим, че *възнамерявате* да се заемете със случая! Жълтите вестници ще лапнат историята като топъл хляб. А с вашата биография дори онези надути пуюци от „Гардиан“ ще захаят въдицата. Ще пуснем бомбата в навечерието на премиерата на „Кълбо от огън“ и ще я експлоатираме възможно най-много през следващите два-три дни. Така ще си вдигнем рейтинга — поне в началото, пък после нещата ще потръгнат от само себе си.

— И какво точно искате от мен?

— Съвсем малко — поясни Червения. — Ще ви пратим в Ийст Енд. Ще ви снимаме с фотоапарат и камера как обикаляте и слухтите из различните места, където Изкормвача е извършил убийствата. Защо да не се отбиете и до Британската библиотека — ще ви заснемем как се ровите в стари книги и вестници. После ще пуснем на жълтите вестници някоя и друга партенка какво сте открили.

— Но аз няма да съм открил нищо.

— Имате ли представа, Марти, колко много книги са написани за убийствата в Уайтчапъл? Изкормвачологията е една от най-доходните индустрии. Ще вземем оттук-оттам някои данни и готово! Ще скальпим уж нова версия за случилото се.

— И кралското семейство — вметна Моравия. — Няма да сбъркате, ако обвините някой член на кралското семейство.

— Точно така — кимна Златистия. — Теории за какви ли не заговори и заговорчета — дал бог! Само да избираш. Можем дори да измислим нещо ново.

— А защо и да не разбудя загадката? — казах аз.

Всички се спотаиха — не знаеха дали се шегувам, или съм сериозен.

— Майтап! — рекох им.

Отново смях — бяха оценили чувството ми за хумор.

— Е, какво ще кажете, Марти? — подкани Златистия.

Защо да си кривя душата, идеята не беше за изхвърляне. Момчетата май си разбираха от работата, нещо, което в началото не исках да им призная. Стори ми се, че номерът ще мине и успехът на рекламната им кампания е в кърпа вързан, макар и да се притеснявах малко, че всеки ще надуши за какво става въпрос.

— Какво ще кажете? — обърнах се към Джун.

Тримата ѝ колеги се вторачиха в нея с пронизващи като лазер очи. Тя безспорно го усети.

— Допада ми, Марти — отвърна жената. — Според мен това наистина ще пробуди интерес към вас и сериала. Мисля си, че и на вас ще ви е забавно.

Лицето на Златистия се озари от огромна усмивка, макар и да ми се стори, че Моравия е разочарован или най-малкото изненадан от колективния дух на Джун.

— Но дали все пак не трябва да знам едно-друго за случая? — не мирясвах аз.

— Вече сме ви подготвили някои нещица — успокои ме Червения. — Кратко резюме, което обаче съдържа всички ключови имена и дати. Няма да се затрудните да го запомните, все едно учите сценарий. Пък и задачата ви е да заблудите неколцина журналисти, нищо повече. Ние ще държим истинските изкормвачолози далеч от вас.

Искормвачолози ли? Нима говореше сериозно? Реших да не го правя на въпрос. Както и това, че никога не ме е бивало особено да си помня репликите в сценариите. Не току-така ми викат Бърнс Двайсетия дубъл. И все пак...

— Добре — казах, като най-демонстративно се обърнах първо към Джун и чак след това към Златистия. — Съгласен съм!

— Вие, Марти, сте върхът! — възкликна Златистия.

— Цена нямате — заприглася му и Моравия.

Вече се чудех каква ли роля играе в този малък триумвират.

— Точно така — отбелязах и се изправих. — Имате ли представа къде тук е стаичката на Изкормвача?

Златистия посочи стълбището в дъното на заведението. Тъкмо бях направил две крачки по тясната пътека между масите, когато някъде отзад гръмна оглушителен трясък. Извърнах се сред писъците и крясъците и видях, че голямото огледално стъкло точно до нашата маса е станало на сол — навсякъде имаше парчетии.

Златистия и Червения бяха скочили на крака и тръскаха от себе си стъклото. Моравия се беше проснал на пода, върху челото му зееше рана, от която струеше кръв. И в косата на Джун имаше парчета стъкло, но тя вече беше при Моравия — бе притиснала до главата му салфетката, за да спре бликащата кръв. Може и да не ви се вярва, но никой от другите посетители като че ли не бе пострадал.

Втурнах се към входната врата колкото да видя как един черен автомобил отпрашва и се скрива зад ъгъла. Беше изключено да разчета регистрационния номер, а дори и да имах възможност да поразгледам колата, пак нямаше да позная кой английски модел е.

Червения и Златистия помогнаха на Моравия да се изправи и го поведоха към един стол встрани от счупеното стъкло. Забелязах, че собственикът на ресторанта говори по телефона — вероятно се обаждаше на полицията и на „Бърза помощ“, а келнерите се опитваха да успокоят другите посетители. Или най-малкото да им попречат да се измъкнат, без да са платили.

Джун още стоеше до масата — изглеждаше доста стъписана. От китката ѝ капеше кръв, но тя бе на Моравия. Намерих чиста салфетка, топнах я в каната с вода и измих кръвта по ръката на жената. Докато го правех, тя ме наблюдаваше, но пак не каза нищо.

— Стой мирна — наредих ѝ ни в клин, ни в ръкав, докато махах стъклата от косата ѝ.

Дойде и съдържателят, придружаван от един сервитьор. Зае се да оглежда щетите, затрупа ни и с лавина от извинения. Всъщност направо си скубеше косите.

Сякаш вината беше *негова*.

Едва сега забелязах тухлата наред масата, наред блюдото с един от специалистите: пешвари наан. Очевидно бяха метнали

именно нея, за да счупят стъклото. (Ас на детективите, нали помните?)

Беше мръсна, очукана и стара, голяма колкото половинка ръжен хляб. Не я взех, разбира се, първо трябваше да дойдат полицаите, но и не беше нужно, за да прочета онова, което бе издълбано по всичките ѝ правоъгълни страни:

УЛТИМА ТУЛИЙ

---

[1] Шон Йънг (р. 1959), американска актриса, бивш фотомодел.
— Б.пр. ↑

[2] Букв. Пристанът на канарчетата (англ.). — Б.пр. ↑

[3] Голям промишлен и работнически квартал на изток от лондонското Сити. — Б.пр. ↑

[4] Букв. Островът на псетата (англ.). — Б.пр. ↑

[5] Автор на комикси. — Б.пр. ↑

[6] Един от най-бедните квартали в Ийст Енд. — Б.пр. ↑

3.

Онези приятелчета от „Връзки с обществеността“ в телевизия „Стар“ задвижиха рекламната машина и след два дни рано-рано сутринта, толкова рано, че още никой нормален човек не беше станал, се озовах в странно кътче на лондонския Ийст Енд, заобиколен от цяла сюррия оператори и фотографи, които крещяха колкото им глас държи. Както и бе обещал, Златистия, който всъщност се казваше Мер, ми бе предоставил кратко резюме с подробностите около Изкормвача. Беше ми пратил и към дузина книги по темата и предния ден едва ли не до вечерта аз се рових из тях. Както се убедих, версиите кой точно е Джек Изкормвача и какви са обстоятелствата около убийствата в Уайтчапъл бяха точно толкова много, колкото и авторите, решили, че в тази история има хляб. А ако се съди от дължината на библиографиите в книгите, хлябът никак не беше малко.

Мер или някой от подгласниците му — още не знаех как точно се казват Червения и Моравия — беше спретнал прилично резюме и аз насочих усилията си към това да го запамята. Все не можех да запомня някои от имената и датите и коя проститутка къде и кога е убита, но Джун Хановър ми се притече на помощ, повторих с нея всичко няколко пъти и накрая отсъдих, че ще се преборя и с най-педантичния репортер. Мер бе възложил на Червения да ми бъде детегледачка и бавачка, или както там го виждаха, но аз помолих за мен да се грижи Джун. Мер склони на бърза ръка, но забелязах как оглежда скришом жената от глава до пети, сякаш питаше: за какво ти е притрябвала?

Бях почти сигурен какво му се върти в главата, но противно на предположенията му не проявявах и най-малък „романтичен“ интерес към Джун. Беше симпатична, както е симпатично мишле, но колкото и да се наслаждавах на множеството суетни уловки на известността, в репертоара ми не влизаше да се правя на сексуален хищник. Само не ме разбирайте погрешно: и аз като всеки нормален мъж си падам по тънката част, но и досега помня прекрасно шантавото холивудско

време, когато не знаех с кого лягам и с кого ставам, та предпочитах то да си остане в миналото.

От една страна, вече не съм така млад, както едно време; пак ме гони нагонът, но не с предишната ненаситност. Или може би бе станал малко по-придирчив и не така всеяден.

От друга страна, уж си имах гадже в Лос Анджелис. Ние с Роза Мендес си бяхме спасили взаимно живота, и то в широкия смисъл на думата, и още ходехме, макар и на пресекулки: ту се разделяхме, ту отново се събирахме. Когато тръгнах от Холивуд, се бяхме разделили вече не помня за кой път, но дълбоко в себе си не бях готов поне засега да скъсам окончателно.

Но както и да е. Та помолих за мен да се грижи Джун не защото смятах да я свалям, а понеже ми беше симпатична. И понеже не харесвах другите трима младоци от отдела и начина, по който те се държаха с нея.

(Някъде при панкреаса ми бълбука извор на порочна откровеност, която все пак ме принуждава да си призная, че нравственият ми патос на застаряващ мъж, с който се кича, сякаш е лъскава значка, не е съвсем неопетнен: докато снимахме на Хавайските острови коледната серия на „Кълбо от огън“, в която, така да се каже, съживявахме частния детектив на Том Шелек, решимостта, с която избягвах всякакви свалки, се пропука, когато се изправих лице в лице с предложението на младичка актриса, за която се шушукаше, че правела ненадминати минети, слухове, достигнали и до моите инак съвсем неосведомени уши. Та мълвата се оказа съвсем точна, но после, измъчван от угризения на съвестта, си признах най-чистосърдечно пред Роза — чувате ли как бълбука тази моя откровеност? — което доведе до първото скъсване. А всичко това само иде да подсказе, че с годините ние не ставаме по-мъдри, просто съзнаваме по-ясно колко сме податливи на глупостта.)

Оказа се, че в Ийст Енд имало колкото щещ кръчми и плочи, отбелязващи — всъщност прославящи — различните места, където Изкормвача е извършвал убийствата. Джун ми обясни, че дори се срещали хора, предлагащи обиколки на местата в квартала, свързани с Джек Изкормвача, и както сигурно вече се досещате, при Майтър Скуеър, където е била съсечена Катерин Едоус, при моя малък медиен цирк спряха неколцина туристи, които започнаха да щракат с

фотоапаратите и които бяха предвождани от шишко с бакенбарди и в дрехи от времето на кралица Виктория. Начинанието си беше доста безобидно — убийствата все пак бяха станали преди цели сто, че и повече години, но кой знае защо, ме побиха тръпки при вида на зяпналите, кикотещи се сеирджии. Дали след половин-един век такава групичка нямаше да върви по кървавите следи на Джон Уейн Гейси, Тед Бънди или Хенри Лий Лукас, предвождана от някой предприемчив тип от двайсет и първото столетие с морави тиранти и тежкарска вратовръзка? Виж, подобно начинание вече не ми се видя чак толкова безобидно.

Приключихме малко след един. Аз съм в Индустрията от доста отдавна и съм свикнал на рекламните сеанси, понасям ги, общо взето, добре, но днес вече бях достигнал границата на издръжливост — цял предобед бях принуден заради фотографите да позирам по различните пивници (и както се досещате, да се наливам) с халби бира, та ми се маеше главата и ми се ядеше нещо по-питателно. Бяха се разотишли всички без Джун и един веселяк фотограф от „Стар“, казваше се Кинг, на когото бяха възложили да ме придружава и да запечатва моето „разследване“.

— Обяд — каза Джун. — Хмм...

— Моля? — попитах аз.

— Точно тук е мястото да опитаме индийската кухня. На Брик Лейн се намира най-доброто индийско заведение в града. Но не знам дали ти се ходи там след онова, което се случи завчера.

— Да идем в „Клайн“ — предложи Кинг и намигна.

— О, боже — въздъхна Джун.

— Какво е „Клайн“? — полюбопитствах аз.

— Заведение с еврейска кухня — поясни Кинг. — Има го от памтивека. Мен ако питаш, още докато са строили Тауър^[1], са си поръчвали оттам храната.

— Нямам нищо против. Тъкмо ми се е приял книш^[2].

Джун изглеждаше озадачена, но фотографът се изсмя. Не след дълго разбрах защо.

„Клайн“ прилича на „Кантор“, на „Джунитър“ или на някоя друга псевдоеврейска кръчма в Лос Анджелис, но само на пръв поглед. Вместо сервитьорките на зряла възраст, които си придават важност — задължителни във всяко подобно заведение в Лос Анджелис — тук

келнерите бяха леко прегърбени, оплешивяващи евреи в бели престилки. И вместо да те обслужват, те по-скоро благоволяваха да поспрат на масата ти. След някакви си три дни в Лондон вече бях проумял, че тук всеки, който би трябвало да те обслужва, в един момент решава, че зависиш от него и по тази причина не е длъжен да бъде мил — както личи, в Англия още не са разбрали докрай значението на израза „обслужваща икономика“ — но персоналът в „Клайн“ бе издигнал уникалното понятие „антиобслужване“ наистина до теоретични висини.

Смятах да си поръчам сандвич с телешко пушено и книш, но не ги намерих в листа с менюто.

— Тук, мой човек, му викат телешко осолено — обясни ми Кинг.

Джун гледаше като ударена с мокър парцал.

Когато келнерът най-сетне благоволи да дойде — всъщност да се дотътри — при нашата маса, за да вземе поръчката, видях, че с бялата престилка прилича като две капки вода на Лестър Боуи. Поръчах си към осоленото телешко и книш. Мъжът ме изглежда с поглед, от който би се сепнал и Клинт Истууд, и накрая рече:

— Ще донеса нещо.

Кой знае защо, вероятно от уплаха, взех, че му благодарих, докато той се отдалечаваше с бавна крачка.

— Заведението си го бива — казах на Кинг. — Добре че се сети да ни доведеш тук.

— Трябва да дойдеш тук, за да усетиш докрай атмосферата в Ийст Енд.

— На мен пък ми се струва, че някак не се вписва в общата атмосфера.

Сервитьорът се върна и без дори да спира, тръсна наред масата чиния с най-обикновен хляб. Без масло. Кинг си взе една филийка и я задъвка.

— Сега може и да не се вписва — поясни той, — но навремето тук живееха само евреи. Тук се намираше най-големият битпазар. Датира някъде отпреди век. В Ийст Енд винаги са живели имигранти. Заселват се тук, после, щом припечелят малко пари, бързат да се изнесат. Сега преобладават бенгалците...

— Пък аз си мислех, че бангладешците — намеси се и Джун.

— Все тая — сви рамене Кинг. — Все забравям. Но виж, германците, ирландците, евреите... всички са живели тук по едно или друго време. Някои дори са останали за постоянно. В горния край на Комършъл стрийт, срещу пазара Спитълфийлдс, има джамия, която преди е била синагога. А преди това пък черква на хугенотите. Няма да се изненадам, ако е построена на мястото на светилище на друидите. Сега обаче са я превзели този негодници, мюсюлманите. Само при Ливърпул стрийт има една-единствена мъничка синагога.

— Откъде познаваш така добре Ийст Енд? — поинтересува се Джун.

— Тук съм роден и съм израснал, скъпа. Ийст Хам, Боу, Степни. Майка ми и досега живее в Хакни — обясни той и кимна напосоки. — Точно срещу Мартин Еймис^[3], представяш ли си?

— Бива си те! — отбеляза тя.

— Ами да, работил съм за „Нюз ъф дъ Уърлд“!

— В какъв смисъл си го бива? — намесих се и аз.

— В смисъл, че съм добър по душа — каза Кинг и ми намигна.

— В смисъл, че изобщо не можеш да му вярваш — рече усмихната и Джун.

Огледах ресторанта.

— Това вече го разбрах — казах.

Келнерът ни донесе поръчката. Този път дори спря да сложи чиниите пред нас. Месото върху моята приличаше на телешко, но много смътно. Все едно да си поръчаш Майкъл Джаксън и да получиш Тито. До него ми тръсна още една чиния с нещо, което дори не бях поръчвал.

— Но това не е книш! — възроптах аз.

— Яжте! — заповяда ми сервитьорът и си замина.

Реших, че е някаква разновидност на картофен кугъл^[4], и макар че беше тежичко — сигурно от същото нещо правят и котвите за презокеанските кораби — и определено не беше книш, криво-ляво се ядваше. За моя изненада и осоленото телешко ставаше за ядене. Е, не беше чак толкова хубаво, както приказното крехко телешко пушено, което идеше да подсказва, че поне засега не съм готов да забравя „Нейт и Ал“ в Бевърли Хилс, но поне по вкуса човек можеше да разбере какво са му дали. И другите като че ли бяха доволни от обяда, макар че

Джун май бе притеснена от стафидите в пудинга с фиде. Това обаче не ѝ попречи да го излапа до шушка.

Когато келнерът донесе на мен кафе, а на Джун и Кинг чай, се сетих за нещо, което не ми даваше мира още от случката в индийския ресторант отпреди два дена.

— Какво означава „Ултима Тулий“? — попитах аз Джун.

Някъде зад мен се счупи чаша. Погледнах през рамо и видях, че в съседното сепаре седи стар евреин. Беше съвсем валчест — същинска човешка топка с крачка и ръце — имаше къдрава побеляла коса и рунтава брада. Носеше на главата си малка еврейска шапчица, пред него имаше чиния с нищо друго в нея, освен една-единствена яркочервена наденичка, сплескана и кръгла като самия чичка. По масата се виждаха кубчета лед и натрошено стъкло, отстрани на тънка струйка се стичаше вода. Нашият келнер се завтече — изобщо не подозирах, че е по силите му да се движи толкова бързо — за да разчисти стъклата. Останах с впечатлението, че старецът е собственик на заведението или може би равин, нещо от този род. Каквото и да беше, ме гледаше с огън в очите.

— Мале! — възкликна Кинг, който също надзърна над рамото ми.

Но не намигна на равина.

— Не знам — каза Джун.

И тя гледаше стареца.

— Моля? — рекох аз.

— Ултима Тулий. За пръв път го чувам.

Кинг само сви рамене. Затова пък ми отговори глас зад мен.

— Краят на всички неща — каза старчето.

Имаше измамно гърлен глас и говореше с един от неизкоренимите чужди акценти, нещо средно между акцента на Бела Лугози^[5] и на Рикардо Монталбан^[6]. Вероятно беше източноевропейски.

— Прощавайте, но не ви разбрах — казах аз и се обърнах.

Той пак ме гледаше на кръв.

— Ултима Тулий — провлече старецът, — краят на всички неща.

Всички го зяпнахме, той обаче явно нямаше какво повече да ни казва.

— Аха — рекох аз. — Е, благодаря ви.

Тримата се спогледахме, а Кинг промърмори едва чуто нещо като ругатня.

— Плащаме, ако обичате — казах аз.

— Сметката — поправи ме Джун. — Тук трябва да поискаш сметката.

Тя си получи „сметката“ и оповести, че ще я пише на фирмата — нямах нищо против. Общо взето съм по големите бакшиши, особено когато плаща някоя телевизионна компания, този път обаче настоях да не даваме повече от два цента.

— Не мога да дам такъв бакшиш! — възропта Джун.

— А колко според теб струва обслужването тук?

Жената се притесни, при което Кинг прихна, но накрая тя ми каза да съм си гледал работата. Докато излизахме, се обърнах още веднъж към стареца, който още не сваляше поглед от мен. Наденичката пак се мъдреше непокътната върху чинията му — заприлича ми на сварена кучешка пишка. Преди да излезем, пак се обърнах — онзи отново се бе вторачил в гърба ми. Направо ме побиха тръпки.

— Заведенийцето си го биваше — отбелязах аз.

Вече отвън Джун не бързаше да се сбогува.

— Сигурен ли си, че ще се оправиш? — попита ме тя. — Този район не е от най-приятните.

— Ще го държа под око, скъпа — успокои я Кинг и намигна — така и не разбрах на кого, дали на Джун или на мен.

— Все ще се оправя — уверих я и аз. — Само ще се поразходя. За да усетя атмосферата. И да си намеря някой сериен убиец.

Тя продължи да се колебае, но Кинг спря едно минаващо черно такси и я натика вътре. Докато автомобилът се отдалечаваше, Джун се извърна и ни загледа през задния прозорец. Аз ѝ магнах, Кинг намигна.

— Вече си мислех, че тази квачка няма да си тръгне никога — отбеляза Кинг.

— Не ти ли е симпатична?

— А, защо, симпатична ми е. Но не се вписва в квартал като този. Все пак е за предпочитане пред онези гадняри, нейните колеги.

— Гадняри ли?

— Чекиджии! Всичките до последния. Скапани рекламаджии. Кой друг ще се хване на такава работа? — каза той и за кой ли път

намигна.

Вече ми играеше по нервите.

Тръгнахме нагоре по Хай стрийт в Уайтчапъл, макар че не смятах да ходя на определено място. Може би щях да следвам малката карта с местата, свързани с Джак Изкормвача, която ми бе дал Мер, ако не за друго, то поне за да запомня географията. Заради рекламните клипове и снимки цяла сутрин бяхме търчали от кръчма на кръчма и сега всички тези заведения, улици и пресечки ми бяха пълна мъгла. Мер ми бе дал да разбере да не съм се притеснявал за всичко това и че единственото, което наистина било важно, били предварително подготвените рекламни снимки. Не хранех илюзии, че ще тръгна да разследвам убийства, извършени в Уайтчапъл преди цял век, но все пак смятах да се възползвам от случая и да поразгледам тази част на Лондон, където иначе едва ли щях да дойда. Защо да си кривя душата, и аз като повечето американци си умирам за обвития в романтика мит за английската история. Дълбоко в себе си среднестатистическият американец всъщност си е англофил.

Най-малкото, докогато британците си плащат, за да ни гледат филмите, продават ни нефта си и изпълняват безпрекословно, каквото им кажем в НАТО.

Докато се разхождахме из уличките на Уайтчапъл, Кинг не млъкваше: държеше нещо като монолог. Имаше си мнение — често пъти повече от едно — по абсолютно всеки въпрос и хич и не се колебаеше дали да сподели с мен всяка хрумнала му мисъл. Не след дълго дръпнах щепсела, макар че все пак надавах по едно ухо, защото той час по час настояваше да спираме, за да ме „щракнел“. Но не млъкваше дори и докато ме снимаше.

Каквито и романтични представи и викториански образи да таях за Уайтчапъл, те бързо се разсеяха по време на обиколката ни из квартала. Тази част на града беше мрачна и порутена, състоеше се главно от индийски ресторантчета и магазини за евтини дрехи. Напомняше ми за квартала в центъра на Лос Анджелис, където се продава облекло, с тази разлика, че в Ийст Енд евтините парцалки се продаваха не от корейци и китайци, а от индийци и пакистанци. Инак беднотията навсякъде изглежда по един и същи начин. Вероятно заради световния капитализъм. Добре че не съм политик.

Кварталът беше белязан от оскъдицата и сиромашията, макар и не по същия начин, както средностатистическите коптори в Щатите, които са си порутени и направо плашещи. По улиците бавно се разхождаха мюсюлманки, омотани от глава до пети в черно, и белобради старци, облечени в бели дрехи (макар и с кройка, различна от кройката на белите лабораторни престилки в „Клайн“). Мен ако питате, не бих се престашил да се навъртам тук нощем, същевременно обаче не се чувствах неканен гост или натрапник, както в някои квартали в Лос Анджелис. Почти не ни поглеждаха, докато се мотаехме по улиците. А в някои части на Лос Анджелис не бих и припарил без въоръжена охрана.

Тъкмо си го помислих, и ето че по другото платно на улицата мина полицейска кола.

— Ченгетата тук наистина ли не носят оръжие? — поинтересувах се аз.

— А! — възкликна Кинг и пак задърдори като курдисан.

Кой ли ме би да питам! На бърза ръка научих не само че полицаите наистина не са въоръжени, но и чух кратката история на Градското управление на полицията в Лондон още от времето на сър Робърт Пийл^[7], придружена с пространен хаплив анализ на недостатъците на британската съдебна система и какъв негодник бил сегашният вътрешен министър. Кинг тъкмо подхващаше монолог за педерастията сред магистратите, когато го прекъснах.

— А защо се казва Биг Бен? — любопитствах аз.

Бях сигурен, че само да го бутна, и ще ми отговори.

Но Кинг спря като закован. Огледа улицата в едната посока, после и в другата, сякаш очакваше да се появи някакъв пръст, който да изпише с огън отговора върху стената.

— Ха сега де! — рече накрая. — Не знам.

— Ами ако... ау! — възкликнах аз, след като завихме по другата улица.

— А?

— Какво е това? — попитах.

След две-три пресечки улицата завършваше с изумителна постройка.

— Не си ли я виждал досега? — изненада се Кинг. — Това е черквата „Крайст“ в Спитълфийлдс. Една от оцелелите сгради, с които

навремето е бил прочут Ийст Енд.

— Как така съм я пропуснал? — не можех да се начудя аз.

Черквата се възправяше от земята досущ огромна островърха кула от бял камък. Изглеждаше като присадена тук, издигаше се над всичко наоколо като първото зъбче на току-що проходило пеленаче. Геометрията на постройката ми се стори невероятна: черквата всъщност се състоеше само от кула и камбанария. Докато я гледах, си спомних последния кадър в „Планетата на маймуните“, където Чарлтън Хестън се натъква на горната половина на Статуята на свободата, погребана под пясъците; храмът стърчеше така, сякаш долните му две трети бяха отрязани или бяха останали в подземния свят на града.

Когато приближихме фасадата на сградата, суровото въздействие на архитектурата се засили дори още повече. Докато гледах нагоре към камбанарията и входа със свод, стъпил на четири огромни колони, изпитах усещането, че съм попаднал в някакво свръхестествено измерение, и замаян, се олюлях. Чух, че Кинг се смее, но бях безсилен да откъсна очи от кулата. Отстъпих встрани, при което си възвърнах равновесието, но черквата беше приказно красива от всеки ъгъл.

— Внимавай бе, човек! — изръмжа някой.

Погледнах надолу и видях, че още малко, и да настъпя възрастния дрипав алкохолик, проснал се на пода до каменното стълбище, водещо към входа, който беше под равнището на земята.

— Извинявайте — изпелтечих аз.

Видях върху стъпалата още двама-трима пияници. Всички ме зяпаха като невидели.

— Това тук е лечебен център — обясни Кинг и ме сграбчи за лакътя. — В криптата. Най-вече за алкохолици. И бездомници. Сега сградата се използва предимно за това.

— Не думай! — ахнах изумен и отново погледнах величествената архитектура.

Видях обаче, че отстрани сградата е в по-окаяно състояние, отколкото фасадата. Зидарията беше мръсна и напукана. Стените плачеха за ремонт, стига, разбира се, основата да издържеше.

— По едно време дори мислеха да я съборят — обясни ми Кинг.

— И таз добра!

— Представяш ли си? Още когато бях малък. Играехме си с момчетиите из развалините в двора. Трябваше да се промушваме под оградата. Всички гробове и статуи бяха обрасли с бурени колкото човешки бой, да си умреш от страх. Чувахме и какви ли не небивалици за призраци и духове. Сградата се държеше на честна дума, аха, и да рухне. Оттогава доста са я постегнали. В онези години прозорците бяха заковани с дъски и ние се заяждахме помежду си, че на никого не му стиска да влезе вътре.

— А влизали ли сте?

Кинг поклати глава.

— Къде ти! Умирахме си от страх — каза той и намигна. — Сега, като си мисля, сигурно е било ужасно опасно, но ние пак се навъртахме наоколо.

— Не помня да съм виждал някога такава постройка — отбелязах аз и отидох от другата страна, за да видя още веднъж фасадата.

Отметнах глава и си дадох сметка, че за пръв път изпитвам такъв шемет, докато съм стъпил на земята.

— Лично аз не се прехласвам чак толкова по наследството, което всички превъзнасят. Божичко, половината хора в тази скапана страна смятат, че още сме в ХІХ век.

— Или си мечтаят да живеят в него — притекох му се аз на помощ.

— Може би — кимна Кинг. — Не се и учудвам при тези тъпи театрални постановки на Би Би Си, дето ги въртят непрекъснато по телевизията. Но съм доволен, че са спасили това. Взеха от лотарията доста пари и ги вложиха за довършването на реставрацията. Поне така разправят.

Хванах се, че кимам. Само това, че съм видял черквата, оправда решението ми да прекарам следобеда тук, в Ийст Енд.

— Какво ще кажеш за една бира? — попита Кинг.

Кимна по посока на една кръчмица срещу черква „Крайст“, където навремето са се събирали и са се черпели жертвите на Джак Изкормвача. Поне така се говореше.

— Няма да откажа — съгласих се аз.

За това време на деня — все още си беше ранен следобед — заведението бе изненадващо пълно.

— Туристи — изстреля Кинг.

Но чувах само британски акцент. Докато сядохме, младежите на една от масите ни изгледаха кръвнишки. И тримата крещяха колкото им глас държи и изглеждаха доста зловещо. Имаха студен смях и макар да не им обръщах особено внимание, нямаше как да не чуя, че разговорът им е изпъстрен с думата „чернилка“.

— Каква сбирщина! — казах аз.

Кинг сви рамене.

— Такъв е кварталът. Какво да се прави!

Опитах се и аз да ги изгледам мръснишки, но или не ме биваше да гледам мръснишки, или на онези не им пукаше. Не ми харесваше и какво си говорят, но Кинг вероятно беше прав: не можех да направя нищо.

След три бири — четири за Кинг, който все ме взимаше на подбив, че пия светла бира, и то бавно — започва да ми втръсва. Бирата си я биваше, дори беше студена, но вече ми бе дошло до гуша от моноспектакъла на Кинг. Нямах нищо против в началото, когато ми разказа каквото знае за черквата и за Николас Хоксмур, мъжът, по чийто проект била построена, а също за историята на квартала, но по едно време Кинг се отплесна и заговори за крикет, и не само това, ами сякаш се зарече да не мърдаме от пивницата, докато не проумея всички тънкости на играта. Ако не ме лъже паметта, по една случайност съм гледал веднъж-дваж по спортните канали крикет, и то посред нощ, когато не съм могъл да намеря нищо друго, но обясненията на Кинг и диаграмите, които той най-прилежно рисуваше върху опакоето на щампованите хартиени салфетки, не значеха за мен абсолютно нищо. Той явно усети, че каузата е загубена, и се прехвърли на ръгбито, но точно тогава му казах, че чакам да ми се обадят от Лос Анджелис и трябва да се прибирам в хотела. Не чаках, разбира се, да ми се обажда никой, но Кинг си бе поръчал поредната бира и аз си казах, че трябва да вдигам гълъбите, докато още е възможно. На излизане от кръчмата видях с крайчето на окото, че той е заковал друг клетник, на когото надуваше главата с лекция един бог знае за какво.

Дневният ред за днес беше изчерпан, така че *можех* да се метна на някое такси и да се прибера в хотела, но тъй като нямаше за вечерта никакви планове, освен да си поръчам в стаята поредната скъпа вечеря, реших да се поразходя още малко. Погледнах възхитен за

последно черквата и тръгнах из тесните улички на Уайтчапъл напосоки, по-точно натам, където, ако не ме лъжеше паметта, бях видял спирка на метрото.

Докато се мотаех, с изненада установих, че непрекъснато виждам в пролуките между жилищните блокове камбанарията на черквата „Крайст“. Бях изумен, че ако знаеш накъде да гледаш, старият храм властва над всичко наоколо. В тази част на Ийст Енд витаеше някакъв странен дух, но не заради сградите, които бяха доста порутени и си личеше, че са строени в съвсем различни епохи. Кинг ми бе обяснил, че през Втората световна война самолетите на „Луфтвафе“ са сринали до основи почти целия Ийст Енд, и аз направо недоумявах как черквата „Крайст“ не е пострадала, и си е останала непокътната. Доколкото си спомняше Кинг, била строена още в началото на XVIII век и на мен ми се струваше, че някои от сградите в квартала са дори по-стари.

Но докато се разхождах безцелно по уличките и пресечките, не видях постройка, която да изглежда по-стара от магазините в центъра на Лос Анджелис. Е, случваше се да се натъкна и на обвеяна от историята фасада, но тя бе притисната между две много по-нови и въпреки това невероятно занемарени жилищни сгради. Всички заведения тук като че ли бяха на азиатци, навсякъде се носеше пикантната остра миризма на домашно готвено, от която огладнях.

Продължавах да вървя, но явно не в посоката, в която смятах, че съм тръгнал. Носех една от посветените на Джак Изкормвача карти, която ми бяха дали онези от „Връзки с обществеността“, но в Лондон наблюдавах съзнателното упорито усилие имената на улиците да са възможно най-трудни за откриване, а дори и да намерех някоя табела с името на улицата, не успявах да разбера къде точно върху картата се пада тя. Веднъж тръгнах по нещо като алея, която свършваше точно на сред един от блоковете — Кинг ги наричаше общински жилища, и за пръв път си навлякох враждебните погледи на неколцина азиатчета. Ускорих малко крачката и се поуспокоих, когато видях, че те не са си направили труда да тръгнат подире ми. Ако това се бе случило в Лос Анджелис, ощастливените хлапаци досега да са хвърлили в боклукчийските кофи разчлененото ми тяло и да са продали часовника и обувките ми.

От поредната пресечка излязох на безлюдна калдъръмена улица — и тук, разбира се, никъде не видях табела с името — и погледнах в едната, сетне в другата посока, с надеждата да зърна черковната камбанария и криво-ляво да се ориентирам къде съм. Но от двете страни на улицата имаше три-четириетажни блокове и от тях не успях да видя своя „жалон“. Тръгнах наслуки надясно, ала след две-три пресечки се усъмних, че съм избрал правилната посока, защото и бездруго неугледният квартал около черквата „Крайст“ тук се превръщаше в откровени коптори. Пак не можеше да се мери с Източен Лос Анджелис или Лонг Бийч, но улиците определено си бяха по-мръсни и за пръв път видях върху стените графити. Не им обърнах внимание, докато не съгледах първото „УЛТИМА ТУЛИЙ“, надраскано с червено, което приличаше прекалено много на кръв.

Все още не се притеснявах — през годините съм се озовавал и на много по-страшни места — но си казах, че едва ли най-умното нещо на тоя свят е да се размотаваш сам в опасен квартал на непознат град. Пък и нещо в този УЛТИМА ТУЛИЙ направо ми късаше нервите. От няколко пресечки не бях срещал никого, освен облечени в черно мюсюлманки, които никога не вдигаха поглед, и тумби млади азиатци, които пък ме зяпаха нагло — реших, че не е разумно да търся помощ и от едните, и от другите.

Тъкмо когато в мен започна да се надига лека, но съвсем осезаема паника, калдъръмената улица се вля в малко по-широк павиран път с магазинчета. И тази улица изглеждаше ужасно безлюдна за това време на деня, но аз видях на ъгъла малка бакалия и от гърдите ми се откърти въздишка. Тръгнах право натам, решен да се сдобия с нещо студено за пиене и с упътване как да стигна до метрото.

Щом отворих вратата, иззвъня звънец и ми кимна бузест азиатец с мустаци като на Гручо Маркс. Отвърнах му с усмивка и казах „Добър ден“, с което май го пообърках. Магазинът беше дълъг и тесен, само с една пътека между рафтовете, но в него имаше каквото си поискаш, като се почне от шоколадчета и се стигне до консервирана супа. Върху една от стените имаше поставка за вестници, на която се мяркаха и няколко заглавия на английски. Насред помещението имаше рафт с купчина очукани кутийки за видеокасети, под надписите, струва ми се, на хинди се мъдреха актьори и актриси в ярки шарени сари. В дъното на бакалията мярнах и хладилник — беше до вход с мънистена завеса,

която вероятно водеше към жилището на съдържателя. Насочих се право към бръмчащата хладилна витрина — казах си, че магазинерът ще бъде по-отзивчив с човек, който вече си е купил нещо.

Хладилникът беше пълен най-вече с кока-кола, обикновена и диетична, която — виж ти, виж ти! — не беше чак толкова студена, но на най-долния рафт съгледах наред с другото и няколко бутилки „Снапъл“. Приклеках, за да си избира от различните плодови сокове на фирма „Плодуютопия“ (не можах ли да измислят нещо по-оригинално?), когато усетих, че някой ме наблюдава. Вдигнах поглед от етикет, на който пишеше „Плодов сок Страст“, и съзрях две черни очи, които ме оглеждаха от глава до пети. Бяха на чудно хубаво момиченце, беше на около четири години и вероятно бе дъщеря на собственика. Имаше дълга лъскава коса и бе облечена в съвсем неуместна тенис фланелка, на която пишеше „Добрите момичета отиват в рая, лошите — в Лондон“ и която ѝ стигаше чак до под коленете. Усмихнах ѝ се и ѝ махнах с ръка, а в отговор тя прихна, но после се смути и се опита да се скрие зад завесата.

Двоумях се кое да взема: манго меланом или грейпфрут гаргарона (може и да не съм съвсем *точен* в имената), затова вдигнах двете бутилки, така че да ги види и малката приятелка и да ми помогне да избира. Тя явно погледна много сериозно на своите задължения, защото се взря внимателно в двата етикета тъкмо когато звънецът на вратата иззвъня. Не му обърнах внимание, докато не забелязах, че момиченцето вдига очи от бутилките и поглежда някъде зад рамото ми. Усмивката му в миг помръкна, а очите му се разшириха от ужас. Извърнах се към входа на магазина да видя какво е привлякло вниманието на детето и усетих как ме побиват ледени тръпки, но не от студената бутилка в ръката ми.

Двама бели хулигани се бяха нахвърлили на собственика, който изглеждаше много уплашен. Единият бе скинар като по учебник: нисък, набит, с късо подстригана коса и уши като зелени листа. Бе облечен в черни дънки, черна тениска и франкенщайнки. Другият бе по-висок и слаб, с дълга рядка коса и едва набола проскубана брада. Беше с прекалено голямо кожено яке и държеше нещо лъскаво. Скинарът се надвеси над щанда и сграбчи собственика за яката. Шляпна го два пъти през лицето — не много силно, но все пак достатъчно, та да чуя плющенето на плът о плът. Крещеше нещо на

дребничкия човечец, ала говореше с кокни акцент и не го разбрах. Онзи келеш с коженото яке се озърташе нервно ту към щанда, ту към улицата. Никой от двамата не ме бе забелязал.

Скинарът се кикотеше с цяло гърло, псуваше и блъскаше собственика: стори ми се, че го нарича „шибан дебелак“, което ми се видя съвсем безсмислено. Приятелчето му се подсмиваше, но си мълчеше. Забелязах как оглежда отново улицата, после и той отиде зад щанда.

Държеше сгъваем нож.

— Майната ти, лайнар такъв, майната ти! — прошепнах едва чуто нещо възвишено от този род.

Има моменти в живота, когато не мислиш, направо действаш. Някои от тези моменти са добри, други лоши.

Разхождаш си се с колата, подпяваш заедно с Брус Спрингстийн „Две сърца“ и докато се усетиш, си подминал знака „Стоп“: лошо.

Виждаш на опашката пред касата в супермаркета бабка, която си е взела само един хляб, и решаваш да я пуснеш да те пререде: добре (докато тя не извади от портмонето си някой от онези рекламни талони, дето хората изрязват от вестниците, за да им направят срещу тях намаление в цената, и талонът се окаже с изтекъл срок).

Запознават те на някой купон с хубава, умна, млада жена и още преди да си я погледнал в очите, се хвърляш да ѝ мачкаш гърдите: така оплескваш всичко.

И този път не му мислих много-много.

Изправих се и с две великански крачки се озовах в предната част на бакалията — от гърлото ми се изтръгна дивашки атавистичен крясък.

Запокитих с все сила първата от двете бутилки сок.

Видях как се завъртя вихрено — розовата течност направо грееше на луминесцентната светлина. (Какво ли все пак слагат вътре?) Видях как двете хулиганчета се извързват към мен — ликуването върху мутрите им бе изместено от изненада.

Бутилката фрасна скинара право по носа и стана на парчета. Розовата течност се плисна на вълна по витрината на бакалията, а скинарът пусна собственика и се свлече на пода.

Келешът с коженото яке вече прескачаше щанда, когато метнах и втората бутилка. Онова вътре в нея беше кафеникаво и не забелязах да

грее на светлината. Хлапакът бе на две крачки от вратата, когато бутилката го халоса по гърба и той изхвърча като тапа на улицата. Чух как стъклото се чупи, но не разбрах от удара с какво — дали с гърба на момчето или с паважа.

Изтичах по пътеката между рафтовете в предната част на магазина. Видях, че собственикът е коленичил зад щанда, но май му нямаше нищо, просто беше смазан от уплаха. Скинарът се гърчеше на пода и стенеше, бе похлупил длани върху окървавеното си лице. Между пръстите му от бузите се подаваха парчетии стъкло. Излязох на улицата, но от хлапето с якето нямаше и следа. Видях на тротоара счупената бутилка, но ако бе уцелила хулиганчето, то сега щеше да се гърчи от болка. Жалко!

Върнах се в бакалията. Собственикът се бе поокопитил. Беше излязъл пред щанда и стоеше, вдигнал над главата си бухалка за крикет — готвеше се да я стовари върху скинара. Погледна ме и видях въпроса в очите му.

— Давай, шефе, не му мисли толкова! — насърчих го аз. — И да се прицелиш добре! Няма да кажа на никого.

Дребничкият мъж вдигна още по-нависоко бухалката, но така и не успя да удари онзи кретен. От задната част на бакалията дотича жена, която бе прегърнала момиченцето и плачеше, и нареждаше на неразбираем за мен език. Собственикът също се разплака, запокити бухалката и притисна до себе си жена си и детето.

Погледнах скинара: всичко бе плувнало в плодов сок и кръв. Видях стоманените върхове на обувката му. Взрях се в черната му тениска, на нея със сребърни букви пишеше УЛТИМА ТУЛИЙ.

Отстъпих назад и го изритах с все сила по ташаците.

Мен ако питате, чуха крясъка му чак на булевард Сънсет в Лос Анджелис.

Зад мен блесна светкавица. В рамката на отворената врата стоеше Кинг, който държеше фотоапарат.

— Блестящо! — рече ми с километрова усмивка върху лицето си, без да спира да снима. — Блестящо!

---

[1] Стара крепост на брега на р. Темза. Строежът ѝ е започнат още през XI в., по времето на Вилхелм Завоевателя. — Б.пр. ↑

[2] Еврейска пържена или печена кифличка с пълнеж от сирене, месо, картофи. — Б.пр. ↑

[3] Мартин Еймис (р. 1949), известен английски писател. — Б.пр. ↑

[4] Еврейско ядене, което прилича на суфле. — Б.пр. ↑

[5] Бела Лугози (1882 — 1956), американски актьор от унгарски произход. — Б.пр. ↑

[6] Рикардо Монталбан (р. 1920), американски актьор от мексикански произход. — Б.пр. ↑

[7] Робърт Пийл (1788 — 1850), английски държавник, министър-председател на Великобритания (1834 — 1835, 1841 — 1846). — Б.пр. ↑

4.

„КЪЛБОТО СЕ РАЗПЛИТА! НАШИЯТ ГЕРОЙ ОТБЛИЗО!!!“, гласеше огромното заглавие върху първа страница на вестника с разголените сладурани. Нямах нищо против седемдесет и двата пункта шрифт, но третият удивителен знак ми се стори прекален. Върху почти цялата останала страница се кипреше една от снимките на Кинг, на която стоях над проснатия на земята скинар — да ви призная, изглеждах страхотно. (Въпреки че, както се досещате, това не бе снимката, на която изритвам онзи калтак между краката). Другият „гвоздей“ във вестника беше снимката на някакъв второстепенен член на кралското семейство, който според клюката смятал да си смени пола.

Всъщност на следващия ден първите страници на почти всички вестници бяха посветени на мен, макар че се мъдрех в долната половина на всички по-сериозни издания без „Таймс“. Само „Гардиан“ не бе поместил снимката на Кинг, така че той сега сигурно потриваше доволно ръце. Колкото до Мер и неговите момчета от „Връзки с обществеността“, не се бе наложило те да си помръднат и пръста, за да организират рекламната кампания. Онези мухльовци от медиите се надпреварваха да си пълнят изданията и програмите с мен. След патилата ми в магазина тъпотията с Джак Изкормвача, която бяхме скалъпили предната сутрин, беше запратена в коша — загубата не беше голяма! Мер го каза най-добре: „За какво са ни притрябвали разни рекламни дивотии, след като разполагаме с *истински* герой?“.

Беше ми на устата да му напомня, че си вади хляба с „рекламните дивотии“, но после реших, че е излишно да разлайвам кучетата и така нататък.

Да ви призная, и „герой“ ми се виждаше малко преувеличено, но вестниците представяха нещата именно в такава светлина, а онези типове в сателитната телевизия само това и чакаха — умираха си от щастие, получиха едва ли не оргазъм, че им се е открила такава златна възможност. Шефовете, които само се бяха ръкували с мен и бяха

побързали да се изпокрият в миша дупка, отново се появиха в цялата си прелест. Мер ме преведе покрай редицката ухилени лица, но така и не запомних нито едно от тях. Всички началници си приличат като две капки вода: всички до един са любезни и незабележими и въпреки раздутите си заплати могат да се мерят по ум с касиерките в супермаркетите.

Над мен застрашително бе надвиснал цял ден на интервюта и снимки на клипове, а Мер и пасмината му вече се бяха запретнали да преработват рекламната кампания на „Кълбо от огън“, за да се възползват максимално от новопридобитата ми слава. Цяла сутрин щях да обикалям от студио на студио, за да се появя в сутрешните блокове едва ли не на всички телевизионни канали. Открай време мразя бози от рода на „Добро утро, Америка“ и „Днес“ с тяхната престорена сутрешна бодрост — така де, кой кретен иска да е в добро настроение в седем сутринта? — и не бях изненадан, когато научих, че британските вариации на темата са същият боклук. Първо участвах в програма, водена от мъж и жена, които не бяха женени, но се държаха така, сякаш са, докато звездите във втората програма бяха женени, но се държаха така, сякаш не са. Трети сутрешен блок се водеше от цял взвод телевизионни знаменитости, така че нямаше как да са женени, освен ако не бяха от мормонска Юта. Докато бяха в ефир, и те като другите бяха толкова весели и жизнени, че чак да ти се повдигне, но по време на почивките си съскаха като израелци и палестинци.

И всички, естествено, се надпреварваха да ме питат за премеждието в Ийст Ейд, но за късмет рекламната машина в телевизия „Стар“ ме бе подковала как на бърза ръка да насочвам вниманието към по-важни неща, например към това да показваме клипове от „Кълбо от огън“. Да ви призная, интервютата на живо никога не са били моята стихия, но когато „Кълбо от огън“ тръгна в Щатите, вече бях правил подобен тур за овации из медиите и знаех как да отбивам номера. Освен това бях наизустил краткото описание какво точно се случило в бакалията и не се налагаше да се отклонявам кой знае колко от сценария, за да отговарям на въпросите, които, общо взето, си бяха все слагачески.

Никой не отвори и думица за Ултима Тулий.

Аз, разбира се, не бях изненадан. В материалчето на Мер и на неговите момчета от „Връзки с обществеността“ се казваше, че съм

предотвратил грабеж, каквато всъщност беше версията и на сутрешните вестници. Същото се повтаряше и в официалното изявление на полицията, откъдето ме поздравяваха най-вече, че макар и чужденец, съм бил проявил гражданска отговорност. Че съм се държал като дързък янки. Или май беше сърцат?

Аз обаче не бях сигурен, че всичко е чак толкова просто.

Първите полицаи, дошли на местопрестъплението, бяха от патрула, който дежуреше в квартала. Взеха показания и повикаха линейка за скинара, но младата полицайка, която разпита мен, направо си глътна езика, когато Кинг ѝ каза кой всъщност съм, и начаса побърза да извика по радиостанцията някой шеф. Не бе чувала за мен — „Мразя кримките — обясни ми тя, — съшити са с бели конци, да си умреш от смях“ — но след като узна за статута ми на звезда, започна да се държи както подобава, тоест, предпазливо, и да ме гледа с блеснали очи. Дори ме помоли за автограф, който драснах върху бележника ѝ, макар че се вторачи с почти неприкрито стъписване в името ми.

Шефът ѝ беше висок чичка на средна възраст с вид на непукист и с дългнесто лице с хлътнали бузи като на Джей Лино. Всъщност както и всичко останало, което ми се струпваше на главата в Англия, и той ми заприлича ужасно много на Питон. Очаквах едва ли не да изшушука, че зад мен дебне тигър, той обаче обясни, че бил главен инспектор Карлинг от криминалната полиция и дръпна настрани полицайката, да му каже какво става. Когато се върна при мен, щеше да се разтопи от любезности, макар че се надвеси толкова близо, та се уплаших да не ми извади окоето с брадичката си. Полицайката от патрула, която се казваше Уолтън, също се върна, като вървеше две крачки след шефа си.

— Е, господин Бърн — подхвана Карлинг, — изживели сте прекеждие. И сте се справили чудесно.

— Оказах се на подходящо място в неподходящо време — свих аз рамене. — Или обратното.

— Да — съгласи се той и се зачеса по огромната брадичка. Колко ли време му трябваше сутрин, за да се обръсне? — Тъкмо прегледах показанията, които сте дали на полицай Уолтън. Всичко е наред, господине, но бих искал да ви задам един въпрос за онова, което сте чули по време на обира.

— В какъв смисъл? — учудих се аз.

Карлинг протегна ръка и полицайката му подаде бележника си.

— Казали сте — поясни той, без да поглежда към бележките на жената, — че нападателите са сграбчили собственика, обидили са го и са му нанесли физически увреждания.

— Да, точно така беше.

— Казали сте освен това, че са го наричали... извинявайте, господине... а, да, „шибан дебелак“.

— Стори ми се, че чувам това — потвърдих аз. — Човекът не беше чак толкова пълен, затова ми се видя нелогично. Но полицаите от патрула ми обясниха, че вероятно са го нарекли „пакистан“. Не съм го чувал в Щатите. Предполагам, е съкратено от „пакистанец“ и е някаква обида на раса.

— Понякога да — потвърди Карлинг и нещастен, се извърна към полицайката. Тя избягваше да среща погледа му. — Сигурен ли сте, че сте чули това, господине?

Имаше нещо гнило тук, което се размърдя, и това не беше само плодовият сок на страстта.

— Както вече обясних, ми се стори, че го нарича „дебелак“, но бях чак в дъното на магазина и понякога ми е малко трудно да разбирам английския акцент. Нали знаете, грозният американски и така нататък. Но след онова, което ми обясни полицаят... — казах аз и се извърнах към жената, която Карлинг стрелна с поредния кръвнишки поглед, — би могло да се предположи, че са го нарекли „пакистан“, а аз не съм разбрал.

— Но вие чухте „дебелак“, нали така? — знаеше си своето той.

— Строго погледнато, струва ми се, да — отвърнах, вече усетил накъде бие мъжът.

— В такъв случай — рече той и се надвеси още по-близо над мен, — бих ви помолил да заявите точно това, когато давате официални показания и ги подписвате.

Бях принуден да се дръпна, за да избегна масивната му челюст, но после пак изправих гръб.

— И сега какво? — попитах аз.

— Моля?

Стрелнах с очи полицайката, сетне пак се вторачих пронизващо в Карлинг. Всъщност погледът ми бе точно толкова пронизващ, колкото

и тъпа бургия.

— За какво става въпрос?

— Вие, господин Бърнс, сте от Лос Анджелис. Нали така?

— Градът на ангелите.

— Никога не съм бил там, но доколкото зная, Лос Анджелис е град с известни расови... разногласия.

— Имаме си официален сезон за бунтове, ако ме питате за това. Но трябва предварително да заявите участие.

— Да, точно за това ви питам, господине. Проблемът е, че искрено се надяваме тук да не се случват подобни неща.

— В смисъл?

— В смисъл че в такъв голям и разнороден град като Лондон под повърхността винаги има напрежение. Особено пък в квартал като този, където се натъкваме на... на групи с коренно различни култури.

Разбрах накъде бие и това никак не ми харесваше. И нямах намерение да му улеснявам живота.

— Защо не изплюете камъчето, шефе?

Карлинг се нацупи и погледна Уолтън, която все така избягваше да среща очите му.

— Я вижте дали полицай Бакстър не се нуждае от помощ! — подкани Карлинг.

Много деликатно, няма що! Точно като брадичката му.

— Ние тук имаме расови проблеми, които не са от днес и от вчера — допълни той, след като жената се отдалечи. — Боклуци като тези, на които сте се натъкнали, редовно тормозят азиатската общност тук, макар и това да не се разчува. И както според мен би могло да се очаква, този тормоз поражда сред местните млади азиатци съответната гневна реакция. Стремим се всячески да потушаваме нещата и ако случаят се разчуе, положението само ще се усложни. А вие безспорно ще привлечете вниманието. Ако случилото се мине просто като осуетен опит за грабеж, последиците няма да са толкова сериозни. Но разчуе ли се, че нападението е предизвикано от расови подбуди...

— Както всъщност и беше — прекъснах го аз.

— Е, не сме сигурни в това, нали? Ако в показанията си предадете онова, което наистина сте чули, а не каквото са ви подсказали, че вероятно са казали злодеите, може би ще предотвратим по-сериозни размирици.

Ченгето ме погледна с очакване. Май беше прав, но пак имаше нещо, което ме смущаваше — всъщност защо да увъртам, притесняваше ме тази безочлива нечестност. Ала това тук беше негова територия и кой бях аз, че да му казвам кое е право и кое — криво, и как да поддържа реда?

— Ултура Тулий — рекох накрая.

Мъжът вдигна вежди, а тежката му челюст падна като парен чук.

— Моля?

— Ултура Тулий — повторих аз. — Какво означава това?

— Къде сте го видели?

Направих кисела физиономия и кимнах към скинара, когото тъкмо отвеждаха. Под кръвта върху фланелката му още се четяха буквите.

— А, да — каза Карлинг.

— Видях го и по стените в района. А също върху една тухла, която някой метна през прозореца на един ресторант и тупна наред масата точно когато обядвах.

— Това е лозунгът, който са си присвоили някои от местните хулигани. Доколкото знам, е свързано с нещо като Деня на Страшния съд. С апокалипсиса. Нали знаете, краят на хилядолетието и други бабини деветини от този род. Лозунгът е част от онова, което вече ви обясних. Тъкмо за това вашето съдействие е толкова важно. Ще ви бъдем много признателни, ако ни помогнете.

Ченгето пак ме погледна изчаквателно. И аз не знам: ако не броим брадичката, ми изглаждаше разбран човек. Доколкото може да бъде разбран един полицаи.

— Ами да, чух „дебелак“.

— Благодаря ви, господин Бърнс — рече Карлинг и понечи да си тръгне.

— Ей! — повиках го аз. Той се обърна. — Наистина ли наричате тези копелдаци „злодеи“? Или го казахте на майтап?

— Повярвайте, господин Бърнс, те наистина са злодеи.

Кимнах и аха да го питам още нещо, но довтасаха Мер и неговите приятелчета, журналистите, та нямах тази възможност.

Дадох още едно интервю на живо за обедната програма на Би Би Си и накрая ме пуснаха в почивка. Предпочитах компанията на Джун, но Мер настоя да ме придружава из града чак до вечерта. И понеже го направи на голям въпрос, нямаше как да му откажа. Мер се оказа ужасен досадник и мърморко и направо ми лазеше по нервите. Попита ме имам ли някакви предпочитания за обяда, а аз само това и чаках, за да си намеря повод и да се измъкна.

— Знаеш ли, бих могъл час-два да се поразходя и сам — рекох му. — Колкото да си проветря главата.

— Да де, но програмата за следобед е много натоварена — предупреди ме Мер.

Изглеждаше ужасен.

— Страхотно! — успокоих го аз. — Но все пак ми се ще да се поразтъпча. И да си почина малко.

Мер явно не знаеше какво да каже. Определено не искаше да ме изпуска от очи, но не можеше да си позволи и да ме обиди.

— Кога е следващият гастрол? — поинтересувах се аз.

Той отвори електронния си бележник.

— В два имаме интервю за „Обзървър“. Чак в Клъркънуел.

— Добре — рекох аз, възползвал се от прерогативите си на звезда, — кажи им, че ще бъда там в... — погледнах си часовника, приближаваше един часът, — в три.

— Но къде ще ходиш дотогава? В този квартал няма какво толкова да правиш.

Говореше точно като майка ми.

— Ще хвана такси. Голямо момче съм. Просто ще се поразходя. Ще хапна нещо. Сандвич. Пица.

Мер ме погледна възмутено. Но от немай-къде склони (не че имаше избор) и се разбрахме да се срещнем за интервюто в редакцията на вестника. Докато вървах по пътя — да ви призная, няхах никаква представа накъде води той — усетих, че Мер ме наблюдава. След около половин пресечка се обърнах: така си и знаех, той не беше и помръднал. Още стърчеше пред студиото на Би Би Си и ме зяпаше. Махнах му и дори се усмихнах. Мер понадигна ръка и също ми махна, но някак вяло. Имаше вид на човек, на когото му се плаче, а аз се чувствах като малко момче в първия си учебен ден.

Не се обърнах повече, докато не бях сигурен, че Мер вече не се вижда.

Той се оказа прав за квартала: пълна скръб! Известно време се разхождах, наслаждавайки се на спокойствието, но наоколо нямаше нищо друго, освен безлики административни сгради, повечето от които явно бяха на Би Би Си, а и стомахът ми вече се обаждаше. Натъкнах се на спирка на метрото и разгледах картата. Видях, че, общо взето, съм близо до Кенсингтън, който извика в съзнанието ми положителен спомен, затова и се метнах на първия влак за тамошната Хай стрийт.

Лондонското метро свети от чистота. За разлика от метрото в Лос Анджелис, което тепърва предстои да се разраства, стига навсякъде, за разлика пък от още по-голямото нюйоркско метро дори е приятно да се возиш в него. С тапицираните седалки, работещите врати и осветление и вагони, по които не се виждат драсканици и графити, то всъщност изобщо не се вмести в американската представа за метро. Дори картите са лесни за разчитане, сигурен знак, че не ги е съставял никой, работил някога в американския обществен транспорт.

Когато излязох на улицата, Кенсингтън изобщо не ми се стори познат, но бях търсил именно такова място: лъскави магазини и кафенета и колкото щещ заведения, където да хапнеш. Но повечето изглеждаха прекалено тежкарски и не ми се влизаше в тях. Мер вече ми бе казал, че довечера телевизията дава в моя чест пищен прием, та не исках още отсега да се тъпча.

Влязох в едно заведение, което ми се видя доста чисто, и си поръчах сандвич с пуйка и кока-кола. Забелязах какво са ми пробутали чак когато седнах на една от масите и отхапах от сандвича.

Наистина беше с пуйка.

В буквалния смисъл на думата.

Два тънички като хартия резена пуйка върху намазана с масло филийка хляб. И толкоз.

А кока-колата беше топла.

Колкото и малко да пътувам по света, знам, че американците се славят като големи мърморковци, озоват ли се някъде в чужбина. Не съм от хората, които все се оплакват, но това, дето ми го бяха пробутали, беше в сравнение с американския сандвич абсолютно

същото, каквото е лондонското метро спрямо подземната железница в Ню Йорк. Само че, както се досещате, с обратен знак.

Господинът зад щанда, който приличаше на грък, но говореше със славянски акцент, бе искрено изумен от жалбата ми, да не говорим пък, че не си помръдна и пръста да направи нещо: беше ми дал точно каквото съм си поръчал и по-важно, беше си получил парите за това. Имаше щастливия вид на човек, в чийто джоб подрънкват парите на клиента. Впуснах се да му обяснявам историята и философията на сандвича: маруля, домати, кашкавал, майонеза, та дори и краставица, ако си в някое по-екзотично кътче на земята, това обаче изобщо не го развесели.

— Плюс маруля и домати — изръмжа човекът.

— А майонеза? — поинтересувах се аз.

— Плюс майонеза!

Никак не ми беше приятно да питам, но:

— Кашкавал? — пристраших се аз.

— Няма.

Трябваше да се разделя с още четирийсет пенса за екстрите, затова пък не ми взеха пари за, общо взето, чистата чаша, пълна с лед и газирана вода. Понечих да обясня и че не съм искал масло върху сандвича, но вече няхах нерви. Реших следващия път просто да ида в „Макдоналдс“, където, предполагах, нямаше да ми мажат масло по сусамената кифличка, преди да я топнат в някой от специалните си сосове.

Тъкмо бях преполовил сандвича и прелиствах жълтия вестник, който някой бе оставил на масата, когато срещу мен седна мъжът. Кафенето беше малко, нямаше свободни маси, така че почти не обърнах внимание на появата му. Така де, в крайни случаи съм готов и да бъда общителен. Дори не го погледнах, само прегънах вестника на две, за да му направя място на масата.

Мина половин минута, докато усетя, че онзи се е вторачил в мен.

Славата си има много прекрасни страни: парите, обожанието, парите, това, че не чакаш на опашка, за да влезеш в някой ресторант, парите. Но тя винаги си има и цена.

Когато младежкият ми успех се превърна в сладък спомен и аз изпаднах в немилост, направо съм крещял от яд, ако чуех някой актьор или знаменитост да се вайка какви мъки и страдания му навличала

славата и как бил непрекъснато в центъра на вниманието, и други празни дрънканици от този род. Повечето лъжат като дърти цигани. Освен ако не си абсолютна мегазвезда — а във всеки конкретен период тези мегазвезди се броят на пръстите на едната ръка — можеш да си актьор и стига да искаш, да си живееш съвсем нормално, като всички останали.

Но повечето *не* искат.

Откакто започнаха да излъчват в Щатите сериите на „Кълбо от огън“ се случва да ме познаят в супермаркета и да ми поискат автограф, но това не е чак толкова неприятно. Мога дори да си затворя очите за обидите, които от дъжд на вятър получавам от някой тиквеник с къса пишка, решил да се прави на велик пред приятелите си. Това си влиза в играта.

Понякога обаче се натъкваш и на хора, които ти изкарват ангелите.

Като този тип срещу мен на масата. Личеше му по очите.

Стори ми се странно, че ме е познал, защото „Кълбо от огън“ още не беше тръгнал по телевизията, но от два дена, между онази измишльотина с Джак Изкормвача и осуетения грабеж, физиономията ми красеше всички вестници и телевизионни станции, така че не би трябвало да се изненадвам.

Мъжът не беше едър, ала имаше някакво странно излъчване, като на Антъни Пъркинс, което долавяш от сто километра. В началото се стреснах от бръснатата глава и вежди. Веднага го помислих за скинар, но мъжът беше азиатец — вероятно индиец, така че надали се числеше към скинарите. Изглеждаше млад, но върви, че го разбери на колко години е с тази бръсната глава — можеше да е и на двайсет, и на трийсет и пет.

Друго, което ми изкара ангелите, бе, че се беше надупчил навсякъде по тялото. Същински дивак, честен кръст! От и около ушите му висяха какви ли не дрънкулки: няколко усукани златни халки и дебели дървени обици. Върху лявата му ноздра се мъдреше златно топче, а в края на дясната му вежда имаше безопасна игла. Беше от хората, която нормален човек не може да гледа, без да възкликне: „Ама че гъз!“.

Опитах План А: усмивка, кимване, намигане в стил Мел Гибсън и хайде пак назад към обяда.

Онзи кретен продължи да ме зяпа като невидял. По дяволите Мел Гибсън.

План Б: благ израз, демек „Как сте? Радвам се да ви видя“.

Мъжът прокара език по напуканите си устни. И езикът му беше продупчен — върху него проблясваше мъничко златно топче.

Погледнах към другите маси, но никой не ни обръщаше внимание, ако не броим една възрастна лелка, която ядеше печен картоф. Беше зяпнала веждата на келеша срещу мен и се бе свъсила.

Опитах пак да приложа първоначалната си тактика: да се правя, че не го забелязвам, но къде ти! Не ме свърташе.

— Някакъв проблем ли има, мой човек? — не издържах накрая.

— Вие сте господин Мартин Бърнс — оповести онзи.

Говореше с едва доловим индийски акцент, но може би просто съскаше заради джаджата върху езика си.

— Точно така.

— Сутринта ви видях по телевизията и във вестниците.

— Да, тежък ден — потвърдих аз.

Лицето му бе непроницаемо, не можех да разбера нищичко по израза му.

— Онова, което сте направили, е много достойно, много смело — каза мъжът.

Аз въздъхнах и се поотпуснах.

— Благодаря — рекох му. — Просто сторих онова, което според мен бях длъжен да направя.

— А защо не го правите и сега? — поинтересува се непознатият.

Пак заставах като на тръни.

— В какъв смисъл?

— Появявате се по телевизията, говорите по радиото. Защо не споменавате Тулий? Защо не се възползвате от възможността, за да предадете посланието, да предупредите всички? Трябва да направите това.

— Нямам представа за какво говорите — изхриптях аз.

— Ултима Тулий, това е край на всички неща, господин Бърнс. Надявам се да го съзнавате. Знаете що за стока са те и до какво се домогват и въпреки това си мълчите за заплахата, която представляват. Така ставате съучастник в ужасите им.

— Не разбирам за какво ми говорите — повторих аз, но усетих как наплесканата с масло пуйка се опитва да хвъркне в стомаха ми.

Гологлавият индиец се изправи. Беше само по тънка фланелка, която се опъна по гърдите му. И те бяха надупчени целите: виждах през памучния плат какви ли не протуберанси.

— Ултима Тулий ще ни унищожи всички — изкрещя мъжът. — Не бива да си мълчите, трябва да говорите какво ни готвят. Направете го със същата ярост, както те. Може и да не се появи друга такава възможност.

Сега вече всички в кафенето ни гледаха. Мъжът стовари длани върху масата, при което чашата с газирания вода падна на пода и се счупи.

— Смърт на Ултима Тулий! — извика с цяло гърло непознатият. Сетне запя на език, който не разбирах.

Славянинът зад щанда се завтече към нас с крясъците: „Вън! Вън оттук!“. Заблъска онзи откаченяк и за моя изненада го изтика без особено затруднение през вратата. Азиатецът продължи да вика и се опита да се върне в кафенето, но собственикът пак го затика. Видях как маха на двамата полицаи, които минаваха по отсрещния тротоар. Ненормалникът явно също ги бе забелязал, защото тутакси хукна в обратната посока.

Сега вече всички в заведението гледаха мен.

— Ама вие какво! Искях само да хапна един сандвич — обясних аз. — Без масло.

Доволен, че е прогонил хахото, собственикът се върна в заведението.

— Ей ти, господин Кашкавалов — подвикна той. — Марш оттук.

Сандвичът ми още се мъдреше в чинията и аз понечих да възроптая, но покрай цялата тази дандания ми се беше отяло. А и една среща с полицията след разигралата се сценка надали щеше да допринесе за рекламната кампания такава, каквато си я представяше телевизионният канал. Вдигнах ръце и се изнизах навън.

И бездруго пуйката беше твърда като подметка.

Спрях такси, което да ме откара в другия край на града. Имаше страхотно задръстване и докато пъплехме по улиците, броячът цъкаше

като фотоапарата на фотограф, който снима манекени, но аз почти не го забелязвах. Разполагах с предостатъчно време до срещата си с Мер за интервюто в редакцията на вестника.

Пък и се чувствах доста разстроен.

А не би трябвало. Както обичам да казвам, улиците гъмжат от луди и не е нужно да си знаменитост, за да се натъкнеш на някого от тях.

Но този тип не беше какъв да е луд.

Ако беше поредният ветеран от войната във Виетнам или в Персийския залив, дето пита всеки срещнат дали обича Бога, има стоманена пластина в главата си и песен в душата си, щях да се изсмея (нервно) и да махна с ръка. Но макар че в края на задушевната ни беседа онзи тип бе превъртял съвсем и се беше разкрещял, макар че с тези обички и карфици приличаше на игленик в стил Новата епоха, тирадата му за Ултима Тулий беше всяла смут в душата ми. Наистина не знаех за какво точно ми говори, но ме загложди съмнение дали онова ченге, Карлинг, ми е казал всичко за Ултима Тулий.

Защо в края на краищата да не си проведа собствено малко разследване? Нямаше да е зле.

В крайна сметка пристигнах със закъснение в редакцията на „Обзървър“, но човек просто е длъжен винаги да кара журналистите да го чакат. Така няма да се дуют чак толкова. В началото Мер започна да ми нервничи, но интервюто мина като по вода и след това той отново ми беше кръвен брат, мой пръв приятел. Хванахме друго такси, с което да се върнем на Канеъри Уорф. Мер не можеше да си намери място след всичко, разиграло се през последните два дни, очевидно бе на седмото небе от щастие след големия рекламен удар на живота си. Оценявах ентузиазма му, но с тези хубостници от „Връзки с обществеността“ има един проблем: те дотолкова са свикнали да говорят глупости, че не знаят кога да спрат. Точно по тази причина всички до един са разведени. Или обратни. Или и двете.

— Чувал ли си някога за Ултима Тулий? — попитах го аз през една кратка пауза в безкрайния му монолог.

Забелязах, че при този въпрос таксиметровият шофьор — не бях виждал негър с по-черна кожа — ме стрелна с поглед.

— Не, не — отвърна Мер, както си барабанеше с пръсти по бедрото. — Я чакай! Да, чувал съм. Това май беше някаква видеоигра, нали? Сигурен съм, че съм виждал реклама за нея по един от каналите за научна фантастика. Тони Кей. Блестящо!

— Според мен не е видеоигра — изпелтечих аз.

— Така ли? Е, може и да греша. Всъщност, като се замисля, май съм виждал рекламата в едно от кината.

Пак ми задърдори за реклама и аз дръпнах щепсела. Но не пропуснах да забележа, че през цялото време, докато пътувахме, шофьорът ме държа под око. Докато изкачвахме стълбите пред административната сграда, се обърнах и ми се стори, че чернокожият ми прави някакъв знак. Но не съм съвсем наясно с жестовете в Англия. Тъкмо да попитам Мер, но той вече се беше пъхнал във фоайето.

До вечерта имах още едно задължение към „Връзки с обществеността“ — надвечер щях да давам поредното интервю за Би Би Си, но в друго студио. Мер настояваше да се подложа на стотния сеанс на фотографа на телевизионния канал, на мен обаче никак не ми се вярваше поне засега да им трябват още мои снимки. Но какво да се прави, бях на територията на Мер. Казах му, че ще се отбия до едното място и после ще се върна в кабинета му.

След като той се отдалечи, хукнах към най-близкото бюро и звъннах по телефона на Джун Хановър.

— О, Марти, ти ли си! Здравей! — изчурулика тя. — Къде си?

— Тук, в сградата. Слушай, Джун, имате ли тук библиотека?

— В сградата ли си? — изненада се тя.

— Някъде на петия етаж. Успях за малко да се отскубна от Мер.

— Ясно — рече Джун и сниши тон. — А, ето го, влиза.

— Можеш ли да дойдеш при мен?

— Ама разбира се! Къде си?

— И аз не знам... Я чакай. — Жената, чийто телефон си бях присвоил, се върна на бюрото. Погледна ме с блеснали очи и не беше луда, значи знаеше кой съм. — Как се казвате? — попитах я аз.

— Аманда. Джоунс.

— На бюрото на Аманда Джоунс — обясних на Джун.

— Коя Аманда? — рече тя.

— Коя ли? Нямам представа. Откъде да знам!

— Добре де, при тънката или при дебелията Аманда?

Огледах жената от глава до пети. Съвсем се стъписах. Притесних се да се объркам нещо.

— Ами...

— Тънката Аманда — каза Аманда.

Не беше особено щастлива.

— Тънката Аманда — закимах бързо-бързо. — Много тънката Аманда. Мен ако питаш, килце-две няма да ѝ се отразят зле.

— Идвам веднага — обеща Джун.

Когато затваряше, още се смееше.

За късмет тънката Аманда се оказа дебелокожа и начаса се утеша с автографа и чаровната ми усмивка. За още по-голям късмет Джун дойде бързо и ме отърва от по-нататъшни притеснения.

— Имаме заедно с няколко вестника обща библиотека — обясни ми Джун, докато се качвахме на асансьора. — И те са собственост на същата компания.

— Всичко е нейна собственост, нали така — пошегувах се аз.

— Днес добре ли се позабавлява? — поинтересува се жената.

— Божичко, рекламата е нещо, което човек търпи, а не се забавлява с него — отвърнах аз.

— Сигурно — кимна тя.

Беше толкова мила, говореше толкова спокойно и благо, та почти забравих, че и тя е от отдел „Връзки с обществеността“. По едно време ми мина през ума, че може и да се е обидила.

— Въпреки това без рекламата бизнесът ще умре — подхванах аз, разчитайки на актьорския си инстинкт да съм убедителен.

Джун се хвана.

Никога досега не бях виждал такава библиотека. Низ кутийки от стъкло и стомана с бюра и компютри върху тях. Напомняше ми декора на един научнофантастичен филм от началото на седемдесетте години — в него се разказваше как компютрите били превзели света. Говореха с гласа на Орсън Уелс. Тъжна работа!

— Къде са книгите? — попитах аз.

Посрещна ни симпатичен дребосък с къдрава черна коса и вчерашна брада.

— Здравей, Рафиъл! — провикна се Джун.

— Здравсти, Джун, какво ново, старо? — отвърна той.

Веднага долових нюйоркския му акцент.

— Северноамериканец! — вдигнах радостно ръце.

— Точно така — потвърди мъжът. — Добре дошъл при нас, млад гений! Нали така ти викаха?

— Изостанал си с десет години.

— Вярно си е, времето лети. Казваш се Марти Бърнс, нали? — попита ме той и се взря по-внимателно в мен.

Обясних на Рафиъл, който според мен бе влюбен до уши в нашата Джун, че търся някакви данни за Ултима Тулий.

— Май беше някаква крайнодясна организация, нали? — поинтересува се човекът. — От рода на Бригада 18?

— Раф знае всичко и всички — намеси се и Джун.

Дали влюбеността не беше споделена? Все пак според мен мъжът беше малко нисичък за Джун.

— Подробности не знам, но явно наистина е някаква скинарска организация. Информацията ми се изчерпва с това.

— Е, напоследък скинарите нещо са кротнали — отбеляза библиотекарят. — За разлика от едно време крайнодесните вече не карат през просото, пипат по-изтънчено. Но за черната работа пак прибъгват до услугите на скинарите.

— Разкажи ми нещо повече.

— Да, чух за случилото се. Добре си се справил. Но както вече ти обясних, днешните фашисти и нацисти пипат по-предпазливо. Много кибер грамотни са. Но все пак дай да видим какво ще открием.

Рафиъл ни заведе при компютъра и натисна копчето за търсене. Видях как набира на клавиатурата „Ултима Тулий“ и докато чакаше резултатите, аз забарабах с пръсти по писалището.

— Тази база данни е обща за всички големи сериозни вестници. Ако през последните три години в тях е пишело нещо за „Ултима Тулий“ веднага ще разберем.

Машината бипна и библиотекарят щракна няколко пъти мишката. Върху екрана изникна списък с пет-шест източника.

— Не е много — каза Рафиъл. — Искаш ли да хвърлиш едно око?

— Да, ако обичаш.

Той обърна екрана към мен и извика първата статия. Беше кратка дописка от „Индипендънт“ отпреди година и половина как расистите организирали няколко нападения в град на име Брадфорд.

— Намира се горе на север — поясни Джун, която четеше през рамото ми. — Там живеят много азиатци.

В материала се цитираше говорител на полицията, който бил посочил като евентуален организатор на погромите някаква нова организация, наречена „Ултимата Тулий“, но други подробности нямаше.

— Мижава работа — промърморих аз. — Като Аманда Джоунс.

Джун се засмя тихичко. Прехвърлих се на втората статия, но и тя, и следващите два материала бяха вариации на първата, поместени в различни издания.

— Пълна скука — въздъхна Рафиъл.

Петата статия изобщо не беше статия, а кръстословица от „Таймс“: „Ултимата Тулий“ беше част от отговора за 23 отвесно. Шестата статия съвсем ме обърка. Беше пътепис от шотландски вестник, в който се разказваше за обиколките с лодки на островите, наричани с общото име Оркни и разположени в най-северната част на страната. Споменаваха се и че Тулий е митично място, което според преданието притежавало вълшебна сила и някога, много отдавна е съществувало сред островите, но толкоз. Изобщо не се говореше за бръснати глави, нацисти и тем подобни.

— Хм! — изпъшках аз. — Не научих кой знае колко. — Погледнах Рафиъл. — А ти откъде знаеше какво имам предвид?

Библиотекарят сви рамене.

— Помня какви ли не тъпотии — обясни той. — Знаеш ли, че Канада харчи годишно природен газ, който като количество ще стигне на два милиарда пакистанци?

— Наистина ли? — изненада се Джун.

Библиотекарят отново вдигна рамене.

— Можеш ли да се включиш в друга база данни? — попитах го аз.

— В десетки. Само кажи, и...

Точно тогава влезе Мер.

— Ето къде си бил! — възкликна той. — Марти, трябва да те подготвим за интервюто. Ами да, Джун, това все пак си е „Дискове на безлюдния остров!“.

Каза го с тон, от който би се смразил цял град в уестърн. Джун погледна гузно, но Рафиъл продължи да си щрака ни лук ял, ни лук мирисал с мишката.

— Тик-так! — изцъка Мер и си почука часовника.

Кимнах на библиотекаря и се запътих към вратата.

— Знаеш ли, че количеството радий, използвано върху циферблатите на будилниците през петдесетте години, е достатъчно, за да се произведе атомна бомба, три пъти по-мощна от бомбата, хвърлена над Хиросима? — попита Рафиъл, без да вдига поглед от екрана на монитора.

— Наистина ли? — ахна Мер.

— Само си измисляш — намесих се аз.

Библиотекарят се ухили мазно-мазно.

— Прав си — потвърди той. — Е, до скоро, брато!

Недоумявах какво толкова се суетят, но всички останали си умираха от вълнение, задето са ме поканили в тази дивотия „Дискове на безлюдния остров“. Имах чувството, че това е нещо като тъпите предавания, които в Щатите излъчва всяко четирийсетватово радио: каква музика ще занесете на безлюден остров и защо, но както личеше, програмата се въртеше вече от десетилетия по Би Би Си и се бе сдобила с неоспоримия статут на културна икона.

Доколкото разбрах, телевизионните звезди, особено пък американските, не са сред хората, удостоявани с честта да бъдат канени, и вероятно тъкмо заради това Мер и неговите хубостници още малко и да получат оргазъм, ала да ви призная, музиката не играе кой знае каква роля в живота ми и доста се озорих, докато съставя списък, който да запомня, камо ли пък да се сетя какви истории да разкажа за парчетата в него. Бях го предал по-рано през деня, Мер ме натисна да съм добавил и нещо класическо, аз въртях, суках и накрая — срам, не срам, си признах, че не се сецям за нищо класическо.

— И таз добра, разбира се, че се сецаш — знаеше си своето Мер.

Мисля си, че никога дотогава не съм се чувствал чак толкова телевизионен актьор.

— Хм, не се сецям, и туйто — завайках се отново. — А, да, ето, онова на Бетховен: Та-та-та-рам!

— Остави го това — ухили се Мер.

— Знам още едно. От онзи, как му беше името? Тако Бел.

Мер ме погледна ужасен.

— Няма начин да не го знаеш. Пускат го с всяка втора реклама. Тра-ла-ла-ла! Ту-дум...

Не съм съвсем скаран с музиката, макар че в хороскопа ми не се казва нищо за певческа кариера. Въпреки това върху потиснатите черти на Мер се мярна нещо като проблясък.

— Пахелбел. Каноникът.

— Да — викнах аз. — Точно така. Пахелбел.

— Ако ни притиснат, мисля, че ще стане. Можеш ли да разкажеш и някаква история?

— Хммм — изхъмках аз. — Всъщност не го понасям.

Накрая най-близкото до класиката, за което се сетих, беше „Рапсодия в синьо“ на Гершуин. Освен ако не решите да причислите към класиката и темата на Енио Мориконе към „Добрия, Лошия и Грозния“. Мер не я причисли.

Още от сутринта беше сигурен, че след като видят моя списък, от Би Би Си ще звъннат да отменят участието ми, и дори докато пътувахме към студиото, където щеше да бъде записът, той току поглеждаше притеснено клетъчния телефон, който стискаше в мъртва хватка, сякаш чакаше да се обади губернаторът, за да съобщи, че екзекуцията все пак ще се състои. Чак ми домъчня за него, докато оглеждах отново списъка и си мислех какво ли да разкажа за парчетата: „Проклет Мисисипи“, „Ритници“, „Най-сетне любов“, „Гимназиален рокендрол“. (Мер най-категорично отказа да включи и песен на Бари Уайт; какво безсърдечно неуважение към Моржа на любовта! Той обаче не искаше да склони, и туйто.) Всъщност кой ли, дявол го взел, слуша днес радио?

Подранихме в студиото и бяхме отведени във ВИП залата — хич не ми се мисли къде водят не-ВИП гостите, сигурно в нещо като концлагера Дахау — където ни почерпиха горчиво кафе и стари сладки. Водещата на „Дискове на безлюден остров“ надзърна за миг в помещението и ни махна, но си тръгна още преди да съм преглътнал трохите от сладките. Не обръщах внимание на новините на живо, препредавани по малки, вградени в тавана високоговорители, докато не чух как телефонът на Мер пада на пода. Вдигнах очи от бележките си и го видях, че се е вторачил във високоговорителите. И аз погледнах натам.

Нямаше нищо за гледане — е, онези приятелчета от Би Би Си можеха да си боядисват по-честичко таваните — затова пък репортерът беше добър. Много бързо в съзнанието ми изникна ясна картина. Чудото на радиото.

В Източен Лондон било извършено чудовищно престъпление. Били убити азиатец, собственик на магазин, и семейството му: жена му и четирите му деца на възраст от четири до дванайсет години.

Репортерът подчерта, че трагедията се е разиграла в същия магазин, където предния ден американската телевизионна звезда Марти Бърнс бил предотвратил грабеж и насилие. Полицията търсела евентуална връзка между двата случая.

Така и не успях да разкажа историята си за „Гимназиален рокендрол“. И по-добре: в нея имаше много голотии и безпричинно насилие.

5.

Разкрещят ли ти се онези от „Връзки с обществеността“, значи наистина си сгазил лука.

На следващата сутрин Мер беше морав от яд. Другите момчета с тирантите бяха неутешими. Единият просто седеше със скръстени на гърдите си ръце на въртящия се стол и се клатушкаше напред-назад досущ немирен хлапак, вторият направо си скубеше къдравата коса.

Дори Джун изглеждаше разстроена.

— Не, не, не, не! — пищеше Мер. — Не може да бъде! Невъзможно!

— Какво по-точно ми казваш? — престаших се да попитам.

Но той определено не беше в настроение.

Изправена пред неопровержимите факти, полицията от немайкъде бе признала, че палежът и убийствата в магазина за хранителни стоки от предния ден са извършени от расови подбуди. Това признание бе отприщило цял низ от други събития, достигнали връхната си точка в малките часове на нощта, когато неколцина млади азиатци се бяха сбили на улицата със свои бели връстници. Сред неизбежните призови за спокойствие, отправени от различни хлевоусти политици и водачи на общности, се чу и съобщението, че на другия ден ще има протестно шествие в Ийст Енд покрай опожарения магазин, организирано от антирасистка коалиция. Направих грешката да спомена пред Мер, че смятам да отида на демонстрацията.

— Не може, не може, не може, не може! — заповтаря той отново като курдисан.

— Може, и още как! — възразих аз и си казах да не забравям, ако пак ме поканят в „Дискове на безлюдния остров“, да добавя и „Вземи си патлака, Ани“.

— Марти! Само това оставаше — да те видят и на демонстрацията. Направо сме затрупани от въпроси какво всъщност се е случило завчера в онази бакалия.

— И защо се притесняваш? Нямам нищо против да обясня.

— Така ли? Я ми кажи в такъв случай, господин Бърнс: за какво според теб са намеквали нападателите, когато са наричали собственика на магазина „шибан дебелак“?

— Ти пък откъде знаеш за това? — попитах аз.

— Разбирам си от работата — отвърна Мер и да ви призная, взех, че му повярвах. — И то не само аз, но и онези непрокопсаници от жълтата преса, които няма начин да не се доберат до същата информация.

— Ченгетата ме помолиха да казвам това — обясних аз. — Само дето не паднаха на колене.

— Не се и съмнявам. Сега обаче полицията едва ли ще потвърди с особено желание твоята версия за случилото се, а обществеността вероятно изобщо няма да те разбере. Появата ти на това шествие само ще породни нови въпроси и ще създаде шумотевица, която няма да е от полза и за нас, а и за теб.

— Пък аз си мислех, че не съществува лоша реклама — отбелязах.

— Иди ги разправяй тия на принц Чарлс — намеси се скубачът на коса.

— Вече има реакция, и то не от най-благоприятните — допълни Мер и ми подаде сгънат вестник. — Нямахме намерение да ти го показваме, но така поне ще получиш представа какво ни готвят, как пипа нашата жълта преса. Ако не вземем мерки да те покажем в по-благоприятна светлина, тази помия ще се плисне от двайсет и трета направо на първа страница.

— Ох, да му се не види! — изругах аз, познал на мига снимката: „Гърне с мед“.

Вестникът бе поместил размазан кадър от един филм, в който се бях снимал в най-тежките дни от кариерата си, когато се бях насочил към дъното, всъщност какво ти дъно, право към размекнатия център на земята. Беше от най-долнопробните софт порнофилми, казваше се „Гърне с мед“ и в него изпълнявах ролята на друсано надървено бивше ченге. Направих го от немай-къде, защото бях закъсал страхотно за пари — ако не ме лъже паметта, май ме притискаха за неплатени сметки — но снимките продължиха само някакви си пет дни и накрая продуцентът за капак взе, че ме преметна и ме мота сума ти време с хонорара. Та във въпросния филм имаше сцена с минет (*наистина*

беше софт порно) и както вероятно вече се досещате, жълтият вестник се бе докопал именно до тези кадри. Виждаше се как главата на някаква блондинка се рее над чатала ми, а аз гледам с нещо средно между див възторг и израза, който се появява върху лицето ти, ако си надушил смрадта на развалени яйца. Над снимката онези кретени бяха написали с ей такива букви „НАШИЯТ ГЕРОЙ?“.

(Да ви призная, „Гърне с мед“ вече години наред ми висеше като воденичен камък на врата, защото в него играел и — поне така твърдят хора, които разбират от тия работи — днес легендарният Ед Уд^[1]: това било последното му участие в киното. Поклонниците на Уд така са се вкопчили в проклетото късче целулоид, толкова трогателно са го притиснали до гърдите си, че са повлекли и мен във въртопите на своя култ. Почти бях забравил Уд и сега припряно се опитах да си го спомня — бях го гледал само в „Денят на хищника“ и той бе останал в паметта ми като човек, който се е пропил безнадеждно и който има най-тъжните очи, каквито някога съм виждал.)

— Само по себе си това тук не е болка за умирање — отбеляза Мер. — Като знаем към каква публика се обръщаме и какъв сериал е „Кълбо от огън“, дори може би ще увеличи броя на зрителите. Но вестникът е пуснал снимката по друга причина.

— Нещо не разбирам — казах аз. — Тази дивотия тук е отпреди двайсет години и е блудкава като вода от миялна машина. Никой няма да обърне внимание.

— В страната Компроматия времето е спряло — намеси се Джун. — Няма значение дали нещо е станало преди двайсет години или преди двайсет минути. Всичко там се оплита в кълбо от клюки, гадости и известност, което е извън времето. Единственото, което ги интересува, е, че си им предоставил възможност да пуснат предизвикателна снимка. Дадеш ли им друга възможност, съвсем ще се развихрят.

— Дотук всичко върви по-добре от очакваното — каза Мер. — Не сме се и надявали да те рекламират толкова много. Сега всеки те знае по име и от тук нататък бихме могли да порботим за положителния ти имидж. Като цяло те смятат за герой. Само това оставаше — да излагаме на опасност онова, което вече сме постигнали.

— И според теб, ако ида утре на шествието, ще застраша постигнатото, така ли?

Мер почука с пръст върху снимката ми във вестника.

— Сигурен съм — рече той.

Пак погледнах Джун. Тя ми кимна решително и угрижено.

— Не знам — казах аз. — Сигурно трябва да помисля.

Отбих се в библиотеката, при американския си приятел Рафиъл, за да видя дали мога да измъкна още нещо, но него го нямаше. Седнах пред един от компютрите и заудрях по клавиатурата с надеждата да извикам някоя и друга база данни, но онази проклетия ми се разпищя и аз на бърза ръка бих отбой и се изнизах от кабинета.

До вечерта няха никакви ангажименти. Мер се бе вживял в ролята на притеснен до смърт педал и бе отменил едно-две по-дребни рекламни мероприятия. Беше си наумил да ме държи по-далечко от репортерите, докато данданията около убийствата в магазина позагълхне и моята роля в цялата тази история бъде забравена. Не знаех дали съм съгласен с него — знаех обаче, че тази работа не ми харесва, но не ми се разправяше. Бях в Индустрията достатъчно дълго, та да съм наясно какво непредсказуемо същество е публиката. Прилича на кръвожадна котка, която наглед е миличка и красива като всеки домашен любимец, но най-неочаквано ти се нахвърля със стъписваща свирепост. Виждал съм го да се случва на актьори и актриси, които тъкмо решат, че владеят тази игра — връзките с обществеността и рекламата, и звярът се спуска и ги заръфва по задника.

През главата ми беше минало какво ли не, не исках отново да изпадам от играта и няха намерение да провалям всичко с някакво си прибързано решение. Изгарях от желание да участвам в демонстрацията в Ийст Енд, но не можех да мисля само за себе си. Прекалено много хора зависеха от „Кълбо от огън“ и бяха заложили на успеха му. Отдавна не бях изпадал в такова положение. Навремето, като малък, изобщо не ми е хрумвало да се притеснявам за съдбата на тези около мен, на другите актьори, на снимачния екип, на хората в телевизията. Без изобщо да се замислям за последиците, се напивах като свиня, друсах се и чуках наред.

Но вече не бях дете. Дори не ме беше страх от тъмното. Казах на Мер, че ще помисля, и възнамерявах да сторя тъкмо това.

Но усещах, че преди да взема решение, трябва да видя нещо.

Първия път бях попаднал на бакалията съвсем случайно, а сега я намерих с лекота. Целият район — на няколко пресечки от мястото, беше отцепен от полицията. Ченгетата стояха като на тръни — очакваха да се случи нещо. Ако не беше странният факт, че полицаите не бяха въоръжени, можех да си помисля, че съм не в лондонския Ийст Енд, а в Източен Лос Анджелис.

Районът пред самата бакалия също беше отцепен с въже и бе охраняван от четирима офицери, които се разхождаха доста нехайно. Самият магазин сега представляваше черна дупка, зейнала на приземния етаж на триетажната окадена сграда. Всички стъкла по витрините на съседните магазини и от двете страни на улицата бяха изпочупени. Стоях на отсрещния тротоар и не виждах вътре в развалините, но от бъркотията пред самата сграда не бе трудно да си представя огнения ад, в който като в капан е било хванато клетото семейство. В съзнанието ми като светкавица изникна лицето на хубавото момиченце с фланелка, на която пишеше „Лошите момичета отиват в Лондон“, и аз усетих как ме пронизват ледени тръпки.

Тротоарът пред магазина бе отрупан с цветя. Сред калиите и нарцисите се виждаха какви ли не плюшени животинки и малки играчки и това ми се видя странно, но после реших, че са оставени в памет на загиналите деца. Докато стоях и гледах, полицаите разрешиха на една жена, забулена от глава до пети в черно, която водеше и детето си, да влезе през загражденията и да остави върху купчината цветя малко букетче. Момченцето сложи внимателно до някакво плюшено мече една-единствена бяла роза и макар да си помислих, че малчуганът надали съзнава какво точно е станало, когато те си тръгнаха, видях, че детето плаче.

Едно от ченгетата не ме изпускаше от поглед. Пак по отсрещния тротоар минах покрай местопрестъплението. При следващата пресечка видях цветарница, пред която бяха изнесени цветя, и се насочих натам. Избрах букет строги бели цветя — етикетите не бяха на английски, та не знам какво съм купил — които да отнеса пред опожарения магазин.

Същото ченге пак се вторачи в мен, когато наближих бакалията, но аз му кимнах към цветята и вдигнах вежда — мъжът ми даде знак да мина под загражденията. Между камарите цветя бе оставена тясна пътека и аз отидох право при входа на магазина. Надзърнах вътре и видях, че всичко е изпепелено. Сред локвичките черна вода се въргаляха няколко почернели консерви, видях и изгорелия скелет на хладилника, от който бях извадил фаталната бутилка плодов сок, инак всичко бе опожарено. Още се долавяше миризмата на изгоряло, сред която се усещаше и някаква по-наситена, възсладка смрад като от...

Като от обгорено месо.

Запуших си устата с длан и забързах навън. Опитах се да си спомня как точно е изглеждала отвътре бакалията, дали в нея се е продавало и прясно месо.

Според мен — не.

Усетих как на гръкляна ми засяда буца и се обърнах с гръб към входа на магазина. Изведнъж видях, че още държа цветята — стисках ги толкова силно, че бях прекършил повечето стебла. Хвърлих ги върху другите, с което си спечелих поредния подозрителен поглед на двама от ченгетата.

И точно тогава го забелязах.

Стоеше на отсрещния тротоар, малко по-встрани, на същото място, откъдето и аз бях оглеждал мястото на престъплението. Погледът ми беше привлечен най-напред от бръснатата му глава, но когато мъжът се поизвърна лекичко наляво, слънцето проблесна върху безопасната игла на веждата му.

Беше онзи ненормалник от кафенето със сандвичите. Азиатецът, който приличаше на игленик и който ми се бе разкрещял за Ултура Тулий.

— Ей! — казах аз, когато погледите ни се срещнаха. После извиках колкото ми глас държи: — Ей!

Човекът дори не се помръдна. Сетне притисна длани пред себе си, все едно се молеше, и понаведе глава.

След това си тръгна.

— Ей! — провикнах се отново аз — никога не губя дар слово.

Ченгетата се напрегнаха още повече и се запътиха към мен. Сред тях имаше и жена, която не сваляше поглед от гологлавия ми приятел на отсрещния тротоар, като същевременно говореше нещо в

микрофончето, прикачено отстрани на униформата ѝ. Онзи хубостник с обиците и карфиците ускори крачка — вървеше в противоположната посока. Последвах го през кордона.

— Един момент, господине! — вдигна длан полицаят най-близо до мен.

Да ви призная, почти не му обърнах внимание, толкова бързах да настигна гологлавия. Пъхнах се под загражденията и излязох на улицата. Ченгето ме сграбчи за ръката и ме завъртя към себе си.

— Казах почакай — изсъска ми той.

— Този човек... — опитах се да му обясни.

Тъкмо тогава чух звук, който няма как да сбъркаш с никой друг: щрак-щрак на фотографски апарат. Погледнах вдясно и що да видя: моят приятел Кинг снимаше като обезумял как ченгето ме стиска за ръката, а колегите му са ме наобиколили отвсякъде.

Извърнах се в другата посока, но както сигурно се досещате, гологлавият вече беше история.

— Само да знаеш колко те обичам, мой човек! — ухили се Кинг, без да престава да снима. — Покрай теб ще си купя мерцедеса, за който си мечтая от дете.

Колко хубаво е да бъдеш обичан!

Онази нощ не спях добре. Направих, каквото можах, със съдържанието на минибарчето, после си поръчах късна, безсрамно скъпа вечеря в стаята — защо ли в Англия ти дават с *всичко* и пържени картофи? С рибата — иди-дойди. Но с лазанята? Ала не ми олекна дори и от храната. Включих телевизора и бях едва ли не разочарован, че никъде не дават стрелички. Пак погледнах факса, който Мер ми беше пратил малко преди десет часа.

Беше размазаната първа страница на сутрешното издание на един от жълтите вестници, върху която се мъдреше голяма снимка на влюбения в мен фотограф Кинг, запечатал ме как се боричкам с ченгето. Изглеждах така, както изглежда всеки, паднал в ръчичките на полицията: виновен. И аз не знам защо, но определено гледах гузно-гузно. Кинг бе успял да ме щракне и с отворена уста, така че освен виновен изглеждах и глупав. Не че го виня, всеки трябва да яде. Е, не

задължително шампанско и черен хайвер на задната седалка на скъп германски автомобил.

След като се беше наснимал на воля, Кинг се бе застъпил пред ченгетата за мен. Той е от хората, които сякаш познават всички навсякъде, и ми издейства да ме пуснат да си вървя по живо, по здраво, особено след като едно от ченгетата ме позна върху една от снимките на Кинг във вестника от предния ден. Все пак намекнаха занаяд да не се навъртам много-много около бакалията. Опитах се да благодаря на Кинг за съдействието, но той ме прекъсна със загадъчното: „Не бързай още да ми благодариш“, после хукна нанякъде.

Сега вече знаех защо.

Както би могло да се очаква, Мер побесня (и то не без известно основание), когато му казах за случилото се. Всъщност направо ми се разкрещя, после обаче си спомни кой съм и се стресна, но не се извини. Въпреки това само си излезе, без да казва нищо. Към факса с първата страница на вестника от следващия ден нямаше дори бележка, той съдържа само официална бланка, на която пишеше „С уважение“ и се мъдреше името на Мер. Оказа се, че малкото му име е Найджъл — чувах го за пръв път. Но му прилягаше.

Не ме свърташе на едно място и слязох да се поразтъпча във фойето. Вече бе минало полунощ и баровете и ресторантите в хотела бяха затворени, та наоколо нямаше жива душа. Излязох навън, но ръмеше и колкото и да ми беше криво, никак не ми се мотаеше под дъжда. Плъснах се в един от фотьойлите във фойето, ала ми омръзна персоналът да ме гледа под око. Казах си, че едва ли е от полза за професионалния ми имидж и да седя сам-самичък посред нощ във фойето на „Савой“.

Понякога забравям цялата тази дандания, че съм бил знаменитост. Че трябвало да нося с достойнство мантията на славата и така нататък.

След като се върнах в стаята, усетих, че се чувствам някак самотен. Мина ми през ума да звънна на Роза, дори вдигнах телефонната слушалка, но реших, че сега, когато ми е крив целият свят, не му е времето да провеждам такъв разговор, и то с човек на десет хиляди километра оттук.

После се сетих, че Джун ми е дала домашния си телефон. Беше го написала откъм опакото на визитната си картичка. За всеки случай.

Беше малко късничко да ѝ звъня, но нали ми беше криво, реших да се възползвам поне малко от прерогативите си на звезда, които сега притежавах. Набрах номера.

— Ало! — отговори ми много сърдит, много мъжки глас.

— Ох... — започнах да импровизирам. — Ах!

И затворих.

И аз не знам какво очаквах. Нямах причини да съм изненадан, още по-малко да затварям. Доколкото знаех, Джун си бе щастливо омъжена и имаше три деца (макар че не забелязах да носи халка). При всички положения не очаквах да съжителства с екипажа на турски товарен кораб. Или с женски баскетболен отбор. (Всъщност мъжкият глас хвърли известна сянка на съмнение върху последното предположение. Ами ако се беше обадил треньорът?)

Не че бях хвърлил око на Джун и смятах да я свалям. Просто исках да си поговоря с някого. Стига да разполагах с черна дъска, щях да го напиша стотина пъти. И с тебешир, разбира се.

Някъде след две минути телефонът извъня.

— Марти? Аз съм, Джун Хановър.

— О! — рекох аз. — Здравей.

— Здравсти. Извинявай, ако греша, но... ти ли звъня преди малко?

— Хм — измучах аз. — Да — добавих.

— Не се притеснявай — засмя се Джун. — Наистина. Казах на Тери, че сигурно си ти.

— Тери ли? — попитах аз.

Мислех да кажа друго.

— Тери е един мой приятел — поясни Джун — съвсем делово.

— Чудесно — отвърнах. — В смисъл чудесно е да имаш приятели. Винаги са до теб. Ако и ти си до тях, разбира се.

Божичко, какви ги дрънках!

— Добре ли си, Марти? Всичко наред ли е?

— О, да. Наред е — отговорих аз. — Само... и аз не знам, искаше ми се да си побъбря с някого. Хотелските стаи понякога ми действат така. Вероятно заради малките сапунчета.

Тя се засмя. Беше ми приятно да я слушам.

— Според мен все пак е от найлончетата, с които увиват пластмасовите чаши. Винаги съм се чудела защо го правят.

— Или от хартиената лента, която слагат върху тоалетната чиния.

— А, не, на мен тя ми харесва — възрази Джун. — Така, кой знае защо, ми се струва по-чисто. Вдъхва ми измамно чувство за сигурност. Но както винаги съм твърдяла, човек трябва да е доволен и на това, което има.

И двамата прихнахме, но след малко смехът прерасна в дълго потискащо мълчание. После и двамата заговорихме в един глас.

— Не знам дали... — подхвана Джун.

— А ти... — подхванах и аз.

— Казвай — подкани тя.

— Получих факс от Мер — обясних й.

— Аз също — въздъхна Джун.

— Сутрешният вестник?

— Да, Марти. Не е хубаво, но не е и болка за умирање. Не си направил нищо, така че не би трябвало тази шумотевица да ни навреди прекалено много.

— Аха, прекалено много.

Тя въздъхна отново.

— Не мога да ти кажа, че е страхотно, Марти, но станалото — станало. Защо си се върнал там?

— Просто исках да видя — отговорих аз. — Реших, че трябва да го направя, преди да реша какво да предприема утре.

— И реши ли? — попита Джун и на мен ми се стори, че е затаила дъх.

— Като каква питаш, като предана служителка на телевизия „Стар“ ли?

Кратко мълчание. После:

— И аз не знам. Вероятно трябва да ме възприемаш като такава. Макар че е твърде късно да звъня на Мер, ако това те успокоява.

— Някой нарича ли го Найджъл?

— Според мен — не. Защо ще го наричаме така?

— Вярно, защо?

— Не ми отговори на въпроса — натърти Джун.

— Знам.

Чух как някой шушука — вероятно Тери, но не разбрах какво, Джун му отвърна нещо, но и това не го разбрах.

— Извинявай — рече тя. — Слушай, ти ще си решиш, но ако оставим настрана рекламата на „Кълбо от огън“, се притеснявам, че

сигурно не си съвсем наясно с положението.

— В какъв смисъл?

— В Лондон непрекъснато има такива антирасистки мероприятия и шествия и те невинаги са това, което си мисли човек. След всичко, което се случи, не се съмнявам в благородните намерения на организаторите на демонстрацията, ала твърде често тези неща са само параван на нещо друго.

— Не разбирам накъде биеш.

— Знам. И точно за това се безпокоя. Политиката във Великобритания си е доста шантава. Тези шествия и протести са финансирани от различни хора по различни причини. От остатъците от някогашната крайна левица: от привържениците на ядреното разоръжаване, от социалистите и левичарските профсъюзи, които само си търсят повод да протестират за щяло и нещяло. От организации, които се представят за антирасистки, но обаче преследват свои си цели, както и от някои мюсюлмани фундаменталисти. От крайнозелените и екстремистите, обявили се в защита на животните, от какви ли не други елементи, опитващи се да се възползват от всяка що-годе левичарска сбирка, за да привличат поддръжници на каузите си. Има и хора, които наистина ще излязат да протестират срещу расизма.

— Казваш го така, сякаш са последна дупка на кавала — засмях се аз.

— Понякога, опасявам се, са точно това.

— Значи според теб демонстрацията утре не е законна? — поинтересувах се аз.

— Не знам, Марти. Може да е точно такава, за каквато я представят организаторите ѝ, съвсем не е изключено. Просто искам да си дадеш сметка, че вероятно се забъркваш в нещо, за което дори и не подозираш. Няма да е никак сложно... да се възползват от теб при тези обстоятелства.

— Както чувам, си чудесно информирана — отбелязах аз.

Мълчание, последвано от поредната въздишка.

— Да, навремето бях информирана — съгласи се Джун. — Докато следвах тук, в университета „Саут Банк“, участвах във всички антинацистки демонстрации. Беше в годините, когато Националният фронт още значеше нещо.

— Националният фронт ли?

— Да, крайнодясна организация... но не му е сега времето да ти обяснявам, много е дълго. Не искам да си спомням. А и е твърде късно. Но навремето наистина бях много активна в тези мероприятия.

— Ако не се лъжа, тъкмо това е определението на „студент“, нали?

— Сигурно. Поне навремето беше.

— И какво се е случило? — поинтересувах се аз.

— Разочаровах се. А и се дипломирах. И ме взеха на работа в отдел „Връзки с обществеността“ в една от най-големите и богати медийни компании в света.

Това се увенча с дълго мълчание.

— Е, Марти, какво смяташ да правиш? — рече най-сетне Джун.

Не я попитах повторно като каква се интересува.

— Смятам да си легна. Не е зле да си лягаш и ти. Целуни Тери от мен. Лека нощ, Джун.

Затворих още преди да ми е казала нещо. И преди да съм чул какво точно има да ми казва.

Присъни ми се много неприятен сън. Събудих се някъде към четири след полунощ и подскочих като ужилен, но не помнех от съня нищо — от него бе останало само тягостното усещане.

Студено и мрачно. В стаята уж беше топло, а бях плувнал в ледена пот.

Имах чувството, че тази нощ ме е споходила смъртта, която се е навела и ме е целунала.

Затършувах из минибара, докато намерих малката бутилчица „Джак Даниълс“. О, прелестни форми!

Трябваше да мине цял час — и да обърна още една бутилчица „Джак Даниълс“ — докато заспя отново.

---

[1] Едуард Д. Ууд (1924 — 1978), американски режисьор, сценарист и актьор, смята се, че е създал едни от най-слабите филми. — Б.пр. ↑

6.

Рано на другата сутрин телефонът иззвъня отново, аз обаче не си направих труда да вдигам. Предположих, че е Мер, но не исках да проверявам дали съм прав.

Вероятно съм знаел от самото начало, че ще отида на демонстрацията. Е, позамислих се над онова, което ми бе казала Джун, но откакто се помня, съм привърженик на принципа: „Око да види, ръка да пипне“. Джун сигурно беше права за византийската политика в своята страна и за събитието, но като теглех чертата, това изобщо не ме интересуваше. Знаех, че искам да ида, за да изразя гнева и мъката си за случилото се, и си рекох, че все някои от останалите ще се включат по същата причина. Чудо голямо, че щели да се навъртат някакви фанатици, набедени политикани и отрепки, важното в случая бе хора като мен да заявят присъствието си.

Поне така го обясних на Джун.

Понеже тя ме чакаше във фойето. Бях решил да отида на сборния пункт по-рано, отчасти защото не бях съвсем сигурен как се стига дотам, но и за да огледам нещата, ако, не дай си боже, се окажеше, че съм се озовал на сборище, в което *не желая* да участвам. И този път нямах представа откога Джун седи там, но кой знае защо, изобщо не се изненадах, че я виждам.

Дори ми стана приятно.

— Ей, ти, мисли му! — извиках аз вместо поздрав. — Както висиш тук, току-виж управата на хотела решила, че обслужваш кенефа.

— На проститутка ли ти приличам? — усмихна се Джун.

Беше облечена в черни дънки и в бяла фланела с марката на „Дона Каран, Ню Йорк“ отпред, на краката беше с черни маратонки „Рийбок“. Това определено не бе дневната униформа на момичетата от занаята. А също, като се замислих, и на демонстрантка, включила се в шествие срещу расизма.

— Не — отвърнах аз и седнах до нея. — Но в Лос Анджелис, в „Поло Лаундж“ ще познаеш леките жени по това, че изобщо не

приличат на такива.

— Звучи объркващо.

— Да. Добре че шефовете от телевизията са по-лесни за разпознаване.

— Определено! Когато лъжат, си мърдат устните.

— А, не, всичките приличат на проститутки. Пък и си твърде млада, за да си цинична.

— Не съм чак толкова млада.

— Не си и цинична. Но ще станеш, ако продължаваш да дружиш с мен. — Махнах на келнера да ми донесе чаша кафе. Джун отказа. — Много се радвам, Джун, че те виждам и така нататък, но... хм, какво правиш тук? Не си ли на работа? Или си?

— Обадих се да кажа, че съм болна. За пръв път от една година.

— Долна лъжкиня, ето какво си ти!

— Такъв е животът в корпоративната служебна йерархия. Особено ако не разполагаш с чифт тестиси.

— А ако имаш само един? — попитах аз. Джун само сви рамене.

— Страхотен начин да си вадиш хляба, няма що! — промърморих.

— Не можем, Марти, всички да сме телевизионни звезди — отвърна тя.

Още се усмихваше, но в израза ѝ се бе появило нещо хапливо.

Бил съм никой толкова дълго, че обикновено мисля именно като човек, който е никой. Отчасти се обяснява с това, че съм решен да не мутирам отново и да не се превръщам в онова гнусно самовлюбено добиче, каквито са повечето хора в Индустрията и какъвто бях и аз, когато на младини бях яхнал славата. Но въпреки всичките изкушения и възможности да се правя на голямата работа и на първа знаменитост, изкушения, на които — защо да си кривя душата — сегиз-тогиз се поддавам, най-често предпочитам да съм си обикновен простосмъртен. Обичам парите, обичам и да се прехласват по мен, че кой не го обича? — но сега вече, общо взето, съм наясно с нещата. Знаем например каква е тайната зад сценичната илюзия и не изпитвам никаква тръпка.

Освен това вече съм се нагледал на какви ли не други — къде-къде по-смайващи загадки, и евтините представленийца на Холивуд и на Индустрията като цяло ми се виждат мента за корем, каквито всъщност са си.

Проблемът е, че и досега забравям как другите не знаят тайната и повечето хора си мислят, че изчезващите зайчета на телевизионните забавления са си истинско чудо, по което да се прехласваш.

— Извинявай, Джун — казах аз. — Нали не се сърдиш? Не исках да те обиждам. Повярвай, знам, че работиш два пъти повече, отколкото аз в тези тъпи сериали.

Вълчата й усмивка изчезна.

— Вярвам ти — каза ми Джун. — Не се притеснявай.

— Както гледам, смяташ да дойдеш с мен на демонстрацията.

— Ха-ха — изтананика тя. — Хо-хо. Долу расизмът!

Неколцина от костюмираните типове с лица като маски във фоайето на „Савой“ ни изгледаха кръвнишки.

Наистина, хо-хо!

Ако е писано нещо да става, то си става — няма мърдане.

Качихме се на метрото, за да отидем на обявения сборен пункт недалеч от Брик Лейн. Бях на път да спра такси, Джун обаче ми обясни, че заради демонстрацията в Ийст Енд ще има ужасни задръствания.

— И да ти призная, Марти — допълни тя, — отдавна не съм участвала в такива неща, но някак не върви да ходиш с такси на протестна демонстрация. Все едно да гониш Михаля.

Не бях съвсем наясно кой точно Михал ще гоня, но й повярвах.

Взехме метрото по линия „Дистрикт Лейн“ до Олдгейт Ийст, където слязохме заедно с повечето пътници. Преобладаваха младежите, тълпата беше доста пъстра, но не се покриваше с очакванията ми. Имаше ужасно много фланелки с какви ли не призиви: видях един човек, върху чиято тениска пишеше „Животните също са хора“, докато върху фланелката на жената с него се мъдреше надписът „Хората също са животни“, ала сред тях се мяркаха и доста мъже с костюми и вратовръзки. Все пак най-много бяха мръсните хипита. Споделих го с Джун.

— Кръсти — поправи ме тя.

Без особен ентузиазъм.

— Моля?

— Викаме им „кръсти“. Хипита с отношение към Новата епоха.

Още преди да сме излезли на улицата, чухме воя на клаксоните и не след дълго се убедих, че Джун е била права за задръстванията.

Полицията беше отцепила доста улици, макар че по едно-две платна автомобилите още се движеха към централното шосе в Уайтчапъл. Протестантите, предимно „кръсти“, прииждаха отвсякъде, промушваха се под полицейските заграждения, заобикаляха ги, някои дори обиждаха ченгетата. Отстрани видях и доста конни полицаи, изобщо присъствието на ченгетата бе твърде осезаемо, което като цяло смятах за правилно.

Шествието щеше да мине под надслова „Не на нацистите“: всички организатори бяха облечени в бели фланелки, върху които с големи червени букви пишеше „НЕ!“. Носеха клетъчни телефони и преносими радиостанции и бавно, но неотклонно успявах да насочват тълпата към Брик Лейн. Като цяло цареше хаос, но настроението бе весело, особено като се има предвид нещастieto, дало искрата за шествието. Щом свърнахме към Брик Лейн, видях, че много от индийските ресторантчета са изнесли по тротоарите сергии за закуски и напитки, отстрани на демонстрацията се вихреше веселба: имаше музиканти, които подрънкваха на китари, и фокусници. По едно време навалицата избухна в мощен смях — полицаите бяха погнали някакъв мим.

Бях смаян най-вече от едно в това пъстро множество: че цветнокожите бият толкова много на очи.

В дълбочина Лос Анджелис е разслоен и социално, и икономически не по-малко от всеки друг град по земята, но на повърхността представлява многонационална общност. Като се замисля, белите там дори са малцинство и дори не ти прави впечатление, че непрекъснато се натъкваш на черни, мургави или жълти лица.

Но сега, докато гледах множеството чернокожи и азиатци сред тълпата (макар че те пак не преобладаваха), си дадох сметка, че в Лондон съм виждал съвсем малко хора, които не са от бялата раса. Е, да, не можем да очакваме фоайето на хотел „Савой“ и студиите на телевизия „Стар“ и Би Би Си да са люлка на многонационалната култура, но внезапното присъствие на толкова много съвсем различни лица ме накара да се изненадам от хомогенността на лондонското население.

Ала онова, което всъщност ме притесняваше, бе как не съм го забелязал до този момент.

И аз не знам кога или как точно е започнало шествието: по едно време всички тръгнахме доста неорганизирано нагоре по Брик Лейн. Джун бе успяла да грабне от организаторите една от пресниманите на ксерокс листовки с маршрута на демонстрацията, която от Брик Лейн трябваше да свърне на изток, покрай опожарения магазин, а сетне да се отправи към място с името Бетнъл Грийн, където според програмата участниците щяха да изслушат няколко речи и да отдадат последна почит, но не според църковните канони — на жертвите. Бяхме се отдалечили доста от Брик Лейн и бяхме почти в началото на шествието: на някаква си половин пресечка пред нас се мержелееха пъстрите като дъга знамена с изписани върху тях имена на организациите, подкрепили демонстрацията.

В шествието нямаше нищо забележително, освен може би това, че бе напълно незабележително. Ние с Джун вървахме заедно с всички останали и си бърбяхме колкото да става приказка. От време на време се намираще някой, който да скандира лозунги, но всичко беше съвсем импровизирано. Случваше се и някое дете да се промуши през навалищата с гръмогласни крясъци, които не разбирах, но това ми се струваше точно толкова безобидно, както в парка пред теб да изтича някой, хукнал да гони пластмасовата си летяща чиния. Покрай шествието се бяха наредили ченгета, забелязах, че в страничните улички обикаля и конна полиция, но нямаше дори и някакъв намек за безредици.

Докато не избухна взривът.

Когато завихме по улицата, водеща към опожарената бакалия, множеството притихна точно както публика в театрална зала, след като угасят светлините. Тъкмо съгледахме отпред окадената дупка, останала от магазина, когато гръмна взривът.

Не беше кой знае колко мощен. Но все пак си беше достатъчно силен.

Изведнъж в предния край на шествието лумна огън. Едно от знамената, на които бе написано името на антинацистка организация, пламна, някаква жена, чиято коса също се бе подпалила, се разкрещя. След миг избухна втора експлозия.

После трета.

После всичко се огласи от писъци.

Тук-там по улицата се виждаха огънове и демонстрантите, които и бездруго се движеха без особен ред, хукнаха кой накъдето види. Наред улицата изникнаха конни полицаи — и аз не знам откъде се взеха — ала един от конете се подплаши от някакъв човек, който се бе подпалил, и хвърли ездача си — той падна върху витрината на съседната закусвалня.

Мнозина сочеха покрива на една сграда в близост и аз забелязах, че иззад корниза надзъртат неколцина мъже, облечени в черно. Единият държеше бутилка. Видях, че я пали и я мята по тълпата. Вляво от нас избухна поредният взрив и хората се разбягаха.

Повечето се опитваха да се върнат назад, но иззад ъгъла прииждаха още и още колони демонстранти, които нямаха представа какво се е случило. Блъскаха ни от всички посоки, а онези типове върху покрива хвърляха през няколко секунди нови и нови коктейли „Молотов“, с което увеличаваха още повече паниката. Сграбчих Джун за ръката, но точно в този момент към нас препусна един от конните полицаи и волю-неволю я пуснах.

— Педераст! — изкрещях на задницата на коня.

Не биваше да го правя. Не че ченгето ме чу — къде ти в тази олелия — но така изгубих от поглед Джун.

Струваше ми се невероятно. Допреди миг тя бе стояла на две крачки от мен. Изкрещях колкото ми глас държи името ѝ, ала улицата приличаше на мътна придошла река от уплашени тела, буйна и опасна като разпенен бързей. Хората се въртяха, сякаш танцуваха вихрен танц, блъскаха се един в друг, в стълбовете на уличните лампи, в конете, отскачаха като пумпали. Усещането, че светът се е втечил, се засили още повече, когато видях как демонстрантите падат и сякаш изчезват, погълнати от невидим хищник, спотаил се някъде под навалищата. Докато търсех Джун, точно до мен падна едно малко момиченце. Успях криво-ляво да го издърпам, докато не са го стъпкали, но и то се отскубна от ръката ми и се понесе заедно с все по-мощната приливна вълна на паниката.

Май вече не избухваха взривове — погледнах крадешком към покрива и видях, че там няма никого, но това не успокои изпадналите в истерия хора. По-благоразумните бяха влезли в магазините, за да се скрият, но точно в този миг видях неколцина „кръсти“, които замерваха от един вход конните полицаи с бутилки и кутийки от

безалкохолни напитки. Видях и друга групичка хлапаци — от протестантите или може би от квартала, които чупеха витрините на магазините и грабеха, каквото им се изпречи пред погледа, а то не беше много. По-нагоре по улицата бяха изникнали полицаи с каски и палки, които се опитваха да изтласкат тълпата по-далечко от все още непострадалите магазини на съседната пресечка. Разбихах подбудите им, но хората продължаваха да прииждат и така се създаваше смъртоносно задръстване. В началото протестантите в челото се опитаха да отстъпят назад, но на улицата вече нямаше къде игла да падне и хората нямаха друг избор, освен отново да се юрнат към ченгетата. Всичко наоколо заприлича на неудържим въртоп и дори видях как един от полицаите се свлича *заедно* с коня, премазвайки хората наоколо.

Опитвах се как ли не да намеря Джун, но къде ти! Покатерих се някак на метална кофа за боклук, за да виждам по-добре, ала още преди да съм се закрепил, някой я избута изпод нозете ми. Тупнах с все сила долу, приклегнах и видях как някой ме изритва, без да иска, отстрани по главата. Тъкмо да залитна и да падна, когато някаква ръка се протегна и ме издърпа. Това бе достатъчно, за да се изправя, и така и не видях кой ми се е притекъл на помощ, затова пък съм сигурен, че той ми спаси живота. Ако бях паднал, сто на сто щяха да ме стъпчат.

Трябваше да се махна отгук.

Ченгетата още се биеха с протестантите в дъното на улицата. Понечих да тръгна натам и да се измъкна, но се отказах при вида на палките, стоварващи се върху главите на хората. Другият край на улицата бе задръстен от тълпата, която пищеше, ръмжеше, плюеше. Отвсякъде се чуваше воят на сирени, въздухът бе изпълнен с бензинови изпарения и пушек. За пръв и последен път през живота ми се прииска да съм тенгу, да разперя криле и да политна, но с подобни желания нямаше да стигна доникъде.

Единственото място, където можех да отида, бяха магазините. Мнозина собственици бяха побързали да спуснат стоманените решетки, за да се предпазят от грабителите, но за повечето вече бе твърде късно. Ченгетата се опитаха да отцепят входовете и витрините на магазините и макар че крадците продължаваха да прииждат, пазителите на реда ги сграбчваха и ги налагаха с палките. Цял живот съм живял в Лос Анджелис, бунтовната столица на Запада, и

кретените, които грабят наред, никак не са ми симпатични, затова установих със задоволство, че опре ли до бой, моите стари приятели от лосанджелиското управление на полицията изобщо не могат да се мерят с лондонските си колеги. Никак не исках да ме помислят за поредния крадец, но преди броени минути за едното чудо щяха да ме стъпчат на улицата, та нямах друг избор.

Вдигнах рамене, разперих лакти и си проправих път през навалищата до най-близкия магазин. Входът беше барикадиран, някой обаче беше счупил с обгоряло дърво витрината. Въпреки че всичко на нея вече беше разграбено, някакъв дългнест млад азиатец се опитваше да смъкне от един манекен разкъсано сари. Умът ми не го побираше за какво му е, но размириците са последното място, където да търся логика. Когато скочих във витрината, онзи ми се озъби и аз се приготвих за бой. Но той грабна под мишница целия манекен и го помъкна тичешком нанякъде. Стигна обаче само до най-близкия конен полицай.

Като внимавах да не се порежа на стъклата, щръкнали отстрани на счупената витрина, влязох в магазина, без да привличам погледите на ченгетата. Оттук улицата се виждаше малко по-добре и аз я огледах с надеждата да зърна Джун, нея обаче я нямаше никъде. Единственото, което виждах, бяха паниката и болката.

Извърнах се и установих, че хулиганите са разграбили само витрината. Може би защото в магазина се продаваха единствено сарита — не че това бе спряло онова приятелче с манекена. Стъклата по пода запукаха, докато вървах между щандовете; бях се вторачил в краката си и не видях азиатката, докато не се озовах лице в лице с нея.

Беше на средна възраст и бе облечена (нима се съмнявате?) в сари, между много ядосаните си очи имаше една от онези червени точки и държеше дебела тояга. Тутакси я вдигна над главата си.

— Не! — извиках аз. — Чакайте малко!

Тя ми изкрещя нещо, но не беше на английски. Вдигнах ръце и си придадох безобиден вид.

— Не съм дошъл да грабя — поясних аз. — Не ви мисля злото. Но там е същински ад. Просто исках да се махна от улицата.

Жената не свали тоягата — и което е още по-добре, не замахна с нея — само присви очи срещу мен. Понаведе глава първо на едната страна, после и на другата.

Сетне каза:

— Достатъчно топло ли е? — попита ме тя.

— Мили боже! — ахнах аз.

Поредната страстна почитателка на „Солникови и Пиперкови“. Нищо не ви разбира главата, ако си въобразявате, че не живеем в едно голямо световно село.

Накрая жената свали оръжието си. Благодарих ѝ, като кимнах, а тя ми отправи благоговейна усмивка — демек, какво чудо на чудесата, да срещне тук знаменитост! — с каквито малко по малко свикваш (макар че, да ви призная, не очаквах да я видя именно тук, на сред размириците). Тъкмо вече си мислех, че ще ми предложи и чай, когато на улицата тресна поредният взрив. Собственичката погледна притеснено към витрината и ми махна да я последвам.

Заведе ме зад щанда, после в склада. Трябваше да лъкатушим между нахвърляните надве-натри кашони, докато стигнем задния вход. Жената махна няколко резета и райбери и отвори плахо вратата. Водеше към тясна мръсна уличка, която, ако щеше вярвайте, беше безлюдна.

Жената ми показа с ръка да изляза, а аз пак кимнах, за да ѝ благодаря.

— А вие как ще се оправите сама? — попитах аз.

Ала тя бе затворила още преди да съм си задал докрай въпроса. Загледах как пак слага райберите и резетата.

Уличката бе толкова тясна, че по нея не можеше да мине кола, но водеше към друга, която вече беше по-широка. Доколкото можех да преценя, щеше да ме отведе по-надалечко от разбунтувалата се тълпа, затова и тръгнах по нея. Не след дълго се озовах на малък непавиран паркинг зад нисък жилищен блок. Все още бях близо до размириците — чувах сирените, свирките и виковете, но на улицата нямаше жива душа. Вдигнах глава и видях по балконите неколцина души, които гледаха към улицата, откъдето бях избягал, на мен обаче не ми обръщаха никакво внимание. Мернах телефонна будка и си помислих дали да не звънна на някого и да помоля за помощ, но нямаше на кого да се обадя. Никой таксиметров шофьор не би и припарил в тази част на града, а тук вече имаше предостатъчно ченгета: много ми помогнаха, няма що! Хрумна ми да звънна на Мер в телевизия „Стар“, но нали съм си горд, само при мисълта ме побиха тръпки. Реших, че

най-добрият път за отстъпление е най-близката спирка на метрото, където да избягам под земята.

Планът ми щеше да е добър при нормални обстоятелства — макар че при нормални обстоятелства нямаше да се озова тук.

Но не бе от най-умните по време на метеж, в лондонския Ийст Енд.

Докато вървах по криволичещите улички между жилищните блокове — на една табела пишеше, че това тук е Кризуел Естейт^[1], което ми се видя малко помпозно за такова гето, на Кризуел сигурно и през ум не му е минавало, че името му ще се кипри тук — ме налягаше все по-голяма тревога. Улиците бяха необичайно тихи и безлюдни, а това идваше да подсказе, че мълвата за сблъсъците бързо се е разпространила и който има и капчица ум в главата си, не мърда от къщи.

И което беше по-лошо, малкото лица, които виждах, не изглеждаха никак гостоприемни. Май бях излязъл от азиатския квартал и се бях озовал в съвсем истински коптори за бели. Видях по стените няколко графити със свастики, както и един-два надписа „ГУЛИЙ НАД ВСИЧКО“. В началото се изненадах, че бели и азиатци живеят толкова близо едни от друго — в Лос Анджелис има нещо като необявени демилитаризирани зони, наричани магистрала и служещи за вододел между различните етнически анклави — после обаче се сетих, че вероятно тъкмо с тази физическа близост се обяснява и високата степен на напрежение. При всички положения не ми олекна кой знае колко, задето съм се озовал сред „свои“.

Ускорих малко крачка, но тъй като не знаех накъде вървя, това не ми помогна особено. Кварталът сякаш нямаше край — срещаха се карти, на които бяха написани имената на отделните сгради, никъде обаче не бе посочено как да се измъкнеш оттук. Дума да няма, рано или късно все щях да изляза на някоя главна улица, но когато двамина не особено щастливи наглед младежи започнаха да вървят на петдесетина метра след мен, реших, че е за предпочитане това да стане рано, а не късно.

Опитах се да не губя самообладание, но ми беше трудно да си наложа да не поглеждам непрекъснато през рамо. Особено след като установих, че а съм се обърнал, а съм видял поредния хлапак, присъединил се към тумбата, която ме следваше на все по-малко

разстояние. Не знам дали бяха скинари, но със сигурност не продаваха лимонада. Вече бяха петима, когато чух точно отпред тътена на уличното движение. Реших, че ако ме сполети най-лошото, ще изтичам наред шосето и ще вдигна скандал. Казах си, че няма смисъл повече да се правя на голям непукист, и се затичах по пътя, който свърна наляво, покрай една по-висока жилищна сграда. Не след дълго видях край на квартала и шосето с увисналият над него смог.

Лошата новина бе, че между мен и свободен Лондон се възправяше триметрова мрежа с бодлива тел по горния край. Сега вече знаех как са се чувствали клетите жители на Източен Берлин от времето на Стената.

Тайфата хулиганчета — които точно в този момент съвсем не ми приличаха на деца — се движеха на полукръг след мен, така че можех да вървя само в една посока: към оградата. За миг ми хрумна да се засия и да се опитам да прескоча мрежата, но забелязах по бодливата тел нещо, което определено беше спечена кръв, и на бърза ръка се отказах. Виждахме се от шосето, ала колите профучаваха доста бързо. Пък и тези келеси зад мен май не се притесняваха особено, че ги виждат.

Ако си имаш работа с хлапетии, пък били те и хулиганчета, все можеш да измислиш нещо, с което да ги залъжеш и да се измъкнеш. Не ме бива много-много да се бия, но съм се озовавал в какви ли не ситуации. Докато бях частен детектив в Лос Анджелис, съм попадал на какви ли не места, където човек гледа да не припарва, натъквал съм се на хора, каквито е по-добре да не познаваш. Успееш ли да ги накараш да говорят — пък било то и пълни щуротии — има шанс да си спестиш някоя грозна случка или престой в болницата.

— Ей вие — пробвах се аз, — гледате ли сателитна телевизия?

Така и не видях кое от момчетата ме е изритало.

Затова пък усетих къде ме изритва: отстрани на дясното коляно. Паднах точно както холивудска проститутка си пада по Хю Грант. Устата ми се напълни с пръст и аз се опитах да я изплюя, разбрал, че този пък няма да мина с едните голи приказки. Стоманеният връх на обувката в слепоочието подсигури и неизречения удивителен знак.

Ритниците се посипаха върху мен отвсякъде. Отпърво се помъчих да се изправя, но онези ме бяха наобиколили: нямаше мърдане. Не знам какво ги беше прихванало, дали бяха вкиснати

заради размириците, дали бяха недоволни, че непознат се размотава на тяхна територия или просто си бяха банда садисти и негодници. В този момент нямаше особено значение. Свих се на кравай, покрих се, доколкото можех, и се замолих всичко да свършва по-бързо.

Когато блесна светлината, си помислих, че е вътре в главата ми.

Помислих си: инвалидна количка.

Помислих си: неизлечими мозъчни увреждания.

Помислих си: я чакай, как ще мисля, ако имам неизлечими мозъчни увреждания?

Затова и отворих очи.

Нападателят ми се въргаляха на земята около мен, пищяха от болка, криеха очи с длани. Там, където беше оголена, кожата им сякаш бе опърлена или изгорена, на двамина дори им течеше кръв от очните ябълки. Един пък бе паднал ничком и изобщо не помръдваше.

— По дяволите! — простенах аз.

Трябваше да минат няколко секунди, докато видях, че наблизо стои гологлавият мъж.

Онова приятелче, на което вече виках Игленика.

Точно както по филмите, бе протегнал ръце право напред. Ала онова, което стискаше между пръстите си, бе не пистолет, а мъничък сребърен талисман, украсен с изумруди. Приличаше на евтинийките, които очакваш да видиш в три през нощта по канала „Хоум Шопинг“. В този момент ми идеше да си поръчам половин дузина, без дори да чакам намалението в цената.

— Сега може би ще ме изслушате — изсъска гологлавият.

Наричайте ме господин Целият съм в слух.

---

[1] Букв. „имотът на Кризуел“ (англ.). — Б.пр. ↑

7.

Моят гологлав приятел ме поведе с бърза крачка назад по объркващите улици и пресечки на жилищния квартал. Тук-там ме понаболваше, чувствах се леко замаян след нападението, отстрани на слепоочието ми беше излязла цицина колкото яйце, но доколкото можеш да прецениш, нямах рани, та като цяло бях извадил късмет. Още няколко минути, и сигурно нямаше да се отърва толкова лесно.

Сегиз-тогиз срещаме хора, бледоликите местни жители ни гледаха на кръв, но никой не ни закачаше. По едно време свърнахме и излязохме на оживена търговска улица. Отново наред с белите виждахме и азиатски лица — имах усещането, че съм се измъкнал от миша дупка и отново съм в реалния свят.

Щом наближихме познатия терен на Хай стрийт в Уайтчапъл, Гологлавко тръгна малко по-бавно. Пак чувах някъде в далечината сирени, по едно време, когато наближихме маршрута на шествието и размириците, покрай нас дори се стрелнаха няколко пожарни коли. От една пресечка изникнаха неколцина „кръсти“, всички до един превързани и с разкъравени чела, и аз се притесних, но моят спътник най-неочаквано пое в съвсем друга посока.

Улиците отново станаха по-спокойни, макар и по-азиатски, докато вървахме, както ми се стори, на юг. Гологлавко все бързаше напред и аз изоставах, но на ъглите спираше и ме изчакваше. Пак нямах никаква представа къде се намирам, бях капнал от умора и накрая го сграбчих за ръката — да не би отново да хукне по някоя непозната улица.

— Едвам се държа на крака! — рекох му. — Почивка.

Той спря, но започна да нервничи като куче, което напире да се отскубне от каишката. Седнах на каменните стъпала пред закования с дъски вход на необитаема жилищна сграда. Мъжът ме последва без особено желание, но не седна, само заподскача от крак на крак, сякаш му се пикаеше неудържимо.

— Нека си поема дъх — примолех се аз.

— Остава ни съвсем малко — обясни ми той и посочи някъде към улицата.

— В такъв случай нека го обсъдим, а?

Мъжът ме погледна, но не каза нищо.

— Като начало благодаря — рекох му. Той продължи да ме гледа тъпо. — За там. Че ме отървахте от онези шибани добичета. Спасихте ми задника от як пердах.

— Много се радвам за задника ви, но е излишно да ми благодарите. Постъпих, както са ми наредили.

— Наредили ли? Кой? Какво?

Мъжът явно се притесни от въпросите, но и не искаше да ме обижда. Все едно и той трябваше да излезе на глава с онези типове от „Връзки с обществеността“.

— Аз съм само слуга, правя, каквото ми кажат — рече той накрая. — Не ми е работа да отговарям на такива въпроси.

— А чия работа е? Да ви призная, предпочитам да знам кой урежда купона, преди да приема поканата.

— Съвсем наблизко е — каза мъжът и пак погледна улицата — пикочният му мехур, изглежда, беше пред пръсване.

— Е, хайде, от мен да мине — склоних аз. — Който се бои от мечки и така нататък... — Изправих се бавно и смръщен, разтърках натъртеното си рамо. — Я чакайте малко... — помолих. — Как се казвате?

Той престана да подскача и ме погледна много сериозно. Стори ми се едва ли не че се двоуми дали да ми довери такава тайна.

— Дазра — отвърна мъжът и кимна. — Наричай ме Дазра.

— Дазра — повторих аз. — Добре.

Той пак тръгна нагоре по улицата и вече бе направил пет-шест крачки, когато го повиках. Мъжът спря и се обърна.

— Трябва да те питам нещо, Дазра — рекох му.

Върху лицето му се плисна вълна на угриженост.

— За онова късче метал наред езика ти. Не те ли боли?

Дазра най-сетне се усмихна и ми се изплези.

— Кански — изфъфли той.

И продължи нататък по улицата.

„Отговора си го бива“, помислих аз. И го последвах.

Дазра отново бе избързал на половин пресечка пред мен, този път обаче го настигнах точно по средата на улицата, пред индийско ресторантче, което изглеждаше толкова запуснато, че плачеше за проверка на ХЕИ. Нямаше табела — поне аз не видях. На витрината беше лепнат лист с менюто, ала от слънцето буквите бяха излинали и не успях да разчета и една-едничка думица. Витрините на съседните магазини бяха заковани с дъски, по улицата не се виждаше жива душа. Дазра посочи входа на ресторанта и кимна.

— О-о, не съм гладен — заувъртах аз.

Очите на Дазра се разшириха, раменете му увиснаха, сякаш той искаше да ми каже: „Започва да ми писва от теб, защо не вървиш на...“. Той пак посочи ресторанта, този път обаче отвори и вратата.

Вътре не беше чак толкова ужасно, както отвън. Заведението се състоеше от едно-единствено помещение, което бе най-много десетина квадратни метра, и в него бяха наблъскани десетина масички — там, където пространството го позволяваше. И дори където не го позволяваше. В дъното имаше врата, която водеше към тясна кухничка: в нея двама дребни азиатци се караха и подвикваха нещо на хинди на един отегчен келнер. Колкото и да не ви се вярва, всички маси до последната бяха заети, а клиентите явно харесваха кухнята. Да ви призная, ухаеше невероятно.

Единственият друг бял в заведението беше жена някъде на трийсет и пет години, която приличаше на месарка и седеше сама на маса точно вляво от входа. Беше с късо подстригана, червена като залеза коса, лицето ѝ бе като пън. Забелязах, че когато влязохме, вдига към нас очи, но без да оставя вилицата, с която усърдно гребеше нещо, наподобяващо месо от плъх в лайнян сос, и го пъхаше в огромната си паст. Каквото и да ядеше, то явно беше люто, понеже страните на жената бяха червени като косата ѝ и по тях се стичаха сълзи. През две-три хапки тя отпиваше от бирата в изпотената бутилка с етикет на „Кингфишър“ или отхапваше от хляба, без да спира да дъвче.

На всички други маси без една седяха дребнички азиатци, които говореха гръмогласно един през друг. Неколцина вдигнаха очи, когато влязох, но щом видяха, че съм с Дазра, продължиха да се хранят. В дъното, на масата в десния ъгъл седеше сама млада азиатка с буйна черна коса. Пред нея нямаше нищо друго, освен бял чайник с две чаши на цветя. Жената вдигна чашата с две ръце, сетне сякаш ми я подаде и

наведе глава. Погледнах през рамо Дазра, който в отговор ми кимна рязко. Промуших се между масите и столовете и се разположих срещу жената.

— Добър ден, господин Бърнс — рече ми тя. Акцентът ѝ беше деветдесет и девет на сто Би Би Си, но в него се долавяше и едва загатнат намек, че жената не е раждана тук. — Радвам се да видя, че изглеждате добре.

— Не бива да съдите за една книга по корицата — предупредих я аз.

— А как е с телевизионните програми? — усмихна се жената.

— За тях ще съдите само по рекламите. Моята е спонсорирана от лекарство за кръвно. А вие коя сте?

— Казвам се Ума Дхармамитра — отвърна тя и ми протегна ръка.

Кожата ѝ беше нежна и топла и докато се здрависвахме, усетих как ме пронизва електричество. Приятно. Толкова приятно, че не ми се искаше да пускам ръката ѝ.

— Ума ли? — повторих аз.

Жената кимна.

— Опра познавате ли я? — Тя поклати глава — изглеждаше озадачена. Както виждате, добре си служа с онова, което Летърман^[1] хвърля в кошчето като неизползваемо. — Както и да е — добавих аз.

— Ще хапнете ли нещо, господин Бърнс? Въпреки че декорът е малко... неизискан, кухнята тук е много добра.

— Не съм гладен — отвърнах аз.

— Чай? — предложи жената и вдигна чайника.

— Знам, трябва да се съобразявам с домакините, но не съм много по чая. Предпочитам бирата.

Ума вдигна пръст и още преди да си е свалила ръката, келнерът вече бе дотичал при нас с чаша и потна бутилка бира „Кингфишър“, които сложи пред мен. Отместих чашата и отпих малко направо от бутилката — бирата се оказа ледена, направо като от телевизионна реклама.

— Достатъчно студена ли е? — попита Ума.

Така и не разбрах от безизразното ѝ лице дали ме взима на подбив, та я стрелнах с един от своите погледи запазена марка „Марти Бърнс, частен детектив“, за да се уверя.

Къде ти! И този път ударих на камък.

— Бива си я — отвърнах и пийнах по-голяма глътка. — Приятно ми е да узная, че в тази държава има поне един хладилник, който работи.

— Всъщност и аз предпочитам истинска бира — каза жената и отпи мъничко от чая. — Въпрос на вкус.

— Като масло върху пуйката — въздъгнах аз.

— Моля?

— А, нищо — отвърнах. — Наистина. Та за какво става въпрос? Това ваше момче, Дазра...

— Кой? — попита Ума.

Гологлавият им приятел бе седнал при приятели на масата до вратата. Погледна ме, когато се поизвърнах към него и вдигнах палец.

— Дазра. Спаси ми задника от цяла тумба хъшлаци по-нататък в кварталите. Или както там им викате на копторите.

— Дазра — повтори тя. Сега той я гледаше и забелязах, че се усмихва, когато жената изрече името му. Имах чувството, че си правят майтап с мен, но така и не разбирах защо. — Да, Дазра бе в състояние да ви се притече на помощ. Много се радвам.

— Защо?

— Защо се радвам ли? Може би обичам качествената телевизия.

— Не ви вярвам. Не ми приличате на човек, който се заседява пред телевизора. Защо Дазра или както там се казва ми помогна? Защо ме следи? Кой сте вие, по дяволите?

— Разрешете да ви попитам нещо, господин Бърнс: как виждате света?

Ха сега де! Поклатих глава.

— Моля? В какъв смисъл?

— Пък аз си мислех, че въпросът ми е съвсем простичък. Как виждате света? Как го възприемате?

— Петдесет и седем канала и нищо по тях — подсмигнах се аз.

Какво, дявол го взел, ставаше тук?

— Не ви попитах как изглежда светът на господин Брус Спрингстийн, колкото и да харесвам парчетата му. Попитах ви как го възприемате *вие*.

Гледаше ме някак тъпо, сякаш знаеше отговора, но все пак очакваше да го чуе. Или по-скоро сякаш виждаше, че ципът ми е

отворен, а аз не го знам. Да ви призная, ме обзе чувството, че тази жена знае за мен много повече, отколкото би ми се искало.

— Виждал съм какви ли не неща — заявих аз за своя изненада.
— Странни неща.

— Вярвам ви.

— Убедил съм се на собствен гръб, че светът не е само това, което виждаме дори при много внимателно наблюдение. Номерът е да знаеш къде да гледаш. Или да имаш водач, който да знае верния път.

— Или да приемаш каквото виждаш? Каквото са ти показали?

— Точно това е най-трудното — съгласих се аз.

Ума отново напълни чашата си с чай. Нали съм си неверник, съвсем бях забравил клетата си бира. Извиних се с юнашка глътка.

— Кажете ми какво сте видели, откакто сте в Лондон?

— Не знам. Много стари сгради, шишкови чичковци, които мятат стрелички, размирици по улиците... — изсумтях аз и прихнах. — Кажете ми, същото, както в Лос Анджелис, но без мексиканчетата, които помагат на келнерите по кръчмите.

— Само това ли видяхте? — попита много сериозно Ума.

— Не — отвърнах едва чуто. — Видях омраза. И смърт. И много повече мъка, отколкото бях подготвен да видя. Няма що, чудно местенце да си караш почивката. Следващия път ще се запътя право към Западния бряг.

— В момента в този град, в страната стават страшно много неща. Трупат се сили. Тъмни сили. И човек може да види какво ли не, стига да знае къде да гледа.

— Или някой да му покаже накъде да гледа?

— Точно така.

— Но човек трябва да е в състояние, трябва да иска да приеме онова, което вижда, нали? — поинтересувах се аз.

— Мисля, че ме разбирате, господин Бърнс. Мисля, освен това, че сте орисан да станете част от онова, което се случва.

— И какво, интересно, е то?

— Краят на всички неща.

— Това май бяха тайни думи — отбелязах аз. — Но още чакам зайчето да се покаже.

— Моля?

— Както и да е. Значи краят на всички неща. Божичко, чувствам се като Джордж Бърнс^[2].

— Да вземем например онова, което сте видели днес, което сте преживели... откакто сте пристигнали тук. Това е само бледа сянка на нещата, която други ще ни натрапят.

— Звучи ми като поредния шибан бунт. Прощавайте за израза.

— Не съм и намекувала, че гледката ще е от най-красивите.

— И свързано ли е това с палежа на бакалията? И със скинара, когото халосах с бутилката сок по главата?

— Това е само видимата страна. Такива като онзи тип — с лопата да ги ринеш. Има и други, които са много по-ужасни от него. Защото са по-умни и не бият толкова на очи.

Искаше ми се да попитам за какво всъщност говорим, но здравият разум надделя.

— Да, гледката си я бива — кимнах аз. — Но... но ако не желая да я виждам и занапред? Ако просто минавам през вашия град? И съм само чужденец?

Най-неочаквано Ума се обиди кръвно. Облегна се на стола и побутна чашата встрани.

— Ами в такъв случай се наслаждавайте на забележителностите. Поне на онези, които смятате, че ви стиска да гледате.

Замислих се. Поклатих глава.

— Май ще направя точно това. Не че не ви влизам в положението, но това тук не е моя територия. Не ми е работа да се набърквам. А и... — огледах аз от край до край притихналото заведение и изведнъж се сетих за амулета, с който Дазра беше разгонил нападателите ми. — Не се сърдете, но съм се нагледал на чудесии в този живот. Не ми се гледат повече. Поне в момента. Наистина съм ви признателен, задето Дазра ме отърва и ми спаси задника, но, кой знае защо, ми се струва, че онова, в което сте се забъркали, наистина не е шега работа.

Ума кимна, но не ме погледна.

— Дазра ще ви изпрати — рече ми тя.

Дазра вече стоеше до мен — изглеждаше така, сякаш са му потънали гемиите. Не бях забелязал кога е дошъл при нас.

— Не се сърдете — опитах на сбогуване.

Ума най-сетне вдигна очи.

— Пазете се, господин Бърнс — бе всичко, което ми каза.

Беше ми крив целият свят, докато се прибирах в хотела. Дазра не бе проронил и думица, докато излизахме от кръчмата и ме водеше към главната улица. Тук-там още се мяркаха ченгета в пълно бойно снаряжение, имаше и много народ, но както личеше, редът бе възстановен. Допреди няколко часа тук направо си миришеше на паника, сега обаче въздухът се бе прочистил. Успях да спра такси и докато големият черен автомобил се отдалечи от тротоара, Дазра бе изчезнал сякаш вдън земя. Огледах улицата с надеждата да зърна лъскавото му кубе, от него обаче нямаше и следа.

Повторих си наум разговора с Ума Дхармамитра, докато пъплехме по задръстените улици. Тя не ми беше казала нищо конкретно, но бях сигурен: намеква ми, че знае нещо за онова, през което съм минал. Че знае и за изживяванията ми с...

Да ви призная, и досега не зная как да го нарека.

Мразя думата „свръхестествено“. В нея сякаш личи почеркът на ясновидеца Едгар Кейси, на „Колчак, нощен ловец“, на Стивън Кинг.

Кара ме да се чувствам кръгъл глупак.

Лошото е, че не знам как иначе да го нарека... Защото такива думи не съществуват. Виждал съм същества, които не са хора. Светове, които съществуват — отвъд? редом с? вътре в? — този, който познаваме. Духове на мъртъвци и признаци на живот, определено различен от нашия.

И не искам да ги виждам отново.

Най-вече защото те ме плашат до смърт. И защото напоследък нормалният живот е повече от странен. И бездруго ми е трудно на си уча думичките в ролите, да харча парите на телевизионната компания, без да се пропивам, та на всичкото отгоре да се притеснявам и за ужасиите, които могат да ми изскочат изневиделица в тъмното. Сигурно съм си страхливец по рождение, но както намекна и Ума, повечето от нас вероятно *предпочитаме* да не виждаме някои неща и да не ги допускаме в живота си. Ако ни се прииска да погледаме страхотии, си имаме Мълдър и Скъли. Дори и понякога да изпускате някое и друго чудо, защото сме стиснали очи, то е за наше добро, в името на малките ни житейски удобства и сигурност.

Особено пък ако другата възможност е да си продупчиш езика.

Беше ми интересно с какво точно се занимават Ума и Дазра, но явно любопитството ми щеше да си остане незадоволено. Съжалявах, че се е случило всичко това: палежът, смъртта на толкова хора, размириците — но не можех да сторя нищо. И без това след няколко дни щях да си тръгна от Лондон и вероятността да разреши расовите проблеми на града беше точно толкова голяма, колкото и да разкрия кой точно е бил Джек Изкормвача.

Някои загадки си остават неразбулени.

Ядосах се ужасно на себе си, понеже кой знае как — всъщност знае се как: като мислех само за себе си и за никой друг — съвсем бях забравил за Джун Хануовър, докато не я видях да седи във фоайето на „Савой“.

Изглеждаше малко размъкната, но и бездруго си беше облечена неглиже. Мръсните ѝ дрехи определено привличаха неодобрителните погледи на хотелския персонал, но Джун гледаше на кръв всекиго, дръзнал да вдигне вежда. Очевидно си бе измила ръцете и лицето, но косата ѝ не беше в най-цветущ вид и отзад яката ѝ бе почерняла от саждите. Още щом ме зърна, Джун хукна към мен и понечи да ме прегърне, ала после сдържаната ѝ английска природа надделя и тя само ме сграбчи за лакътя и го стисна с все сила.

— Марти! Добре ли си? Щях да полудея.

— Добре съм. Общо взето. А ти добре ли си? Какво стана?

— Не знам. Уж беше до мен, а когато се обърнах, вече те нямаше... какъв ужас. Марти, имаше хора, които горяха, имаше стъпкани и... Божичко, никога не съм изживявала по-голям ужас.

— Знам. Опитах се да те намеря в навалищата, но беше невъзможно. Тълпата ме повлече и накрая се видях принуден да се махна оттам...

Усетих, че докато си припомняме метежа, сме започнали да говорим много високо и около нас се трупат хора. Сграбчих Джун за ръката и я поведох към асансьорите.

— Ела да се качим горе в стаята — предложих ѝ.

На асансьора с нас се качи възрастна дама със синя коса, едри перли и бяла шапчица — носеше вкиснато куче, порода шпиц,

облечено в пуловерче.

— Ей, пале! — рекох аз, но малкото копеленце оголи зъби и ми се разръмжа.

— Рамзи още не си е изпил хапчето — поясни неговата господарка.

— Аха — отвърнах, сякаш съм я разбрал. — Айл ъф Догс?

— Моля?

— За Рамзи ви питам. На Айл ъф Догс ли го намерихте?

— Не бих казала.

— Пък аз си мислех, че се въдят само там — подметнах точно когато вратата се отвори на моя етаж.

Джун направи всичко възможно да не се разсмее. Рамзи изръмжа и започна да скимти.

Телевизионният приемник в стаята ми отново примигваше, за да ми извести, че имам съобщение, но аз просто взех, че го изключих.

— Сигурно е Мер — отбеляза някак гузно Джун.

— Майната му и на него, и на пикливите му тирантите. Ще пийнеш ли нещо?

Минибарчето бе заредено наново — едно от всекидневните чудеса на хотелския живот — и аз си извадих бира. Джун предпочете портокалов сок. Предложих ѝ към сока една-две от красивите бутилчици „Абсолют“, но тя поклати глава. Изхлузих си обувките и се проснах на канапето. Джун се сгуши на един от големите фотьойли.

— Та както се случи? — попитах аз. — Как успя да се измъкнеш от онази блъсканица без една-едничка драскотина?

— И аз не знам. След като те изгубих от поглед, ме бутнаха, но успях криво-ляво да се закрепя на крака. Тикаха ме напред по улицата, докато стигнахме при полицаите, които отцепваха пресечките. Пуснаха неколцина от нас да минем през кордона. Опитах се да им обясня, че ти още си там, но никой не искаше да ме чуе. Боже, каква лудост!

— Не се изненадвам. Пак си извадила късмет, че изобщо си се измъкнала. Ченгетата оплескаха всичко. Не биваше да вкарват толкова бързо конна полиция. Видях как конете събарят и тъпчат хората.

— Бяха включили телевизора във фоайето. Съобщиха, че в блъсканицата са загинали двама души.

— Вярвам им. Чудя се как жертвите не са повече. Хванали ли са негодниците, които мятаха бомбички?

— Не знам. Не казаха нищо за това.

— Но ти ги видя, нали?

— Видях взривовете по улицата, но не видях откъде идват бомбите. Беше ме страх да погледна.

— Бяха по покривите — поясних аз. — Не проумявам как ченгетата не са ги надушили. Проклети нацистки копелдаци!

— Предупредих те, че не си съвсем наясно с положението тук, с политиката в Лондон, с Ийст Енд.

— Не те виня за нищо, Джун. Нали аз настоях да отидем, не помниш ли? Но не биваше да ти позволявам да идваш и ти. Какво си виновна ти, че са избухнали размирици?

— И въпреки това се чувствам виновна.

— В теб говори рекламният агент. Дяволчето с морави тиранти, което се е наместило върху рамото ти и ти нашепва горчиви глупости.

— А ти нямаш ли си такова дяволче? — попита Джун.

— Имам си, и още как! — засмях се аз. — Но моето носи колан и ми нашепва, че трябва да се сдобия с антураж.

— И защо не го правиш?

— Няма да се побере на задната седалка на поршето ми — усмихнах се отново.

Исправих се и си взех още една бира. Джун също поиска още портокалов сок, но този път пожела и водка към него.

— Да прием за дяволчетата, които познаваме! — вдигнах аз чашата за на здравица.

Джун направи същото.

Известно време седяхме, загледани в напитките. След кратки душевни терзания стигнах до извода, че не е зле да си взема и солети към бирата. Претърсих минибара и открих пликче с нещо, което, общо взето, приличаше на солети. Отворих го и пяхнах две в устата си. Още щом преглътнах, и миризмата ме удари.

— Какво е това! — ахнах с пълна уста.

Поднесох пликчето на Джун.

— Соленки — обясни ми тя.

Прочетох етикета върху пликчето: „Соленки“. Ама че работа!

— Виждам — рекох и преглътнах. Вкусът беше... неповторим. — Но какво всъщност е това. Не е солети.

Джун ме погледна подозрително. Грабна шепа от ужасните ситни тестени фигурки и ги лапна. Без дори да се смръщи.

— Не. Това са соленки. Това е... каквото е.

— А защо имат такъв вкус? — поинтересувах се аз и удавих въпросния вкус с остатъка от бирата.

— Защото са с мая — обясни ми жената.

Върху лицето ѝ се изписа израз, какъвто според мен е имал и сър Исак Нютон, след като ябълката го е фраснала по главата.

— Аха. С мая значи...

— Да, ако си израснал с него, не ти прави впечатление. Както рибеното масло. Но според мен ти, Марти, не си готов за него. Няма ли да си видиш съобщенията?

Много плавен преход, няма що, помислих си аз, но схванах тънкия намек и зарязах темата. Хич и не исках да узнавам какво е това рибено масло. Дадох на Джун пакетчето със соленките и се запътих към телефона. Дори един разговор с рецепцията не можеше да остави в устата ми по-лош вкус.

За щастие всичко мина неочаквано лесно. Ставаше дума не за съобщение, а за факс, който съм бил получил. Пет минути по-късно пиколото почука на вратата и ми подаде голям кафяв плик.

Вътре имаше два листа хартия. Върху първия видях кратичко хладно писмо от Мер. То гласеше:

Приложеното ще се появи утре върху първа страница на пет от най-големите вестници. По-нататъшните усилия да организираме рекламна кампания на сериала се отлагат за неопределен срок от време.

Погледнах втория лист. Факс машината беше размазала снимката, но пак си личеше за какво става въпрос.

— О, Марти! — възкликна Джун, която надничаше през рамото ми.

На снимката, която явно бе правена с фотообектив, се виждаха размириците от днес следобед. Фотографът явно я бе щракнал, докато се опитвах да се закрепя на кофата за боклук и да откроя Джун сред навалищата. Бях вдигнал едната си ръка във въздуха и от снимката

излизаше, че току-що съм ударил един конен полицай, който падаше от седлото. А всъщност ченгето бе чак в другия край на улицата.

Но фотообективът не лъже никога, нали?

— Майната му! — изругах аз.

Някои неща все пак имат по-лош вкус и от соленките.

---

[1] Дейвид Летърман (р. 1947), известен американски телевизионен водещ, звезда на нощни програми. — Б.пр. ↑

[2] Джордж Бърнс (1896 — 1996), американски актьор комик, чиито герои вечно изпадат в някакви нелепи ситуации. — Б.пр. ↑

8.

Като се замисли човек, тези минибарчета по хотелите съвсем не са мини. Пълни са с какво ли не — само да си ровичкаш на воля: с минерална вода, със сокове, с други безалкохолни напитки в изобилие, но ако нямаш нищо против да смесваш съдържанието на малките бутилчици (а аз нямам) и проявиш решителност (моята втора природа), можеш да си отживееш с пиенето, което ще събереш от въпросните шишенца.

Така и направих.

По едно време Джун се изнесе — прав й път, тъкмо ще остане повечко за мен — ако не ме лъже паметта, тръгна си точно когато отворих „Касисовия крем“. Нямам представа какво е това, прилича на сироп за кашлица, и то от ония, гадните. Подозирам и че в него няма никакъв алкохол, но след като гаврътнах различните миниатюрни варианти на джина, водката, рома, уискито и текилата, вече беше все тая. Слава богу, че не слагат по минибарчетата екстракт от ванилия. Макар и да си спомням смътно, че по едно време ми хрумна да звънна в кухнята на ресторанта и да си поръчам в стаята един. Отцепя ли се, върша ей такива щуротии. И си викам проститутки. Добре че съм заспал, преди да съм го направил. Най-малкото ми се струва, че съм заспал, но може и да съм изпаднал във вцепенение от това, че дълго гледах по Би Би Си боулинг на открито.

Затова пък знам със сигурност, че преди да ме позове забравата, говорих по телефона. Английските телефони звънят много гадно, с пронизителен къс двоен сигнал, от който подскачаш, сякаш са ти сложили от онези електрически възглавнички, с които задействат спрели сърца. Поне така ми се струва — никога не са ми оперирали сърцето, не съм играл и в „Спешно отделение“ (макар че веднъж се включих в маратонска игра на покер, в която участваха и Ричард Чембърлейн, и Чад Еверет: да ти се пръсне сърцето!).

— Ъmmm — измучах в телефонната слушалка.

— Ти ли си, Марти Бърнс?

Моята агентка, Кендъл Арло.

— Здравей, Кендъл! — изкрещях колкото ми глас държи, за миг забравил, че телефонът заличава десетте хиляди километра между Лондон и Лос Анджелис.

— Излезе ли от пикливото си настроение?

— Не знам. За сега ли питаш или изобщо?

— Аз такава... Пиеш, нали? Ах, негодник, такъв!

Едно от нещата, които ми харесват най-много у Кендъл — след големите пари, за които се спазари да участвам в „Кълбо от огън“, разбира се — е начинът, по който ругае. По-точно, по който не ругае. Винаги казва „пиклив“, „негодник“, „по дяволите“. Не мога да повярвам, че някой освен Кендъл все още смята „по дяволите“ за ругатня. Направо не мога да се начудя как успява да съхрани характерната за Средния запад на Щатите чистота, наивност и непорочност сред цялата тази помия, разложение и по принцип просташки език в Холивуд. Но го прави. Страхотно момиче е, ще знаете.

— Дали пия ли? — направих се на много учуден. — Аз? Няма такава нещo. Бъркаш ме с шестима други.

— Ох, по дяволите, Марти! Какво правиш със себе си? А уж ми обеща да не слагаш и капка в уста.

— Празнувам.

— И какво, интересно?

— Краят на една с нищо незабележима кариера. По-точно, на поредната с нищо незабележима кариера.

— Ох, Марти, нещата не вървят чак толкова зле.

— Не вървят толкова зле ли? — повторих аз. — А защо тогава ми се обаждаш?

— Току-що говорих с един от заместник-директорите на „Стар“. Вдигнали са ръце от теб, Марти. Видели са се в ч-у-д-о!

Трябваше да мине цяла минута, докато проумея какво ми говори, но и трезвен не ме бива много-много да разбирам думи, които някой натъртва.

— И аз го усетих — въздъхнах горчиво.

— Какво, по дяволите, си търсил при метежниците? Наистина ли си ударил полицаи?

— Аз... а ти как мислиш, Кендъл?

— Да те вземат мътните, Марти! Я изплюй камъчето, казвай какво става там.

Да ме вземат мътните ли? И това от устата на Кендъл? Явно нещата се бяха закучили повече, отколкото предполагах. Постарах се да поизтрезнея, доколкото е възможно.

— Тя е дълга и широка — въздъгнах аз. — Не съм удрял ченгета, повярвай ми, просто се озовах в небрано лозе. В буквалния и преносния смисъл на думата. От вестниците излиза, че е било много по-страшно, отколкото всъщност беше, но знаеш как е. Тук всички вестници са си жълти. Все едно „Лос Анджелис Таймс“ да е „Нешънъл Инкуайърър“.

В другия край на линията настана мълчание. Щом Кендъл не се смееше на такава простичка шега, значи наистина бях загазил здравата.

— Как го приемат онези келеси при теб, от телевизионната компания де? — поинтересувах се аз.

— Притесняват се, но не са изпаднали в паника. Поне засега. Чакат дали някой тук също ще пусне снимките. Запазили са си паниката за тогава. Нещата наистина не са розови, Марти. Какво ти трябваше да се забъркваш в тази каша!

— Никога ли, Кендъл, не си изпадала в положение да смяташ, че си длъжна да направиш онова, което е редно? Без оглед на последиците?

— Да, изпадала съм — призна си тя с половин уста.

— Може и да ти звучи налудничаво, но изпаднах точно в такова положение. Аз такова... сега нито не разполагам с енергията, нито съм достатъчно трезвен, за да се впускам в неприятните подробности, но просто така се получи. Нямах намерение да се забърквам в нищо — божичко, всъщност дори не знам какво точно става — но направих всичко по силите си да се държа като мъж. Както знаем обаче, никое добро дело не остава ненаказано. Може би съм се вживял прекалено много в ролята си на телевизионен герой.

— Нали не ме баламосваш, Марти? — попита Кендъл.

— Не, не те баламосвам, Кендъл.

В Лос Анджелис последва поредното мълчание — този път, слава богу, по-кратко. После:

— Добре, Марти. Вярвам ти. Ще се опитам да се преборя с телевизионния канал тук и да посрещам ударите от онези кретени от

сателита в Лондон. Хич да не си въобразяват, че ще ми изкарат ангелите със своя акцент.

— Сигурна ли си, че ще се справиш?

— Повече от сигурна. Имаш думата ми, Марти. Усетя ли, че не мога, ще се наложи да си търсиш друга агентка.

— Благодаря ти, Кендъл — изграчих аз.

— Остави го това, с което се наливаш, и легни да се напиш. После ще поговорим пак.

Кендъл затвори.

На дъното на бутилката бяха останали няколко глътки касисов крем. Вдигнах шишето към устните си, но се сетих какво ми е казала Кендъл. Напипах малкото капаче под възглавницата си, завъртях го върху гърлото на бутилката и я метнах в боклука.

После съм заспал.

По едно време се събудих, уплашен до смърт — нямах представа къде съм. Както понякога се случва, ако си на чуждо място.

Помнех смътно, че съм сънувал поредния си страшен сън, но не се сетях за подробностите. За късмет още си бях пиан и бързо съм се унесъл отново.

На сутринта пак не помнех никакви подробности.

Следващият ден мина без произшествия. Телефонът звънеше често — оставих съобщенията да се трупат върху писалището. Телевизорът ми мигаше, ала аз просто местех канала отново на боулинга. Няколко пъти се почука и на вратата, аз обаче отворих само на камериерката. А също и на милосърдния ангел, който напълни отново минибарчето. Казах обаче на момичето да не слага касисов крем. „Всичко с мярка“, ето какво трябва да напишат върху надгробния ми камък.

Нямах намерение да излизам навън — направо изумително е какви чудесии ще ти донесат от обслужване по стаите, стига да не питаш колко ще ти вземат за това — но се обади Джун Хановър, която ме покани на късен обяд. Не ми се ходеше, но не исках и да ѝ отказвам. А трябваше да го направя. Държахме се сковано, седяхме като на тръни и негласно се съгласихме, че е по-добре да претупаме обяда.

После два часа се разхождах из града. Очаквах репортерите и фотографите от жълтите вестници да ми устроят едва ли не засада, но явно съм надценил славата си. Единствените набези, които се наложи да отбивам, бяха на вездесъщите просяци и пияници, които току протягаха ръка да им пусна някое и друго пени. В Лондон те са точно толкова много, както и в Лос Анджелис, с тази разлика, че нямат слънчев загар. Затова пък много повече са скитниците тук, които си имат кучета. От това вероятно ще излезе интересна изследователска тема за социологическа дисертация.

Отидох на Трафалгарския площад и заедно с другите туристи зяпнах Колоната на Нелсън. Кой знае защо — вероятно заради пълното ми историческо невежество и животът, прекаран пред телевизора — винаги съм си представял Ози Нелсън^[1] навръх големия каменен фалос. Та бях малко разочарован от статуята на адмирала, който привлича гълъбите. А гълъби там — дал бог. Мястото е омърсено от тях. В буквалния смисъл на думата. По причини, известни най-вече на хората в лондонското кметство, уличните продавачи имат разрешителни да предлагат и храна за птици, които туристите да хвърлят на летящите плъхове. Човек би си помислил, че страна, изживяла веднъж чумна епидемия, ще е по-предпазлива с животните, преносители на зарази, но не би! (Всъщност нещата като че ли се проясниха, когато по-късно установих, че Китайският квартал е само на хвърлей от тази люпилня на гълъби. Да ви призная, побиха ме тръпки. Никога повече няма да хапна пиле по китайски. Без мен!)

Оттам поех на юг към Темза. На крайбрежната улица Виктория минах по моста за пешеходци и се захласнах по очертанията на хоризонта на изток — наистина невероятната гледка, където над всичко властваше огромното кубе на „Свети Павел“! Ненагледна красота, ще знаете, в която има нещо странно, импресионистично.

Поех покрай реката на изток, при големия комплекс на изкуствата. Отбих се в кафенето на Националния кинотеатър да изпия една бира и дори някакъв тип ме помоли за автограф. Оказа се американски турист, така че това не ме грееше особено. Умираще си от щастие — явно не беше чел английски вестници. Влязох и в киното, за да намеря кошче за боклук, и смаян, съгледах плакат за филм, в който навремето се съм се снимал: беше сложен на таблото „Предстоящи прожекции“. Кинотеатърът явно организираше прожекции под надслов

„Седемдесетте години, които сме забравили“, и бе изкопал отнякъде копие на този странен нудистки мюзикъл със заглавие „Мангизи“. Това бе една от многото роли, с които съм се захващал от отчаяние след залеза на „Солникови и Пиперкови“. Всъщност в този филм не съм се разголвал, а и повечето сцени с мен бяха отрязани в монтажната — слава богу! Все пак можете да ме видите сред групата надървени младоци, впили се в огромната гърда, която хем пее, хем пуска мляко. В това безмилостно действие — разпределението на ролите, гърдата се бе паднала на Каръл Уейн. Симпатична дама.

За щастие щях да съм си тръгнал от Лондон много преди датата, за когато бе насрочена прожекцията.

Виждах през реката хотел „Савой“ — сетих се да мина по моста Уотърлу и тръгнах обратно на север. По едно време мислех да хвана такси, но въпреки ранния следобед вече имаше задръствания, а и хотелът ми се видя наблизко: реших да стигна пеша, вместо да дишам отровните газове от задната седалка на таксито. Щом слязох от моста, успях все пак да се изгубя и докато се усетя, изминах цели три пресечки в обратната посока. Когато най-сетне се прибрах във фоайето на хотела, отново се чувствах прекрасно, бях уморен и се готвех за поредното малко течно освежаване. Раздавачът тръсна върху стойката за вестници във фоайето вечерните издания и аз грабнах броя най-отгоре на купчината.

Хвърлих едно око на първа страница и изтръпнах.

Заглавието с огромни букви гласеше:

НОВО НАСИЛИЕ В ИЙСТ ЕНД

Под него имаше снимка на моя гологлав приятел Дазра. Беше убит.

Накарах шофьора на таксито да пообиколи пресечките, но така и не намерих мястото. Човекът ме попита какво търся, аз обаче не знаех името, а в Ийст Енд индийските ресторанти сигурно нямат чет и са все

с имена, които звучат еднакво. Накрая, макар и да се мръкваше, казах на шофьора да ме свали на Хай стрийт в Уайтчапъл.

— Не е за препоръчване да се разхождате в тази част на града по мръкнало, млади момко — предупреди ме той.

Усмихнах се. След като гледах за пръв път „Мери Попинз“, все си мечтая някой да ме нарече „млади момко“.

— Търся един човек — успокоих го аз. — Ще се оправя.

— Ако си търсите компания... — започна да налучква той. — В смисъл, че не виждам нищо лошо, ако някой предпочита тъмното.

Опитах се да се престоря, че не съм забелязала ехидната му усмивчица.

— Най-екзотичното, което търся, е агнешко с кърри — обясних аз и му платих.

Опитах се да не губя самообладание и да се помъча да следвам пътя, по който ме бе превел и Дазра. Бях се сетил да взема и карта на улиците, но за някакви си десет минути пак успях да се загубя. Един-два пъти ми се стори, че съм познал някоя сграда или друга особеност, който потвърждават, че съм уцелил посоката, до след пресечката се оказваше, че отново съм се изгубил, както и преди. Накрая вечерта наистина се спусна, а аз още не бях открил ресторанта и тъй като наоколо не се мяркаше друго бяло лице, започна да ме наляга параноята.

Реших, че трябва да се върна някак на Хай стрийт, където да хвана такси или да се кача на градския транспорт. Опитах се да се оправя по картата, но така и не открих малката уличка, на която се намирах, сред плетеницата линейки и чертички, образуващи лабиринта на Ийст Енд. Колкото повече вървах, толкова повече се изгубвах.

И толкова по-страшен ставаше кварталът.

Срещнах неколцина млади азиатци, които бяха насядали по спрените коли и пиеха бира от високи кутийки, и забелязах, че всички до един ме гледат на кръв. Усетих как ме присвива под лъжичката, но макар и да се зъбеха в моя посока, хлапетиите определено проявяваха по-голям интерес към бирите, отколкото към мен. Подминах ги бързо, да не би да променят мнението си.

Завих при поредния ъгъл и вече мъждивите улични светлини най-неочаквано угаснаха. Всичко потъна в непрогледен мрак.

— Сега я втасахме! — казах аз на глас.

Тъкмо да се върна, когато видях сияние в другия край на улицата. Беше толкова ярко, та реших, че там сигурно има главна улица. Тръгнах натам и изминах някъде към половин пресечка, когато сиянието угасна. Ей така, изневиделица.

Всичко наоколо отново потъна в тъмнина. Струваше ми се невъзможно: знаех, че съм на улица на пъпа на Лондон, а сякаш бях хлътнал на дъното на пропаст в пещера в безлунна нощ. Такъв мрак просто беше немислим. Само че аз наистина стоях насред него.

— По дяволите! — изругах.

Наистина съм си Марко Тотев. Когато светлината отново блесна, тя сякаш беше на сцена. Не знам дали е имало публика, но аз бях въвлечен във вихъра на действието:

Навред гъмжи от хора: тълпят се по улиците, надничат от прозорците, стоят по покривите. Бедни са — личи им по лицата и дрехите. Груби винени пуловери и мръсни работни ризи с кройка отпреди шейсет години. Известно време не проумявам какво е това, после проглеждам за истината: кой знае как, съм се върнал шейсет години назад. Лицата им също са мръсни и посърнали. Всички, дори младите, ми се струват стари.

И гневни.

Мърдат устни, макар че не чувам и звук. От това ми става още по-страшно. Хвърчи слюнка, размахват се юмруци, очите пламтят от гняв.

Попаднал съм насред метеж. Наскоро съм го изживял и го разпознавам безпогрешно.

В другия край на дългата улица — от табелата виждам, че съм на Кейбъл стрийт — стоят неколцина спретнати мъже в черно. Носят на ръцете си ленти, ала аз не мога да разчета какво пише на тях. Всичките са с късо подстригана тъмна коса и квадратни навъсени лица с гневни очи. Някои отвързват на виковете на тълпата (сигурно съвсем са превъртели), но повечето изглеждат уплашени. Има и полиция — ченгетата в странни униформи от трийсетте години стоят между разгневеното множество и мъжете с черните ризи.

Виждам как във въздуха полита камък, хвърлен някъде от покривите. Той удря по главата един от черноризците. Мъжът се свлича на земята, а тълпата се понася шеметно напред.

Право през мен. Досуц призраци, каквито всъщност са си.

Сцената изчезва, всичко около мен отново потъва в мрак. Този път обаче остава тесен тунел светлина. Не щеш ли, на десетина крачки пред мен изниква малкото азиатско момиченце от бакалията. Възголямата му тенис фланелка тлее, дългата му коса гори. Пристъпвам към него, то протяга ръчици и ме моли да го взема и да го спася. Ръцете му също горят.

После изчезва.

Светлината помръква, аз обаче виждам как пред мен от мрака изникват пет силуета. Нямаат черти, нямаат никакви особени белези: живи сенки. Замислям се над тревожните сънища, които ми се присънват. Знам, виждал съм тези силуети и преди, според мен те живеят в подсъзнанието ми. Но докато се движат към мен, усещам, че за разлика от всичко наоколо са плътни. Опитвам се да отстъпя крачка назад, ала не мога да се помръдна.

Когато силуетите са само на хвърлей, ме обгръща хлад досуц зимен вятър там, където не духат никакви ветрове. Чувствам как сърцето ми тупти по-бързо, усещам напрежение в пикочния си мехур. Петте тъмни силуета се пресягат да ме хванат, но те ме застрашават точно толкова, колкото и жалният зов за помощ на момиченцето. Това е заплаха в най-чистия ѝ вид.

Това е смърт.

— Господин Бърнс! — повика някой.

Мракът се разсея, а заедно с него изчезнаха и петте силуета. Отново бях на неугледната улица в Ийст Енд, заслепен от ярките улични лампи.

Пред мен стоеше Ума Дхармамитра.

Оказа се, че ресторантът е само на някакви си две пресечки. Бях готов да се закълна, че вече съм минавал по време на лутането си по улицата, направо не проумявах как не съм забелязал заведението. Вътре си беше същото както онзи следобед, когато бях идвал за пръв път. Ама съвсем същото. Само да не ме помислите за расист, но имах чувството, че на масите седят същите хора, които ядат същата храна. Тук беше дори онази червенокоса лелка с лице като зурла, която набиваше същата гнусотия. Така че не се изненадах, когато Ума седна

на същата маса в ъгъла и келнерът остави с трясък пред мен студена бира „Кингфишър“.

Единствената разлика, разбира се, бе, че го нямаше Дазра.

Преполових ненаситно, на една глътка бирата, докато сервитьорът сипваше чай на Ума. Тя отпи две малки глътчици, сетне кръстоса ръце върху лепкавата пластмасова маса.

Погледна ме право в очите.

— Сигурно трябва да ви благодаря — рекох аз.

— За какво?

Взрях се в нея, опитвайки се да разбере дали знае, дали също вижда онези страхотии, които съм видял на странната тъмна уличка.

Каквото и да означаваха те.

— Май се бях изгубил — подхванах аз.

— Не е зле човек да знае пътя — съгласи се Ума и понаведе глава.

Пак отпи от чая, без да казва нищо: започна да ми се прави на непроницаема азиатка. Почти никой в заведението не говореше, чуваха се само потракването по чиниите и мляскането.

— Е, какво мислите за принц Чарлс? — направих се на ударен аз.

— Много е смешен с тези уши, нали?

Глас в пустиня.

— Слушайте — рекох и се наведох напред. — Наистина съм ви признателен за онова, което сторихте. В смисъл че... — И аз не знаех какво да кажа, колко да разкрия от онова, което току-що бях изживял. Дали жената щеше да ме разбере, или щеше да си помисли, че ми хлопа дъската? — Не се шегувам — рекох й. — Аз такова... видяхте ли нещо отвън?

— Зрението ми е чудесно. Виждам много неща.

— А едни типове в черно? — престраших се аз. — Не ви говоря за Ей Си-Ди Си.

Ума изобщо не обърна внимание на въпроса ми — отпи от чая и побутна чашата встрани. Пак положи ръце върху масата — имаше мънички детински пръсти — и се наведе напред, докато носовете ни бяха на някаква си педя разстояние.

— Вярвам, че сте тук не току-така, господин Бърнс — каза ми Ума.

— Тоест?

— И аз не съм съвсем сигурна — отвърна жената. Облегна се на стола, но продължи да ме гледа право в очите. — Засега.

— А Дазра знаеше ли?

— Не — каза Ума. Щом чу името му, жената се натъжи. — Вашият Дазра беше слуга. Макар че ще ми липсва много. Той ли ви доведе тук тази вечер?

— Да. Видях във вестника съобщението за смъртта му. Помислих си, че... — млъкнах аз наскре изречението: не знаех какво да кажа.

— И какво си помислихте, господин Бърнс?

— Не знам. Почувствах се зле. Дори виновен. Но и аз не знам защо. Нямам никаква вина, че е мъртъв. Нали?

— Прозаяквата на пеленачето — отбеляза Ума.

— Моля?

— Стара индуска поговорка. И най-свирепата буря може да е породена от прозаяквата на пеленаче. Това означава, че и най-безобидните случки могат да доведат до ужасяващи последици.

— Пеперудата разперва криле в Токио — изпелтечих аз.

— Моля?

— Сигурна ли се, че това е древна индуска поговорка?

Ума сви съвсем лекичко рамене.

— И какво се е случило на Дазра? — настоях аз.

— Наистина ли искате да узнаете?

— Разбира се — отвърнах аз. — Точно затова съм дошъл при вас.

— Но нали ми казахте, и то недвусмислено, че само минавате по тези места. Че сте чужденец.

— Често говоря глупости — въздъхнах аз. — Рисковете на професията.

— Казахте също така, че сте се нагледали през този живот на — как ли се изразихте? — а, да, на чудесии.

— Обясних ви вече, рисковете на професията. А и чудесиите май ме застигат навсякъде, независимо дали го искам, или не. Но ви питам за сега и трябва да разбере. Какво се е случило? Какво, по дяволите, става тук?

Ума се позамисли, сетне ми кимна. А може би кимна на сервитьора, защото той стовари пред мен поредната бира и забърза нанякъде.

— Дазра беше убит от хората на Тулий.

— Тулий — повторих аз. Ума кимна. — Добре де, хванах се на въдицата: какво е Тулий?

— Краят на всички неща — обясни Ума. Сякаш не можех да се досетя и сам. Тя като че прочете мислите ми. — Поне те си мислят така.

— Кои те? Някаква военна организация ли? Бръснати глави? Неонацисти?

— Така вероятно ще ги опишат журналистите, ако изобщо си направят труда да отразяват такива неща. Но Тулий не се ограничава с това. Биха дали мило и драго да ги смятат — да ги дамгосват като бръснати глави или разпасани футболни запалнянковци, а и наистина прибягват до услугите на подобна измет, когато се налага някой да свърши черната работа. Но самоцелното насилие е само средство за постигане на целта. По същността си Тулий е много по-опасен и страховит от хулиганите, с които се прикрива. Има дълга-предълга история.

— Каква история?

— Зависи в кого — или може би в какво — вярваш. В какво вярвате вие, господин Бърнс?

„Ха сега де — помислих си аз, — вече съм се возил на този асансьор!“

— Този въпрос не е от... хм, от любимите ми — казах.

— Сам по себе си, отговорът ви дава предостатъчно информация — отвърна Ума и се усмихна кисело.

— По една случайност проблемите на вярата са въпрос, с който вече съм се сблъсквал. Резултатите не бяха от най-приятните. Свързани са с чудесиите, за които вече стана дума.

— А мога ли да ви кажа в какво вярвам аз? — рече Ума и не изчака да ѝ отговоря. — Вярвам, че не съществува такова нещо като „по една случайност“. Вярвам, че за всичко, което се случва, си има причина и е подчинено на някакъв общ план. Макар че тези планове са изключително сложни и на нас по принцип не ни е дадено да ги виждаме, камо ли да ги разбираме.

Поклатих глава.

— Какво говорите? Нима вярвате в нещо като предопределение? В това, че всичко е предначертано и свободна воля не съществува?

— Не бих го нарекла точно предопределение. Всички ние — за добро или лошо — сами си избираме пътя. Ала кармата — ако предпочитате, съдбата — предопределя рамките, в които се движим. Свободната воля съществува само дотолкова, доколкото има и безплатен обяд.

— Божичко, ако не сте омъжена, познавам един японец, по когото много ще си паднете. Да ви дам ли номера му?

— Хуморът понякога е много полезен, господин Бърнс. Виж, Тулий е лишен от всякакво чувство за хумор.

— Нацисти — казах, като се постарях да прозвучи така, все едно го казва Харисън Форд. — Мразя ги тези копелдаци.

— Но хуморът може да бъде и патерица, прикритие. От какво точно се страхувате?

— Чакайте да видим. От височина. От дълбочина. От това да съм сам. От това да съм с хора. Да пътувам със самолет. Да ходя пеш. От паяци. А, да, и от топла бира.

Ума ме изглежда.

— Добре, хайде без шеги. Въпреки че за бирата казах самата истина.

Погледът стана леден.

— Явно няма мърдане — изпелтечих аз. — Добре тогава. От какво ме е страх ли?

Докато мислех, се гледахме право в очите. Всъщност знаех отговора, но ми беше неудобно да говоря открито за това. Никога дотогава не го бях обсъждал с никого, освен с Роза, която бе изживяла същото като мен и ме разбираше така, както според мен не ме разбираше и не можеше да ме разбере никой друг. Но накрая се престраших, спомнил си какво съм видял току-що на неестествено тъмната лондонска улица.

— Страхувам се от нещата, които съществуват, но които не познаваме. Или се преструваме, че не виждаме. Последния път, когато се срещнахме, ме попитахте за нещата, които съм видял. Така да бъде, ще ви отговоря: виждал съм светове, не, може би вселени отвъд онези, които познаваме. Виждал съм изумителни неща: прелестни и блякави, виждал съм багри и чудеса, от които ти се доплаква. Но цената за тази красота е това да видиш, че има и ужасяваща тъма. — Спомних си тъмните силуети по Кейбъл стрийт. — Физическо, осезаемо, съвсем

истинско зло, много по-страховито и от най-големите гнусоти, които сме в състояние да сторим. Според мен си има причина да не ни е дадено да виждаме тези неща. Смятам, че така сме по-защитени, така е по-добре за нас. И простичката истина е, че колкото и голяма да е понякога красотата, мракът ме кара да се страхувам, че някога отново ще ми се наложи да го видя. Макар че според мен вече е твърде късно да се крия.

Ума ми се усмихна.

— Очевидно сте готов да се изправите лице в лице с Тулий — каза тя. — Така си и знаех!

— Хм, какво точно имате предвид, когато казвате „да се изправя лице в лице с Тулий“? Още не сте ми обяснили кои са тези хора и какво представляват.

— Тулий е познат по много начини, има много лица...

— Името ми е легион — рекох аз.

— Горедолу, е така. Познавате ли митовете за Тулий?

Поклатих глава.

— Не бях и чувал за него, докато не видях графитите по стените тук в Лондон. Звучи ми като ругатня в стил Елмър Фъд. Нали се сещате: „Сезонът на патиците. О, Тулий!“...

— Хм — каза Ума и най-неочаквано ме погледна точно като Джун Хановър. — Тулий е място. Най-малкото в митологията. Според преданието е остров някъде в Северно море. „На шест дена път от Британия.“ Пак според преданието там е родното място на германските племена. В буквален превод „Ултима Тулий“ означава „краят на света“.

— Я чакайте, не значи ли „краят на всички неща“?

— Така го тълкуват онези, които се представят за Тулий. Но първоначалният смисъл не е чак толкова страховит. „Краят на света“ означава границите на географията, както са я познавали по онова време. Точката, от която човек трябва да се върне.

— И където има змейове.

— Точно така. Тулий като географско понятие се среща в различни германски и скандинавски митове. Та дори и в някои келтски легенди. Британците и германците имат много повече допирни точки, отколкото им се иска да си признаят.

— Само не ми споменавайте за войната — казах аз.

— Няма. Благодаря ви, господин Мърморко.

И двамата се усмигнахме.

— Днешният Тулий е заимствал името и доста от вярванията от германската митология, но всъщност е пряк приемник на много по-ново и страшно наследство. Знаете ли нещо за ордена Templi Qrientis^[2]?

— Gesundheit^[3].

— Как да го тълкувам, като „не“ ли?

Кимнах.

— Това е една от многото теософски издънки на рицарите тамплиери, появили се през ХІХ век...

— Ох, да го вземат мътните.

— Моля?

— Няма отърване от тия проклети рицари тамплиери. Или те, или онези скапаняци, франкмасоните. През последните петстотин години всеки заговор, всеки култ и досие Х, всяка гнусотия, страхотия или тъпотия неизменно е свързвана с рицарите тамплиери. От къде на къде?

— Защото те наистина са си били доста гнусни — обясни Ума.

Поне не си кривеше душата.

— Всъщност — продължи тя — самите тамплиери са си били доста безобидни, макар и малко шантави. Но онова, което се е появило под тяхно влияние, вече си е твърде съмнително. Самите членове на Templi Qrientis не са нищо друго, освен скучни теософи и набедени кабалисти. Под това име и до ден-днешен съществуват най-различни съвсем безобидни разновидности на ордена. Главно последователи на онзи изпечен мошеник Кроули, които като цяло са си тъжна гледка. Подобно на повечето култове от края на миналия и началото на този век старият орден е съществувал главно като прикритие за разврата, на който неговите членове са се отдавали на воля. На безкрайните оргии, на садомазохизма и така нататък.

— Както го описвате, прилича едва ли не на някакъв старовремски ваканционен клуб.

— Горедолу. Но с времето те дават началото на ордени и орденчета с много по-опасни занимания. И по-конкретно на Ордена на новите тамплиери и на Черния орден, появили се в Германия в края на Първата световна война. Ето къде са корените и на Тулий.

— И какво са представлявали тези ордени?

— Черният орден се заражда в Мюнхен някъде през 1920 година, а Орденът на новите тамплиери — дори по-рано. Те в еднаква степен се посвещават на експерименти със сексуалните отклонения и на окултното. Сред членовете основатели на Черния орден е и Хайнрих Химлер, открай време се смята, че по някое време към него е принадлежал и Хитлер. Поне така днес твърди Тулий.

— Мили боже — възкликнах аз, — сигурно си е било доста интересно да се озовеш някоя събота вечер на такова място в стара Бавария. Адолф и Хайнрих на купон със своите фаворити. Носете си мезетата.

— Точно така. Но дейността им не се ограничава само с окултни залъгалки. В задълженията на Химлер е влизало да привлича и набира нови членове на ордена. Обществото „Тулий“ се е състояло от улични хулигани, които грабели, биели и насилвали, без да подбират. Тъкмо те имат доста голям принос за следвоенния хаос във Ваймарската република. Да не говорим пък за касите на Черния орден.

— Оттук ли води началото си Тулий?

— Да, оттук. Когато през трийсетте години Хитлер идва на власт, обществото „Тулий“ е било подчинено на есесовците, а Черният орден бързо се превръща в ядрото на управляващия елит в Третия райх. Много е писано, че Хитлер е бил вманиачен на тема „свръхестествено“, макар че според мен тази негова страст е силно преувеличена. Но Химлер наистина е бил в дъното на интереса, който нацистите проявяват към окултното. Именно той създава в замъка Вевелсбург така наречения *Mittelpunkt der Welt*.

— Какъв пункт и бург?

— *Mittelpunkt der Welt* — повтори Ума. — Означава „център на света“. Според мен името съвсем преднамерено, макар и малко грубичко, ни препраща към Тулий.

— *Краят* на света.

— Да — усмихна се Ума и сви рамене. — При всички положения след краха на нацистка Германия движението уж прекратява явната си дейност, но макар че фашизмът е обявен извън закона — най-малкото в почти цяла Европа — той никога не е изчезвал. Черният орден се е завърнал в прекия смисъл на думата под формата на Тулий. Членовете му са богати, силни, умни. Не вдигат шум около себе си и надигат глава само когато могат да създадат неприятности. Днес ще

предизвикат размирици в Ийст Енд. Утре като нищо ще подпалят приют за турци в Германия. Или ще взривят наблъскана с експлозивни кола пред административна сграда в Оклахома Сити.

Това вече прикова вниманието ми.

— Нима твърдите, че...

— Няма как да съм сигурна, господин Бърнс. Само ви обяснявам, че пипалата на Тулий се простират едва ли не навсякъде. Вече не се срещат тайно по улиците, свързват се чрез компютърни мрежи, имат си и страници в Интернет. Но същността им не се е променила от времето на Черния орден: и досега те са преизпълнени с омраза, домогват се до властта, без да подбират средствата, и действат неуморно. И са обвързани на много дълбоко равнище с окултното.

— Обвързани ли?

Ума издаде устни.

— Може би по-подходящо е да кажа „отдадени“.

— Затова ли искате да привлечете и мен? Заради... заради онова, което съм преживял? — попитах аз и се замислих. — Заради Шоки ли?

— Кой е Шоки? — не ме разбра жената, но не съм много сигурен, че наистина не знаеше.

— Все едно — отвърнах аз.

— Нека ви напомня и че тази вечер вие дойдохте при мен. Изборът правите вие и никой друг.

— Пък аз си мислех, че няма свободна воля.

Ума сви рамене.

— Ясно — отбелязах аз.

— Кажете им какво ви е ясно, господин Бърнс.

Въздъгнах.

— Ясно ми е, че за кой ли път се забърквам в поредната голяма каша точно като някой вироглав тъпанар, който никога не си извлича поука от грешките. Този път поне ще си отворям очите на четири.

— Нали разбирате, че си е трудно и опасно да се възправиш срещу Тулий? Ако не друго, доказва го смъртта на Дазра. Не разполагаме с много време, не бива да протакаме. Ако се включите, излагате на опасност много повече от кариерата си.

— Няма да казвам на агентката си.

— Не бива да казвате на никого.

Стори ми се, че всички в ресторанта са притаили дъх и са погълнати изцяло от мазната храна в чиниите си. Явно бяха прегладнели.

— Така да бъде — рекох аз. — Не бих казал, че изгарям от желание да видя „края на всички неща“. Вероятно ще се мразя на сутринта — това вече си е промяна — но сигурно идва момент, когато човек трябва да направи своя избор, да повярва в нещо. Може би тъкмо това променя всичко.

Ума ми кимна. Поне си мислех, че е кимнала на мен, докато червенокосата мъжкарана не стана и не прекоси шеметно заведението. Държеше пистолет.

— Това е Шобан — представи я Ума. — Тя ще ни пази.

---

[1] Осуалд Нелсън (1907 — 1975), американски актьор, известен най-вече с радио- и телевизионни програми и сериали, в които участва заедно с жена си. — Б.пр. ↑

[2] Храм на Ориента (лат.). — Б.пр. ↑

[3] Наздраве (нем.). — Б.пр. ↑

9.

— И какво точно е *това*?

— Казва се кола. Не сте ли виждали в Лос Анджелис? — попита Шобан.

Горната ѝ устна непрекъснато беше извърната, сякаш — аха! — и жената да ти изръмжи. Така приличаше много на Елвис. Дори и навсякъде другаде да ѝ покажеха вратата, пак щеше да си намери работа във Вегас.

— Никога не съм виждал толкова малка — изсумтях аз и заобиколих миниатюрното превозно средство. — Да не сте го взели от някой цирк? И клоуните да са измрели?

— Казва се „Мини“ — обясни Ума. — Не е от най-удобните, затова пък не бие на очи и е изключително икономична.

— Ако решите да вземете нещо по... по-големичко, съм готов да се включа с пари за бензина. Къде се возите — *вътре* в тази чудесия или *на покрива* ѝ?

— Можем да ви вземем на буксир — ще ви теглим за ташаците. На мен ми е все тая — тросна се Шобан.

Наистина ѝ ставах все по-симпатичен, няма що. Очевидно си падаше по кинозвездите.

Ума ми беше представила грозотията с лице като муцуна на който като Шобан Смайт. Беше нещо като нейна телохранителка и да ви призная, лично аз не бих ѝ се изпречвал на пътя, освен ако не съм в танк или бронетранспортър.

— Наистина ли се казвате Смайт, или използвате името само когато се регистрирате по хотелите? — пошегувах се аз.

— За мезе ли ме взимаш? — сопна се жената.

— Моля?

Видях как очите на Ума се разширяват и тя ми клати глава.

— Защото последният тиквеник, който се опита да ме взима на мезе, си окичи ташаците на челото. Лично на мен не ми харесват

особено между краката, но бог ми е свидетел, още по-грозни са, когато ти цъфнат между очите.

Разбрах, че съм попрекалил.

— Ясно — рекох.

Край на шегичките с името й. Нямах да я взимам на мезе, за каквото и мезе да ставаше дума. Изобщо нямаше да отварям дума за мезета — за всеки случай. Ако, не дай си боже, заговореха за разни майтапи и мезета, каквито има, да речем, в „Мънкис“^[1] щях да си мълча като гроб.

(Между другото, преди години, още в апогея на славата си, по времето на „Солникови и Пиперкови“, трябваше да участвам в една от сериите на „Мънкис“. Беше в годините, когато телевизионните станции се надпреварваха да налагат невръстните си звезди от сериалите и като певци в стил Дейвид Касиди^[2] и Боби Шърман^[3] и „Братя Брейди“^[4]. Уредиха ме да изпея няколко такта от последния хит на Бойс и Харт^[5] и да походя със странната походка на членовете на състава „Мънкис“ от сериала, но ме спипаха как се домогвам да опипам една блондинка — парче и половина — която се мотаеше около снимачната площадка. Оказа се, че била само на петнайсет години и още по-ужасно, че се падала племенница на продуцента и била хлътнала до уши по онзи келеш Доленц^[6]. Изритаха ме като мръсно псе и така моята певческа кариера приключи още преди да е започнала. „О, всички скръбни слова, изричани от уста, от перо написани...“)

Портиерът на „Савой“ също не беше в див възторг от автомобила, наречен „Мини“. Останах с впечатлението, че не вижда всеки божи ден гости на хотела, които слизат от такова чудо. Зяпаше ни с неприкрито възмущение, докато ние тримата стояхме и го обсъждахме, въпреки че може би беше притеснен не от колата, а от Шобан. Един дявол знае какво щеше да каже тя за *неговите* ташащи.

Преди да се изнеса от хотела, се опитах да се свържа с Джун Хановър, но я нямаше в службата, а вкъщи ми отговори телефонният секретар. Някакъв мъжки глас — сигурно на Тери — си издекламира съобщението. Казах на секретаря, че съм решил да замина за няколко дни в провинцията, да се полюбувам на гледката. Кое то, общо взето, си беше вярно, ако не броим любуването. Обещах на Джун, че ще я потърся, преди да напусна окончателно страната. Благодарих й за

множеството добрини, които ми е сторила. Беше редно да звънна и на агентката си, но ме достраша. Сърце не ми даваше да излъжа Кендъл — тя надушваше от сто километра кога се опитвам да я баламосвам. Лъжите и агентите обикновено вървят ръка за ръка, както любовта и бракът, особено пък бракът в холивудски стил, но Кендъл беше друго нещо — трудно ще я праметнеш. И така, самовнуших си, че ще ѝ се обадя след ден-два, когато нещата се поуталожат.

Не че имах някаква представа какво ми предстои.

Предната вечер, докато разговаряхме в ресторанта, Ума не спомена почти нищо за намеренията си и какво иска или очаква от мен. Каза ми, че Тулий се опитва да възкреси тук, в Англия, Черния орден на Химлер и че членовете на организацията са насочили усилията си към това да изградят база за свръхестествена сила, както и да увеличат физическата и икономическата си мощ. Обясни ми, че смятала да противодейства на окултните усилия на Тулий с нещо като изпреварващ отбранителен удар. Първата ѝ стъпка била да потърси помощ от свръхестествените сили.

— Какво точно имате предвид, когато казвате „свръхестествени“? — поинтересувах се аз.

— Думата е съвсем простичка, господин Бърнс. Какво точно не разбирате?

— Ами... както вече ви споменах, съм виждал някои неща, доста странни неща. Гледам на света непредубедено. В смисъл, че навремето минавах под стълби и отворени чадъри вътре в къщата, без да ми мигне окото. Пет пари не давах. Но след като изживях някои неща, съм малко по-предпазлив. Преобърна ли солница, ме избива студена пот. И съм много внимателен с огледалата.

— Разумно е да живеете така. Ако се счупят, огледалата са твърде опасни.

— Наистина ли? — прошепнах аз. — И защо?

— Бихте могли да се порежете — отвърна Ума и прихна, нещо, което не бе в неин стил.

Шобан също реши, че е много остроумно.

— Точно така — казах аз изчервен и изчаках да си възвърна нормалния цвят на лицето.

Шобан караше, а аз от немай-къде се бях настанил на мястото на мъртвеца, до нея — въпреки че тя ме насърчи донемайкъде радушно („Има предостатъчно място за такъв дребен мухльо като теб!“), отказах най-категорично да се гъна на задната седалка. Със своите метър седемдесет и пет и половина (важен е всеки милиметър!) никога няма да играя главната роля в биографичен филм за Майкъл Джордан, но пак нямаше да се сместя отзад, без да си кача коленете на ушите. Като в онзи стар виц: ако можех да го направя, нямаше да мърдам от къщи.

— Затегни си проклетия колан! — нареди ми Шобан, когато потеглихме от парадния вход на хотела.

Подчиних се на бърза ръка.

— Не знаех, че си толкова загрижена за мен.

— Загрижена съм, то оставаше да не съм! Ако си фраснеш кухата глава в предното стъкло, кой ще чисти, нали пак аз!

Подкарахме на изток по Странд, без да продумваме. Докато лъкатушихме по уличките, се полюбувах на купола на катедралата „Свети Павел“, после отново ѝ се порадвах, когато излязохме при Тауър. Харесвам моста при Тауър. Знам, че не е чак толкова стар, но пак ми се струва внушителен. Колчем го погледна, все се сезчам за онези будали от Аризона, които купили Лондонския мост^[7], без да подозират, че британците ще си построят нов.

— Може ли да минем по него? — попитах аз.

— Ама ти какво, да не мислиш, че си тръгнал да разглеждаш забележителностите? — сопна се Шобан. — Тая кола прилича ли ти на двуетажен, боядисан в червено автобус? Божичко, още малко, и ще помолиш да те закарам на аудиенция при Кралицата.

— Хмм — нацупих се аз.

— Можем да прекосим реката и по този път, нали? — намеси се и Ума.

— През тунела е по-бързо.

— Според мен можем да се забавим две-три минути — каза ѝ Ума.

— Дрън-дрън. Само това оставаше — да идем да зяпаме и смяната на караула. Това тук да не е лунапарк! — изпъшка Шобан.

Но въпреки това зави по моста, така че бях щастлив.

Мълчахме си, докато криволичехме по натоварените, доста занемарени улици на Южен Лондон. В южната си част Темза определено не е най-красивата гледка. По едно време Шобан включи радиото, но не намери нищо, което да ѝ харесва, и пак го изключи с ругатня.

— „Ю Ту“ ли търсиш? — попитах я.

Това бе единственият ирландски състав, за който се сещах.

— Какъв „Ю Ту“ бе, мой човек? Ти коя година си раждан?

Не ми се обясняваше коя година съм раждан и реших да прекратя опитите да водя някакъв разговор. Шобан си затананика тихичко и макар да бях изненадан какъв хубав глас има, си казах, че е по-добре да не се обаждам.

Свърнахме към отбивката за магистралата и аз си помислих, че е време да попитам къде точно отиваме.

— Това е шосе, а не магистрала, тъпчо такъв — поправи ме тактично Шобан.

— Шобан! — въздъхна Ума.

Червенокоската изцъка, но не каза нищо повече.

— Е? — подканих аз отново.

— Нека първо ви попитам нещо — подхвана Ума. Наведе се напред и опря брадичка о облегалката ми. — Защо досега зададохте толкова малко въпроси? Бяхте смайващо пасивен, дори някак примирен.

— Това изненадва ли ви?

— По-скоро ми стана любопитно. Не очаквах от една холивудска знаменитост подобно поведение.

— Е, не съм от класическите знаменитости, дето се препичат по плажовете на Малибу. Поне в последно време.

— Значи не те свърта и ден на плажа, а? — изсъска Шобан, но не се стърпя и ми се усмихна.

Погледнах белезникавата ѝ кожа, с която тя приличаше на гол охлюв.

— Както гледам, и ти не си кандидатка за титлата Мис Редондо Бийч.

— О, не си ме виждал по бански!

Огледах я хубавичко и успях някак да не направя кисела физиономия. Хрумнаха ми доста отговори, но се страхувах да изрека

който и да е от тях.

— Наистина съм загубил много.

— Хич и не се съмнявай.

— Господин Бърнс! — намеси се пак Ума.

— Да!

— Не отговорихте на въпроса ми.

— Дали не е време да ми викате Марти?

— Благодаря ви, Марти. Но още чакам отговора.

— Знам — рекох й.

Всъщност и самият аз бях изненадан колко лесно съм склонил да тръгна на тази мистериозна обиколка. Ала още от мига, когато запокитих бутилката по главата на онзи скинар в бакалията, изпитах чувството, че вече нямам власт над хода на събитията и че ме носи невидима приливна вълна с неизвестни последици. Не че не можех да се преборя с тази вълна, можех, и още как, само че не исках по причини, които не ми бяха съвсем ясни и които не бях в състояние да изразя. Тук си казваха думата и онези странни страховити сънища, макар и да не знаех каква точно роля играят те. Знаех само, че за мен заплахата в тях е съвсем реална, съвсем осезаема. Страхувах се, че е по-опасно да не им обръщам внимание, отколкото да се изправя лице в лице с тях. Пък било то и по косвен път. Обясних го на Ума.

— Просто го чувствам — рекох й. Изложих й нещата съвсем накратко. — Ти никога ли не постъпваш както ти подсказва инстинктът?

— Правя го *непрекъснато* — усмихна се тя. — Викам му механизъм за оцеляване.

Кимнах.

— Та къде *все пак* отиваме?

— Кентърбъри — отвърна Ума.

— Като в приказките?

— Моля? А, да, сигурно. Можем да го наречем дори нещо като поклонение, защото крайната ни цел е катедралата. Но първо трябва да се отбием до Ашфорд. По път ни е. Ще вземем един човек.

— Още един пътник? В *тази* кола?

— Поклонниците не се славят като пристрастени към удобствата.

И доколкото разбрах, човекът не е едър.

— Доколкото си разбрала ли?

— Всъщност не го познавам. Но ме увериха, че имал невероятни способности и умения. И бил отдаден на нашата кауза.

Инстинктите настрана, цялата тази работа започваше да ми звучи доста налудничаво. Опитах се да не се издавам с тона си.

— Ума, помня какво казах, но може би сега му е времето да ми обясниш *малко* по-подробно за какво става въпрос. Стига да не възразяваш.

Ума отново ме възнагради с непроницаемата си усмивка, но не пролича да се е обидила. Забелязах все пак, че Шобан върти очи.

— Както ти обясних и снощи, Тулий е разделил усилията си в две посоки. Насочил ги е към улиците, към места като Тауър Хамлитс^[8], откъдето трупа физическа сила — привлича отчуждени младежи от типа на онези, които членуват в Националния фронт, Британската национална партия и подобни организации, съществували преди тях. В градове като Лондон винаги има предостатъчно бедняци и расисти — само да обикаляш и да ги събираш. Но за разлика от други фашистки организации Тулий внимава много кого привлича. Не се интересува от числеността. Поне засега.

— Защо?

— По простата причина, че е съсредоточил усилията си по второто направление. Направлението на магията. Всеки бял мъж, който мрази достатъчно чернокожите, евреите или хомосексуалистите, е можел да се подслони под крилото на някогашния Национален фронт, но Тулий — подобно на Химлеровия Черен орден преди него, се смята за по-елитарен. Членуващите в него са свързани не само от фашистката политическа доктрина, но и от религиозна и окултна философия, която по самата си същност повелява изключителна избирателност. Хулиганчетата, привлечени да свършат мръсната работа, не са наясно с тази йерархия, те дори не подозират, че Тулий си поставя и цели, свързани със свръхестественото. Макар че се правят опити и те да бъдат привлечени към единистките вярвания на Тулий.

— Единистки ли? — попитах аз и се замислих. — Имаш предвид Тор, Локи, Рагнаръок. Тези приятели ли?

— Значи си запознат с герmano-скандинавската митология.

— Богът на гръмотевиците, всемогъщият Тор! — изтананиках аз и усетих, че отново се изчервявам.

— Както гледам, за поклонник на „Ю Ту“ си доста музикален — отбеляза Шобан. — Ох, иде ми жив да го опека този мърльо Боно. Пиянде нещастно!

— Не те разбрах — намеси се Ума.

— Всемогъщият Тор? Нали се сецаш, Стан Лий, Джак Кърби. Комиксите. Не?

Ума поклати глава. Пак ме погледна като Джун Хановър, сякаш ми казваше: „Стига си ми късал нервите“.

— Не знам нищичко за скандинавската митология — признах си аз. — Освен че е имал вълшебен чук. Тор де.

— Мьолнир.

— Да, точно така! Никой друг не могъл да го вдигне, а когато Тор го мятал, той се връщал при него досущ бумеранг. Чиста работа! И вечно се е сражавал с Трюма. Но така и не излъчвали победител, защото и двамата били от добрите. Появяваше се и в „Отмъстителите“. Божичко, колко ги обичах тези комикси!

— Струва ми се, че точно това не е сред вярванията на Тулий — обясни Ума.

— Мили боже! — изсъска Шобан.

— А? О! Да. Извинявайте. В както тогава вярват членовете на ордена?

— Те са привърженици на единизма, но в съвсем изопачена форма. Подобно на нацистите от Третия райх, са откраднали някои неща от германските и скандинавските религиозни вярвания и са ги приспособили към собствените си нужди. Единизмът е на мода сред някои привърженици на Новата епоха, които иначе като цяло са безобидни, докато вярванията на Тулий почиват на една изключително ретроградна разновидност. Според мен те са свързани по-скоро с омразата към традиционната религия, отколкото с проповедническия плам. Привържениците на Тулий са войнствено настроени срещу християнството, те са антисемити. Всъщност ненавиждат всекиго, който не е с тях и не споделя вярата им. Издигнали са в култ клана и се отнасят с нетърпимост към всеки извън него.

— Едно от нещата — от многото неща, които не разбирам, е защо това става точно *тук*. Щом тези приятелчета са се запалили толкова по германските и скандинавските дрънканици, какво, по

дяволите, търсят в Англия? Защо не са в Германия или в Швеция, да речем?

— Те са и там — въздъхна Ума. — Както ти обясних, ще ги срещнеш навсякъде из Европа. Но Англия се оказа особено гостоприемна и благодатна.

— Това е последното място, което бих определил като „гостоприемно“. В края на краищата преди половин век ги скъсахте от бой. По-точно, ние ги скъсахме от бой.

— Да, от немай-къде. И уж за добро според опасния преработен вариант на историята, предлаган ни от победителите. Но трябва да кажем, че англичаните по природа са предразположени към фашизма, към суровостта и строго установения ред. Англичаните са ексцентричен народ и изпитват подчертана неприязън към всичко, което е по-различно и неповторимо.

— Не бих казал, че това е характерно само за англичаните. И французите не са от народите, проявяващи кой знае каква търпимост. А в Италия си имат съвсем откровено фашистка партия, но никой не се притеснява от италианците. Сигурно е заради пицата. А както знаеш, и ние в Щатите си имаме чудна разновидност на нацистите: ку-клукс-клан и милициите, всички онези расисти в Монтана и Айдахо.

— Дума да няма, не само англичаните са склонни към авторитаризъм, но понеже им отърва, мнозина тук забравят, че преди войната аристокрацията се е противопоставила от немай-къде на Хитлер. Осуалд Мозли и неговите черноризци са имали тук доста привърженици...

— Моля? — извиках аз. — Кой?

— Мозли. Известен английски фашист, който...

— Не, не питам за него — прекъснах я аз. — А за черноризците.

В съзнанието ми като светкавица проблеснаха метежът, който бях видял на улицата, и мъжете в черните ризи.

— Подобно на последователите на Мусолини, и привържениците на Мозли започват да се обличат в черни ризи, които им стават нещо като униформа. Не си ли виждал снимки от онези години?

— Виждал съм, разбира се — пророних аз.

Странното видение, изникнало пред мен, внезапно придоби повече смисъл. Макар и доста зловещ.

— Както казах — продължи Ума, — Мозли получава значителна подкрепа, особено сред влиятелните и богатите. Дори и абдикиралият крал Едуард по душа си е бил нацист. И тази... тенденция или склонност се е съхранила и до ден-днешен в характера на англичаните. Откривам я и в това, че хората се стремят към така наречената държава майка, макар че по ирония на съдбата Маргарет Тачър, която за мен си е въплъщение на предразположеността към фашизма, се опълчва срещу нея.

— Това е присъщо не само на англичаните. То е дълбоко в кръвта на всички, които населяват тези острови — намеси се Шобан. — По време на войната нацистките подводници са зареждали гориво главно в Ирландия. Колкото и да ми е неприятно да го кажа.

— Невъзможно! — казах аз.

— Възможно е, и още как — възрази Шобан. — Е, да, от наша гледна точка англичаните и досега не са по стока от нацистите. Вижте какво правят техните щурмоваци. Окупирали са ни и не мърдат. Оттам идват всичките ни големи беди.

— Нещо не разбирам.

— Шобан е членувала в ИРА — обясни ми Ума.

— Защо го казваш в минало време? Човек или членува в ИРА, или не, пък Джери Адамс да си дрънка каквото иска за пред камерите — възрази Шобан.

— О! — изграчих аз и се прокашлях. — И въпреки всичко говорите за съвсем малка част от населението тук.

— Несъмнено — съгласи се Ума. — Нямахте да живея тук, нямахте да работя толкова упорито и да рискувам толкова много, за да браня тази земя, ако не обичах с цялото си сърце и нея, и хората тук. Но независимо от това и преди, и сега англичани и германци сякаш са един народ с общи корени. Не току-така според преданието митичният Тулий се е намирал на Британските острови. Келтските и германските митове и легенди имат много общи неща помежду си.

— Не ми звучи убедително — престаших се да кажа аз.

— Може и да не е убедително. Но Англия е осеяна с места, където е съсредоточена огромна сила, която като цяло си стои непокътната и не е изчерпана. В континентална Европа заради двете големи войни през този век са останали малко такива места.

— Места, където е съсредоточена сила. Предполагам, не ми говориш за атомни електроцентрали.

— Говоря ти за вълшебни места — каза Ума и ме погледна много вторачено. — Древни места, където са съсредоточени силата, мощта на земята и на нейния народ. Места с енергия, с *душа*, която може да бъде използвана — за тъмни и благородни цели. И трябва да се опитаме да защитим тези места, докато Тулий не ги е превзел и покварил. Смятам, че привържениците на ордена се готвят да сторят тъкмо това. Дори може би вече са започнали, затова не бива да губим и миг. Едно такова място се намира в Кентърбъри. Има и други.

— Там ли отиваме?

— Такива са намеренията ми. Има и по-малки средоточия на сила, но основните са четири и те са пръснати из страната. Най-близо е Кентърбъри. Второто е на запад, в Корнуол, третото е разположено чак на север, някъде сред островите Оркни. Ако успеем да ги обиколим преди нашите врагове, ако направим магия, която да ги предпазва, Тулий ще се натъкне на сериозни трудности.

— А хората от ордена знаят ли къде са тези места?

— О, да.

— Тогава как да сме сигурни, че няма да ни причакват някъде край тях?

— Изобщо не можем да бъдем сигурни.

— Ама че работа! — изпъсках аз. — Я чакай! Кентърбъри, Корнуол и Оркни. Но нали каза, че средоточията на енергия и сила са четири?

— Да, така казах.

Много отзивчиво, няма що.

— Разбирам — рекох.

— Знам, че не разбираш — опроверга ме Ума. — Но с времето ще разбереш.

Ако не броим амортизаторите на мъничкия автомобил (или тяхната липса), пътуването по шосето през Кент беше доста приятно. Местността беше красива, тучна и осеяна с полегати хълмове, но инак си бе доста еднообразна. Гледката наподобяваше картина на художник, който владее основните умения на занаята, но на когото му липсва сърцето и душата, превръщащи една рисунка в истинско произведение

на изкуството. Шобан току пускаше радиото и пак го изключваше с ругатни — така и не намираше нищо, което да ѝ се слуша.

След около час излезе от магистралата, подкара по много потесен път и спря на една бензиностанция да зареди. Всички слязохме от колата да се поразтърпим.

— Аз ще платя — каза Ума и се насочи към малкото магазинче. — Искате ли нещо?

— Аз съм жадна — отвърна Шобан, докато пълнеше бензин.

— А мен ме изненадай с нещо — рекох аз.

Ума завъртя очи, но после кимна и продължи нататък.

— Само да не е соленки — извиках подире ѝ.

Тя не каза нищо и аз се притесних, че не ме е чула.

Започнах да разглеждам цените върху големите табели — видяха ми се много странни.

— Пък аз си мислех, че тук бензинът е доста по-скъп. Както гледам, си е евтиния. Някакви си шейсет пенса галонът. По-малко от долар, така ли?

Шобан понаведе глава и се вторачи в мен.

— Наистина ли си толкова тъп, или ми се правиш на интересен, понеже си холивудска знаменитост?

— Какво?

Тъкмо бях решил, че с времето ѝ ставам симпатичен.

— Шейсет пенса струва литърът, а не галонът. Тук си в проклетата Европа.

— Шейсет пенса *литърът* — повторих аз. — Я да видим как беше, инчът се равнява на два и половина сантиметра, родът — на четири хектара, а колко литра имаше в галона? Този въпрос го има във всеки тест, а аз все не мога да запомня отговора.

— Галонът се равнява на четири и половина литра.

— Четири и половина литра — не думай! Нима бензинът струва... — Мина доста време, докато пресметна, а Шобан само ме гледаше и клатеше глава. — Две лири стерлинги и седемдесет пенса, това прави... над четири долара галонът?

— Да, за имперски галон. Американският е по-малко.

— Ти май се шегуваш.

— Защо ще се шегувам за нещо толкова елементарно? — възкликна Шобан, после махна маркуча и завъртя капачката на

резервоара.

— Сякаш метричната система не е достатъчно объркваща, ами сега и това. Мислех си, че има само един галон. Навсякъде по света.

— Обзалагам се, мислиш и че розата е роза. И сигурно обичаш Стинг? Я си признай, ама честно!

— А? Не! — настоях аз, разбрал, че ме обиждат. Но още не можех да се начудя защо бензинът е толкова скъп. — Как изобщо можете да си позволите да карате коли?

— Точно такъв е замисълът — каза някъде зад мен Ума.

— В какъв смисъл?

— Ако бензинът е скъп, по-малко хора ще си карат колите. Колкото по-малко коли, толкова по-малко злополуки и замърсяване на околната среда.

— И дава ли резултати?

— Винаги има огромна пропаст между теория и практика. Но идеята не е лишена от здрав разум.

— Според мен е цинична — отбелязах аз.

— Ще продължиш този спор с бъдещия ни спътник.

— Защо?

— Имаме среща с него на протест срещу изграждането на един път. Доколкото знам, има много силни убеждения по въпроса.

След като се качихме отново в автомобила, Ума отвори малкия плик с покупките, които бе донесла от магазина, връчи бутилка минерална вода „Евиан“ на Шобан, която отпи юнашка глътка, после стисна шишето между краката си и пак излезе на пътя. За себе си Ума извади пластмасова опаковка портокалов сок.

— А на мен нищо ли не си купила? — проплаках аз.

— Как щях да те изненадам, ако не ти бях купила? Нали помоли за изненада?

Кръстосах ръце и се нацупих: Шобан пак поклати глава.

— И на теб съм купила нещо, Марти — успокои ме Ума.

Ухилих се и се извърнах. Жената ми даде нещо малко и овално, увито в станиол. Върху етикета пишеше „Детска изненада“.

— Божичко! Какво го глезиш този кретен?

Без да обръщам внимание на неприкритата ревност на Шобан, магнах станиола от шоколадовото яйце. Вътре потракваше нещо. Безспорно изненадата.

— Супер! — възкликнах аз.

Шобан натисна газта.

Шоколадът не беше нищо особено, а колкото до изненадата, тя се оказа малко пластмасово... всъщност и аз не знам какво. Някакво същество, полутрол-полухипопотам. Нещо от този род. Дивотийката беше произведена в Германия, та не бе съвсем ясно какво точно са имали предвид.

На мен обаче ми хареса.

Разхождах я по светлинното табло, а тя пееше ли пееше на Шобан „Роксан“. След третото ми сопраново изпълнение жената каза:

— Ако не я махнеш тази дивотия, ще се наложи да спра, да те изритам от колата и с бейзболна бухалка да ти забия отзад на коляното ръждив пирон.

Прихнах и се престорих, че хипотролът също си умира от смях: замърдах играчката нагоре-надолу по светлинното табло, все едно подскача с писклив кикот.

— Наистина, защо не я оставиш, Марти — намеси се и Ума.

Погледнах я през рамо и видях, че тя не се усмихва.

Метнах наградата си през прозореца.

След двайсетина минути подминахме табела, от която видях, че навлизаме в град Ашфорд. Пак на същата табела пишеше, че Ашфорд е побратимен с някакъв град в Германия, чието име така и не успях да произнеса.

— Зловещо, нали? — обадох се аз.

— Не особено — отвърна Ума.

Това пътуване никак не ми беше приятно.

Ума извади карта и обясни на Шобан как да мине през центъра и да излезе в другия край на града. Накъдето и да се обърнехме, се натъквахме на строежи. Автомобилите ту спираха, ту отново потегляха, а пътното платно се стесняваше през стотина-двеста метра, където улиците бяха разкопани.

— Ама че хаос! — възкликнах аз.

— Строят нова железопътна гара за влаковете, които минават под Ламанша. Почти целият район се застроява наново, местят се и пътищата, така че да са съобразени с разположението на гарата.

— Това сигурно е някакъв голям курорт.

— Не — каза Ума.

— Какво тогава му е толкова забележителното на града?

— Абсолютно нищо. Освен че членът на парламента, избран от тук, има дебели връзки.

— О! — възкликнах аз.

Определено ми подежда успокояващо да знам, че навсякъде е едно и също, че политиките навсякъде по света правят, струват, но намират начин да се облажат от баницата.

Тъкмо бяхме стигнали първите табели за отклонението към новата гара, когато Ума каза на Шобан да отбие от главното шосе. Завихме по по-тесен път, целият покрит с кал. Отстрани върху размякнатия банкет на дълга върволица бяха спрели булдозери, кранове и друга тежка строителна техника. Пътят ни отведе — точно се сля с огромна изровена строителна площадка, заобиколена от трите страни от високи дървета. Наоколо бяха спрени какви ли не автомобили, както и няколко фургона и дежурните ПТС.

И някъде към двайсетина полицейски коли.

Ченгетата бяха отцепили почти цялата строителна площадка. В края на пътя стояха двама отегчени офицери, които спираха всекиго, понечил да мине през загражденията. Зад тях се мотаеха двайсетина строители с каски, които пиеха кафе и си бърбеха с хората от снимачния екип на Би Би Си.

По дърветата отзад бяха протестантите, обявили се срещу строежа на пътя. Бяха си направили къщички по високите клони, свързани помежду си с увиснали кабели и жици. Загледах прехласнат как един от обитателите на къщичките се плъзга десетина метра по един от кабелите, прихванат с ремъци отзад на гърба. Стори ми се ужасно опасно: усетих се, че съм притаил дъх, докато човекът не стигна относително безопасните клони на съседното дърво.

— Какъв е този цирк? — попитах аз.

Шобан отби встрани и спря още преди ченгетата да са ни показали със знаци да се махаме. Слязохме от колата и отидохме на строителната площадка. Двама от полицаите ни изгледаха кръвнишки, но не си направиха труда да ни спрат и да ни питат какво търсим тук. Останах с впечатлението, че са свикнали тук непрекъснато да идват хора.

— Ще потърся нашия приятел — обясни Ума. — По-добре ме изчакайте тук.

Кимнах и се разположих върху един стар пън. Очаквах и Шобан да остане с мен, тя обаче не се отделяше и на крачка от Ума, която се запъти към протестантите.

Огледах се. Личеше си, че съвсем доскоро тук е имало гора, в която е изсечена просека, за да бъде продължено шосето. Част от новия път вече бе павиран, но инак той не бе покрит и бе изровен от дълбоки коловози, останали от различните машини. След милион години в някой научен музей вероятно щеше да има такива коловози и посетителите щяха да се дивят какви ли хора са живели в наше време.

Чух зад себе си мокър звук и видях някакъв тип с яке, на което пишеше „Би Би Си“: пикаеше край един от фургоните на подвижните телевизионни станции. Докато си го тръскаше, той забеляза, че го зяпам, и ми намигна. Побързах да извърна очи, но мъжът дойде при мен, както си вдигаше ципа.

— Намира ли ти се огънче, мой човек?

На устната му се поклащаше цигара.

— Не — отвърнах му аз. — Всъщност я чакай!

Бях се сетил, че преди да се изнеса от хотела, съм взел кутийката кибрит с емблемата на „Савой“ и съм я пъхнал в джоба си. По навик. Метнах я на мъжа и му казах да я задържи.

— Мерси! — благодари ми той и си запали цигарата. — Ти от кои си?

— Моля?

— На страната на кои си? На онези пътувци, дето са накацали по дърветата, или на пътувците, които искат да ги отсекат.

— На ничия — отговорих му, объркан от неговия тон.

Онзи ме изгледа подозрително от глава до пети и изведнъж ме достраша, че ще ме познае и ще домъкне снимачния екип. Само това оставаше — около мен пак да се вдигне тупурдия!

— Ти да не си от „Индипендънт Телевижън Нюз“? — поинтересува се мъжът. — Познат си ми отнякъде.

— А, не. Аз такова... само минавам оттук. Заедно съм с едни хора, които търсят някакви други хора.

— Както и да е, мой човек. Само питам.

— Какво точно става тук?

Онзи всмука с все сила от цигарата.

— А, стара история! Влачи се вече от няколко седмици. Онези мърляви пътьовци по дърветата са си пасмина чекиджии. Не искат тези пътьовци тук... — махна той с цигарата към строителите — да секат дърветата.

— Аха! — рекох аз.

— Тези пътьовци долу са негодници. Мразя ги в червата. По цял ден си седят на задниците и получават заплата да се наливат от сутрин до вечер с чай.

— Значи си с протестантите.

— Не, мой човек, аз съм от Би Би Си-то.

— Друго те питах. Доколкото разбирам, си на страната на онези там по дърветата.

— Аз съм само звукооператор. Хич не ме е еня. Но ще ти кажа едно, мой човек... — наведе се той съзаклятнически. Аз също се приближих — да го чувам по-добре. — Всички тия тук са си пътьовци.

След тези думи угаси цигарата и си тръгна.

— Пфу! — въздъгнах аз.

Шантава страна!

Изведнъж хората вляво се раздвижиха и се засуетиха. Неколцина от полицаите се втурнаха нагам, екипът на Би Би Си ги последва, но без да си дава много зор. Огледах се да видя къде са Ума и Шобан, ала не ги открих. Понеже нямаше какво друго да правя, и аз се помъкнах след тумбата.

Една от протестантките — момиче на има-няма шестнайсет години, се боричкаше с двама от строителите с каски и якета в ярки цветове. Крещеше колкото му глас държи и се мяташе като дервиш. Единият от мъжете с каски я държеше под мишниците, а другият се опитваше да я хване за краката. Момичето беше с мораво оранжева коса и халка на носа. В блъсканицата мръсната му тениска се бе вдигнала и сега се виждаха малките му като на момче гърди и татуировка на жълто слънце върху плоското коремче.

Мнозина от приятелите на момичето, накацали по клоните, се разпищяха заедно с него. Приличаха ми на семейство врещящи маймуни от документално филмче. После групичката в дърветата започна да замерва онези с каските с пликове, пълни с вода. Пликовете западаха като оловни тежести и чак когато се пръснаха на земята, видях, че са пълни не с вода, а с човешки фекалии. Едно от

балончетата улучи целта: плъсна се точно върху каската на мъжа, който се опитваше да хване краката на момичето, и оплеска с лайна и тримата. Човекът пусна погнузен девойчето и се извърна да си избърше очите. Момичето продължаваше да крещи и да се дърпа и аха да се отскубне на другия тип, който го държеше изотзад. Успя да изтегли едната си ръка, но мъжът се пресегна и сграбчи полюшващата се върху носа му халка. Девойчето си дръпна рязко главата надясно или може би строителят го дръпна наляво — не видях, но при всички положения халката се изтръгна заедно с парченце от носа.

Момичето се разпищя още по-гръмогласно — някъде от средата на лицето му рукна струйка кръв. Онзи с каската пусна и другата му ръка и за миг се втрени смаян в халката и късчето нос, което държеше. Опита се да ги хвърли, ала халката се бе закачила за кутрето му. Мъжът затръска ожесточено ръка, докато не махна халката. Загледах я как пада във високата трева, а мъжът избърса с неприкрита погнуса кръвта на момичето о якето си.

Полицаите, хукнали към тримата, само наблюдаваха безучастно сценката. Бяха разколебани — влизам им в положението — от дъжда фекалии, двама обаче все пак се завтекоха подир момичето. Но то бе твърде бързо — или пък те бяха бавни, защото девойчето успя да се изкачи по въжето, което му пуснаха от едно дърво. Божичко, как само се катереше! Продължаваше да пищи като попарено, по лицето му още се стичаше кръв, ала приятелите му по дърветата го издърпаха нагоре. Щом се покатери в една от къщичките в клоните, момичето вдигна победоносно ръка, а с другата още стискаше носа си; протестантите го посрещнаха с диви възгласи и обсипаха с ругатни и лайна полицаите и строителите с каските. После девойчето се подпря на един клон и със свободната ръка си смъкна гащите. Реших, че ще си покаже дупето, ала след миг надолу към полицаите, които го бяха преследвали, се застича струйка урина и те търтиха да бягат кой накъдето види, само да са по-надалечко от обсега на обстрела.

Протестантите заподскачаха по дърветата, завиха и залаяха победоносно. Това още повече зациментира в съзнанието ми образа на стадо шимпанзета, но не се съдържах и се засмях на хаоса, което това момиченце бе всяло сред едрите като канари мъже с каските и уж добре обучените ченгета. Не знаех кой в конкретния случай е прав и кой — крив, но инстинктивно ми беше трудно да застана на страната

на някого, който е в състояние да разкъса носа на едно девойче. Колкото и ужасни да бяха навиците му на уриниране.

Сеирът беше свършил и аз се върнах при пъна. След миг покрай мен с валсова стъпка минаха моят приятел от Би Би Си и снимачният му екип. Той усети, че го гледам, и ми се ухили до уши. Посочи с палец към мястото на схватката и ми каза беззвучно нещо.

Нямаше награди за онези, познали тайната дума.

— Марти!

От дърветата се показаха Ума и Шобан, придружавани от някаква кръстоска между Денис Хопър^[9] (от времето на „Волен ездач“, но с погледа на психопата от „Скорост“) и кмета на Мънчकिनвил. Беше дребен, някъде към метър и петдесет според най-оптимистичните преценки, и беше облечен в пъстра като дъгата свирепа тениска и мръсни панталони в защитен цвят. В началото заради ръста го помислих за дете, но колкото повече го разглеждах, толкова по-стар ми се струваше. Първо, беше як като биче, с едри мускулести ръце, от които личеше, че вдига не само мирни лозунги. Бе прихванал мръсно кестенявата си коса на опашка, носеше и плетена пъстра шапчица (и обувки в същите цветове). Имаше проскубана брада, толкова рядка, че си личаха дупките от акне, но и достатъчно гъста, за да задържа трошици и други неусвоени чужди предмети. Над горната му устна се тъмнееше нещо средно между истински мустаци и остатъци от какао. Беше окичен с какви ли не обици, носът му също беше продупчен и бе украсен с топче, а на една от веждите му проблясваше безопасна игла като на Дазра.

Свъсих се.

Той се усмихна.

Жълто-черните му зъби приличаха на банан, който е започнал да се скапва. Виж, миризмата, която ме лъхна от него, не бе така приятна, макар че едва доловимият аромат на марихуана попритъпи смрадта, която иначе щеше да е непоносима. Извърнах се към Шобан, която хич и не криеше, че гледа да стои по-надалечко. По изражението ѝ разбрах ако не друго, то поне че вече не съм най-несимпатичният ѝ спътник.

— Това е Паху — представи го Ума.

Паху ми подаде ръка. Поех я, като внимавах да не дишам. Дланта му беше хлъзгава и грапава, докато се здрависвахме, имах чувството, че докосвам слюзест шаран.

— Ще се качиш с него отзад — нареди ми Шобан и се подсмихна.

— Страхотно — въздъхнах аз.

Направих всичко възможно да не повърна, когато новият ми най-добър приятел се пресегна и ме прегърна.

---

[1] Популярен телевизионен сериал, излъчван от 1969 до 1974 г. — Б.пр. ↑

[2] Дейвид Касиди (р. 1950), нашумял американски певец. — Б.пр. ↑

[3] Робърт Шърман (р. 1925), композитор, автор на текстове към песни, сценарист и певец. — Б.пр. ↑

[4] Телевизионен сериал. — Б.пр. ↑

[5] Томи Бойс и Боби Харт, творчески тандем, известен предимно с песните си за сериала „Мънкис“. — Б.пр. ↑

[6] Мики Доленц, американски музикант, един от изпълнителите на музиката към сериала „Мънкис“. — Б.пр. ↑

[7] До 1749 г. единственият мост над Темза в Лондон, през 1968 г. е демонтиран и продаден на частна американска компания, през 1973 г. е построен наново. — Б.пр. ↑

[8] Бедняшки район в Ийст Енд в Лондон. — Б.пр. ↑

[9] Денис Хопър (р. 1936), американски актьор, режисьор и фотограф. Режисьор на „Волен ездач“. — Б.пр. ↑

10.

Възнамерявах да откажа най-категорично да се возя отзад в колата, да забия пети и ако се наложи, да не дишам, докато не посинея до кобалтово.

Шобан извади бейзболната бухалка.

Наистина я носеше със себе си в автомобила: беше стара, но си я биваше. Към нея нямаше ръждив пирон, затова пък Шобан намери сред материалите, разпилени по строителната площадка, шип за двайсет пенса и макар той да лъжеше като ново петаче, никак не ми се искаше да го видя забит отзад на коляното си.

Оказа се, че задната седалка на автомобила не е чак толкова неудобна, но не бива да забравяме и дребничките габарити на Паху. Не след дълго свикнах дори с вонята — е, карахме, както вероятно се досещате, с отворени прозорци. Най-големият проблем бе какво да правим с неговото диджериду.

— С твоето какво? — видях се принуден да попитам, докато товарехме чудесията.

Приличаше на голям изкорубен дънер, дълъг към метър и четирийсет — почти колкото самия Паху — и леко заострен в единия край. Кой знае защо, ми приличаше на Машината от Страшния съд, която лапа планети като пуканки и насмалко да схруска и Кърк и Спок в онзи стар епизод на „Стар Трек“. Паху повика един от приятелите си, за да му помогне да свалят въпросното нещо от бърлогата му в една от къщичките по дърветата, която аха и да климне.

— Моето диджериду — обясни той.

Сякаш го бях попитал как се казва онова нещо с две дупки наред лицето му, през които диша.

— Има ли си двигатели?

Думата „диджериду“ ми беше позната, бях я срещал, но дори и не подозирах какво значи. Точно както и думата „какаду“. Малкото влакче на мисълта ми се стрелкаше от Род Лейвър^[1] към Пол Хоган^[2]

и от него към Оливия Нютън Джон, докато накрая не направи връзката.

— „Завържи ми кенгуру“!

— Моля? — ахна Шобан.

— „Посвири на диджериду, о, Лу. Посвири на диджериду“... — изтананиках аз.

— Стига вече — скастри ме Шобан.

— Ролф Харис^[3] — каза Ума и кимна. — Навремето обичах тази песен.

— Така ли? За пръв път го чувам този Ролф Харис — рекох й. — Но помня песента още от дете. Винаги обаче съм мислел, че „диджериду“ е някакво австралийско животно. Птица с дълга шия или дивото куче с джоб отпред, отмъкнало невръстното дете на Мерил Стрийп. Нещо от рода на какаду.

— Не, мой човек. Това е музикален инструмент на аборигените. И е много красив — опроверга ме Паху и ни изнесе кратък концерт.

Лично аз не бих употребил думата „красив“. Шумът, който издава диджеридуто, е като свирукане на празна бутилка от бира, само дето устата ти трябва да е широка цял километър, за да извлечеш звук от такъв нисък регистър. Пак погледнах проклетата джаджа и се убедих, че за нея се иска майсторлък точно колкото и за празна бутилка (без да броим удоволствието да обърнеш леденостудената бира). Не бих нарекъл музика онова, което Паху извлече от своята чудесия, но след няколко такта познах — единствено по ритъма — опит за „Завържи ми кенгуру“. Който и да беше Ролф Харис, сигурно се обърна в гроба. Ако изобщо беше мъртъв.

Та проблемът беше, че е малко трудничко да вместиш диджериду, дълго метър и четирийсет, в кола, която не е повече от метър и петдесет. Ума се опита да убеди Паху да го остави при приятелите си, но той не искаше и да чуе. Започнаха да се карат и по едно време дори видях как Шобан се пресяга за бухалката, но Ума поклати глава.

— Трябва ми — отсече Паху. — Трябва ни на всички нас!

Но не убеди Ума — мен ако питате, според нея Паху просто се лигавеше — накрая обаче тя вдигна ръце.

И така, четиримата отпрашихме по пътя за Кентърбъри с диджеридуто, завързано за покрива на мъничкия автомобил. В

зависимост от скоростта вятърът свистеше в странния инструмент, който издаваше звук, наподобяващ гърлено тананикане. Всъщност сега бе по-приятно, отколкото когато бе свирил Паху. Хората в другите коли току ни гледаха смаяни, но поне можехме да сме сигурни, че и да падне мъгла, няма да ни блъснат.

Пейзажът наоколо отново беше красив. Стада овце, които си пасяха кротко, и ниви, осяени с дълги тънки пръти.

— Това пък какво е? — поинтересувах се аз.

Ума и Шобан свиха рамене, но Паху ми отговори:

— Стълбове за хмел. Растението пълзи нагоре по тях.

— Хмел ли? От който се прави бира?

— Амин, брато — кимна Лаху.

— Бре, бре, бре! — зацъках аз. — Красиво е едва ли не като реклама на „Будвайзер“.

— Навремето в областта се е произвеждало много бира. Сега обаче пивоварните са закрити. Дългата ръка на мултинационалните корпорации.

— Името на звяра — рекох аз.

— Мислиш, че е смешно ли? — попита ме Паху.

Не мислех нищо. Казах го колкото да се намирам на работа, да пусна някоя и друга шега, за да не измрем от скука. Паху обаче се обиди. Обиди се като някое сръдливо хлапе.

Усмяхнах се, за да му покажа, че се шегувам. В отговор Паху оголи срещу мен жълтите си зъби.

— Този непукизъм! На американците всичко им е през оная работа, затова и целият не толкова развит останал свят е настроен срещу тях. И дърветата умират точно заради този непукизъм и отношение „тра-ла-ла, все ми е тая“.

— Не те разбрах.

— Знаеш прекрасно за какво ти говоря.

— Мили боже! — простена Шобан и погледна към Ума. — Нима смяташ да пътуваме през цялото време с тия двамата?

Ума не й отговори, но се сви на седалката и на мен ми се стори, че май обмисля възможностите. Стори ми се и че въздиша. Сигурно щях да я чуя, но диджеридуто бе заблеяло особено гръмогласно.

Подминахме едно поле и овците по него се разбягаха от колата.

Знаех какво им е.

Прииска ми се да съм с тях.

Денят вече се бореше с мрака, когато пристигнахме в Кентърбъри. Наближиш ли града, първото, което виждаш, е катедралата. Готическите ѝ кули се възправят над цялата местност и при вида им си помислих колко ли внушителни са изглеждали те преди четири-пет века, когато тук на талази са прииждали богомолци, невиждали нищо по-величаво от някоя схлупена дървена къщурка или селската черква. Тъкмо такава бе според мен целта. Катедралата си е внушителна дори днес, макар че Кентърбъри ми се стори малък и затътен — явно нарочно не го застрояваха, та храмът да изглежда още по-величествен. Докато прекосяхме града, разглеждах улиците и колкото и повърхностни да бяха първите ми впечатления, останах с усещането, че има прекалено много магазини за свещи и за сувенири и дрънкулки, чиято единствена цел е да накарат туристите да се разделят възможно най-бързо с парите си. Но доколкото знаех, градчето бе капан за туристите още от времето на Чосър.

Ума беше разтворила върху коленете си карта и упътваше Шобан, която не преставаше да ругае тихичко. Която и улица да ѝ посочеше Ума, тя се оказваше или затворена, или задънена. Уж Кентърбъри бе малък град, а беше невероятно трудно да караш из него. След като свърна към петата тясна улица, по която надали щеше да мине и кола като нашата и пред която се мъдреше табелата „Влизането забранено“, Шобан завъртя волана наляво и спря на тротоара.

— Дявол го взел! — засъска тя и грабна картата от Ума.

Другата жена понечи да възрази, после обаче се отказа, вдигна ръце и се загледа в тухлената стена зад стъклото. Стара тухлена стена. Поне така пишеше на плочата върху нея.

Шобан проучваше с мърморене картата. По едно време Паху се надвеси над рамото ѝ, но Шобан изръмжа — в буквалния смисъл на думата — и той отскочи като тапа назад.

— Там има много гняв — прошепна и кимна.

— Замислял ли си се да се посветиш на терапията? — попитах го аз.

— Вече съм го правил.

Тръпки ме побиха, като си помислих какво е било.

— Тук ли трябва да идем? — посочи Шобан едно място върху картата. Ума се наведе към нея и кимна. — Добре тогава — рече ирландката и слезе от тротоара толкова рязко, че щяха да ни изпопадат зъбите.

Подкара като бясна, без да поглежда повече картата. Имах чувството, че ще обиколим целия град през крайните квартали, докато стигнем там, закъдето сме тръгнали — преброих още четири магазина за свещи — но накрая Шобан спря на паркинга зад малък пансион, където в цената на стаята влизаше и закуската.

— Слизайте — заповяда ни тя.

И в Щатите съм отсядал веднъж в такъв пансион. Някъде в края на осемдесетте години, когато те бяха последният писък на модата, най-малкото сред юпитата. По идея такива пансиони предлагат всички удобства на хотелите плюс домашния уют на... ами на дома. Всъщност те са си тъкмо това. Нечий чужд дом, който обаче е постегнат и обзаведен така, че да отговаря на представите на паралиите от големите градове за прелестния живот в провинцията. Антики по стаите, огромни меки кресла по фоайетата, кухня, която си е доста разточителна, но се покрива с модните напоследък представи за здравословно хранене. Лично аз предпочитам „Холидей Ин“ и „Рамадас“. Ако толкова съм приритал за домашен уют, ще си седя у дома — в един хотел искам обслужване по стаите, голяма кофичка лед и вълшебни обиграни пръсти в леглото — ако може, по-евтинко.

Оказа се, че в Англия е малко по-различно.

— Хм-хм — каза Ума и кимна.

Не че хотелчето беше някаква дупка, но управата на „Савой“ в никакъв случай нямаше да си загуби от притеснение съня. Наистина си приличаше на дом, но собственикът явно не разполагаше с работеща прахосмукачка. По стените имаше какви ли не дрънкулки и моментални снимки, по лавиците се мъдреха сувенири и дреболийки, издаващи по безспорен начин личния вкус на съдържателя, тук обаче ми приличаше не толкова на дом, колкото на вехтошарски магазин.

Шобан долови притесненията ми. Ухили се.

— Имаме резервации. Макар че велика холивудска звезда като теб едва ли е свикнала да нощува по такива места.

— Отсядал съм и в по-лоши — свих аз рамене.

Което си беше голата истина, макар и не напоследък.

Ума беше намерила собственичката и вече попълваше регистрационните карти. Съдържателката беше квадратна мецана с прошарени кестеняви косми на главата и над устата. Усмихна ми се, затова пък изгледа на кръв Паху: сто на сто бе надушила на какво вони и сега се притесняваше до смърт за чаршафите си. Въпреки това прибра донемайкъде щастлива парите на Ума и ни връчи две връзки ключове.

— Дали да не си свалим багажа? — предложи Ума. — Ще си починем малко и после ще вечеряме. А колкото до работата, ще се заемем с нея по-късно довечера.

— Едвам се държа на крака — отбеляза Шобан.

— Сигурно ще се разделим на момчета и момичета — въздъхнах аз.

Погледнах Паху — дано стаята беше по-проветрива!

— Освен ако не искаш да спиш с мен, скъпи — ухили се Шобан. — Ще ти изпея една приспивна песничка на ИРА.

— А, без мен! — преглътнах тежко аз.

Ума ми подаде ключовете — едвам се сдържаше да не се засмее.

— По-добре е да се разделим на момичета и момчета — отвърна тя.

— Нямам нищо против — побърза да каже Паху.

Стаите бяха една срещу друга на втория етаж, на който, както Шобан бе така любезна да ми обясни, в Англия му викали *първи*, понеже имало и партер. Нищо чудно, че са си изгубили империята.

— Ама ти наистина ли си толкова невеж? — учуди се тя.

На нашия етаж имаше още две номерирани стаи и стълбище, което водеше към следващата площадка. Имаше и тоалетна в коридора, от което внезапно ме присви под лъжичката.

— В стаите има бани, нали? — поинтересувах се аз.

Ума вече бе влязла в тяхната стая, а Шобан ме погледна през рамо и се ухили.

— Майната ти! — рекох й.

Оказа се, че стаите все пак си имат бани и тоалетни — е, в най-общия смисъл на думата. Самата стая не беше лоша, бе по-голяма, отколкото бях очаквал, и бе доста чиста, макар и с две много единични легла, сложени на крачка едно от друго. Паху се опита да се докопа до леглото по-близо до прозореца, аз обаче не дремех: скочих и се борих

за него като млад лъв. Грабнах диджеридуто, метнах го на другото легло и го изтиках до отсрещната стена, а моето избутах до стената при прозореца. Отворих го възможно най-широко и установих, че влиза приятен ветрец. Прозорецът гледаше към улицата, на която имаше няколко хотели и пансиони. При кръстовището видях малък парк с детска площадка, а ако се наведях, щях да зърна и катедралата с нейните остри кули.

Така наречената баня се помещаваше там, където навремето вероятно е бил дрешникът. Малкият душ и миниатюрните мивчица и тоалетна чиния бяха вместени в пространство, където при нормални обстоятелства ще се поберат най-много костюм с жилетка и поставка за обувки. И въпреки всичко си бе за предпочитане пред възможността да ходя в обща тоалетна в коридора. Много свенлив съм в тези неща, ще знаете.

Изхлузих си обувките и се проснах на леглото. Възглавницата беше удобна точно колкото торба с топки за голф, но матракът се ядваше. Паху се разположи на пода и се запретна да прави някакви упражнения, смътно наподобяващи йогистки. Наведеше ли се в една или друга посока, панталонът му в защитен цвят се смъкваше на кръста, оголвайки горния край на косматия му задник. Извърнах се към стената и затворих очи.

Кой знае как — най-простичкото обяснение е от умора — съм заспал.

Сънувах, че съм в огромна пещера. Докъдето поглед стига, една до друга бяха наредени маси и стотици индийци разнасяха на притихналите посетители задушено пиле по индийски. И аз седях на една от масите, отдясно беше Ума, а отляво — Шобан. И двете се хранеха някак машинално. На мен не ми бяха дали нищо за ядене, затова вдигнах ръка да повикам един келнер, който минаваше покрай нас. И що да видя — върху дланта ми се мъдри свастика. Разгледах я по-отблизо и забелязах, че зъбчатата фигурка е като татуирана върху кожата ми. Притесних се и скрих ръка под масата, ала още щом го направих, и усетих върху кожата си нещо мокро. Наведох се — отдолу беше Паху, гол-голеничък и коленичил на четири крака, който зализа с език като на гуцер свастиката върху дланта ми. Отвътре очите му бяха

почернели, мъничкият му член беше възбуден и сълзеше. Дръпнах ръка и я избърсах, но не успях да махна свастиката.

Един от келнерите сложи пред мен чиния. Върху нея имаше само пулсираща черна какавида с размерите и формата на авокадо. Забих нокти в меката кожа на нещото и от него закапа топла кръв. Продължих да беля кожата, като забивах все по-надълбоко пръсти в пихтиестата плът. Когато го разкъсах на парченца, нещото заплака като прегладняло пеленаче.

В средата имаше твърда костилка, лъскава и червена, която обаче беше хладна на пипане. Подадох я на Ума, която кимна, но продължи да яде. Ударих костилката о чинията, която се натроши и парчетата паднаха от масата. Сетне се опитах да счупя костилката в масата, но и тя се прекърши по средата, след което всички чинии нападаха на пода и станаха на сол. Вбесен, запокитих костилката на земята, стъпих върху стола и скочих с все сила върху нея.

Тя се пукна като яйце под тежестта ми.

Заставах на четири крака да я разгледам и видях, че вътре е имало мъничка главица, но аз съм я сплескал о пода. Лицето беше черно, валчесто и леко сбръчкано. Очите гледаха право в мен и аз видях как от тях се търкулва сълза, после те се затвориха и нещото умря.

Чух дълбоко гърлено дишане и погледнах нагоре. Масите, хората по тях, сервитьорите ги нямаше, затова пък огромната пещера още си беше тук. Недалеч лежеше Дазра с цепната бръсната глава, от която се подаваше нещо лъскаво и сиво. Гърлото му беше прерязано и макар от него да не течеше кръв, от раната излизаше въздух, съпроводен със звук, който наподобяваше накъсано дишане. Разкъсаната увиснала кожа по краищата на раната мърдаше като прекършено крило на птица. Посегнах към Дазра, но главата му просто падна от тялото. Търкулна се по пода на пещерата и спря в нозете на петима безлики мъже в черно. Те вдигнаха ръце към мен и...

Събудих се, ала още чувах запъхтяното предсмъртно дишане на Дазра. Звуците идваха откъм Паху, който се бе разположил гол върху пода и свиреше на диджеридуто. Подсъзнанието ми си бе представило учудващо точно размерите на гениталиите му: съвсем мънички. Или може би само изглеждаха така на фона на диджеридуто.

— Я се обуй! — подвикнах аз.

Той свали инструмента си — диджеридуто де — и се погледна, сетне вдигна очи и към мен.

— Аз съм такъв какъвто съм — обясни ми Паху.

— Сериозна философска позиция, но не ми се гледа онзи хубавец.

— Май си имаш проблеми с природата, мой човек. Изгубил си връзка със своята същност.

— Ние с моята същност се погаждаме чудесно, благодаря. Обядваме заедно през четвъртък. Просто не си показвам същността на всеки срещнат.

Паху поклати глава, но все пак грабна от леглото мръсните панталони и ги нахлузи. Когато се обърна, видях върху мускулестия му гръб голяма, невероятна сложна татуировка. Не бях виждал досега такова чудо. Не беше цветна, ала изглеждаше едва ли не триизмерна.

— Това какво би трябвало да представлява? — поинтересувах се аз.

— А? — Паху се погледна през рамо, сякаш му бях казал, че има буболечка на гърба. — Келтски руни — обясни ми той. — Жигосаха ми ги.

— Жигосали ли? — ахнах ужасен. — Ама наистина ли са те... жигосали? С дамга и нажежени въглени... като крава?

— Не се използват дамги и нажежени въглени, мой човек. Прави се много внимателно. С изключително красив ритуал.

— Дрън-дрън! Значи си седял мирно и кротко, а някой хахо ти е прогорил рисунката върху кожата?

— Ще ми направят една и отпред. Когато имам възможност.

— Божичко! Не боли ли?

Паху само сви рамене. Или може би потрепери.

— Малко — призна си той. — Но на вододела между болката и насладата съществуват нови равнища на сила и самопознание. След ритуала се чувстваш някак откъснат от всичко, духовен.

— „Издаден в делириум“ сигурно е по-точно — вметнах аз. — Или глупав.

— Не очаквам типове като теб да ме разберат. Отчуждил си се от душата си.

— За какво ми е душа при приятели като тебе?

Останах доволен от последните си думи, но Паху само ме изгледа кръвнишки и поклати глава.

— Та какво означават руните? — попитах аз.

И после не казвайте, че не съм мазохист.

— Това съчетание от символи олицетворява същностната неразривност между Земя и дух. Големият полукръг е въплъщение на всеобщността на планетата, а нагънатите брънки и очертания с формата на „V“ са изображение на различните съставни части на природата, които се стремят да постигнат синтез. Най-малкото така ги тълкувам аз. Според някои това отчасти е символ и на плодородието.

— И този символ компенсира твоята мъничка... същност ли?

— Сигурно си въобразяваш, че е ужасно остроумно, но подобна забележка говори много по-красноречиво от мен за отрицателните ти енергии. Няма дори да те удостоя с отговор.

Понечих да кажа, че вече го е направил, но той си облече и ризата и не посегна към диджеридуто, така че махнах с ръка и го оставих да си живее. Само да не си помислите, че съм поробена жертва на отрицателните си енергии.

Някой почука на вратата.

— Влезте — извиках аз, — но на ваш риск.

Ума надзърна в стаята и се свъси.

— Всичко наред ли е?

— Цветя и рози — отвърнах аз. — Бъбрим си тук с Лудия Макс като мъж с мъж.

— Твоят приятел е голям нервак, да знаеш — оплака се Паху.

Ума се опита да се усмихне.

— Може би просто е гладен. Дали да не потърсим къде да вечеряме?

— Страхотно! — възкликнах аз и скочих на крака. — Само да не ходим в ресторант, където свирят на диджериду.

Ума продължи с опитите за усмивка. Паху пак поклати глава, но все пак се запъти към вратата.

— Отрицателна енергия — чух го да мърмори.

Показах с ръка на Ума да излезе преди мен в коридора. Тя прошепна нещо, но така и не я разбрах.

— Какво каза? — попитах я.

— А, нищо — отвърна ми Ума. — Говорех си на себе си.

Кимнах, но бях почти сигурен, че е промълвила „Бог да ми е на помощ“.

Известно време се разхождахме из града и обсъждахме къде да хапнем. За късмет ресторантите не бяха по-малко от магазините за свещи, макар и да останах с впечатлението, че всяка кръчма в този проклет град има в името си или Чосър, или Марлоу. Тъкмо изпаднах в див възторг, че всички тук са големи поклонници на Реймънд Чандлър, когато Ума ми подряза крилата и ми обясни за кого ставало въпрос. И въпреки това, ако ви се яде сандвич „Марлоу“ или „Чосър“, на всяка цена посетете Кентърбъри.

Паху и Ума бяха вегетарианци, макар и Ума да оповести, че ѝ се ядяла риба. Паху — иска ли питане — се показа по-тесногърд. Шобан си беше всеядна. Не се изненадах особено, такива като нея ще оцелеят и след самолетна катастрофа в Андите. И аз не пробирам много-много, особено преди да ми донесат каквото съм поръчал и да видя, че кухнята в заведението я няма никаква (но само ако го е избрал друг, естествено).

Минахме покрай безброй ресторанчета с потискащо туристически вид и предимно с реклами, че предлагали истинска американска кухня. Открай време си блъскам главата над тази загадка: за кого са предназначени такива ресторанти? Според мен хората в туристическите градове правят всичко възможно да привлекат възможно най-много посетители, но защо ще биеш толкова път и ще прекосиш едва ли не половината свят колкото да ядеш храната, с която и вкъщи се тъпчеш през ден? А кой освен американец ще си поръча в Англия сандвич с пилешко месо? Дали пък американските туристи не са по-тъпи, отколкото ги мисля? При всички положения заведенията бяха препълнени, явно хората тук знаеха нещо, с което аз не бях наясно. Всъщност винаги се оказвам най-неосведоменият.

За миг изтръпнах при мисълта, че немай-къде пак ще ядем индийска кухня — в Англия индийските ресторанти са точно толкова много, както в Щатите закусвалните, където предлагат само хамбургери — но случайно попаднахме на симпатична кръчмица встрани от главната улица, пред която бе окачен лист с доста разнообразно меню. Местните жители току ни измерваха с

подозрителни погледи — то оставаше да не ни зяпат, все пак си бяхме доста живописна компания: мърляв лилипут, индийка, мъжкарана ирландка и американска телевизионна звезда — но инак ни обслужиха внимателно, а кухнята се оказа прилична за Англия. (Паху насмалко да помрачи вечерята със скандала, че нямало спагети от пълнозърнесто брашно, но после, когато му донесоха обикновените спагети, забелязах, че си изяде всичко до шушка, само дето не олиза чинията.) Разговорът на масата бе по-скоро спартански и се свеждаше, кажи-речи, до „подай ми солта“, но като прибавим и трите наистина студени бири „Стела Артоа“, си прекарахме добре.

Докато се нахраним и си поръчаме по още едно питие — Ума и Шобан бяха въздържателки — наближи единайсет часът, когато ресторантът затваряше. Не проумявах защо кръчмите работят до толкова рано.

— Останало е от Първата световна война — обясни Ума. — Ограниченията върху работното време на обществените заведения за хранене първоначално са били наложени, та на сутринта работниците да не закъсняват за работа.

— Сигурно се шегуваш. Та това е било преди цели осемдесет години!

— Да, но когато е избухнала Втората световна война, тези закони още не са били отменени, а необходимостта от обществен контрол е станала още по-голяма.

— Дори да е така, и оттогава са минали петдесет години — не мирясах аз. — Никой ли не се е сетил да съобщи, че войната е свършила?

— Пак опираме до класите, мой човек — намеси се и Паху. — Всичко, което се случва или не се случва в тази шантава страна, може да бъде обяснено в светлината на класовата борба. Толкова ли не си проумял, че Англия категорично отказва да се раздели с деветнайсети век?

Трябваше да се досетя, че гадният дребосък е марксист в червата. Марксистите изобщо не се къпят. Завъртях очи и погледнах Ума, тя обаче само ми кимна тъжно.

— Опасявам се, че в общи линии истината е такава, Марти. Ако не разбереш природата на класовата система, колко дълбоко се е

окопала тя във всекидневния живот и в мисленето на всички, никога не ще разбереш и самата Англия, и онова, което се случва в нея.

Е, все щях да го преживея някак. Реших да не продължавам този разговор. Бяхме се върнали в центъра на града, където най-забележителното бяха останките — най-малкото приличаше на реставрирани останки — от каменните градски стени. Заведенията се опразваха, само тук-там по улиците се мяркаха пияни, главно момчетии, които си подвикваха мръсотии.

— Е? И сега какво? — поинтересувах се аз.

Нощта беше ясна, малко прохладна, с една от онези месечини, които така и не можеш да разбереш дали са пълни.

— Сега се захващаме за работа — отвърна Ума.

Поразходихме се по градската стена, после се върнахме в пансиона. Ние с Ума и Паху останахме долу, а Шобан се качи в стаята.

— Какъв е планът?

— Трябва да се заемем с първия етап от задачата. Ще изпълня един обред, ще кажа заклинания срещу Тулий.

— Какво? Направо тук ли? — изненадах се аз.

Шобан изхвърча през входната врата. Държеше в едрите си длани черно куфарче. Връчи го на Ума и се усмихна.

— Не — отговори Ума на въпроса ми. — Трябва да проникнем в Кентърбърийската катедрала.

---

[1] Род Лейвър (р. 1938), австралийски тенисист, пръв спечелил през 1962 г. Големия шлем. — Б.пр. ↑

[2] Пол Хоган (р. 1942), австралийски актьор. — Б.пр. ↑

[3] Ролф Харис (р. 1930), австралийски художник и карикатурист, който отива да живее в Лондон и прави там главоломна кариера в шоубизнеса. През 1960 г. плочата с песента му „Завържи ми кенгуру“ се продава в един милион екземпляра. — Б.пр. ↑

11.

— Кентърбъри е селище, съществувало още в римско време — обясни Ума, докато вървахме по Хай стрийт с надеждата да ни помислят за туристи, излезли на късна разходка. — Казвало се е Дуровернум. Тоест, исторически погледнато, мястото привлича хората от близо две хилядолетия.

Повечето пияни се бяха разотишли и сега улицата бе почти безлюдна. Светеше само един индийски ресторант. По едно време край нас мина полицейски автомобил, но ченгетата не ни и погледнаха. Според мен просто държаха под око магазините. Признавам си, не съм от хората, които се ориентират бързо, но докато се разхождахме, забелязах, че катедралата се пада зад нас и се отдалечаваме от нея. Споделих го с другите.

— А чувал ли си, че небето е синьо и слънцето от време на време изгрява от изток? — присмя ми се Шобан.

— Знам в коя посока вървим, Марти — успокои ме Ума. Сетне продължи историческата сказка. — Катедралата е построена на място, където преди е имало римски храм. Много от християнските черкви и катедрали във Великобритания нарочно са изградени на такива места: опит да се преодолее установената власт — физическа и духовна, на други, по-стари вероизповедания. Не че църквата ще си го признае.

— Точно както коледните елхи и великденските зайчета са дошли от езичеството — отбелязах аз.

— Коледните елхи — да. Но според мен великденското зайче е измислено от фирма за поздравителни картички.

— От вездесъщата „Холмарк“.

Ума не ми обърна внимание.

— Наред с това много от тези места, например Кентърбърийската катедрала, са своеобразни жалони в сложната система от лей-линии^[1], която предхожда дори влиянието на Рим и навсякъде из Британските острови е извор на чиста мощна сила. Лей-линиите съществуват и във физически, и в метафизичен план. Те

образуват нещо като... като мрежа от свръхестествена енергия, която можеш да почерпиш, стига да знаеш как. Тези енергии влияят на хората, които живеят сред тях, независимо дали те го съзнават и дори дали вярват в съществуването им.

— Влияят им как?

— По различни начини. На най-дълбоко равнище наблюдаваме съответствие между лей-енергиите в дадени земи и духовното и психическото здраве на хората. Духовните недъзи сред населението могат да навредят на лей-линиите, ала по същия начин някакво разстройство в лей-системата може да навлече на хората тревога и отчаяние и да предизвика дори размирици. Тулий се домогва да натрапи на Великобритания именно тези неща.

— А ние ще го предотвратим.

— Ако имаме късмет — да. Но лей-системата във Великобритания е много сложна и огромна. Лей-линии и сили има навсякъде по света, в Китай например те са познати като драконови пътища — но по причини, които не знае никой, тук тяхната сила е много по-голяма. Мнозина, включително аз, вярват, че това съсредоточаване на сила е последица от действия, извършени преди хилядолетия от хората, които са населявали тези острови в праисторическо време. Както личи, древните келти са ценели особено много лей-линиите и другите форми на силно канализирана психическа енергия. През годините лей-системата се е разраствала заедно с населението досущ бръчки по лицето на старица, макар че го съзнават малцина. За жалост членовете на Тулий са сред тях. Но както вече казах, те се смятат за силно обвързани с келтските обреди и вярвания.

В този момент свърнахме по тъмен страничен път, по който нямаше жива душа. След около триста метра спряхме пред обрасла с буренак градина с желязна ограда, която беше заключена с катинар.

— Значи лей-линиите са и нещо физическо.

— Да — потвърди Ума.

Огледа бързо улицата и кимна на Шобан. Ирландката отвори черното куфарче и извади шперц. За броени секунди се справи с катинара.

— Доста си чевръста — отбелязах аз.

— Я си гледай пикливия задник! — сопна се Шобан.

Влязохме вътре и Ума затвори портата. Тревата и бурените бяха едва ли не колкото човешки бой и бяха осеяни с натрошени бутилки, смачкани консервени кутии и тук-там с по някой автомобилен акумулатор. Луната бе останала зад съседните сгради и не се виждаше почти нищо, ала Ума ни поведе уверено, сякаш бяхме окъпани в слънчева светлина. Отидохме в дъното на двора, при каменен зид, в който имаше ниска врата. Стори ми се, че зад него бълбука вода. Още едно кимване към Шобан, още едно завъртане на шперца и тази врата също се отвори.

— Как си с уличните телефони? — попитах аз, докато минавахме наведени през вратата.

Шобан се усмихна лукаво.

Вратата водеше към тясна, покрита с плочник пътека покрай малка буйна река, осветена от луната. Реката, която всъщност си беше ручей, бе широка към три-четири метра и сигурно не бе по-дълбока от метър. Наведох се и видях, че в едната посока изчезва под Хай стрийт, а в другата — в мрака. Точно пред нас изникна порутена каменна постройка, увенчана с мъничко, ала красиво минаре. Беше висока най-много шест метра.

— Навремето това е било кула на алхимик — обясни Ума.

Казах си, че е твърде щедро да наречеш такава постройка „кула“, но може би алхимиците са били дребнички. Това подозрение се потвърди, когато погледнах Паху и видях, че е зяпнал благоговейно минарето.

Ума отново кимна на Шобан и раз-два-три, ето ни вътре.

Който и да бе сегашният собственик на сградата, той бе всичко друго, но не и алхимик. Тясното помещение, което беше дълго най-много четири и половина метра, бе задръстено с ролки тоалетна хартия. Видях стълба, водеща към отвор в ниския таван — сигурно беше за минарето. Колкото от любопитство изкачих едно-две стъпала и не бях ужасно изненадан, когато установих, че и горе всичко е натъпкано с хартиени салфетки.

— Едва ли има по-тъжно обобщение за състоянието на магията в съвременния свят — отбелязах аз.

Казах го колкото да става майтап, но Паху кимна, а от израза на Ума разбрах как тя не е и подозирала, че съм способен на такива

дълбоки прозрения. Дори Шобан явно реши, че съм сложил пръст в раната.

Ума застана на четири крака и започна да опипва пода. Ирландката извади от дамската си чанта електрическо фенерче с формата на химикалка и прокара лъча светлина по дюшемето пред себе си.

— Би трябвало да е... ето, намерих го! — възкликна Ума.

Беше махнала пирамидка тоалетна хартия и дърпаше халка, прикрепена към пода. Шобан ми връчи фенерчето и ѝ се притече на помощ. След миг вече бяха вдигнали дъската.

Насъбрахме се да видим какво има долу. Раздвижих фенерчето, но не зърнах нищо друго, освен тясна изба, и тя пълна с хартия.

— Ето го! — възкликна Ума.

— Какво? — поинтересувах се аз.

— Пътят за катедралата.

— Бре! — рекох.

Никога не губя дар слово.

— Проходът минава съвсем точно по една от основните лей-линии — обясни Ума.

Най-отпред вървеше Шобан с фенерчето в ръка, следваше я индийката, а най-отзад беше Паху. Беше взел от мен фенерчето и току спираше да разгледа рисунките, изсечени върху стената на прохода. И аз видях една-две, които ми напомниха руните, жигосани върху кожата на Паху.

— Откъде знаеш? — попитах аз Ума.

— Като начало го усещам. Ти не го ли усещаш?

Беше тъмно като в рог и не видях дали ме взима на подбив, не го разбрах и по гласа ѝ. Опитах се все пак да усетя въпросната линия, ала единственото, което долових, беше студеното течение.

— Не — отвърнах ѝ.

— Все едно. Човек може да проследи и физическите жалони, бележещи откъде минават линиите.

— Значи кулата на алхимика е жалон? Не трябва ли да разполагаш с две точки, за да прокараш линия?

— Да, така е. Но ще откриеш много повече от две точки, които бележат главните лей-линии. В този случай кулата и катедралата са двете задължителни точки, линията обаче е много мощна и е обозначена с много други жалони. Тръгнем ли по прохода, но в другата посока, ще стигнем точно в средата на римска погребална могила. Проходът, общо взето, свършва там, ала лей-линията продължава още доста километри нататък, до друидски жертвеник сред хълмовете. Вървиш ли в тази посока, ще излезеш наред келтски каменен кръг.

— А кой е прокопал тунела?

— Ако не ме лъже паметта, е останал от римляните. Макар и да е обслужвал мнозина други по-късно.

Спря като попарен. Погледнах притеснено тавана.

— А сред тях имало ли е, да речем, инженери?

— Марти! Този проход е издържал две хиляди години. Защитен е от силата на мощна лей-линия. Мен ако питаш, все ще издържи и тази нощ.

Продължих да вървя нататък. По едно време проходът се поразшири и се раздели на две, за да заобиколи голям каменен стълб. Допрях ръка до него и видях, че е много студен.

— Какво е това? — попитах.

— Кладенец — отговори ми Ума. — Доколкото знам, и той е от римско време, макар че според някои предания е още по-стар. На един език го наричат Кладенец на душите.

— Мале, страхотия!

— Да, страшночко си е — съгласи се Ума.

Отново вдигнах поглед.

— И къде излиза?

— В подземие то на „Бутс“ — въздъхна индийката.

— „Бутс“. Това беше голямата верига аптеки, нали?

— Да.

— Значи едно време, за да откриеш някоя лей-линия, тръгваш от катедрала или каменен кръг. А сега търсиш верига от магазини.

— Човек приема магията, там където я намира — рече Ума.

Но от тона ѝ не личеше да е особено щастлива.

— Откъде знаеш всичко това? — попитах я.

Това като че я спря и тя ме погледна заинтригувано.

— Кой изпълнява ролята на чичо Джо в сериала „Женски кръстопът“? — попита ме индийката.

— Едгар Бюканън^[2] — отвърнах ѝ. — Но...

— А кой е режисьор на „Смъртоносна целувка“?

— Робърт Олдрич^[3]. Разбира се.

— А ти откъде *знаеш* всички тези неща? — попита Ума.

— Това... това ми е работата — кимнах аз.

Тя се усмихна. Камък ми падна от сърцето.

Вървахме още четиристотин-петстотин метра, после проhodът започна да се стеснява и стана по-стръмен. Таванът му тук също беше по-нисък и се наложи да се понаведем. Без Паху.

— Добре че не страдам от клаустрофобия — отбелязах аз.

Ума ме погледна притеснено, от което разбрах, че колкото и да се опитвам да си свирукам край гроба на своята клаустрофобия, съм се издал с тона си.

— Остава съвсем малко — увери ме тя. — Сега вече сме под катедралата. До входа на криптата има най-много петстотин метра.

Петстотин метра бяха, чакай да видя, в галона има четири и половина литра...

Докато изчисля, проhodът ни изведе в овално помещение — нашата цел.

— Мога ли да задам един глупав въпрос?

— Защо да спиращ точно сега? — засмя се Шобан.

Паху също излезе от тесния проhod.

— Какво, Марти?

— Защо трябваше да бием толкова път, за да стигнем тук? Както гледам, нашата приятелка се справя блестящо с шперцовете. Едва ли щеше да се затрудни да проникне и в катедралата.

— Направо ще ахнеш! — отбеляза ирландката.

— Катедралата, Марти, е строго охранявана. Сигурно помниш, че Кентърбърийската катедрала е седалище на англиканската църква. Важна е и в политическо отношение, и като история. Има охрана, наблюдават входовете ѝ с камери. Чудесна мишена е за терористите.

— Кой ти ще седне да се занимава с тази съборетина? — подметна Шобан и върху лицето ѝ грейна ехидна усмивка, каквито не очакваш да видиш на едно свещено място.

— Този път е много по-безопасен — обясни Ума. — А имаме и психическо предимство, ако се движим по лей-линията. Нейната енергия ни обгръща и ни закриля.

— Нима никой друг не знае този път?

— Някои хора в англиканската църква сигурно го знаят, но смятат, че никой друг не е посветен в тайната. Те също проявяват интерес към историята на проходите и към лей-линиите, затова не затрупват тунела.

Шобан остави фенерчето на пода и го насочи към огромна каменна врата. Нямаше ключалка, виждаше се само голяма стоманена халка, забита някъде по средата. Ирландката я затегли, но онази чудесия дори не се помръдна. Отидох да ѝ помогна.

— Страшно мило от твоя стлана, няма що — избоботи Шобан.

Вратата наистина не помръдваше, и туйто. Целите плувнахме в пот, докато я понадигнем колкото да се промушим през нея. Чак когато минахме, видях защо е толкова тежка: беше от гранит и бе дебела към пет-шест сантиметра. Един бог знае как са я пренесли и сложили тук.

Ума взе фенерчето и ни поведе напред. Шобан вървеше точно зад нея, а Паху съвсем в свой стил се тътреше на десетина метра зад мен.

Минахме през друг нисък проход, макар че тук стените бяха без украса и бяха гладки като дупето на новородено. Беше тъмно, зад светлината от фенерчето на Ума виждах слабо сияние, идващо някъде от другия край. На него щеше да ми е трудно да чета — не че имах подръка брой на „Лос Анджелис Таймс“, но светлината му бе недостатъчна да предотврати поредния пристъп на клаустрофобия.

Новият проход ни изведе в огромно помещение, дълго най-малко петнайсет метра, широко към седем-осем и високо към двайсет. Стените бяха от гладък-прегладък черен камък, при тавана на еднакво разстояние имаше няколко капандури, през които се процеждаше мъждив светлик. Каменното стълбище в дъното вероятно водеше към самата катедрала. Нямаше нито прозорци, нито врати. Тук можеше да се проникне единствено по прохода, по който бяхме дошли.

— Какво е това място? — попитах аз.

— Криптата на Кентърбърийската катедрала — обясни Ума. — *Истинската.*

Подът на криптата беше покрит с множество преплетени сложни руни. Поне на мен фигурките ми приличаха на руни. Бяха издълбани в

лъснатия мрамор и бяха покрити с боя или шеллак, от който направо грееха дори в мъждивата светлина на помещението. Бяха хиляди, катереха се една връз друга, застъпваха се като лудешки графити и въпреки това оставяха усещането за подреденост и съвършенство.

Насред криптата се мержелееше правоъгълен гроб. Беше горедолу с размерите на лимузина „Кадилак“ и бе също тъй лъскав и черен. Нямах представа от какво е направен — оникс? Обсидиан? Не съм дори сигурен как точно изглежда обсидианът. При всички положения гладката му повърхност блестеше като тъмно огледало. Всъщност ми напомняше за паметника на жертвите от войната във Виетнам, който се възправя във Вашингтон, окръг Колумбия, с тази разлика, че върху гроба нямаше надписи и той въздействаше дори още по-силно.

Беше ми трудно да откъсна очи от него и руните, но въпреки това погледнах Паху, който направо се бе прехласнал благоговейно. Дори Шобан изглеждаше възхитена. Лицето на Ума грееше като от оргазъм, тя бе протегнала ръце с дланите надолу и бе затворила очи. Сякаш подът излъчваше нещо, което долавяше единствена тя.

Но този път... този път и аз усетих *нещо*. Леко гъделичкане и нисък тътен. Или може би само си внушавах.

— Кой е погребан там? — пророних и посочих гроба.

Ума отвори бавно очи. Пое си на два пъти дълбоко дъх.

— Пендрагон^[4] — прошепна Паху.

Шобан поклати глава.

— Кукулин^[5] — рече тя. — Неговите врагове са пренесли трупа му през морето. Векове наред британците държат тук тленните му останки, за да не бъдат погребани те на родна земя.

— Не — отсече Ума. — Тук почиват мощите на свети Томас Бекет.

— Не — каза Шобан.

— Невъзможно — настоя и Паху.

Ума само кимна.

— Какви ги дрънкате, да му се не види! — намесих се прекалено високо.

Допрях длан до устата си. Хич не съм набожен, но въпреки това ми се видя неуместно точно тук да крещя и да ръся ругатни.

Ума отново си пое дъх и повтори:

— Тук почива свети Томас Бекет.

— Онзи тип от филма на Фред Зинеман^[6] ли? Как ли се казваше... А, да, „Човек на всички годишни времена“.

И тримата се извърнаха и ме изгледаха.

— Това е Томас Мор, глупчо — изсъска Шобан.

— Да ти призная, брато, не бих взел кармата ти и срещу всичкия кокаин на Перу — вметна Паху.

Ума се подсмихна.

— От историята знаем, че Томас Бекет е бил архиепископ на Кентърбъри от 1162 до 1170 година. Убит е в катедралата от хората на Хенри II, с когото той влиза в политически сблъсък. После започват да стават чудеса и Томас е обявен за светец. Благодарение на преданията Кентърбъри се превръща в място за поклонничество. Поклонниците от „Кентърбърийски разкази“ се стичат именно на гроба на Бекет.

— И какво толкова им е чудното на мощите му?

— Не са се запазили сведения какво *точно* се е случило — отвърна Ума.

— Не се и учудвам — намеси се отново Паху.

— Томас Бекет *наистина* е бил архиепископ на Кентърбъри и *наистина* е бил убит от хората на краля.

— Но...

— Но Бекет всъщност е бил магьосник, правел е черни магии и е използвал църквата за прикритие на тъмните си дела. Катедралата се намира на пресечната точка на три основни лей-линии. Всъщност гробът бележи точния фокус на влиянието на лей-силите. Точно заради това римляните са построили тук храм и вече столетия наред религия и магия са в единоборство именно тук, в Кентърбъри. Бекет се е домогвал да използва тези сили в своя изгода. В известен смисъл се е бил съюзил с Тулий от онова време и си е поставял за цел да смъкне монархията и да установи теокрация, която да оглави. Убийците на Хенри също са били магьосници. Те са разгромили Бекет с магия, в битка, продължила и след физическото му унищожение. Това обяснява така наречените чудеса, наблюдавани след смъртта му. Големците в църквата са побързали да прикрият нечестивите му дела.

— А сегашните едри риби в църквата, архиепископът и другите не знаят ли за това? — попитах аз.

— Знаят, разбира се. Но не припарват до гроба, страхуват се от онова, което е в него. Само малцина знаят за тази крипта. Точно над

нас има друга — фалшива крипта, достъпна за всички. А колкото до мощите на Бекет, твърди се, че са се изгубили. Но какво ще спечели църквата, ако истината се разчуе? Това място тук, обвеяно с преданията за Бекет, е средоточие на англиканската църква. Тя никога няма да признае на всеослушание, че някои от свещенослужителите ѝ са обратни, не очаквай и да заяви пред всички, че нейният светия покровител е правел черни магии и се е съюзил със силите на мрака.

— Не, няма да мине в Пиория — отбелязах аз. — Или както там се казва тукашното ѝ съответствие. Всичко това би трябвало да ме притеснява, защото...

Ума въздъхна още веднъж.

— Защото колкото повече се променят нещата, толкова повече си остават същите. Преди хилядолетие Бекет се е опитвал да използва това място, за да черпи от силата на лей-линиите, а ето че днес Тулий се домогва до същото. И ние, Марти, сме тук точно по тази причина.

— И каква е моята роля? — поинтересувах се аз.

— Засега никаква. Просто гледай. Аз ще свърша всичко. Но ще дойде и твоето време.

Не я разбрах и думите ѝ ми прозвучаха някак зловещо, но линиите, по които протича енергия, тайните проходи и вещерите архиепископи не са чак така забавни, както бейзболен мач на стадиона на „Доджърс“.

Ума взе от Шобан черното куфарче и извади от него сребърен нож с дръжка, която бе черна като надгробния камък на Бекет. Паху бе коленичил и прокарваше пръсти по жлебовете на руните върху пода, но се изправи, забелязал, че Ума е отишла при черния гроб. Тя вдигна ръка, за да му покаже да не ходи при нея.

Върна се в средата на помещението, но не по права линия. Погледна руните по пода, сякаш те щяха да я упътят какво да прави от тук насетне. Ума обиколи гроба — движеше се леко и грациозно като балерина. Руните свършваха в края на окръжността откъм външната страна на гроба. Жената направи малък пирует и стъпи върху гладкия мрамор във вътрешния кръг, където нямаше руни.

Докато тя се движеше с танцова стъпка ми се стори, че гъделът, който съм усетил преди малко, се е усилил. Приклекнах, сложих длан точно над руните и долових как налягането върху ръката ми се увеличава, сякаш съм в едва доловимо магнитно поле. Вдигнах рязко

длан и видях как косъмчетата по пръстите ми настръхват. Извърнах се към Шобан, тя обаче се бе вторачила много напрегнато в Ума. Явно внимаваше подопечната ѝ да не се отдалечава и на крачка от нея, та ако се наложи, тя да може да я защити. Особено пък в такова страховито място.

Ума бе коленичила отстрани на гроба. В лявата си ръка държеше ножа, а с дясната бръкна в пазвата си и извади амулет, окачен на верижка от бяло злато. Бях го видял един-два пъти през деня, но той ми заприлича на кристалните дрънкулки, с каквито се кичат привържениците на Новата епоха и чието очарование винаги ми е убягвало. Жената свали амулета от верижката.

В този миг ми хрумна, че той прилича много на талисмана, с който Дазра е заслепил моите нападатели.

Ума запя на непознат език, вероятно хинди. Въртеше амулета между пръстите си, после се изправи и закръжи бавно около гроба, без обаче да излиза от вътрешния кръг. Обиколи го три пъти, а после сложи амулета върху гроба, точно по средата.

Премести ножа в дясната си ръка и се свлече на колене откъм тясната страна на гроба. Пак запя и с върха на острието издълба нещо върху лъскавия черен камък. Така и не видях какво, ала от оглушителното стържене на стоманата о камъка ме побиха тръпки — сигурно го чуха на километър оттук. После, все така тананикайки, Ума изтича в другия край на гроба, който не виждах, и отново издълба нещо върху камъка. Потрети всичко и в другия тесен край, после пак застана така, че да я виждаме.

В началото не повярвах, че наистина дълбае върху студения камък точно това, ала очертанята бяха твърде познати, за да ги сбъркам: малки свастики.

— Ама ти какво... — подхванах аз, но Шобан ме стисна с все сила над лакътя, долепи пръст до устните си и поклати глава.

Е, не е нужно да правите нищо повече, просто спирате притока на кръв и аз разбирам за какво става дума.

Ума издълба и последната свастика, след това се изправи и изпя няколко сетни думи. Погледна ни, ала останах с впечатлението, че не ни вижда. Обърна се с гръб, вдигна ножа над гроба и го стовари с все сила върху амулета.

В мига, когато твърдата дръжка на ножа натроши амулета на хиляди парченца, ми се стори, че кристалът пулсира, озарен от бледопурпурно сияние. Сигурен съм — е, почти сигурен — че долових и как за миг магнитното поле се свива, и се разтреперих като листо.

После всичко свърши и Ума тръгна към нас направо през руните.

Когато бе на крачка, се свлече на пода. Шобан успя да я хване само защото е най-бързото нещо на два крака, което съм виждал.

Е, най-бързото *човешко* нещо.

В главата ми се въртяха рой от въпроси — най-вече защо Ума е издълбала върху гроба на Томас Бекет онези свастики — сега обаче не му беше времето да търся отговори.

Ума дойде на себе си след около две-три минути, но не успя да се изправи. Въпреки това настоя да тръгваме. Така и сторихме. Паху грабна фенерчето и закричи най-отпред, следваше го Ума, крепена от Шобан, а аз подсигурявах тила. Докато вървахме по прохода към кулата на алхимика, имах неприятното усещане, че някой ни следи. Току се обръщах, но не виждах нищо в тази тъмница, а единствените звуци, които чувах, бяха запъхтяното дишане на Ума и стъпките ни по древния камък. Най-сетне се върнахме в избата на минарето — не помня някога през живота си да съм се радвал така на ролка тоалетна хартия.

Когато излязохме на Хай стрийт, Ума вече се бе покоопитила. Можеше да върви и без да я крепи Шобан и дори ми се усмихна, когато вдигнах угрижено вежда. Наближаваше два след полунощ, когато най-последно се прибрахме в пансиона. Качих се по стълбището и когато Паху отключи вратата на нашата стая, усетих как умората, трупала се цял ден, ме е лишила от сили. Съмнявам се, че дори тузарският ми апартамент в „Савой“ е щял да ми се стори в този миг по-уютен и гостоприемнен от тясното легло в Кентърбъри. Отбих се набързо в клозета дрешник, метнах дрехите на пода и се свлякох върху матрака.

Заспал съм на мига — не ми попречиха дори шумните звуци на Паху, който се облекчаваше в тоалетната.

[1] Въображаеми линии, по които според някои тече енергия и които свързват свещените места. Хипотезата за тях е разработена в началото на ХХ в. от Алфред Уоткинс, нарекъл ги лей-линии, тъй като по тях има много селища, завършващи на „лей“. — Б.пр. ↑

[2] Едгар Бюканън (1903 — 1979), американски актьор, играл главно в уестърни. — Б.пр. ↑

[3] Робърт Олдрич (1918 — 1983), американски режисьор. — Б.пр. ↑

[4] Име на двама владетели на древна Британия. — Б.пр. ↑

[5] Герой на Ълстър, който присъства в много ирландски предания. — Б.пр. ↑

[6] Фред Зинеман (р. 1907), американски режисьор, носител на четири награди „Оскар“. — Б.пр. ↑

12.

Закуската в пансиона не бе кой знае колко по-добра от условията за спане. Спах лошо до голяма степен заради хъркащия Паху, така че на закуска се явих кисел като краставица. Някои твърдят, че и в най-добрите си дни не съм от хората, с които е приятно да прекараш ранната утрин — всъщност и двете ми бивши съпруги изтъкваха и това сред причините да поискат развод, но сега съвсем се бях вкиснал от недоспиването и странните перипетии, които бяхме изживели под катедралата.

— Добро утро! — изчурулика Ума, когато влязох в помещението, служещо за ресторант.

Вътре бяха наблъскани пет-шест масички, всичките без една празни. Пред Ума имаше чаша портокалов сок, а Шобан нагъваше като невидяла някаква гадост. Различих далечно сивкаво подобие на кренвирши, забъркано с жълтък, и остатъците от сърце на болно прасе или може би от пържен домати.

— Добро утро — смотолевих аз.

— Добре ли спа?

— Не — отвърнах аз.

Ума вдигна вежда.

— Всичко наред ли е?

— Той хърка — казах.

Шобан се изсмя, при което от ноздрите ѝ се разхвърча мляко.

— И къде е боклукчийчето?

— Паху каза, че имал нужда да се поразтъпче.

— Едва ли е споменал нещо за къпане. Може би ще се отбие на автомивката?

Ума поклати глава. Точно в този момент дойде и келнерката (всъщност беше същата жена, при която се регистрирахме). Не каза нищо, само сложи ръка на хълбок и ме загледа така, сякаш ѝ губя времето.

— Да? — попитах я.

— Обикновена закуска или овесени ядки с мляко?

Хвърлих едно око на остатъците в чинията на Шобан. Гледката не бе от най-красивите.

— Това ли е обикновената закуска? — поинтересувах се.

— Да.

— Овесени ядки с мляко, ако обичате.

Жената посочи масата в ъгъла и се фръцна. На масата имаше кана, пълна до половината с мляко, кутии с различни видове овесени ядки и купчинка нащърбени купички.

— Може ли и кафе? — провикнах се след лелката.

Без дори да спира, тя посочи втора маса при срещуположната стена.

— Божичко, дано само не очаква и бакшиш — промърморих аз.

— Никой в тази пиклива страна не очаква бакшиш — отбеляза Шобан. — И там е целият проблем.

Почувствах се мъничко по-добре след овесените ядки — купете си здраве и така нататък! — но и след четири чаши кафе пак ми се спеше. Ала нямаше за кога да лягам: Ума настоя да сме си съберели багажа и да сме тръгвали. Наложих се да чакаме още половин час Паху, който се появи ни лук ял, ни лук мирисал — пет пари не даваше, че нервничим. Шобан ми се нахвърли, задето докато сме висели, не съм му прибрал багажа, но аз най-категорично отказах и да припаря до него. Ирландката се качи в стаята — сама да свърши тази работа, след минута-две обаче се върна.

— Извинявай — рече Шобан. Само как не припаднах от изненада. Тя поклати глава. — Май ще се окаже, че не си съвсем тъп.

За късмет Паху пътуваше почти без багаж, та десет минути, след като той се върна в хотела, сметката вече бе платена и ние бяхме на път. Отново ме натикаха отзад заедно с дребосъка, сега обаче той вече не ми се струваше чак толкова смрадлив. Или — не дай си боже — бях викнал. Аха да предположа дори, че се е изкъпал, но видях, че косата му пак си е сплъстена и прилича на страхотиите, увиснали по плета при замъка на кръволока Дракула. Паху се сви на кравай в ъгълчето и пак заспа. И този път захърка, но слава богу, не се чуваше чак толкова силно: хъркането му бе заглушено от двигателя на автомобилчето и ръмженето на диджеридуто.

Тръгнахме да излизаме от Кентърбъри, но не по главното шосе, а по страничните улички и пресечки. Пъпмахме като костенурка, мен обаче ме домързя да го правя на въпрос. Благодарение на отворените прозорци, на топлото слънчице и на Паху, който беше кротнал, влязох криво-ляво в ритъма на пътуването. Дори гадното ми настроение започна малко по малко да се изпарява, макар че бе едва девет и половина сутринта. Бяхме пътували половин час, когато се сетих, че не знам къде отиваме.

— И сега какво? — поинтересувах се аз.

— Отиваме на запад — каза през рамо Ума.

Четеше сутрешния вестник. Опитам ли се да чета в кола, и веднага ми се повдига. Дори сега, докато я гледах как чете, ми се придрайфа.

— До точно в Корнуол, в градче на име Тинтаджъл. Там се намира второто основно средоточие на лей-линии, което трябва да посетим.

— Върхът! А после?

— Шотландия, ако всичко върви по план. Градче на име Дуорфай Стейн съвсем на север. Но да не изпреварваме събитията, Марти. Това не е шега работа.

— Далеч ли е този Тинтаджъл?

Ума погледна Шобан.

— Четиристотин и осемдесет километра?

Ирландката вдигна рамене.

— Горе-долу толкова. Няма добър пряк път, затова вероятно ще се клатушкаме цели шест часа с тази купчина старо желязо. Сигурно ще искаш и да спиране, нали?

— Да.

— Не бързаем за никъде, важното е да стигнем преди мръкнало. Наслаждавай се на гледките, Марти. Тук ще видиш нещо, които повечето туристи в Англия нямат възможност да разгледат. Имаш възможност да се запознаеш със страната такава каквата е.

— Късметлийче момче съм си — смотолех аз.

Ума ми се свъси в огледалото за обратно виждане и пак се зачете във вестника.

Е, може би още бях вкиснат, не знам.

Накрая все пак успях да задрема на задната седалка. Оглушителното стържене в двигателя на малката бричка и това, че тя сякаш нямаше амортизатори и се тресяхме като кораб в бурно море, също действаха по свой си начин приспивно. Събудих се чак когато спяхме и смаян видях, че съм спал близо два часа. И слава богу, не съм сънувал кошмари.

— Какво става? — попитах през прозявка.

Шобан и Паху вече бяха слезли от колата да се поразтъпчат.

— Обяд! — оповести Ума.

Посочи ресторантчето от другата страна на пътя. Върху табелата имаше изненадващо красива и подробна рисунка на тъжна старица, притиснала до гърдите си празна рамка за снимки. Ресторантът се казваше „Неудържаното обещание“.

— Страхотно — казах аз. — Ще си поръчам една сърцераздирателна супа.

— Провинциалните ресторанти често пъти са много добри, Марти. Ще видиш.

Слязох от автомобила и последвах другите през пътя. Още влезли-невлезли, Ума и Паху хукнаха към тоалетната, а аз се настаних странично до Шобан на бара. Доколкото виждах, барманът не бе в див възторг, че ни вижда — то оставаше да е! — но единственият друг посетител беше беззъб дядка в мушама, който си мърмореше нещо в ъгъла. Виж, съдържателят се израдва, че ще ни прибере зелените парички. (Всъщност тук те са оранжеви и сини, но все тая, парите са си пари!)

Грабнах си халбата „Стела Артоа“ и един лист с менюто и избрах масата до прозореца. Шобан ме последва, но не седна. Изчака Ума и Паху да се върнат и също заситни към лесбийското стайче. Беше поръчала чай на Ума и горчива бира на Паху, а на себе си — минерална вода с лимон.

Паху вдигна халбата и огледа течността.

— Пил ли си си някога пикнята? — поинтересува се той.

Тъкмо бях отпил юнашка глътка от бирата и както би могло да се очаква, изпълних онова, което в Индустрията е известно като прецакан дубъл — поне така ми е казал Луис Най. Успях все пак да се обърна, преди да блъвна бирата, която подмина на сантиметри Ума, но затова

пък обля стъклото на витрината. Извърнах се към бармана, който, иска ли питане, бе видял всичко и ме изгледа кръвнишки. Избърсах халбата със салфетката, но бирата в никакъв случай не може да замести препаратата за миене на прозорци. Проверявал съм. За късмет гледката и бездруго не бе от най-вълнуващите.

— Страшно съм ти благодарен — казах аз на Паху.

— Извинявай — отвърна той през смях.

Ума се мъчеше как ли не да не прихне. Само ние с бармана не виждахме нищо смешно.

— Какви са тези тъпашки въпроси?

— Никога ли не си опитвал? — изненада се Паху. Само го изгледах. Той се извърна към Ума, но тя затвори очи и поклати глава. — О, мой човек, на всяка цена да трябва да опиташ!

— Да опита какво? — полюбопитства Шобан, която се бе върнала.

— Да си пие урината.

— Правила съм го — каза ирландката.

— Сигурно се шегуваш!

— Според някои била извор на голяма естествена сила и визуализация. Действала подмладяващо. Имам приятели, които се кълнат в нея.

— Ето на, видя ли? — рече Паху.

— Но на мен не ми подедържа. Наливах се цели два месеца, после ми писна.

— О, не е достатъчно — отсече Паху. — Трябва да упорстваш най-малко половин година, за да усетиш ефекта.

— Сигурно. Но ако живееш с някого, върви, че му обяснявай защо го правиш. Не всеки... — Тя ме погледна. — Не всеки възприема без предубеждения хората, които не живеят като него. Но да ви призная, не е пир за сетивата.

— Вие не сте добре — казах аз.

— Не е чак толкова ужасно.

— Всички ли си избрахте какво ще ядете? — прекъсна ни Ума, и слава богу.

— Избрах какво няма да ям — рекох аз. Погледнах пак листа с менюто. — Това явно не е от добрите провинциални ресторанти, нали?

— Ума се свъси и поклати глава. — Ще си взема риба с пържени картофи, за всеки случай.

След като и другите си избраха по нещо, Ума отиде на бара да даде поръчката. Искан да се покаже кавалер и да го направя аз, но ме досрамя да ида при бармана. Отпих предпазливо от бирата и преглътнах, като държах под око Паху.

Храната беше... прилична, доколкото може да е прилична британската кухня. Виж, при рибата и пържените картофи няма какво да объркат, макар че се поизмъчих със салатата. Тя всъщност се състоеше от няколко листенца маруля с търкалце кромид лук и размекнат домати, но аз не съм от хората, дето ще седнат да се оплакват.

— Какви сосове към салатата имате? — попитах бармана — по съвместителство и келнер.

Той ме зяпна.

— Какво искате?

— Сос към салатата. Разбирате ли... към салатата?

— А, салатен крем ли искате?

Да ви призная, не знаех дали искам салатен крем. Извърнах се към другите, но те избягваха да срещат погледа ми. Трябваше да се досетя защо.

— Да, разбира се, звучи добре.

Когато бяхме в Дуровернум...

Онова приятелче се скри някъде отзад и след малко се върна с шишенце, в което се белееше нещо. Приличаше ми на... всъщност не ми се казва на какво.

— Вижте какъв буламач — споделих с останалите. — Онзи кретен се пхна отзад колкото да го забърка. И да ми отмъсти, задето му напръсках заради Паху стъклото.

— Бре, вдигна врява до възбог — отбеляза Шобан, както нагъваше лакомо. — Хващам се на бас, че си единствено дете.

— Това, Марти, си е най-обикновен салатен крем — успокои ме Ума. — Наистина.

— От какво е направен?

— По-добре не питай — намеси се пак ирландката.

Направи ми впечатление, че тя не си е сложила от него върху марулката.

Пъхнах вилицата в шишенцето и го опитах плахо. Имаше вкус на майонеза. На наистина стара, наистина долнопробна майонеза. Побутнах шишенцето встрани.

— Не ти ли хареса?

— Според мен не е добре изстуден.

— Салатеният крем не се изстудява.

Това не ме насърчи особено.

— Ще мина и без него. Ако исках да прекарам деня в кенефа, щях да прибягна до старовремския начин и да се отцепя.

Оставих и салатата непокътната.

— Та откъде знаеш кой играе в „Женски кръстопът“? — попитах аз Ума.

Отново бяхме поели на път. Индийката бе преотстъпила мястото на мъртвеца на Паху, за да седне с мен на задната седалка. В началото Шобан се намуси, но още щом потеглихме, Паху пак се сви на кравай и откърти. Шобан си тананикаше, както въртеше волана.

— Бях председателка на местния клуб на почитателите на Едгар Бюканън. Умирам си за него. — Зяпнах от изненада. — Шегувам се, Марти.

— Нали не сте написали сценарий, който се опитвате да пробутате? В смисъл, че не ме разкарвате нагоре-надолу колкото да ви се хвана на въдицата и да ви намеря продуцент?

Ума прихна. Смееше се като дете, с цяло гърло.

— Не. Нямаме сценарий. Въпреки че имам научна степен по кинознание, защитила съм я в Лондонската политехника. Това обаче беше много отдавна, в съвсем друг живот.

— Гледала ли си БУНТ? — попитах я аз.

— Боза! — излая Шобан, както си тананикаше.

— Не е от най-големите ти шедеврови — заприглася и Ума.

— А „Пилците се броят наесен“?

— Филм на Алън Смити.

— Bravo, госпожице Всезнайке с научна степен по кинознание. А какво ще кажеш за „Убийство на плажа“?

— Виж, този не съм го гледала. Но сигурно ми е провървяло.

— Сто на сто. Делата, в които като творец влагаш душа и сърце, никога не са оценявани по достойнство приживе. — Макар че, доколкото знам, филмът се ползва с голяма популярност по цигестия канал.

— Водил си твърде интересен живот.

— Древно китайско проклятие. Като свинско с кисело-сладък сос.

— Случва ли ти се да приемаш нещо на сериозно, Марти?

Поех си дълбоко въздух и изпъшках.

— Само когато нямам друг избор. Така е много по-сигурно.

— Виж ти! — отбеляза Ума.

Шобан продължаваше да кара нататък.

— Марти! Събуди се!

— Не-е! — простенах и отворих очи. — Какво?

След поредната спирка за кенеф и бензин отново съм заспал, а сега Ума ме тресеше за рамото. Този път те с Паху бяха седнали отзад и макар в началото Шобан да бълваше змии и гуцери — мен ако питате, просто си придаваше важности — накрая склони да се возя до нея. Едва ли бях по-неприятен спътник от Паху — това просто бе невъзможно.

— Гледай напред — прошепна ирландката.

Тъкмо бяхме изкачили малко възвишение. В долината точно пред нас се възправяше Стоунхендж.

— Мале! — възкликнах най-чистосърдечно.

Ако не броим пункциите на гръбначния стълб, Стоунхендж е сред думите, които пробуждат у всекиго злокобна тръпка. Стоунхендж си е самото въплъщение на загадъчното и необяснимото, или простичко казано, на всичко шантаво. Той ни свързва с нашето минало, с част от нас като вид, която вероятно никога няма да проумеем.

Помня един ден на снимачната площадка на предпоследния филм в първата ми актьорска кариера. Беше филм на ужасите с мижав бюджет, разказ за призраци, където действието уж се развиваше в Англия, но всъщност си беше снимано в доброто старо царство, наречено кинопавилион. Хлапакът, който бе написал сценария и го поставяше, нямаше пари за прилична продукция, затова пък си беше

истински режисьор с неподправен талант. Жалко, че загина при автомобилна катастрофа. Бе убедил Питър Кушинг^[1] да вземе една роличка, и то, кажи-речи, без хонорар. Кушинг се държеше като истински джентълмен, затваряше си очите за всички безобразия, разиграли се на онова, което би трябвало да мине за декор, без дори да го прави на въпрос. Най-малкото до деня, когато режисьора го прихвана нещо и той се хвърли да преправя сценария така, че в него да се говори ни в клин, ни в ръкав за Стоунхендж.

— А, не — отсече Кушинг. — За теб това може и да е купчина стар камънак, но за някои от нас той наистина значи много.

Сега, след като видях от билото на хълма каменния кръг, го разбрах.

Едно от любопитните неща за кръга е, че колкото повече се приближаваш, толкова по-малък ти се струва. Може да беше и от ъгъла, от който слизахме, но освен това докато лъкатушихме надолу по баира, Стоунхендж ми се видя и далеч не така внушителен. Кръгът е разположен току до главното шосе и всеки, който минава оттам, намалява скоростта, за да го позяпа, а доста от автомобилите отбиват от главния път и поемат към него.

Шобан подмина отбивката.

— Няма ли да спрем? — учудих се аз.

— Защо? — отвърна Паху.

— Искаш ли да спрем, Марти?

Извърнах се и загледах как кръгът изчезва зад нас. Стрелнах с очи Ума.

— А не трябва ли да спрем?

— Нямаме причина да се отбиваме. Скоро ще спрем, но на място недалеч от Удхендж.

— Удхендж ли? — изненадах се аз и пак се почувствах в небрано лозе. — Е, ще се задоволя и с това, макар че все едно не съм успял да вляза на прожекцията на филм, който съм искал да видя. Или съм получил някаква мижава утешителна награда в телевизионна игра...

Ума въздъхна и ме погледна. Каменният кръг вече не се виждаше.

— Стоунхендж е невероятно място — каза ми тя — и стига да разполагаме с повече време, щяхме да спрем, за да му се понаслаждаваш и да усетиш неговото чудо. Сега обаче имаме други

цели и за тях Стоунхендж има същата стойност, както крайпътно кафене.

— С тази разлика, че в кафенето поне можеш да пийнеш чаша хубаво кафе — добави Шобан.

— Нещо не разбирам — рекох аз. — Нали това е най-святото от всички свети места на езичеството? Мислех, че обикаляме местата, където е съсредоточена свръхестествена енергия. А Стоунхендж е нещо като „Юрски парк“ за всички посветени.

— Вече не — изръмжа Паху.

— Страхувам се, че Паху е прав — потвърди и Ума. — Както вече ти обясних в Кентърбъри, съществува връзка между земята и хората, които живеят на нея. Според някои дълбочината и дължината на линиите в лей-системата на Великобритания е отражение на тази връзка между земя и хора. Ала в Стоунхендж връзката е била опорочена. Навремето в кръга е била съсредоточена невероятна енергия, но подобно на река, която е пресъхнала, силата на Стоунхендж и на Салисбъри Плейн е била източена през годините от онези, които са употребявали мястото и са злоупотребявали с него, без да разбират какво правят. Днес линиите, минаващи през каменния кръг, наподобяват малки ручейчета.

— Точно като всичко останало — намеси се и Паху. — Като дърветата, планините, въздуха, морето. Съсипваме всичко. Грабим ли, грабим, без да оставяме след себе си нищо, освен лайна. Всичко си отива, мой човек. И няма да се върне.

Завъртях очи, но предпочетох да попитам само:

— Ами... Удхендж?

— Съвсем наблизо е — каза Ума. — Той всъщност влиза в същата лей-система, която захранва Стоунхендж, но не е така почитан и известен и е пострадал по-малко. Днес обаче и на него се гледа като на исторически паметник и силата му е намаляла, въпреки това ще можем да разчетем по него по-голямата мрежа от линии, преди да отидем в Корнуол. Ще се опитам да разбера дали се наблюдава някакво влияние на Тулий.

Шобан свърна от главния път — на табелата наистина пишеше, че отгук се отива в Удхендж, на мен обаче пак ми се стори, че са ми погодили шега. Ето че подминахме и тази отбивка.

— Къде все пак отиваме? Вие май ме взимате на подбив.

Стори ми се, че Ума вече ми се е ядосала, тя обаче рече:

— Няма такова нещо. Основният кръг е туристическа атракция, но ние ще те заведем при една могила по-встрани от историческия паметник, за която знаят малцина.

Шобан зави и подкара по черен път, с който малкият автомобил едвам се справяше. Двигателят вдигаше страхотен шум, докато изкачвахме сравнително полегатия наклон, а при всяко разклащане по изровените в пътя коловози и дупки имах чувството, че някой ме е изритал с ботуш със стоманен връх по задника. Накрая „пътят“ се сля с поляните и нямахме друг избор, освен да изминем оставащото разстояние пеша. Шобан спря колата, Ума слезе и посочи няколко могили със странна форма на стотина-двеста метра.

— Ще ида да пусна една вода — каза Паху.

— Остави малко и на нас — рекох на гърба му.

Той се скри сред дърветата.

Ума вече бе тръгнала по изровената пътека, когато забелязах, че ирландката се озърта притеснено. И аз се огледах, но всичко си беше наред. Беше много тихо и спокойно — движението по пътя изобщо не се чуваше, не чуруликаха птици, не се стрелкаха катерички, доколкото виждах, бяхме насред пущинака. Тръгнах по пътеката след Ума и зърнах в шубрака ръждясала кутийка от кока-кола. Сигурен съм, че Паху няма да се съгласи с мен, но ми действа изключително успокоително да видя използвана кутийка от кока-кола: сигурен знак за планетарните измерения на американската цивилизация. Астронавтите щяха да направят много по-добре, ако бяха оставили на Луната не американското знаме, а, да речем, каса кока-кола. И чифт дънки „Левис“. Но сини и платнени, в никакъв случай черни или кадифени. Камо ли пък онези избелени парцалки, на които им викат „прани“.

Шобан също тръгна по пътеката, като продължи да се озърта.

— Да няма нещо? — попитах я.

— Не — поклати тя глава. — Не съм сигурна. Просто ме сърби ръката.

— Как няма да те сърби с този Паху в колата.

— Казах го в другия смисъл — уточни ирландката.

Огледах се още веднъж, но видях само Паху, който се завръщаше от зова на природата.

— Какво има? — попита той, забелязал, че го гледаме.

— Шобан я сърби ръката — рекох му.

Той кимна.

— Това го чух.

„На всички им хлопа дъската“, помислих си аз.

Пътеката свърши в подножието на голяма могила, висока към три-четири метра и дълга стотина метра. Другият ѝ край се стесняваше и се бе вклинил в малката горичка в далечината. Пред могилата се възправяха три огромни полукръгли камъка. Върху всеки бяха издълбани различни руни. Ума прокара пръсти по жлебовете. Насред камъка в центъра имаше малка свастика.

— Това пък какво е? — поинтересувах се аз.

— Пясъчник — отвърна индийката. — От същия камък е направен и външният кръг в Стоунхендж.

— Не — спрях я и с широко движение показах цялата могила. — Питам *това* тук какво е?

— Погребална могила — отговори Паху. — За жреци и тем подобни. Поне това се разбира от руните. Нали?

Ума му кимна.

— Мисля, че да. Всъщност тук съм за пръв път. Доколкото знам, в могилата са погребвани първожреци и магове. Тя вероятно е пряко свързана със Стоунхендж. И безспорно е на същата лей-линия. Но тези фигурки... не бива да вярваме безусловно на предупрежденията, изсечени върху камъка с руни.

— Недей да обобщаваш — намеси се Паху и направи с пръсти някакъв странен знак във въздуха.

— А защо има свастика? Може би Тулий вече е бил тук?

— Да, има свастика, но тя не е дело на Тулий — обясни Ума.

Изведнъж си спомних, че предната вечер, по време на ритуала и тя е дълбала свастики върху гроба на Бекет в Кентърбъри. Мислех да я питам защо, но после забравих.

— Не разбирам — рекох ѝ.

— Свастиката е много древен символ, срещаме го в различни култури. Може да бъде открит в египетската и китайската символика, дори в символиката на коренните жители на Америка. Самата дума е дошла от санскрит и означава добруване, късмет. Съвсем очевидно е символ на слънцето, не виждаш ли, Марти? Знак и олицетворение на светлината.

— Но... — Погледнах отново свастиката. Нещо не беше както трябва. И тази свастика, и свастиките, които бе издълбала Ума, ми се сториха някак странни. Внезапно се сетих какво. — Обърнати са в противоположната посока — рекох аз. — Върховете на раменете им. Сочат в другата посока.

Паху се изсмя. Ума също прихна.

— Не, Марти — каза тя. — Тази свастика не е преобърнатата, тя е истинската. Когато взимат символа, нацистите нарочно го преобръщат, така че раменете да са по посока на часовниковата стрелка. Преобърнатата свастика е използвана няколко века преди Хитлер. От много време се смята, че преобрънеш ли символа, призоваваш силите на хаоса и на черната магия. След Първата световна война новопоявилите се нацисти заимстват преобърнатата свастика от Ложата на светлината, която е в основата на първоначалния орден Тулий и на Черния орден.

Отново погледнах *истинската* свастика и прокарах пръсти по нея.

— Това място древно ли е?

— Трудно е да се каже, но според мен е най-малко на две хиляди години. Ала не е чак толкова древно, както Стоунхендж.

— Но руните са много по-нови — допълни Паху.

— Да, те са на хиляда и двеста-триста години.

— Мале! — ахнах аз.

Старините винаги са ми вдъхвали страхопочитание. Сигурно защото съм от Щатите, където *нищо* не е чак толкова старо, особено пък Лос Анджелис, където „стар“ е най-мръсната от всички ругатни.

— Страшно много време, през което да си мъртъв.

Ума се усмихна, после се свъси.

— Какво има? — попитах я.

Тя погледна Паху, който ѝ кимна. Индийката коленичи и притисна длани към основата на два от камъните. Огледах се и видях, че Шобан се е отдалечила. Не беше в неин стил.

— Има нещо гнило — оповести Ума.

Видях червената струя, бликнала от ръката на Паху, още преди да съм схванал, че се стреля. Вторият изстрел беше съвсем неточен: куршумът се заби в пясъчника и раздроби на малки люспици руните, издълбани върху него.

Паху продължи да стои като вкаменен, да гледа ръката си, от която бликаше кръв, и да примигва объркано. Чух трети изстрел, но вече тичах към Ума и така и не видях къде се е забил. Тя се бе навела точно като щраус, който се опитва да си зарови главата в пясъка, но пак нищо не я предпазваше от куршумите. Сграбчих я през врата и я затеглих към ъгъла на погребалната могила, по-далеч от мястото, откъдето според мен се стреляше. Ума се свлече зад могилата и аз се препънах в нея. Като че ли проехтя и четвърти изстрел, но си ударих коляното в един голям камък, та може би само така ми се е сторило от болката в капачката.

Ума се бе проснала по лице и се опитваше да стане.

— Не мърдай — прошепнах й.

От тази страна на могилата не виждах никого. Дърветата най-близо до нас бяха най-малко на триста-четиристотин метра вдясно, а зад могилата, докъдето поглед стигаше, се бе ширнало равно поле. Наложеше ли се да бягаме, щяхме да загазим не на шега. Както бях застанал на четири крака, надзърнах предпазливо иззад могилата.

Паху бе залегнал по гръб и се клатушкаше, стиснал ранената си ръка. Видях как от едно дърво на двайсетина метра от могилата скача някакъв тъмен силует, спомних си мъжете от съня и потреперих. Иззад по-малката могила гръмнаха още два изстрела и макар да не виждах нищо, отново зарових лице в пръстта. Понечих да се понадигна, чух поредния изстрел и отново се долепих до Майката Земя. Някой ме сграбчи за глезена и аз изпищях. Изритах с все сила, докато видях, че зад мен е Ума. Бях я фраснал по гърдите и тя залитна назад и отскочи при камъка.

— Да му се не види! — изсъсках аз.

Долепих длан до устата си — точно както правят морските пехотинци, какъвто никога не съм бил — но вече беше късно. Вдигнах очи и видях един скинар с мръсни панталони в защитен цвят, който се приближаваше към Паху и могилата. Държеше пред себе си револвер. Изглеждаше голям — май беше стар модел колт четирийсет и пети калибър — и много смъртоносен. Скинарът се бе насочил към Паху, но когато извиках, се обърна към мен и изобщо не се двоуми: три бързи изстрела един след друг. Два от куршумите рикошираха о каменния край на могилата, третият се заби в тревата пред мен. Отстъпих,

залитайки, назад, хлъзнах се и отново паднах. Скинарът вървеше право към мен, сипаничавото му лице грееше злорадо.

Този път онзи се прицели внимателно, като хвана револвера с две ръце. Видях как примижава с дясното око и се готви да натисне спусъка.

Изстрелът дойде някъде зад него и направо отнесе парче от ръката му над лакътя. Вторият куршум го улучи точно в гърдите, той се свлече на земята, която се обагри с кръв, оставила нещо като червен пунктир. Колтът отхвъркна от ръката му, политна и се удари в една скала. Колкото до гилзата, и аз не знам къде е паднала.

Зад него се изправи Шобан, застанала в класическата за стреляне стойка. После се завтече към скинара, който се мяташе като риба на сухо — кръвта от раната му бликаше ли, бликаше и се пенеше като морски прибор. Шобан не се колеба и миг: продължи да стреля в гърдите на скинара, докато той престана да се гърчи.

— Бре, бре, бре — прошепнах аз.

Ирландката ме погледна как още стоя на четири крака, изплю се върху скинара и дойде при нас.

— Ще ме боготворите по-късно — рече тя и ме погледна кръвнишки. — А сега трябва да се изнасяме.

Подмина ме и отиде при Ума да ѝ помогне да стане. Индийката не можеше да откъсне очи от окървавения скинар. Шобан я огледа хубавичко дали не се е наранила, но Ума настоя, че ѝ нямало нищо. Въпреки това се облегна на ирландката и двете заобиколиха могилата и излязоха пред нея. Забелязах, че по дрехите на Шобан има кръв, но и тя май не беше ранена.

— И аз съм добре. Не се притеснявай — рекох ѝ.

Но ме болеше кракът, та куцуках подире им.

Паху бе успял криво-ляво да се изправи, макар че от ръката му още течеше кръв. Той гледаше трупа пред големите камъни, който наподобяваше принесен в жертва човек. Шобан прихвана ръката му с парче плат, което пристегна.

— Има още един — предупреди ирландката.

— Какво? Къде? — глътна си езика Паху.

— Мъртъв е — успокои го Шобан. — Още един труп. Ей там, отзад.

— Ти ли го уби? — попитах я аз.

— Не, тъпанар такъв, просто му дойде времето. Разбира се, че го убих, какво ще го гледам!

Заведе ни при втория труп. Първият мъртвец си беше истински скинар: с бръсната нула номер валчеста глава, щръкнали уши и смачкан нос. Беше в дрехи в защитен цвят и мюнстерки с метални върхове, които сякаш трябваше да се връзват цял месец. Вторият не приличаше на него: чорлава мръсна рижа коса като грива и гъста дълга брада, от която, макар че тя вече се бе сплъстила от кръвта, си личеше, че нашият юнак е предпочел в своя пансион обикновената закуска. Скинарът беше нисък и тантурест, докато Червенобрадкото беше едър като канара — висок и набит, с шкембе като на борец сумо. Беше облечен в черни дънки и охлузено черно кожено яке. Приличаше повече на рокер.

Гръклянът му беше разрязан. Това бе единствената рана, която видях. Мъжът беше огромен и наистина недоумявах как Шобан се е справила. Въпреки това реших да си нямам вземане-даване с нея — не че бях смятал да имам.

— Тулий? — попитах.

Ума отиде при трупа и много предпазливо вдигна ръкава. Ръцете на мъжа бяха изпъстрени с червени и черни татуировки. Върху бицепсите му се мъдреха големи свастики — от преобърнатите. Индийката опита да му смъкне ризата, но той бе много тежък и тя не се справи. Шобан коленичи и разпра ризата. Точно над сърцето си Червенобрадко имаше татуировка на свастика. Най-малкото го помислих за татуировка, докато не се наведох и не видях, че всъщност свастиката, както и руните на Паху, е жигосана върху кожата. Върху ръцете на мъжа се виждаха и буквите ONT.

— Ordo Novo Templi^[2] — въздъхна Ума още преди да съм задал въпроса.

Изправи се и избърса ръце о бедрата си.

— Не е ли Тулий? — попитах аз.

— Разбира се, че е Тулий — отвърна Шобан. — Да не мислиш, че е някоя дамска благотворителна организация?

— Да, Тулий е, Марти — каза Ума. Сетне погледна Шобан. — Но как са ни намерили?

— Не знам.

— Надушили са ни по време на обряда в Кентърбъри — кимна Паху. Все така хванал ръката си, се изправи и отиде да погледне трупа по-отблизо. — Досетили са се къде можем да отидем. Сигурно са ни проследили оттам.

— Знаехме, че не е изключено да ни нападнат — допълни Шобан. — Още от самото начало бяхме наясно, че си е опасно.

— Нещо пак не се връзва — отбеляза индийката.

Видях как Шобан оглежда дърветата наоколо.

— Според теб има още ли? — попитах аз.

— Такива като тях винаги ще се намерят — отвърна тя. — Но не сега, не и тук.

— Откъде си толкова сигурна?

— Не ме сърби нищо.

Но въпреки това се почеса по задника.

Шобан ни поведе назад към колата. Паху още не се беше съвзел и застана между мен и Ума, за да го крепим. Шобан избърза напред и извади от багажника аптечка. Накара Паху да седне на задната седалка, развърза импровизирания турникет и внимателно разряза ръкава му, за да огледа раната. Той простена, докато ирландката промиваше и превързваше ръката му.

— Нищо и никаква драскотина — оповести тя. — Куршумът не е засегнал костта. В леглото съм получавала и по-страшни рани.

Да ви кажа, повярвах й.

Шобан проми и превърза раната чевръсто, явно имаше немалък опит. Отиде в предния край на мъничката кола и бръкна в жабката. Взе малко пластмасово шишенце, от което извади две хапчета.

— Вземи — рече тя. — За болката. Ако изобщо те боли.

Паху погледна таблетките в ръката си.

— Кодеин? — попита той. Ирландката кимна. Паху ги глътна без вода и премляска. — 1997 — каза той. — Добра година.

Шобан му намигна. После се извърна към Ума, която се бе умълчала, нещо, което не бе в неин стил. Беше се облегла отзад на багажника, беше кръстосала ръце и гледаше невиждащо някъде в далечината.

— Какво мислиш да правим с трупите? — попита я Шобан.

Ума вдигна поглед, но не отговори. Видях в очите ѝ сълзи. Шобан поклати лекичко глава, после започна да рови в багажника и извади сгъваема лопата.

— Можеш ли да държиш оръжие — попита тя Паху, след като отиде при него. Той кимна. — Стреляй по всичко, което мърда. След това аз ще го погребя. — Ирландката ме погледна. — Ела.

— Аз ли?

— Крайно време е и ти да направиш нещо, освен да дрънкаш празни приказки. Трябва да се изкопаят гробове.

Присви ме под лъжичката, но какво да се прави — тръгнах след нея по пътеката.

---

[1] Питър Кушинг (1913 — 1994), английски актьор, който дълги години играе в САЩ. В края на живота си се връща в Лондон и се включва в трупата на Лорънс Оливие. — Б.пр. ↑

[2] Орден на новите тамплиери (лат.). — Б.пр. ↑

13.

Дори диджеридуто се бе умълчало, докато се връщахме на главното шосе, за да продължим към Корнуол. В колата цареше напрежение, сякаш чакахме да се появи Джим Кери^[1]. Шобан не си тананикаше, Паху не спеше, Ума не се усмихваше, а аз не мислех.

Поне се опитвах да не мисля.

Двамата с Шобан се бяхме редували да копаем отстрани на древната погребална могила. Наистина каква ирония! Погледнахме големите каменни блокове, запечатали могилата, и аха да хвърлим вътре трупове, но дори и да разполагахме със здрава ръчка, надали щяха да ни стигнат силите да отместим молозите. Освен това, колкото и да се съмнявах в суеверните дрънканици за това място, ми се видя не особено уместно да натикваме телата на двама нацисти при тленните останки на древните езически магьосници.

Паху беше прав: и бездруго кармата ми не беше от най-добрите.

Правих, струвах и в крайна сметка пак Шобан изкопа почти сама дупката, което си беше справедливо: сигурно бе два пъти по-яка от мен, пък и почвата се оказа пръхкава. Нямахме нито време, нито енергия да копаем дълго, затова и оставихме гроба възможно най-плитък. И въпреки всичко физическият труд не бе най-лошото.

— Главата или краката? — попита Шобан и метна лопатата.

— Краката — отвърнах аз.

Никой не ми ги оспори.

Първо се заехме с Червенобрадко, понеже беше по-близо. Лъснатите му до блясък кубинки бяха толкова високи, че не успях да го хвана за глезените, та го вдигнах за прасците, като наместих ходилата под мишниците си. Шобан го сграбчи за китките и с лекота го вдигна от кръста нагоре. Главата му обаче климна назад и червената порезна рана върху гърлото му зейна още малко — чу се звук, сякаш някой разпаряше кадифе. Бях сигурен, че главата му ще се откъсне от врата, притесних се да не ми прилошее и изтървах краката.

— Смотаняк!

— Извинявай — казах аз и вдигнах ръка към Шобан.

Тя поклати глава и затегли сама мъжагата към гроба.

— Чакай — въздъхнах аз.

Поех си дълбоко въздух и пак хванах трупа за краката. Кимнах на ирландката, изпъшках и го вдигнах. Правех всичко възможно да не го гледам, докато го мъкнехме двайсетте метра до дупката, но и с периферното си зрение виждах как зейналата като усмивка рана ми се хили и колкото и да се напъвах, не можех да си поема като хората дъх. Чак когато метнахме трупа в гроба и той тупна с лицето надолу, успях да глътна малко чист въздух.

Зави ми се свят и аз се наведох, подпирайки се на колене. Стори ми се, че ще припадна, но после се поокопитих. Когато се изправих, видях, че Шобан вече се е заела с другия труп. Изтичах да ѝ помогна.

Скинарът беше много по-лек, а раната от куршума в главата му не бе чак толкова страшна за гледане, затова ни се стори фасулско да пренесем него. Ала пак бях останал без дъх, когато метнахме и втория труп в гроба, макар че ирландката дори не се бе изпотила. Зарита труповете, докато ги намести на дъното на дупката. Пресегна се да вземе лопатата, но спря. Коленичи и грабна протегнатата ръка на онзи с брадата, за да разгледа пръстена с печат върху кутрето му. В началото си помислих, че върху него има свастика, но се оказа, че е някакъв сложен келтски кръст.

— Нали не те е страх от призраци? — попита ирландката.

Постарах се да не се изсмея истерично. Дори започнах да си свирукам.

— Играл съм в цели два филма на Джордж Ромеро^[2] — изрепчих се, въпреки че не беше вярно. Вдигнах два от пръстите на дясната си ръка, допрях ги и ѝ ги показах. — Ние с Куентин Тарантино сме си много гъсти.

— Да бе — рече Шобан.

Изведнъж в ръката ѝ изникна сгъваем нож. Тя кръцна с бързо движение кутрето на мъртвеца и извади с върха на острието пръстена. Избърса го в тревата и ми го връчи.

— Дръж! — нареди ми Шобан.

— Защо? — попитах, както го стисках в длан, но кой знае защо, протегнах ръка, да е по-далечко от тялото ми.

За кой ли дявол?

— Сложи си го в джоба бе, човек!

— Брр! — изръмжах аз, но се подчиних.

Ирландката ми се усмихна и грабна лопатата.

— Куентин Тарантино е педал, така да знаеш! — отсече тя.

Оставих я сама да затрупа с пръст телата.

— Жадна съм — оповести Шобан.

Бяхме пътували близо час, когато тя зави към една бензиностанция и спря отстрани. Не ни попита дали искаме нещо, направо отиде в малкото магазинче. Ние тримата също слязохме от автомобила. Ума, която не бе продумала и дума, откакто бяхме погребали телата, забърза към тоалетната. Паху вдигна превързаната си ръка и започна да разкършва пръстите.

— Много ли боли?

Той сви рамене.

— Кофеина си го бива. Но ръката ми започва да изтръпва.

— Хм — рекох, понеже не знаех какво друго да кажа.

Какво ли се казва на човек, който току-що е бил прострелян от нацисти? Опитах се да си спомня някоя реплика от старите филми за войната, но се сетих само за „Експресът на Фон Райън“, а той не ми вършеше никаква работа. Синатра изобщо не е за тази роля.

Шобан излезе от магазинчето с найлонов плик в ръка. Извади за себе си кутийка портокалов сок, изпи на един дъх половината и ми метна плика. Беше купила пет-шест различни безалкохолни напитки и няколко вафли и шоколадчета. А също опаковка бинт и тубичка дезинфекционен препарат. Извадих ги и ги подадох на Паху.

— Да ти помогна ли? — попита ирландката дребосъка.

Паху поклати глава и тръгна към чешмата в тоалетната, като пътьом четеше упътването върху кутийката с дезинфекционен препарат. Разглеждах безалкохолните напитки и умувах коя да си избира, когато Шобан явно разчете мислите ми.

— Нямаше бира — каза ми тя. — Съжалявам.

Кимнах и реших да пийна ябълков сок. Оказа се, моля ви се, че дори е студен.

Бях излапал половин вафла, когато Ума се върна при колата — още изглеждаше смазана. Подадох ѝ плика с блягините, тя зарови из

тях без особен ентузиазъм и накрая извади бутилка газирана минерална вода и пакетче дъвчащи бонбони.

— Как си? — попитах я.

— Разтревожена.

— Страхотен номер, няма що.

— Моля?

— Очаквах друго.

— Аз съм виновна.

— Не съм казвал такова нещо. Не те виня за нищо. Съгласих се да тръгна с вас на тази... на каквото там е. Експедиция. А и ти ме предупреди. Току-що... — Огледах се и сниших глас: — Току-що убихме двама души.

— Знам, Марти. Сърцето ми се свива, като си помисля колко виновна съм.

— То оставаше да си изгубиш съня заради онези келешки! — скастри я Шобан. — Лично аз изобщо не съжалявам, че ги очистих.

— Нима е толкова лесно? — учудих се аз. — Това ли научи в ИРА?

— Ти ще ми кажеш!

— А? В какъв смисъл?

— И ти си убивал хора, нали? Надушвам го. А досега не изглеждаше особено притеснен.

Наистина бях убивал хора. И други неща. Макар че нямах избор и в онези мигове не бях господар на себе си. Срецнах — по-точно, опитах се да срещна вторачения поглед на Шобан и си дадох сметка, че никога досега не съм се замислял за това, складирали съм спомените в някакъв сейф в ума си и съм скрил ключа. Сега ми се струваше направо невероятно, че никога не са ме измъчвали угризения на съвестта, че не са ме преследвали кошмари и чувството за непосилна вина. При тази мисъл ме обзе ужас, плиснал ме като огромна тихоокеанска вълна. Почувствах се пълен негодник, какъвто съм в един от онези сънища, когато най-неочаквано осъзнаваш, че си гол-голеничък и *точно* заради това си се превърнал в посмешище на всички.

Краката ми се подкосиха — седнах на земята.

— Марти! — повика ме Ума и коленичи до мен. — Добре ли си? Какво ти е?

— Не знам. — Чувствах се замаян, премалял. Изведнъж ми се пригади. — Лошо ми е...

Повърнах ябълковия сок и шоколадовата вафла, и някаква шарена бълвоч, много повече, отколкото бях ял. После не остана нищо за повръщане, но спазмите не спряха и вече имах чувството, че диафрагмата ми се е качила в носа и търси аварийен изход.

Издрайфах се направо върху обувките си, но хич не ми пукаше. Легнах на хълбок, по брадичката ми се застича струйка бълвоч. Ума се пресегна и ме почисти с хартиена кърпичка. Погали ме по мократа от потта коса, ала аз още не можех да я погледна. Видях пред себе си още един чифт крака.

— Изтървал ли съм нещо? — попита Паху.

— Ще пийнеш ли още?

— Не — уж отказах аз, но всъщност кимнах.

Ума завъртя очи и отиде при бармана да поръча по още едно: „Джак Даниълс“ — чист, за мен, минерална вода за себе си. Шобан седеше сама на бара, отпиваше бавно от халбата бира „Гинес“ и зяпаше бармана. Държеше под око и вратата. Паху бе предпочел да се поразходи в гората, вместо да идва с нас в кръчмата.

Тя беше точно до бензиностанцията — не се наложи дори да се качваме на колата. Ума подметна, че сигурно ще ми дойде добре, ако пийна нещо по-силно от газирани ябълков сок, и аз — иска ли питане, тутакси се съгласих. Бе взела и пакетче печени фъстъци. Разкъса целофана със зъби, сипа си от фъстъците в шепата и метна останалите наред масата. Вдигнах пликчето и прочетох информацията за хранителните качества на продукта, но не ми се ядяха фъстъци. Изпих бърбъна на един дъх и стоварих с трясък чашата върху масата.

— Доста оскъдна доза — отбелязах аз.

— Дават само такива.

— В какъв смисъл?

— Във всяко заведение в Англия ти сервират еднакво количество алкохол. То е строго определено и лицензирано.

— Сигурно се шегуваш! Ами ако барманът реши да ти даде и допълнително?

— Би могъл — отвърна Ума. Аз кимнах. — Но не го правят.

— Шантава страна.

— *Различна* страна — натърти Ума. — Още ли не си го разбрал? Всъщност, Марти, според мен ти страдаш, че не си в свои води.

— По-скоро съм като риба на сухо. Имам чувството, че са ме изкормили, опекли и сервирали с гарнитура пържени картофи и броколи. И с лютив сос. — Ума се изкиска. — Сега обаче ми се виждаш малко по-весела, както преди.

— Вероятно съм длъжна да съм весела.

— Защото аз не съм ли?

— Не, просто сега няма място за други чувства. Имаме да вършим доста работа.

— Мале! Наистина ли можеш така да включваш и изключваш. Къде да си купя и аз такъв ключ?

— Ще проверя дали не ми се намира някой резервен — каза индийката. Вдигнах очи — очаквах да видя, че се усмихва, но върху лицето ѝ не се четеше нищо друго, освен угриженост. — Ти, Марти, не си длъжен да продължаваш с нас.

— Сигурна ли си?

Ума понечи да каже нещо, после размисли.

— Ясно — рекох ѝ.

— Не, не си длъжен. Но според мен би трябвало да дойдеш.

— Защо? — поинтересувах се аз. — Защо точно аз? Изобщо не разбирам какво правите. Не съм запознат с древната келтска история и дрънканиците за Новата епоха. За мен те не значат нищо. Излагам на риск кариерата си. Да не говорим пък за живота си. А сигурно и вашия живот — нали виждаш какъв съм кутсуз. Не разбирам с какво толкова ви помагам. Освен ако нямате нужда от човек, който да отговаря за драйфането. Какъв е смисълът?

— Убедена съм, че си предопределен да бъдеш с нас, да участваш във всичко това. Аз... сигурно няма да ти хареса, но *чувствам*, че е важно да си тук, необходимо е. Убедена съм, че... че действаш като магнит.

— Моля?

— Като духовен магнит. Естествен, всъщност по-скоро *свръхестествен*.

— И какво, интересно, привличам?

— Необичайното. Ако щеш дори, свръхестественото. Срещата съм и други като теб, но те се броят на пръстите на едната ръка. И Дазра притежаваше тези способности, но в далеч по-малка степен. Според мен това е велика дарба.

— Права си. Не ми харесва.

— И въпреки това продължаваш да се мъкнеш с нас. Да излагаш на опасност толкова много неща. Защо?

Замислих се. И то *най-сериозно*.

— Сънувам разни сънища — рекох накрая.

— Така ли?

— Или по-скоро получавам видения. Нещо от този род, и аз не знам какво. Имам гадното чувство, че вече *не мога* да се върна. Още не съм си изяснил докрай нещата, ала ми се струва, че тук на карта е заложено нещо по-важно от кариерата ми. Сигурно се изхвърлям. Но напоследък ми тежи усещането за...

— За какво, Марти?

— За мрак — отвърнах аз. — За непрогледен мрак. Не знам дали правя добро, знам обаче, че се чувствам длъжен да не спирам, че върна ли се назад, този мрак никога няма да се разсее. Ще ме погълне. Сякаш съм подложен на нещо като проверка, сякаш държа изпит, но нямам представа по какъв предмет и каква оценка трябва да изкарам, за да го издържа. Сигурен съм обаче, че не издържа ли тази проверка, няма да мога да живея. Звучи налудничаво, нали?

— Не бих казала.

— Има и още нещо.

Ума понаведе глава. Преглътнах и чак тогава набрах смелост да изрека:

— Добрите момичета отиват в рая, лошите — в Лондон.

— Моля?

— Това пишеше на тениската, с която беше облечено момиченцето — обясних аз и вдигнах поглед от почти празната си чаша. — В магазина, който подпалиха. Там имаше едно момиченце, голяма сладурана, играхме си дори на криеница. Непрекъснато виждам лицето му. Беше облечено в онези тъпи тенис фланелки, дето ги продават за сувенир на туристите в Уест Енд. Но всеки път, когато видя момиченцето, главата ми се изпълва с мизантропията на изгоряло месо. Как мога да живея в мир със себе си при мисълта, че още някое

невръстно дете е изгоряло само защото на мен не ми е стискало да предприема нещо? Да направя... каквото е трябвало да направя.

— Не си мисли, Марти, че следваш някаква предопределена съдба. Наистина съществуват енергии, канали и безброй възможности и пътят към бъдещето не е предначертан предварително.

— Въпреки това той минава върху останките от миналото — възразих аз.

Ума въздъхна и извърна поглед. Видях, че Шобан ни наблюдава и двамата. Отпих от бирата и метнах в устата си един фъстък.

— Може да има още смърт — пророни едва чуто Ума.

— Как така?

— Смърт. Струва ми се, че ще се натъкнем на още смърт. Може би дори ние ще станем причина за нея. Тъжно е, но битката, която водим, е такава. Както успя да се убедиш, нашите противници не са преизпълнени от състрадание. А нали знаеш, каквото повикало, такава се обадило.

— Заради това ли и Шобан е с теб?

— Да, но не бива да товарим единствено нея с това. Всички ние участваме на равна нога. Всички ние носим отговорност, и то не само за собствените си постъпки. Приемаш ли?

— Според мен вече съм приел. И точно затова закуската ми сега е върху обувките.

Ума кимна.

— Както, предполагам, вече си се убедил, Шобан е много... способна, макар и да си пада донякъде вироглава. Точно по тази причина са я изключили от ИРА.

— Изключили ли? От ИРА? Какво трябва да направиш, за да те изхвърлят от ИРА? В смисъл...

Но се запънах и не се доизказах — побиха ме тръпки. Отново се извърнах към ирландката и видях, че тя още ни гледа. Усмихнах ѝ се притеснено, ала върху лицето ѝ не помръдна и мускулче. Усетих как изтръпвам.

— Плаши ме до смърт.

— Да — съгласи се Ума. — Може би е за добро.

— Пък аз си мислех, че всички тези предания за Артур са бабини деветини — рекох.

— Да, точно това са — потвърди Паху. — Но туристите се хващат. А американците направо си умират за такива врели-некипели.

— Не се и съмнявам. Сигурно ми говориш за същите несретници, дето се мъкнат по кръчмите в национален стил, зяпат предрешените в народни носии типове, които разиграват рицарски турнири, и ядат направо с пръсти печено пиле.

Корнуол бе първата област в Англия, която наистина ме смая. Мочурищата, през които минахме, за да излезем на морето, изглеждаха някак зловещи, сякаш изникнали от отвъдното — или може би от „Баскервилското куче“, а крайбрежието в Корнуол е невероятно живописно. Тук в много по-голяма степен, отколкото във видимите останки от древността в Лондон, всичко сякаш носи печата на XIX век, духът на „Брулени хълмове“, макар че съм гледал само филма (виж ти, виж ти!) и нямам никаква представа къде точно се развива действието в романа.

Замъкът Тинтаджъл — или по-точно онова, което е останало от него — е кацнал на страховита урва точно над шибан от бурите естествен залив. Това е едно от местата, на които ти се иска да заемеш героична поза: да се изправиш на възвишението с ръце на хълбоците, да забиеш крак в камънака и сломен от мъка по изгубената си любов, да впериш поглед в далечината, а вятърът да роши косата ти.

Точно това и правеха всички туристи. Само дето плешивеещите американци с прекалено дълги бермудки и прекалено високи бели чорапи изглеждаха смешни. Мястото губеше от романтичността си и заради това, че техните любови не бяха изгубени, а стояха на две-три крачки от тях и щракаха с фотоапаратите, при това със светкавици, макар че бе посред бял ден.

— Малко пренаселено е, нали? — възкликнах аз.

Пред съседната чайна се бе извила опашка. Градът гъмжеше от туристи, което си бе напълно обяснимо, като знаем, че всичко тук бе предназначено да ги раздели с парите им. Много духовно, няма що!

— Да — въздъхна Ума.

— Направо ми призлява — заварка се и Паху.

— И ти смяташ именно тук да изпълняваш обреди?

— Не точно тук. Но е наблизно — при развалините на една келтска обител. Там е средоточието на тази лей-мрежа. Замъкът Тинтаджъл изобщо не е интересен, макар че от Управлението на историческите паметници едва ли ще се съгласят с мен. Въпреки всичко лей-линиите тук наистина са много мощни. Замъкът всъщност е фокусът.

— Мислех, че фокус е например Камелот.

Шобан изсумтя презрително.

— Няма никакъв Камелот — обясни ми Паху. — Замъкът е строен някъде през XIII век, макар и върху останките на по-древни сгради. Спори се дали Артур е свързан с Тинтаджъл.

— Ако изобщо е съществувал — отбеляза Ума.

— Ти не вярваш ли, че е съществувал? — попита я Паху.

— Вярвам, че е съществувал крал, който е вдъхновил авторите на разказите за неговите подвизи или по-скоро им е поръчал да ги напишат. Малори си е лъжец и продажник. По всяка вероятност по различни времена между V и IX век са съществували мнозина крале и местни пълководци, които са се казвали Артур. Освен това съм повече от убедена, че в Корнуол е съсредоточена невероятна сила. Всъщност тази местност — от Салисбъри до Гластънбъри, няма равна никъде по земята.

— Ами Ур? — възкликна Паху. — Йерусалим?

— Холивуд? — добавих аз.

— Дори те не могат да се мерят с Корнуол — усмихна се Ума. — Но въпреки нечуваната енергия, въпреки романтиката, с която са просмукани преданията, не съм особено убедена, че силата на мястото има някаква що-годе съществена връзка с крал на име Артур. Макар и да съм чувала, че навремето тук е живял Артър Аски.

— Виж, вярвам в преданието за Пендрагон. Според мен митът е прекалено мощен, за да не е верен, поне отчасти — отбеляза Паху. — Хората и досега вярват в него. Освен това и го *усещам*.

— Хората вярват и в Ноевия ковчег — намесих се аз. — Но преданието за него надали може да послужи като убедителна основа, на която да се осланя зоологията.

— С тази малка подробност, че Ноевият ковчег, а и всички библейски предания са силно обременени с религиозни догми, нали? В тях се долавя елементът на принудата. Докато в легендата за Артур

принуда няма. Крепят я единствено простичката истина и силата на преданието.

— Желанието да вярваш в нещо — допълни Ума.

— Романтични брътвежи — отсече Шобан. — Артур си е бил смотаняк, Гиневра — курве, а Ланселот — негодник, който не е вярвал в нищо. Ето върху какви герои, върху какви легенди почива английската култура! Бабини деветини!

— Ти какво мислиш, Марти? — поинтересува се Ума.

— За Камелот ли?

Тя кимна. Погледнах зад развалините на каменния парапет, към разбуненото море и прибоя при скалите на Пещерата на Мерлин долу. Усетих как мястото ме обгръща с едва ли не осезаемата си история и романтика и ми се *прииска* да повярвам във величието и чудото на този древен вълнуващ разказ за любовта и справедливостта, за вълшебния меч.

— Предпочитам „Бригадун“^[3] — отвърнах аз.

Разхождахме се из развалините на замъка, докато не го затвориха. Да ви призная, бях очарован, каквато и да е истината зад преданието. Не ми стискаше да го кажа на глас, но мислех, че Шобан греши ужасно за британската митология. Знам, ние, американците, си умираме за всичко английско и романтично — ако не броим, разбира се, топлата бира и колкото и да е жалко, театралните постановки на Би Би Си — но в тези предания определено се таи сила. Подозирам, че и аз като повечето хора познавам легендата за Артур главно по окастрените адаптации на Дисни, които съм усвоил като дете, но за мен тези предания са велики най-вече с това, че ти въздействат, на каквато и възраст да си.

По-скоро предпочитам да дъвча стъкло, отколкото да си го призная, но според мен Паху беше прав: разказите за Артур и Гиневра, и Кръглата маса, дори в скопения си разкрасен вариант не умират, защото са отглас на нещо същностно за човешката природа. Библейските предания са скучни тъкмо защото са само черно-бели, предсказуеми и праволинейни, докато разказите за Артур намират отклик именно защото никой от героите не е само добър или само лош. Тези герои решават да сторят добрина, но оплескват всичко. Искат да направят злина, но откриват, че все пак не са чак толкова покварени.

Дори и преданията да не отговарят докрай на историческата правда, чудо голямо! Те пак си ми харесват.

И да си остане само между нас двамата, но изобщо не съм гледал „Бригадун“.

От мен да го знаете: от циника до романтика има само една крачка.

Паху се качи отпред до Шобан: упътваше я по невероятно тесните междуселски пътища как да стигне до осеяния с боклуци палатков лагер в покрайнините на Джендемия. Направо ми олекна, че сме в такава малка кола — непрекъснато закачахме страничните огледала на автомобилите, които идваха срещу нас. Накрая стигнахме в така наречения къмпинг: три ръждясали каравани и десетина-петнайсет ярки палатки с какви ли не размери. Теренът тук-там беше разкалян и бе обрасъл с бурени и висока трева. Недалеч пасяха две кранти. Насред къмпинга се възправяха три наредени в кръг големи камъка, украсени с графити, които, след като се взрях, видях, че са келтски руни. Няколко мръсни полуголи хлапета се катереха по тях и играеха на криеница. Видях някакъв космат мъжага, който спеше в брезент, окачен на дънерите на две изсъхнали дървета. Голямото му бяло шкембе беше увиснало от люлката като превтасало тесто. В сянката, която хвърляше, седеше блондинка само по бикини, който кърмеше голо пеленаче. Инстинктивно извърнах очи, когато видях как по гърдата ѝ се стича струйка кърма, но това не притесни ни най-малко и нея, и, доколкото видях, околните. От палатките излязоха двама мъже, дочули двигателя на автомобила — до тях Паху изглеждаше самото възплъщение на чистотата.

— Божичко, приземили сме се право в „Избавление II“ — простенах аз. — Видя ли и дете с банджо, си вдигам чукалата, така да знаете.

— Това, Марти, са Пътешественици — обясни Ума.

— Новият сериал на „Стар Трек“ ли?

— Пътешественици от Новата епоха — поправи ме индийката.

— Е, сега вече всичко е ясно — отбелязах аз.

— Чекиджия — смотолеви Паху.

Слезе още в движение от колата. Приблужи се на пръсти към мъжа в люлката и го шляпна по шкембето толкова силно, че враните по съседните дървета се разлетяха уплашени. Шишкото подскочи като ужилен — беше побеснял. Но щом видя Паху, се ухили до уши и нададе лъвски рев. Претърколи се учудващо леко от люлката и сграбчи Паху в мечешката си прегръдка така, че го вдигна във въздуха. Жената с детето се изправи и също прегърна Паху веднага щом мъжът го пусна. И тя стърчеше близо педя над него и лицето му опря в гърдата, с която тя не кърмеше пеленачето, а то се разпищя. Влизах му в положението — и аз не обичам да си дяля с никого благинките.

Появиха се още неколцина Пътешественици, призовани от рева на шишкавия мъж. Всичките приличаха на дрипльовци, и те като Паху бяха облечени в панталони в защитен цвят и домашно шити пъстри блузи. Мъжете бяха с неподравнени бради и мустаци, повечето бяха с дълги коси. Жените също бяха с дълги коси, боядисани във всички цветове на дъгата и окичени с толкова мъниста и дрънкулки, че преспокойно можеха да откупят цели шест пъти остров Манхатън^[4]. Всички в палатковия лагер нямаха и трийсет години и аз изпитах чувството, че съм пропаднал в тунел на времето и съм се озовал в 1967 година. (Между другото, преди години ме поканиха да участвам в „Тунел на времето“, сериала, където героите се връщат назад във времето, отиват в Пърл Харбър, а Джеймс Дарън^[5] се среща със самия себе си като дете.) С тази разлика, че пасмината тук бе разкрасила себе си и своите вещи не с мирни лозунги, а с какви ли не руни и други не по-малко езотерични символи. Ума бе особено заинтригувана от тях.

Паху прегърна и другите „кръсти“ — направи ми впечатление, че се задържа малко по-дълго при блондинката само по бикини — и погали дечурлигата по главиците, които безспорно бяха пълни с въшки. Извърна се към нас и ни махна да слизаме от колата. Ума отвори вратата и си лепна върху физиономията престорено щастлива усмивчица. Един Пътешественик, който изглеждаше особено опърпан, тутакси се хвърли да я прегръща страстно. Шобан също бе отворила вратата откъм своята страна, но не бързаше да слезе. Колкото до мен, аз изобщо не се бях помръднал.

— Пст! — прошепнах аз. — Какво ще кажеш, дали да не потърсим някоя кръчма? Аз черпя.

Шобан поклати глава.

— Бог да ме пази от Пътешественици и дрипльовци. Ако някой от тези въшльовци ме докосне и с пръст, ги избивам до един.

Кимнах насърчително.

Стисках възможно най-дълго, опасявайки се от най-лошото. Направих всичко по силите си да го предотвратя, но идва момент в живота, когато всеки мъж трябва да събере смелост и да погледне в лицето своите страхове. Може би дори тъкмо тогава става истински мъж.

Ужасно ми се ходеше до двете нули.

След вегетарианското чили, което за мое изумление ставаше за ядене, Паху измъкна диджеридуто. Както вероятно се досещате, мнозина от домакините ни също си имаха по един пън. По време на импровизирания джем сешън започнах да пърдя — мен ако питате, моята музика беше по-благозвучна — и накрая реших, че трябва да погледна в лицето неизбежното. Попитах един от мъжете с къдрава коса до задника и татуировка с ин-ян върху дясната буза къде да се облекча.

— Горт — рече ми той.

— Клату мату барабату — отвърнах му аз — не исках да рискувам.

— Не, аз съм Горт.

— Ще се пръсна бе, човек. Къде ви е кенефът?

Той изкудкудяка, но все пак махна към храсталака.

— Лоша карма — чух го да казва зад гърба ми.

Вече се мръкваше и аз присвих очи с надеждата да видя фургон тоалетна, пред мен обаче нямаше нищо друго, освен шубраци. Въздъгнах и тръгнах да търся някое растение с големи меки листа, по възможност без листни въшки.

И що да видя — малка пътечка! След като бях навлязъл петнайсетина метра в гората, се сблъсках с жената само по бикини, която бях видял по-рано. Излизаше от паянтова дъсчена барачка — скован надве-натри нужник с дупка отдолу. Долових и миризмата на луга.

Наричам я „жената само по бикини“, понеже не й зная името, пък и тя наистина си беше само по бикини. Беше гушнала бебето,

което бозаеше блажено и шумно. Ако жената не внимаваше, току-виж отгледала някой Крали Марко. Прокашлях се и изграчих едно „здрати“, докато двамата изпълнявахме на пътеката па де дьо.

— Ти си по-особен, знаеш ли? — рече ми жената.

— Хм — отвърнах аз.

Не можех да откъсна очи от бозаещото дете. Беше момченце и бе по-голямо, отколкото си помислих в началото. За миг се извърна и аз видях в устата му остри зъбки. Бре, бре, бре!

— Усещам го — продължи жената.

„Не се и учудвам“, помислих аз и погледнах разкървавеното зърно на гърдата ѝ. Ухилих се тъпо.

— Усещам го с кожата си — повтори тя и отново тръгна по пътеката към лагера.

— Там-тара-рам-там-тара-рам — изтананиках аз и слава богу, отговор не получих.

Успях да не се набода на треските по неодяланата тоалетна дъска и бях приятно изненадан да видя ролка тоалетна хартия. Мина ми през ума да си свия малко, в случай че се натъкна на още дъски, които плачат за шкурка, но устоях на изкушението. Беше ми малко неудобно, чувствах се някак си разголен — след като аз виждах през рехавите клони, значи и мен ме виждаха. Макар че всъщност за какво им е да ме гледат! Пък и вече се мръкваше и накрая толкова ми се приходи до тоалетна, че забравих за всичко останало.

Може би наистина си бях по-особен, знае ли човек!

Рециталът с жужащите диджеридута продължи още час. Един от дрипльовците домъкна отнякъде и два тъпана, но те нито увеличиха, нито намалиха цялостната естетическа наслада, която изпитвах от музиката. Паху и приятелите му бяха насядали в кръг, заливаха се от смях и се късаха да пушат трева. Ума бе застанала с друга групичка Пътешественици и се беше прехласнала да слуша моя приятел Горт. Виждах, че се стареа жената, но въпреки това върху лицето ѝ се бе изписало отчаяние. Може би и на нея ѝ се ходеше до двете нули.

Намерих Шобан при колата — беше се подпряла на калника и следеше какво става. Както винаги. Държеше бира.

— Откъде докопа това? — попитах я аз.

— Ако не си забелязал, имам си подход към хората. Не могат да устоят на ирландския ми чар.

— Не е честно — изпелтечих аз.

Шобан им подаде кутийката бира. Беше горчива, за капак беше и топла, но карай, нали все пак си беше алкохолец! За нещастие Пътешествениците, приятели на Паху, явно предпочитаха да се опиват само с едно: с дрога и хапчета екстази. Отпих юнашка глътка и върнах на Шобан кутийката.

— Благодаря.

— Задръж я!

Тя се пресегна, бръкна през предния прозорец и взе от седалката друга бира.

— Чарът ти наистина е неустоим — отбелязах аз и вдигнах кутийката като за наздравица.

— Това не означава, че запасите са неизчерпаеми.

— Не думай! Значи ще се наложи да ти смъквам корсажа — казах аз и пак отпих.

Шобан се засмя с цяло гърло и отговори на наздравицата ми.

— Мале, ти си пияна! — възкликнах аз.

— Гладна кокошка просо сънува.

Седнах върху багажника на автомобила, но усетих как металът се огъва под тежестта ми. Побързах да сляза и се облегнах на колата до Шобан.

— Мога ли да те питам нещо?

— Току-що го направи.

— Ох, с теб на глава не се излиза.

— Хайде, питай! — подкани тя.

— Коя е столицата на щата Южна Дакота?

Шобан ме прониза с поглед.

— Майтап!

— Голям зевзек си, ще знаеш. Питай де!

— Защо си тук? — Тя пак се извърна и ме погледна. — Какво те свързва с цялата тази дивотия? Е, не че аз мога да отговоря на този въпрос, ако ми го беше задала ти, но просто ми се стори, че...

— Какво?

— Че не се вписваш тук. Ама никак. В смисъл... — Сnižих глас: — Наистина ли са те изритали от ИРА?

— Ума ли ти каза? — Аз кимнах. — Е, имахме по някои въпроси различни мнения.

— Та как се прехвърли от там... тук? — кимнах аз към задръстения с боклуци палатков лагер на Пътешествениците.

— Махнах се от Извънредните, защото заради дърветата те вече не виждат гората. Имат становище за положението, което отдавна е изживяло времето си, и макар дълбоко в себе си да са наясно, че светът е отишъл напред, нямат сили да го признаят на всеослушание. Когато отидох при тях, вярвах в каузата им, смятах, че си заслужава да умреш за нея. Още повече че в името на тази кауза баща ми половин живот е търкал нарове по британските затвори.

— Нещо не разбирам. Признавам си, не съм съвсем наясно с проблемите на Ирландия, не знам кой е прав и кой — крив, и не се обиждай, но не ме интересува. Струва ми се обаче, че... че мразиш до смърт британците, нали?

— Да, не са ми особено симпатични.

— Защо тогава правиш това? Защо помагаш на Ума да... да си прави магиите и така нататък? Няма ли да е по-добре за твоята кауза всичко да отиде по дяволите?

— Аз не съм анархистка. Познавам и анархисти и ги мразя не по-малко от другите, защото са невежи егоисти. Анархистите са хора, които ненавиждат себе си, но не могат да го преглътнат. Затова накрая насочват омразата си към всеки и всичко. Подозирам, че и на това сбиреще се срещат такива типчета, и си имам едно наум.

— А и миришат.

— Това едно на ръка — съгласи се Шобан. — Но понякога намираш съюзници на най-неочаквани места. Разделих се с ИРА не защото съм се разочаровала от каузата, а защото не ми харесваше в каква насока поема движението. Видях, че се разкапва отвътре. Срещу същата поквара се бори и Ума, макар и по свой си начин. Не съм съвсем наясно какво точно прави, знам обаче, че трябва да съм до нея. Ако искаш да дам име на тази поквара, мога да я нарека Тулий, нямам нищо против. Но мен ако питаш, това е само част от голямата битка, която е срещу хората, налагащи се на другите, независимо от обстоятелствата. Юнионистите, Тулий... — звярът е с много глави. Аз просто се целя в най-големите, до които мога да се добера.

— Както е казал мъдрецът: навъдиха се много копелдаци.

— Избивам ги един по един, Мартин Бърнс. Един по един.
Чукнахме се с кутийките бира.

Експедицията ни пое от лагера на Пътешествениците точно преди полунощ. Паху се метна в една от колите заедно с неколцина от своите приятели, привърженици на Новата епоха. Аз се качих на мястото на покойника в малкия автомобил, Шобан караше, а Ума беше отзад. Зад нас потеглиха още два автомобила, натъпкани с Пътешественици.

— Сега какво? — попитах аз и се извърнах назад към Ума. Тя гледаше през страничния прозорец и не каза нищо. — Ало! Земята търси Ума, отговори!

Тя ме погледна, ала пак не пророни и дума. Беше някъде другаде.

— Хюстън, според мен имаме проблем — рекох на Шобан.

— Ума! — повика тихо ирландката.

— Какво? — отговори най-сетне тя.

— Добре ли си? — попита я Шобан. — Какво се е случило?

— И аз не знам. Но изведнъж ме обзе странното усещане, че... че нещо се е изместило. Не мога да кажа какво.

— Сигурно просто ти липсва звукът на диджеридуто — намесих се и аз. — Ако искаш, мога да хълцукам, докато стигнем.

— Не се налага. Но много мило от твоя страна, че си се сетил.

— Какво изместване? Какво изпитваш? — настоя ирландката.

— Сега вече нищо. Но преди малко... и аз не знам. Някакво нежелано присъствие. Може би просто съм уморена.

— Сигурна ли си, че искаш да отидем?

— Трябва да отидем.

— Всъщност накъде сме се запътили? — попитах отново.

— Ще изпълним втория от ритуалите. Нещо като заклинание срещу Тулий. Точно както в Кентърбъри се включих в лей-мрежата с нейната сила, за да я предпазя от покварата на Тулий, така и сега трябва да се докоснем до енергиите, които текат на това място през земята.

— И как ще го направиш?

— Аз няма да правя нищо. Този път грижата има Паху. Макар и лей-енергията да е еднаква навсякъде, на различните места тя е

различна по природа. Тук Паху е много по-свързан от мен с енергиите. Вече има опит с тях, използвал ги е в миналото.

— А кукувичарникът?

— Моля?

— Пътешествениците — уточних аз и посочих напред и назад.

— Мърльовците. Те какво?

— Те... те ще участват в ритуала.

— Казваш го така, сякаш предстои да ти вадят зъб.

— Да ти призная, притеснена съм, че ще участват толкова много хора. Не ги познавам, затова разчитам на преценката на Паху.

— Не е твърде обнадеждаващо. Особено ако съдим от вкуса му в облеклото.

— Паху твърди, че броят на хората е съществен в обредите на друидите, а нямам причини да се съмнявам с думите му. Важното е да бъде извършен ритуалът.

— Друидите ли? Онези, дето се кланят на дърветата?

— Не е толкова просто, както го изкарваш, Марти. Религията на друидите е много древна и извисена, макар и не особено разпространена по тяхно време. При римското владичество друидите имат надмощие в Корнуол и са заклетни врагове на Рим. Накрая са избити до крак. Природата и разработването на лей-линиите в Британия до голяма степен се дължат на напредничавата философия и магия на друидите.

— Ама че работа! — казах аз. — Не мога да се начудя.

— На какво?

— На Паху.

— Какво той?

— Не ми прилича на друид.

Шобан се засмя, но на Ума не ѝ беше никак весело. Тя отново се извърна и се загледа в мрака.

Ние с Ума и Шобан наблюдавахме как „кръсти“ се готвят за обреда върху билото на хълма, където се намираха развалините на келтската обител. Зъберите на нос Тинтаджъл и порутените стени на замъка се възправяха на някакви си седемстотин-осемстотин метра от нас, нощта бе огласяна от тътена на прибоя. Самата обител не бе

оградена — пък и за какво да я ограждат? „Руините“ се свеждаха до няколко криви нащърбени камъка, навеждащи на мисълта, че тук някога е имало постройка. Дори на лунна светлина се виждаше, че от билото се открива величествена гледка към морето, но мястото не беше белязано с атмосферата на святост и със зловещата тайнственост на проходите и тайната крипта под катедралата в Кентърбъри.

Приятелите на Паху се бяха издокарали с бели роби и бяха образували кръг, в средата на който беше Паху, облечен в същите панталони и тенис фланелка, както през деня. Един „кръсти“ биеше тихо и равномерно малък барабан, някаква жена пък държеше инструмент, наподобяващ триъгълник, по който от време на време прокарваше показалец. Не беше майката по бикини, но и тя бе облечена в разгърдена роба, изпод която се подаваше мъничката ѝ гърда. Ума се приближи до Пътешествениците, без обаче да влиза в кръга. Ние с Шобан застанахме зад нея.

Друидите в робите започнаха да кръжат около Паху, като внимаваха да са на еднакво разстояние един от друг и да не нарушават очертаванията на окръжността. Който нямаше инструмент, държеше някакви клонки, според мен имел, които размахваше първо навън, сетне и към самия център на кръга. Паху коленичи в средата, пред нещо като плоча. Държеше по-малък камък с който изписваше върху плочата руни. Тананикаше, другите в кръга от време на време излайваха нещо като отговор на думите му. Езикът ми беше непознат, макар и да ми звучеше като безсмислиците, които децата повтарят, за да дразнят възрастните, та по едно време си рекох, че тези тук ни се подиграват. Погледнах Ума, да се уверя, лицето ѝ обаче беше вгълбено и сериозно и аз видях, че няма шега, няма измама.

Кръгът забави крачка, песента стана по-пламенна. Паху извикваше няколко думи, барабанът и триъгълникът ги подхващаха, а някой от кръга старателно отрязваше парченце от имела, който носеше. Това продължи, докато и последната клонка бе нарязана, после всички в кръга застинаха. Паднаха на колене, а Паху се изправи.

— О! — чух как възкликва едва чуто Ума.

Паху държеше сив заек. Беше го хванал за задните крака, с главата надолу и дори на лунната светлина се виждаше как животинката трепери от страх. Мъжът разряза гърлото на заека с острия край на камъка, с който бе дълбал и руните, после разпра

цялото му телце от горе до долу. Сигурно беше просто от ъгъла, от който гледах, но ми се стори, че очите на Паху блестят с отразена светлина, докато той разпаряше животното. Продължаваше да пее и отвореше ли уста, виждах как между зъбите му се точи слюнка. По едно време дори имах чувството, че всеки момент ще откъсне с остри предни зъби парче от зайчето, което пак трепереше като листо.

Чух как Ума простенва.

Вътрешностите на заека, чиито крака продължаваха да мърдат, се изсипаха и шльопаха върху каменния жертвеник. Тъпанът спря да бие, триъгълникът спря да свири, хората спряха да пеят.

Всичко спря.

Опитах се да извърна глава, но изпитах чувството, че съм в каца с лепило. Не можех да се помръдна. Помъчих се просто да слушам, ала не успях да чуя дори вездесъщия плисък на морето. Усетих как ме пронизват студени тръпки, плъзнали от врата надолу по гръбнака и чак до краката ми.

Пак чух прибоя.

Пътешествениците се прегръщаха и сваляха робите. Трима бяха образували плътен кръг около Паху и го прегръщаха разпалено. Мъртвият заек лежеше върху камъка в нозете им.

Най-неочаквано от една кола ечна музика, която привлече вниманието ми. Отзад на една от бричките бяха монтирани два големи високоговорителя, от които гърмеше силна монотонна техномузика — хаус^[6], гаражна, баракова, и аз не знам как ѝ викат на тази тъпашка дандания. Пътешествениците се впуснаха във вихрен танц — всъщност думата, която ми хрумна, е „разрипах се“ — сред развалините на древната обител. Не можех да повярвам на очите си.

Ваша работа, ако искате, наричайте ме сухар.

---

[1] Джим Кери (р. 1962), комедиен актьор, по рождение канадец. — Б.пр. ↑

[2] Джордж Ромеро, американски режисьор и продуцент, заснел над 40 филма на ужасите. — Б.пр. ↑

[3] Бродуейски мюзикъл на Ф. Лоу, който през 1954 г. е екранизиран. — Б.пр. ↑

[4] През 1626 г. първият губернатор на Нова Нидерландия Петер Минуи купува от индианците остров Манхатън срещу дрънкулки на

стойност 60 гулдена, колкото тогава струва 0,7 кг сребро. — Б.пр. ↑

[5] Джеймс Дарън (р. 1936), американски актьор и певец, известен най-вече с ролята си в телевизионната поредица „Тунел на времето“. — Б.пр. ↑

[6] Букв. „къщна“ (англ.). — Б.пр. ↑

14.

Прекарахме остатъка от нощта в лагера на Пътешествениците. Щастливите друиди извадиха отнякъде излишни спални чували и макар Ума да взе единия, на мен ми се сториха пълни с въшки, затова предпочетох да се въздържа и да се свия отзад в мъничкия автомобил. (Шобан вече бе окупирала предната седалка.) Надали съм спал и три часа, когато ме събуди ослепителното утринно слънце, въпреки това гърбът и вратът ми се бяха схванали. Колкото и прелестна да бе тоалетната на палатковия лагер, предпочетох да се облекча в гората с надеждата, че по пътя ще намеря по-добри условия.

И Ума, и Шобан не бяха спали по-хубаво от мен и в шест и половина вече напирахме да тръгваме. Наложих се да чакаме още цял час да се появи Паху — мен ако питате, той и една от местните сладурани се бяха вживели в ролята на двугърба камила.

Натикахме се като сардели в автомобилчето и приехме клисавия хляб, който ни поднесе блондинката (все още) само по бикини — дали не го изискваше религията им? Май не беше зле да се запозная поне малко с друидите. Паху начаса си отчупи голямо парче и го налага, аз обаче, макар и да умирах от глад, реших да се въздържа. Не знаех какви съставки съдържа питата и не исках да узнавам на свой гръб. Ума и Шобан също решиха да пропуснат. Накрая отново завързахме диджеридуто на Паху върху покрива на автомобилчето и бяхме готови да потегляме.

Но автомобилчето беше на друго мнение.

— По дяволите! — изкрещя Шобан и блъсна с все сила светлинното табло.

Познанията ѝ за автомобилите се простираха най-много до това как да съедини кабелите, за да включи двигателя без ключ. Аз не знаех дори това.

— Стартерът? — предположих.

— Ами сега! — завайка се Ума — изглеждаше така, сякаш ѝ бяха потънали гемиите.

— Тия проклети автомобили, човек само си взима белята с тях — даде своя скромн принос и Паху.

Грабна клисавия хляб и тръгна нанякъде, сигурно да търси своята изгора.

След още един час имахме по-точна диагноза на проблема. Оказа се, че дебеланкото с търбух като на Моби Дик разбирал, моля ви се, от двигатели с вътрешно горене.

— Отишло е уплътнението — отсече той, като клатеше глава и си бършеше в корема оплесканите с грес ръце.

Върху лицето му се бе изписало изражение, от което се страхува всеки, имал някога домашен любимец — дежурното изражение, с което ветеринарният лекар ви съобщава: така и така, моето момче, много съжалявам, но се налага да приспим завинаги Мурджо — за негово добро.

— И сега какво? — поинтересувах се аз.

— Бих могла да задигна нещо — предложи Шобан с блеснал поглед.

Ума поклати глава.

— Нещо хубаво — започна да я изкушава ирландката.

Ума не искаше и да чуе.

— И дума да не става! Прекалено рисковано е. Не мога да допусна да привлечем вниманието.

— Много ме бива — знаеше си своето Шобан.

Ала индийката беше непреклонна.

— Къде все пак ще ходим? — попитах аз.

— В Ливърпул — отвърна Ума. — Трябва да се срещнем с един приятел там.

— Какво? — ахнах. — Пък аз си мислех, че оттук ще ходим в Шотландия.

Ума ме погледна и отвори уста — очаквах да ме наругае, но чух само въздишка.

— Добре де, както кажете. Не можем ли да хванем влака? Сигурно имате и някакво тукашно съответствие на кучето.

— Кучето ли? — не ме разбра Шобан.

— „Грейхаунд“^[1]. Автобусите.

Никаква реакция.

— „Оставете на нас да се погрижим за транспорта...“ — изтананиках аз.

— Влак има — рече Ума още преди Шобан да ме е зашлевила. — Но се опасявам, че той прилича по-скоро на костенурка, отколкото на хрътка.

Накрая спасението дойде от Паху.

— Мили боже! — възкликнах аз.

— Обзалагам се, че върви като танк — замърмори Шобан. — Ако не и по-зле. Всъщност дали изобщо ще тръгне?

— Нямаме друг избор — въздъхна примирено Ума. — Макар че бие на очи повече, отколкото ми се иска.

Беше микробус марка „Фолксваген“. Най-малко на двацет години, а и не изглеждаше добре за възрастта си. Беше боядисван и пребоядисван — при това доста калпаво — и аз не знам колко пъти. Преброих шест различни бои, включително два оттенъка на моравото, кои от кои по-грозни. Не че имаше някакво значение, въпросният фолксваген беше разяден целият от ръжда. Не бях виждал микробус от сто години, бях готов да се обзаложа, че те отдавна са в германския авторай, но само като го видях, и в съзнанието ми нахлу истинска лавина от спомени някъде от около 1970 година, свързани най-вече с момичета, които си падат по дрогата и не носят белъо.

— Боже, какви мацки! — отдадох се аз на спомените си. — Имаше времена, когато падаше чукане и друсане, за каквото сега не можеш да мечтаеш, дори по телевизията да тече сериал, в който изпълняваш главната роля.

Ума и Шобан ме погледнаха кръвнишки.

— Беше много отдавна — добавих аз и се изчервих като рак.

— Хич не си и въобразявай, че щастливите дни са се върнали — предупреди ме ирландката.

— Бива ли такова нещо, Марти — скастри ме и Ума.

Признавам си, смутих се, но най-вече защото само при вида на микробуса се надървих — дано моите спътнички не са го забелязали!

Ох, спомени!

Микробусът принадлежеше на един от Пътешествениците, който нямаше нищо против да го замени — поне временно — за

автомобилчето. Макар че двигателят на очукания фолксваген беше много по-шумен, ако не друго, можехме да приберем диджеридуто вътре — голям келепир, няма що! И въпреки разпраната тапицерия на седалките и дупките, останали от ръждата по пода, беше много удобен за пътуване. Стига да внимаваш къде си слагаш краката и задника.

Паху седна отпред до Шобан, която не даваше на никого и да припари до волана. Поехме по същия път, по който бяхме дошли, докато не излязохме на магистралата, която щеше да ни отведе в Ливърпул. Ума седеше до мен и съвсем не в свой стил гледаше свъсено, докато препускахме през странния Корнуол.

— Добре ли си? — попитах я.

— Добре съм, Марти. Само съм малко притеснена.

— Снощи обредът нормално ли мина?

— То оставаше да не е минал нормално — обади се Паху от предната седалка. А мислех, че е заспал. — Ти какво си въобразяваш, че не знам какво правя ли?

— Да ти призная, нямам представа какво правиш. Точно затова и попитах. Но...

— Какво те смущава, Марти? — рече Ума.

— Ако нещо те мъчи, мой човек, няма какво да увърташ. Изплюй камъчето! — тросна се Паху.

— Ами такова... толкова ли наложително беше да убиваш зайчето?

Паху се извърна с лице към мен. Наистина беше вбесен.

— Какво ти разбира главата!

— Казах ти вече, нищо не разбирам.

Той кимна и пак погледна напред.

— Но наистина ли трябваше да убиваш зайчето?

Не щеш ли, онзи рипна и прескочи ниската преграда между предната и задната част на микробуса.

— Ей, ти! — изкрещя Шобан и за миг изпусна управлението на фолксвагена.

— Слушай, мой човек! — изсъска право в лицето ми Паху. — Ти ли ще ми даваш акъл? Нямах никаква представа какво представляват тази страна и нейният дух. Докато аз си знам родословното дърво

хиляда години назад. Каквото знам, съм го научил от столетията и хилядолетията.

— Виж го ти него, от столетията и хилядолетията! Много поетично, няма що!

— Ах, тъпанар такъв! Дори и да съм клъцнал гръкляна на някакъв пиклив заек, знай, че е имало причина. И нямам намерение да давам обяснения на копеленца като теб!

— Тогава може би ще обясниш на мен? — намеси се Ума.

— А?

— Знам, разбира се, че в друидските традиции е нещо обичайно животни да се принасят в жертва.

— Точно така — потвърди Паху.

— Но доколкото разбирам, не се налага да се отнема живот. И аз бях стъписана от обряда, който избра снощи. Наистина мястото беше подходящо, но се съмнявам, че ритуалът в този си вид е бил действен, като знаем срещу какви сили сме обединили усилията си.

— Какво ми казваш, че не одобряваш ли?

— Не мога да те съдя. Просто изразявам загрижеността си. Според мен Марти е смутен от обряда и ти обяснявам, че споделям донякъде тревогите му.

— Ами да! — отсякох аз, макар че въпросните думички нямаха същия убийствен ефект, както едно време, в началното училище.

Паху си замълча и на мен ми се стори, че виждам истински гняв в кафявите му, прилични на мъниста очи. Шобан явно също го бе усетила, понеже свали едната си ръка от волана и загледа притеснена Паху. Той обаче си пое дълбоко въздух и от гнева му не остана и следа.

— Извинявайте — каза дребничкият мъж, макар че гледаше само Ума. — Трябваше да ви предупредя. Права си, обредът може да се изпълни и без жертвоприношение, но е много по-трудно. Трябва да набереш какви ли не билки, и то по новолуние. Не обичам да изпълнявам обреди с жертвоприношения — то кой ли обича! — но не разполагахме с време за нищо друго. Времето ни притиска много, нали? Особено при положение, че Тулий е по петите ни.

— Така си е — съгласи, се прегракнало Ума.

Паху се извърна към мен.

— Макар и да не обичам да убивам животинки, тук са се навъдили толкова много зайци, че всички са се видели в чудо. Това е

симптом за по-голямо неравновесие в екосистемата и в този случай вредата ще е по-голяма, ако популацията бъде оставена да се размножава необуздано. Понеже трябваше да принеса в жертва нещо, реших, че е най-добре това да е заек.

Кимнах, ала в съзнанието ми отново изникна предната вечер. Видях как Паху стои наред друидския кръг, как държи с блеснали очи издъхващия заек... Беше ми се сторило, че... И аз не знам. Че ликува.

Погледнах Ума, която също кимаше. Паху сви рамене и отново се прехвърли на мястото на покойника. Ума отпусна ръце и се облегна.

Но не изглеждаше особено щастлива.

Близо час пътувахме по тесните пътища — микробусът никога нямаше да спечели автомобилно състезание, освен ако в него не участваха допотопни трошки — и накрая при град с името Ексетър видяхме знаци, че приближаваме магистралата. Пиеше ми се нещо, затова Шобан зави край едно пътно кафене, да сме закусили. Паху оповести, че не бил гладен и щял да се поразходи, и вътре влязохме само ние тримата с ирландката и Ума.

Кафенето явно беше посещавано главно от камионджии, беше занемарено и тясно, с мънички пластмасови маси и пейки, обслужваше го дребничка жена на средна възраст, която смучеше професионално лимони. Изгледа ни така, сякаш и тя имаше татуировки, макар че не се виждаха. Листът с менюто не бе от най-дългите. Умирах за палачинки с кленов сос, каквито в Обединеното кралство явно не познавах, но накрая си избрах бекон с яйца.

— Фасул или картофи? — поинтересуваха се Лимоновите устни.

— Фасул ли? — ахнах аз.

— Добре — отвърна тя и си замина.

— Фасул за закуска? — обърнах се към спътничките си.

— Разбира се — каза Шобан.

— Не си длъжен да го ядеш, Марти.

— Сигурно така и ще направя.

Въпреки това го опитах. Оказа се, че е вкусен, макар че яйцата бяха недопържени, а беконът беше тлъст и жилав. Но както знаете, не съм от хората, които се оплакват.

След като се нахраних, ми се припи още кафе, ала вече бях научил, че в Англия не ти доливат безплатно. Понечих да се изкажа за това (вероятно не за пръв път отварях дума по въпроса), но Шобан само завъртя очи и отиде на щанда да поръча по още едно кафе.

— Действа безотказно — подсмяхнах се аз под мустак.

Ума вдигна вежда.

— И сега какво, Ума? — попитах я аз.

— В какъв смисъл?

— Нещо не е наред, усещам го. Стъпваш така, сякаш в обувката ти е влязло камъче. А ако човек съди от изражението ти, ще си рече, че не онази лелка там, а ти цял живот си обслужвала камионджиите в тази дупка с мазни прибори. Какво има?

Индийката въздъхна.

— И аз не знам. Аз... Какво имаше предвид, когато каза, че усещаш как нещо не е наред?

— Има предвид, че му липсва обслужването в хотел „Савой“ — отвърна вместо мен Шобан.

Остави върху масата две чаши и се върна да вземе третата, но Лимонените устни я бе последвала с последното кафе.

— Друго имаше предвид, нали, Марти?

— Да — потвърдих аз. — Което не значи, че Шобан не е права. — Ирландката вдигна към мен чашата с кафето. — Но ти говорех за друго.

— За какво?

— И аз не знам. По принцип... не разчитам на интуицията си. Предпочитам да изчакам и да залагам на сигурно. Въпреки че, кой знае защо, хукнах с вас. Като млад бях по-импулсивен и си навлякох доста главоболия.

— „Убийство на плажа“ — отбеляза Шобан.

— Благодаря ти, Полин Кейл^[2]. От собствен опит съм се убедил, че е по-добре да премислиш нещата, стига това да е възможно.

— И какво измисли?

— Че нещо не е наред — отвърнах през смях. — Признавам си, още се чувствам малко притеснен от цялата тази... авантюра. Не съм съвсем наясно какво точно правим. Въпреки това в началото, в Кентърбъри, смятах, че така трябва да бъде.

— А сега? — попита Ума.

— Сега не съм чак толкова сигурен. Дано не ви прозвучи като глезотия на лигаво дете, но обредът от снощи — говоря ви за зайчето, не ми дава мира, заседнал ми е на гръкляна. И аз не знам защо.

Ума погледна Шобан.

— Добре де. И аз имам същото чувство — рече ирландката. — Колкото и да ми е неприятно, трябва да се съглася с нашата телевизионна звезда. Да не би да липсва нещо?

Ума се вторачи в чашата, сякаш си гледаше на кафе, макар че нямаше утайка.

— Споделям чувствата ви. И аз съм притеснена от ритуала, макар че съм съгласна с доводите на Паху. Доколкото мога да кажа, обредът беше успешен и лей-линиите бяха засилени и защитени срещу злоупотребни и поквара. И аз като вас двамата не мога да определя причината за тревогата си, която сама по себе си нарушава още повече равновесието...

— Ами... — подхванах аз, после се озърнах и сниших глас: — Какво стана в Удхендж? Дали онези от Тулий още са по следите ни?

Ума остави Шобан да отговори.

— Възможно е всичко. Но според мен сега не ни следи никой. Най-малкото физически. Ако ни следят, значи са по-добри от мен. А малцина могат да се похвалят с това.

Вярвах й.

— Въпреки всичко оставяме следа, по която можем да бъдем открити — поясни Ума.

Свъсих се, после ми светна.

— Обредите — изрекох аз.

— Да. Онези от Тулий също разполагат с немалки магически ресурси. Ако не друго, няма как да не са забелязали промените, които сме внесли в лей-мрежата. Не е изключено дори да предугадят по-нататъшните ни действия. Сега вече нямаме време за губене, трябва да внимаваме много да не би Тулий да ни изпревари. Ако вече не го е направил.

— Тази работа не ми харесва — признах си аз.

— На мен също. Но не знам какво друго да направя. Човек може да проникне в лей-мрежата на много места, ала само на някои от тях има съсредоточаване на силата. Вече бяхме на две такива места. Не е трудно да познаеш къде ще отидем от тук нататък.

- И какво смяташ да правим?
  - Смятам да бързаме.
  - Плаща — провикнах се аз към сервитьорката.
  - Сметката, Марти. В Англия искаш сметката.
- Тези думи ми прозвучаха като прокоба.

На магистралата вдигнахме малко по-висока скорост, макар че пак нямахме никакъв шанс да поставим с фолксвагена някакъв рекорд. Когато спряхме, си купих вестник, но не за да го чета, а за да запуша дупките по пода. Избрах таблоида, поместил моите снимки от онзи порнофилм. На първа страница в този брой се мъдреше материал за някакви братя от поп състав, за който никога не бях чувал — били сключили договор да се наследят взаимно, ако някой от тях умре. Денят не бе съвсем постен откъм новини, защото вестникът бе намерил място и за голяма снимка на ухилена блондинка, която още малко, и щеше да пръсне по шевовете рокличката, явно взета на заем от невръстната ѝ сестра. Кой казва, че журналистиката не изживява златния си век?

Подремнах на задната седалка, събудих се тъкмо когато прекосяха Бристол, погледнах пейзажа, точно толкова вълнуващ, както и край почти всяка американска магистрала, и отново заспах. Събудих се чак когато Шобан спря да зареди малко преди да влезем в Бирмингам, който — осведоми ме женската част от моите спътници — не се произнасял както градът в Алабама. Проклет да е Ранди Нюман^[3].

Предложих да хапнем нещо, но единственото заведение наоколо беше закувалня от верига, в която сервираха само полуфабрикати, и другите не посрещнаха предложението ми с особен ентусиазъм. Явно си имаха причини, ако се съди от емблемата на заведението с човече, което сякаш си е бръкнало с пръст в гърлото. Ума влезе в магазинчето до бензиностанцията и купи няколко сандвича. И двамата с Шобан хвърлихме око на сандвича със салата от пиле и естрагон върху пълнозърнест хляб, после обаче видях, че всички сандвичи са намазани с масло и примирен, реших да се направя на великомъченик и да ѝ го преотстъпя. Затова пък предяхих претенции към десерта и пръв се нахвърлих на вафлата с лъвчето. Ирландката ме изгледа

кръвнишки, но със следите от естрагон и пиле върху устните нямаше друг избор, освен да се ухили и да се задоволи с шоколадовото блокче „Сникърс“.

Ума бе купила за себе си локум. Дори само като чуех думата, ми настръхваше косата, но нали знаете, на вкус и цвят и така нататък.

Пак седнах отпред до Шобан, а Паху и Ума се качиха отзад и задремаха. Предстоеше ни да изминем последната отсечка от пътя за Ливърпул и пейзажът наоколо не бе така суров и ярък, както в Корнуол, затова пък бе къде-къде по-интересен от скучния, равен като тепсия Кент. Донякъде ми напомняше природата в американския Североизток и се шляпнах — мислено, разбира се, по челото, задето досега не съм се сетил колко умно първите заселници са нарекли тази област *Нова Англия*.

Ако пътуваш дълго с автомобил, самият ритъм на пътя започва да ти действа като хипноза. Шобан си тананикаше — на мястото на радиото зееше ръждива дупка, от която се подаваха жици — и от това се унасях още повече. Сигурен съм, че не съм задрямвал, усещах как фолксвагенът подскача и се тресе, знам и че не съм затварял очи — просто изпаднах в унес. Пътят отпред се превърна в нещо като тъмен екран, върху който съненият ми мозък прожектираше своя си разпокъсан филм.

Видях как метнатата бутилка с безалкохолна напитка се премята във въздуха и удря по челото скинара в онзи магазин в Лондон. Видях и опожарения магазин и усмихнатото лице на малкото азиатче с тенис фланелката. Отляво ни подмина квадратна камионетка, превърнала се в гроба на Бекет, а облачето бял дим от ауспуха ѝ прерасна във видение на лей-линия, свързваща черната гробница с назъбените, брулени от халите развалини на замъка Тинтаджъл. Във въздуха подскочи лалугер, преобразил се в сивото зайче, което Паху бе разпорил и принесъл в жертва под нощното небе. Мимолетните образи се понесоха и се сляха върху замъгления екран на магистралните сънища, без да ме хвърлят в смут — страховитите мъже в черно не се появиха — докато наред пътя не изникна онзи старец.

— Внимавай! — изкрещях аз с цяло гърло.

Шобан зави рязко към твърдия банкет и удари спирачки. Ума и Паху изхвърчаха от седалките, а ирландката ме обсипа с порой

ругатни. За късмет зад нас нямаше никого, инак не ми се мисли какво щеше да стане.

— Какво те прихваща бе, човек? — изръмжа Шобан.

— Ох, хич и не питай! — отвърнах аз. — Извинявай.

— Защо се разкреця такъв?

— Марти! — намеси се и Ума, която си бе фраснала лакътя о стената на микробуса и сега го разтриваше.

Паху само ме изгледа с присвити очи — не ти трябва Серджо Леоне.

— Извинявайте — повторих аз. — Готов съм да се закълна, че видях в средата на пътя човек. В смисъл, че нямаше никого, но сякаш го видях от кръв и плът.

— Сънувал си, мой човек — отсече Паху. — Дали да не седнеш отзад?

— Какво точно видя, Марти? — поинтересува се Ума.

— Не е за разправяне. Видях... видях възрастен негър. В нещо като рокля.

— Дрън-дрън! — присмя ми се Шобан.

— И с шапка — добавих аз, след като си спомних някои подробности. — Приличаше на детска кофичка. Как ли й беше името? А, да, фес.

— В тон с роклята ли беше? — попита Шобан. — Или е било костюмче?

— Как изглеждаше? — намеси се пак индийката. Беше много заинтригувана. — Сигурен ли си, че е било рокля?

Стиснах очи и се опитах да възстановя в съзнанието си образа, но той си остана мъгляв.

— Може би беше облечен в роба.

— А лицето?

Поклатих глава.

— Беше чернокож, сигурен съм в това, но не помня други подробности. Слушай, Паху е прав: вероятно съм задремал. И съм сънувал нещо.

— Хмм — бе единственото, което каза Ума.

— Още веднъж извинявай — потретих аз и се извърнах към Шобан.

Без да се усетя, я докоснах по китката. Тя погледна с блеснали ядни очи пръстите ми и за миг се притесних, че ще ги загубя.

— Чекиджия — каза тя и се засмя.

Върна се на пътя.

Влязохме в Ливърпул малко след три часа, и слава богу! Стрелката върху термометъра в микробуса бързо клонеше към високите числа и вече се надпреварвахме с времето: дали ще стигнем там, закъдето сме тръгнали, преди от двигателя да започне да се издига пара. Позабавихме се заради следобедните задръствания, а също и защото никой от нас не знаеше откъде да минем. Ума отново бе седнала отпред и бе разгърнала голяма пътна карта, докато Шобан псуваше наред другите шофьори.

— Майчице! — завайках се аз, загледан в порутения град. — Мислех си, че Гари в щата Индиана е най-грозният град на земята. — Смъкнах прозореца, подадох глава и си поех дълбоко въздух. — А, не. Гари печели. Ливърпул поне не смърди.

— Чакай да наближим реката — предупреди ме Шобан.

Ливърпул имаше вид на място, което не само е изживяло най-добрите си дни, но и отдавна е престанало да се надява, че пак ще настъпят такива. Градовете също имат живот и точно както при хората, никога не можеш да ги отпишеш. Всеки град си има нещо като животворен кладенец — нещо като сърце, колкото и слабо да бие то. А дето е думата, надяваме се, докато сме живи. Ако продължим метафората, може да кажем, че Ливърпул се нуждаеше от трансплантация.

Колкото повече се отдалечавахме от центъра, толкова по-окаяни станаха кварталите. Обикновената градска немара направо пред очите ми се превърна в пълна разруха. Голяма част от града наподобяваше огромен бедняшки приют. В сравнение с онова, което бе паркирано по улиците, нашият ръждясал микробус направо си беше върхът на сладоледа.

— Сигурни ли сте, че знаете къде отиваме? — попитах аз.

— Опасявам се, че да — отвърна Ума.

По улиците почти нямаше хора, а сред онези, които все пак видях, нямаше нито един бял. Районът ми приличаше на квартала в

Ийст Енд, където ме бяха нападнали, там обаче живееха главно азиатци, докато този тук бе негърски. За пръв път, откакто бях в Англия, усетих как ме пронизва ледената тръпка на расовата параноя, преследваща ме в Лос Анджелис.

— Май беше оттук — каза Ума и посочи път, водещ към поредния порутен жилищен квартал.

Казваше се „Тебит Гардънс“^[4], въпреки че зелен беше само старият опърпан мокет, изпаднал от една преобърната боклукчийска кофа. При входа на квартала имаше изпотрошена бариера, виждаха се и останките на будката на пазача. Дори и някога да е имало пазач, костите му сигурно отдавна бяха оглозгани до бяло от ситните зъбки на плъховете. Надежда всяка оставете...

Ума отмести картата и погледна листче хартия, което бе извадила от дамската си чанта. Каза на Шобан накъде да кара, а ирландката се вкопчи във волана и се заозърта притеснено. Проклетите бабуни за намаляване на скоростта, или както твърде остроумно ги е нарекъл някой „заспалите полицаи“ се редуваха през възмутително кратки разстояния. Амортизьорите на фолксвагена, които бездруго бяха взели-дали, се възмутиха ужасно. Ние с натъртения ми задник ги подкрепихме от все сърце.

— Мисля, че е ей там — каза Ума и посочи един от множеството еднакви четириетажни блокчета.

Всеки етаж си имаше дълъг непокрит балкон, по всеки сантиметър на който съхнеше пране. На етаж вероятно имаше трийсетина апартамента, които явно бяха тесни като кутийки. Не си представях кой друг ще проектира такава сграда, освен някой много болен негодник мизантроп. Колкото и евтини да бяха жилищата, кой изобщо си бе въобразил, че в тях може да се живее? Всъщност обаче въображението едва ли е играло голяма роля.

Пред блока няколко хлапетии се замеряха с камъни, на един от балконите видях току-що проходило невръстно дете, което търчеше диво насам-натам. Не виждах край него възрастен и се замолих детето да не се претърколи и да не падне. Най-малкото върху мен. На една табела пишеше „Утринна къща“, макар че някой бе зачеркнал „утринна“ и бе добавил „къща на торите“.

Ума пак погледна листчето.

— Това е.

— Какво? — поинтересувах се аз.

Паркинг в истинския смисъл на думата нямаше, по улицата бяха спрени доста автомобили, така че и там нямаше място за нас, въпреки че бе пълно с пътни знаци, забраняващи паркирането. Шобан просто спря възможно най-близо до входа. Когато слязохме, дечурлигата спряха да се замерват. Останах с впечатлението, че не виждат в квартала много бели, а дори и азиатски лица. Шобан отиде при тях.

— Ето, да пазите микробуса — рече тя и подаде на най-голямото момче банкнота от пет лири стерлинги. — Ако свършите добре работата, ще има още.

Хлапето взе банкнотата, но докато я пъхаше в джоба си, се ухили злобно.

— Ако не я свършите... — подхвана Шобан, ала млъкна и се огледа, после отиде при една закована с дъски витрина откъм страната на Утринната къща.

Очерта с пръст върху дървото въображаемо „X“, след това погледна момчетиите, замахна и проби дупка в дъската, дебела към три-четири сантиметра.

— Разбрахме ли се? — попита ирландката.

Върху лицето на голямото момче не остана и следа от подигравка. Видях как адамовата му ябълка играе — то преглъщаше притеснено.

— Да, госпожице — отвърна детето.

Ума ни поведе към жилищния блок и докато вървахме натам, изразих пред Шобан възхищението си колко добре умее да излиза на глава с малките хъшлаци.

— Но как го направи онова с дъската, без да те заболи? — попитах аз.

— А ти защо реши, че не ме боли? — отвърна ирландката.

Асансьорът не работеше, но инак отвътре блокът изглеждаше много по-добре, отколкото отвън. Бях очаквал входът да е мръсен и нашарен с графити, по стените обаче нямаше и петънце, а подът бе толкова чист, че човек преспокойно можеше да се храни направо на него. Хората, които живееха тук, явно не можеха да се справят с околната среда навън, затова пък се грижеха добре за своето си пространство.

Качихме се на последния етаж и от стълбището излязохме на един от дългите балкони. Той бе широк най-много половин метър — как ли тези хора си вкарваха мебелите? — а парапетът нямаше и метър. Погледнах надолу и ми се зави свят. Видях все пак, че тумбата хлапетии почти не са се помръднали, а голямото момче лъска с долния край на фланелката си предния калник на фолксвагена. На повърхностно равнище не мога да кажа много за умението на Шобан да общува с хората, но някъде в дълбините на лудостта си тя явно таеше успешен подход към другите.

Докато вървахме покрай затворените врати ни лъхваха какви ли не миризми. Не можех да определя на какво точно ухае, но беше на подправки и пикантни манджи. Усетих как ме присвива стомахът. Ума спря пред врата някъде преди средата на редичката. В началото помислих, че на нея е окачено нещо, но когато се приближих, видях, че в дървото е издълбана сложна фигура. Не бе така заплетена както келтските руни, които бях срещал досега, всъщност сякаш я бе правило дете, но макар очевидните големи разлики тя ми напомняше малко руните, защото *излъчваше* усещане за сила. Ума вдигна ръка, за да почука, ала още преди да е докоснала дървото, вратата се отвори широко.

Пред нас стоеше дребничка младолика негърка в пъстра слънчева рокля — да си рече човек, че някой е прекопирал перата на паун и ги е прехвърлил върху плата. Тя ни огледа един по един, сетне ни озари с най-лъчезарната, най-слънчевата, просто най-щастливата усмивка, която съм виждал през живота си (а познавам предишния режисьор на „Спасители на плажа“). Имаше съвършени бели зъби и месести червени устни в комплект с дебел език. Направи реверанс и ни покани да влезем с широко движение на ръката.

— Той ви чака — рече все така усмихната жената.

Кимнах ѝ, докато минавах покрай нея, и бог ми е свидетел, тя ми намигна. Е, да, намигна и на Паху, така че няма какво толкова да се фукам.

Вътре в апартамента миризмата на готвено и подправки беше много силна. Таванът ми се стори ужасно нисък, но това вероятно се дължеше на ярките ленти, с които бяха окичени ъглите. По гоблените върху стените се виждаха същите фигури както на вратата, и те в крещящи багри. Мебели в тесния смисъл на думата нямаше, по

застлания с килим под се виждаха само купчини дебели възглавници и няколко ниски масички с подноси, отрупани с плодове и ядки. Надзърнах в кухничката точно до хола и видях друга млада жена, по-красива и от първата, която шеташе. По едно време тя вдигна очи и се усмихна.

— Добре дошли, чеда мои — гръмна мощен бас.

Обърнах се и съгледах огромен като канара негър, който влезе в стаята и се разположи върху възглавниците. Когато се приземи, подът се разтресе.

— Мили боже! — възкликнах аз.

Бях виждал негъра. Ако може да се каже така.

Това бе мъжът, когото ми се бе сторило, че виждам на сред шосето и когото се бях уплашил, че Шобан ще премаже.

Баба Дюти, както се представи мъжагата, беше по-гостоприемна и от десетина оберкелнери италианци (да не говорим пък за телесната му маса). От мига, в който седнахме, потече истинска река от какви ли не гозби и напитки. Яденето беше много вкусно — да си оближеш пръстите, а не като клисавия хипарски хляб, който ни бяха поднесли онези хаховци, приятелите на Паху. Започнахме с плодове и ядки: манго, маниока, зелени банани и лимони, портокали, бадеми, шамфъстък, фъстъци и какво ли още не, сетне продължихме с ордьоврите и основното ястие: парченца пилешко с червен фасул и ориз, вкуснотия, каквато няма да ви поднесат и от двете страни на Ню Орлиънс. Полях всичко това с обилни количества светла бира „Ред Страйп“, макар че от уважение към Баба Дюти, който настояваше много, гаврътнах и щедра доза дъхав ром. Мразя рома, но този тук ми хареса. Тук ми харесваше *всичко*. Ако Дядо Коледа е чернокож, Баба Дюти сигурно му е брат.

Говорехме си сърдечно, но колкото да става приказка, предимно как сме пътували, за времето и качествата на храната. Докато двете млади жени раздигаха чиниите и носеха за десерт още купи с плодове, а Баба Дюти се опитваше да омае Шобан — наслука, приятелю! — аз се наведох към Ума и ѝ прошепнах на ухото:

— Значи вие с Големия Баба сте добри приятели?

Индийката поклати глава.

— Виждам го за пръв път — обясни ми тя.

— Не думай! — изненадах се аз и пак огледах помещението. — А как ли посреща първите си приятели?

Двете негърки, които ни бяха пренесли обяда, се скриха в коридора и се появи трета млада жена, още по-невероятна от първите две, която се намести в нозете на Баба Дюти. (Сигурно носеше обувки четирийсет и девети номер, тъй че имаше предостатъчно място, жената можеше спокойно да отглежда в сянката им и гъби.) И тя беше в пъстра като дъгата рокля, която щеше да стои ужасно на деветдесет и девет от всеки сто жени. Но тази тук беше едната, която правеше изключението. Роклята беше къса, с дълбоко деколте, така че разкриваше цели декари безупречна мургава кожа, която проблясваше като лъскав карамел. Над лакътя ѝ имаше сребърна, огъната като змийче лента, върху китката ѝ подрънкваха дървени гривни. В очите ѝ с цвят на кафе блещукаха — досущ светулки — златисти пламъчета, а всяка нейна усмивка докосваше струните на сърцето ми, които правеха зън-зън-зън.

Баба Дюти я прегърна с ръка, дебела като дънер на дърво.

— Това е Алурд — представи я той. Пресегна се и я щипна закачливо по налятата гърда. — Първа в списъка на любимите ми жени.

Алурд го шляпна през ръката и се засмя. После ни огледа един по един с усмивка и понаведе глава.

— Добре сте ни дошли! — рече тя.

Колкото и да се мъчех да се въздържа, погледът ми току се плъзгаше като палаво зверче по прелъстителните бедра на Алурд. Роклята ѝ беше толкова къса, та все ми се струваше, че аха — и ще зърна Аладиновата пещера. Сигурно ще се изумите, но Холивуд гъмжи от дърти чекиджии, които не виждат нищо друго, освен най-близката мацка. Винаги съм презирал мъжете, чийто живот се върти около това да разсъбличат наум жените. (Е, да, в града има и значителен брой мъже, чийто живот се върти около физическото събличане, но те поне имат смелостта да отстояват убежденията си, колкото и строга да е присъдата за тези убеждения.) Дадох си сметка, че съм се влял в техните редици, когато Ума ме прониза с поглед, който поне според нея беше кръвнишки. Обърнах се и се вторачих в тапетите.

— Ти, приятелю, си мъж с вкус, разбираш от хубавото — ревна Баба Дюти.

— А? — рекох аз.

Отново гледах с крайчеца на окото краката на Алурд.

— Ерзюли Фреда — поясни домакинят и махна към един от гоблените.

— И честит Ханука^[5]! — казах аз.

Баба Дюти поприсви очи, но усмивката върху едрото му черно лице не помръкна.

— Не, не. Това е веве, или знаме. Символ на Ерзюли Фреда, лоа на чувствената любов.

— Много е красиво — отбелязах аз.

Всъщност ми приличаше на сърце, обрамчено със звезди, каквото ще нарисува на майка си за свети Валентин някой не особено кадърен третокласник с проблеми със съсредоточаването. Но цветовете наистина бяха невероятни.

— Та как го казахте?

— Ерзюли Фреда — намеси се и Алурд.

Направих всичко по силите си да я гледам в очите — и никъде другаде.

— Тя е лоа на страстната любов.

— Лоа — повторих аз.

— Лоа са нещо като духове, Марти — обясни Ума. Говореше ми така, сякаш аз бях третокласник. — В системата от вярвания водун лоа съществуват в селенията на природния свят. Те са връзката между света на хората и отвъдното, нещо като наши водачи.

— И не само това — допълни много сериозно Баба Дюти.

— Лоа направляват постъпките ни, предопределят нашия живот и дух. Да, наистина са връзка, но и между човек и бог.

Алурд непрекъснато кимаше. Паху и Ума — също. Само Шобан гледаше недоумяващо.

— Вуду — рекох аз.

— Водун. Баба Дюти е хунган, Марти. Първожрец на водун.

Дебелият негър понаведе глава и в знак на съгласие затвори очи. Алурд го озари с възторжена усмивка.

Винаги научавам последен.

Точно след залез-слънце, когато започна да се мръква, последвахме Алурд, която ни изведе от жилищния блок. Заобиколи го отзад и тръгна през тревясалата детска площадка с ръждива стара пързалка и разнебитена люлка. Децата, на които Шобан бе взела страха, ги нямаше, затова пък видях малко по-големи млади чернокожи, които ирландката нямаше да уплаши толкова лесно: бяха насядали на нисък каменен зид, пиеха нещо от кутийки, смееха се и пушеха трева.

Алурд си бе облякла рокля, която не бе чак толкова предизвикателна — човек трябваше да се понаведе още три-четири сантиметра, за да види срамните ѝ части — но пак представляваше невероятна гледка. Момчетиите замлъкнаха и впериха очи в нея, а аз усетих как Шобан застава нащрек и се готви за схватка. Едно от момчетата подметна нещо, но карибският му акцент беше толкова силен, че не разбрах какво, затова пък не бе трудно да схвана смисъла от циничната усмивчица върху лицето му. Един от другите хлапаци поклати притеснено глава и задърпа приятеля си за ризата, но онзи само го избута, долепи до устните си пръсти, така че да са с формата на буквата „V“, и се облиза мръснишки срещу жената на Баба Дютти.

Алурд дори не спря. Хвърли един поглед към разпасания хъшлак и направи някакво движение с ръка. Хлапакът моментално се хвана за гърлото и изплези език. Забелязах как очите му се разширяват и чух, че той се задъхва. Свлече се до стената, после и на колене и падна на една страна.

Приятелите му се разбягаха кой накъдето види.

Алурд продължи към следващия жилищен блок и спря пред единствената врата, която не бе нашарена с графити. Отвори я без ключ и ни махна да влизаме. Първа тръгна Ума, следвана от Шобан и после от Паху. Аз хвърлих един поглед към момчето, което още се гърчеше на земята и не можеше да си поеме дъх. Извърнах се към Алурд, която сви рамене и отново направи движение с ръка, сякаш хлапакът бе комар, който тя пъди. Момчето се задави, сетне си пое огромна глътка въздух, който щеше да стигне и на цепенин. Вече не се тресеше.

Алурд ми отправи поредната усмивка трепач и ми махна да влизам. Отвърнах на усмивката ѝ, като гледах право пред себе си,

преизпълнен от помисли, непорочни като първия чист сняг.
Вървах бързо.

Никога дотогава не бях виждал такова чудо.

А съм виждал какво ли не. Навремето, когато дебютирах в „Солникови и Пиперкови“, снимахме в един павилион на „Метро Голдуин Майер“. Беше точно преди да съборят всички павилиони в студията и на тяхно място да построят няколко търговски центрове и автоборси. Един ден трябваше да ходя в „училището“ на „Метро Голдуин Майер“, за да усвоявам алгебрата или може би географията, вместо това обаче духнах и тръгнах да се разхождам. Докато търсех дамската тоалетна с прословутата дупка, през която да зяпаш, най-случайно се намерих в един склад за декори.

Всички знаем онзи кадър от края на „Гражданинът Кейн“, изплагиатстван във финала и на „По следите на изгубения кивот“, където виждаме огромна зала — в нея е струпано всичко, останало от тъжния живот на Чарли Кейн.

Сигурно са използвани декорите от този склад на „Метро Голдуин майер“, може би дори са го снимали в павилионите на студията.

Там имаше стотици, може би хиляди лампи. Настолни, лампиони, полилеи, аплици с всевъзможни форми и размери. Имаше и мебели: тронове от средновековни палати, поставки за крака от френски замъци от XVIII век, кухненски маси от телевизионни сериали от петдесетте години, там бе дори дрешникът, заради който са започнали всички неразбории в „Да убиеш присмехулник“. В цяла една пристройка, висока три етажа и дълга колкото игрище за американски футбол, държаха само и единствено картини в рамки. Хиляди картини, създавани уж в продължение на две хилядолетия и събрани от стените на холове, които никога не са съществували.

Беше смайващо. Беше красиво.

И да вземат, моля ви се, да изгорят всичко до основи!

Храмът на Баба Дюти — неговият уфо, както по-късно разбрах, че се нарича — ми приличаше на това място в умален вид.

Помещението се намираше в мазето на жилищния блок. Представляваше нещо като правоъгълник с две метални подпори,

които бяха оцветени в ярки вихрени багри и шарки и около които имаше малки кръгли площадки, или сцени, високи към педя и половина и застлани с дантела. По стените бяха окачени знамена и гоблени като тези, които бях видял в хола на Баба Дюти, но подът беше гол и всъщност беше пръстен.

Най-смайваща беше предната част на помещението, която, както научих по-късно, била жертвеникът. Късата стена и половината от двете дълги бяха покрити от пода до тавана с полици, които бяха отрупани с какви ли не дрънкулки и приличаха на битпазар.

По тях имаше кутийки и шишенца във всевъзможни цветове, форми и размери. Четирилитрови делви, изпъстрени с дръзки ослепителни шарки, и кристални бокали с капки тъмна лепкава течност. Бутилки от ром и уиски, някои пълни, други — празни, с натопени в тях ярки цветя, и хартиени, и истински. Виждаха се неотваряни шишенца със сосове за салати — само не ме питайте какво е имало в тях, а една от полиците бе задръстена от край до край само с пластмасови шишенца от шампоан марка „Хед анд Шоулдърс“. Дали пък лоа нямаха проблеми с пръхота?

Сред стъкларията се мъдреха множество кукли. Парцалени, с коса от царевична свила, с мъниста вместо очи и юфка вместо ухилена уста, и голи ослепени Барбита с безопасни игли, промушени през пластмасовите им гърди. Всичко наоколо беше осеяно с мъниста и изкуствени скъпоценни камъни, които бяха предостатъчни, за да запълнят цял телевизионен канал на „Хоум Шопинг“. Камбанки и звънци — със и без езичета. Езичета, някои без звънци. Видях върху жертвеника и по пода тъпани и барабани с всякакви размери и форми. Имаше и морски звезди, електрически крушки, плюшен алигатор, върху който пишеше „Поздрави от парка «Азбъри», щата Ню Йорк“, тикви, счупен чадър, тенис фланелка с надписа „Гласувайте за Хауард Патока“, брой на списание „Лайф“ с черно-бяла снимка от коронацията на кралицата върху корицата, няколко малки флейти, десетина-двайсет часовника (нито един дигитален), пластмасова кутийка от бонбони „Пез“...

И наред всичко това — кръст. Беше скован надве-натри от дъски, които изглеждаха така, сякаш са останали от корабкрушение, беше боядисан в червено и бе висок към метър и дваайсет. Освен това бе накичен с какви ли не дрънкулки и накити. Там, където раменете му

се срещаша, се мъдреше очукан човешки череп с чифт изключително стилни скъпи слънчеви очила марка „Рейбан“.

А, да, и с бейзболна шапка.

Избухнах в смях.

Ума ме изгледа, но не можех да се спра. Смахът просто напираше отвътре, и туйто.

— На нас ли се смееш, приятелю, или с нас? — гръмна някъде зад мен глас.

Обърнах се и видях Баба Дюти, пременен с морава жреческа роба.

— С вас. Определено. — Пак се обърнах и махнах към жертвеника, към невероятната сбирщина от какви ли не шантави предмети, с които бе задръстено помещението. — Това е... — поклатих глава, търсейки най-точната дума. — Това тук е страхотно. Направо изумително.

Баба Дюти дойде при мен и ме потупа по гърба. Изсмях се гръмогласно.

— Още не си видял нищо — обеща ми той.

Очите ми се бяха разширили дотолкова, че преспокойно можехте да си слагате в тях билиардни топки.

Алурд лежеше разкрячена на пода пред мен и се гърчеше като някоя разпасана издънка на Джери Лий Луис или Литъл Ричард. Бе извила гърба си на дъга, беше се подпряла на крака и рамене и бе сложила глава под странен ъгъл, за да се крепи. С едната ръка се търкаше неистово между бедрата (почти разголени), а с другата мачкаше ту едната, ту другата си гърда (напълно голи). Беше разтворила устни и мърдаше език като пепелянка, пъшкаше и стенеше, а върху лицето ѝ се бе изписала невероятна наслада като от оргазъм, какъвто аз никога не съм имал удоволствието да предизвикам. Отново и отново насочвах поглед към зърната на гърдите ѝ, червеникави като хубаво розе, големи като сребърни долари и твърди като сачми.

— Леле-мале! — рекох аз.

Всичко беше започнало, общо взето, спокойно. Баба Дюти ни показва къде да застанем — леко встрани от жертвеника, известен като педжи, така че да виждаме добре нашарения стълб, който нашият

домакин наричаше потомитан. Нарисува набързо около нас с бял тебешир шарки, или веве, и ни каза по време на обряда да не ги прекрочваме. После излезе, следван от Алурд.

— Сега какво? — попитах аз Ума.

— Баба Дюти ще отслужи служба, ще призове лоа. Настоя много да участваме и ние.

— Обредът влиза ли в онова, което трябва да направим? За да предпазим лей-мрежата?

— Не съвсем — отвърна индийката. — Това по-скоро е благословия за нашето начинание. Ливърпул не е средоточие на лей-линиите. Точно обратното. Енергията тук е отровена за години напред, а не е изключено и изобщо да не може да бъде възстановена.

— Защо?

— Лоша карма. Близо век Ливърпул е бил средище на търговията с роби. Било е преди двеста години, но силният ужас и досега се долавя. Тъкмо по тази причина и Баба Дюти се е установил именно тук.

Паху изсумтя.

— Тръпки ме побиват от всичко това. Изобщо не съм привърженик на тези африкански небивалици — допълни той.

Шобан не каза нищо, но я видях да разглежда дрънкулките — явно и тя не одобряваше.

— Нали няма да убива зайчета? — поинтересувах се аз.

Да ви призная, обстановката не ми се стори по-причудлива от друидските обреди на Паху. Ако не друго, бе много по-пъстра, пък и в обряда участваха мацки, които бяха къде-къде по-привлекателни. Ума понечи да ме попита нещо, ала беше прекъсната от думкането на тъпани.

Облечена в прозрачен бял памучен комбинезон, Алурд влезе в храма — уфо, следвана от десетина негърки, и те в бяло, но и с огненочервени шалове през раменете. Някои от тях се наведоха и взеха коя барабан, коя звънче, другите развяха пъстри байрачета и знаменца. Алурд носеше бяло знаме с простичък черен веве. Размаха го пред себе си, сякаш вееше на някого, изпаднал в безсъзнание. Тъпаните забиха равномерно, от време на време се чуваше и камбанка. Шествието обиколи по-малкия стълб в дъното на храма, спря и запя на френски или на таитянски, или на нещо средно между тях и

английския, сетне се отправи с танцова стъпка към по-голямата подпора край нас. Не ни забелязваха нито Алурд, нито другите богомолки. Обиколиха три пъти стълба, като пееха, биеха барабаните, развяваха флагчетата и знаменцата. Жените с тъпаните ги оставиха върху малката сцена в основата на потомитан и всички, освен Алурд се отдръпнаха и се наредиха в кръг пред жертвеника. Алурд развя байрачето още няколко пъти, като пееше на нещо, което ми се стори странна смесица от френски и латински, сетне положи веце на земята пред малката сцена. И тя отстъпи и се присъедини към кръга.

Последен влезе Баба Дюти, облечен в атлазена морава роба, която проблясваше на свещите. Видях, че е с нещо като фес, и потреперих, спомнил си видението на пътя. Държеше пред себе си дървено кречетало — подходящо за подарък, какъвто ще занесете на бебето на Розмари — и през няколко стъпки го размахваше в различни посоки. И той пееше на същия странен диалект, както Алурд. При по-малкия потомитан спря и бръкна в джоба си. Посипа върху малката сцена нещо, което приличаше на зрънца. Извади и бутилка, от онези, които ви дават в самолетите или които ще намерите по хотелските минибарчета, пръсна няколко капки от съдържанието ѝ и после остави отворената бутилка наред зърното. Пак разклати кречеталото и се приближи към по-големия потомитан.

Една от жените подаде на Баба Дюти две парчета тебешир, розов и бял. Той замахна с кречеталото към нея и тя се върна на мястото си в кръга. Баба Дюти обиколи стълба три пъти по посока, обратна на часовниковата стрелка, сетне остави кречеталото и падна на колене. С парчетата тебешир в двете ръце започна да изписва трескаво върху земята веце. Две от богомолките дойдоха при него и наслагах по сцената най-различни неща: отворени шишета, резени сладкиш, зърно, една от куклите Барби. Сетне се приближи Алурд, която държеше живо пиле.

— Ох, да му се не види! Тъкмо си мислех, че е безопасно да влизаш в храм — простенах аз.

Ума ме сръга с лакът. *С все сила.*

Баба Дюти изрисува и последния веце и се изправи. Кимна на Алурд. Хванала пилето под мишница, тя отпи от всяка бутилка, хапна и от сладкиша, лапна и едно зърно. Баба Дюти взе кречеталото и посочи с него младата жена. Тя остави пилето върху сцената. В

началото то не помръдна, сетне се насочи право към зърното и започна да кълве. Още преди да съм разбрал какво става, във въздуха бликна струйка кръв и главата на пилето отхвърча.

Оказа се, че когато им отрежат главите, пилетата *не* тичали много насам-натам.

Всички в кръга запяха, а Алурд докосна с пръсти рукналата кръв, сетне ги доближи до устните си.

— Ух! — изсумтях аз.

Алурд хвана пилето за краката и го метна на рамо. Отиде най-напред при Баба Дюти, който също опита кръвта му. Сетне се приближи с гръб към другите жени и им поднесе и на тях мъртвото пиле. Някои опитаха кръвта, други само топнаха в нея пръсти и изрисуваха кръстове върху челата си. След това Алурд се върна при потомитан и замахна с мъртвото пиле към четирите ъгъла на помещението. Остави го върху сцената и се върна при кръга.

Ума явно надуши, че се каня да изтърся нещо, защото тъкмо да отворя уста, и лакътят ѝ отново намери ребрата ми. Погледнах я, тя долепи пръст до устните си, демек да си мълча. Извърнах се към Шобан и Паху, но и двамата бяха погълнати изцяло от обреда.

Някои от другите жени грабнаха тъпаните и пак забумкаха една през друга. Баба Дюти запя на неразбираемия си език досущ полудял певец суфист — дрънкаше с кречеталото като Бейби Хюй след конска доза дрога. Жените се поклащаха напред-назад със затворени очи и както бяха наредени в кръг, наобиколиха бавно сцената. После Баба Дюти спря, а жените една по една престанаха да се въртят и клатят.

Всички, без Алурд.

Другите я изтласкаха извън кръга и тя се свлече на земята пред потомитан. Затресе се и се загърчи със забелени очи. Мяташе се, падаше по гръб, после по корем точно като риба върху палубата на траулер, издигаше се на близо педя-две над земята. Пристъпих инстинктивно към нея, но Ума ме сграбчи за ръката и ме дръпна назад.

Другите продължаваха да пеят и да бият тъпаните, Баба Дюти клатеше кречеталото, сякаш дирижираше оркестър на луди, а Алурд се просна по корем. Застана бавно на четири крака и вдигна дупе, без да отлепя буза от земята. Завъртя задник предизвикателно и похотливо. Запретна поли над бедрата си, видя се, че от кръста надолу е гола. Впила длани в пръстения под, изви гръб на дъга и повдигна още по-

високо дупе. С писък, в който се долавяше и наслада и болка се плъзна напред, сякаш някой я бе обладал. Все така застанала на четири крака, се заклати неистово напред-назад, все едно я чукаха кучешката. В стил германска пастирка де. Пищеше от наслада.

После скочи все така бързо на нозе. Наведе се и загреба от храната върху издигнатата сцена. Залапа слепешката от зърното и сладкиша, но в устата ѝ попадеше само малка част от тях. Надигна рязко и бутилка с бистра течност, от която започна да лее в устата си и главно върху брадичката си. Макар и да стоях на няколко метра от нея, надуших, че това е чист силен ром. Младата жена пак се пресегна надолу и ужасен за миг, аз си помислих, че ще вдигне и мъртвото пиле и ще се опита да налапа и него, ала цялото ѝ тяло се разтресе в друга посока.

Алурд се извърна към нашата групичка. Като продължаваше да се кълчи и да се тресе, тя се задвижи по пода, точно към границата, очертана от веве, които Баба Дюти беше изрисувал върху пръстта. Пак беше забелила очи, но за миг погледна право към мен.

Само дето това като че ли не беше тя.

Очите ѝ пак се завъртяха като щори на прозорец и се забелиха, Алурд отново се свлече по гръб на пода и затърка през тънкия плат на дрехата срамните си части. Разкъса освирепяло онова, което бе останало от роклята над кръста, разкривайки изцяло заоблените мургави хълмчета на свършените си гърди. Зърната се бяха втвърдили не по-малко от члена ми.

Сетне спря.

Обзе ме перверзното желание да изръкопляскам или да ѝ пъхна петдоларова банкнота, но успях да се възпра. Алурд продължаваше да лежи със затворени очи, едвам си поемаше дъх. Още беше разголена, но вече не ми изглеждаше сексапилна, струваше ми се само... уязвима. Искаше ми се да я покрия и пристъпих напред, но Ума пак ме сграбчи за ръката. Искях да се върна назад, наистина.

Ала не можех.

Нозете ми сякаш се движеха сами. Съзнавах, че вече нямам власт над тях — десният ми крак прекрачи линията, очертана от веве, и стъпи върху пода на храма. Усетих как ме пронизва електричество, когато стъпалото ми опря пръстта. Мина през прасеца и бедрото ми така, че настръхнаха всички косъмчета по крака ми. Почувствах как

Ума пуска ръката ми — сигурно и нея я бе ударил токът — и се хванах, че извъръщам глава да я погледна. Очите ѝ се бяха разширили от страх и притеснение. Не ѝ обърнах особено внимание, макар и да подозирам, че и моето изражение не е било по-различно. Сигурен съм, че се опитах да поклатя глава, сякаш ѝ казвам: „И аз не знам какво става тук, помогни ми!“. Но май не успях.

Усетих как кракът ми прекрачва границата, очертана от вее, и точно в този миг, малко преди той да докосне пръстения под на самия уфо и още веднъж да ме прониже ток, се пренесох в мислите си на друг обред, в друг храм, когато в мен се бе вселил духът на Шоки, великия японски воин.

После всичко потъна в мрак.

Когато отново отворих очи, видях, че съм се проснал върху меките възглавници в хола на Баба Дюти. Ума ме държеше с угрижен вид за ръката.

Шобан въздъхна тежко.

— Какво става тук, по дяволите? — изграчих аз.

Пред очите ми изникна огромната глава на Баба Дюти. Той се почеса под брадичката, върху лицето му играеше дяволита усмивка. Беше съблякъл робата и сега беше по фланелка, на която пишеше „Аз обичам Боб Марли“. Посочи с дебел като наденица пръст някаква точка върху челото ми.

— Значи си ти — каза и закима. — Ти си.

Кой, да го вземат мътните, бе очаквал да види, може би Дани Бонадуче?

---

[1] Букв. „хрътка“. Така се казва една от най-големите фирми за автобусен транспорт в САЩ. — Б.пр. ↑

[2] Полин Кейл (р. 1919), една от най-влиятелните американски кинокритички. — Б.пр. ↑

[3] Ранди Нюман (р. 1943), известен американски композитор, автор на музиката към много филми, включително към „Рагтайм“ и „Девет седмици и половина“. В един от албумите му — „Добрите стари момчета“ (1971 г.), има парче, озаглавено „Бърнингъм“. — Б.пр.

↑

- [4] Букв. „Градините на Тебит“ (англ.). — Б.пр. ↑
- [5] Еврейски празник. — Б.пр. ↑

15.

— Чувствам се така, сякаш ме е блъснал камион — казах аз.

— А блъскал ли те е?

— Какво?

— Блъскал ли те е камион? — попита Баба Дюти.

Замислих се, макар че въпросът не беше от най-трудните.

— Не — признах си.

Баба Дюти изсумтя.

— Но си мисля, че човек сигурно се чувства така — обясних аз.

— Аз пък не мисля така.

— Виж ти!

Той поклати глава.

— Да не би да те е блъскал камион? — поинтересувах се аз.

— О, да — кимна Баба Дюти.

Едно на нула за него. Нека ми е за обица — друг път да не се правя на толкова отракан.

— Изживявал съм и данс лоа, бил съм избран и обяздван като cheval^[1]. Много, много пъти. Камионът не е чак толкова страшен. — За миг той се замисли, пак се почеса под брадичката, после добави: — Е, камионът беше от малките.

След като се поокопитих и се уверих, че не съм си счупил нищо, че всичко си ми е на мястото и не ми тече кръв, Баба Дюти ми обясни какво ми се е случило в храма, или уфо.

— Лоа дойдоха и се вселиха в тялото ти. Точно както направиха и с Алурд. Толкова ли не разбираш, точно такава е целта на обряда.

— Не, не разбирам. Можехте да ме предупредите.

Баба Дюти се спогледа с Ума, която седеше срещу мен и пиеше чай.

— Точно затова и нарисувах веце. За да ви закрилят.

Ума остави чая и се наведе към мен.

— Шарките, които Баба Дюти нарисува върху пода, трябваше да ни скрият от лоа. Да ни направят невидими за тях. По време на обряда

лоа си избират посветен, когото да обзядят. С други думи, когото да обладаят и чрез когото да действат и да направят присъствието си осезаемо.

— И го вършите непрекъснато? — ахнах аз. — Все едно си взимате видеокасети под наем?

Баба Дюти кимна — беше изумен, че му задавам такива тъпашки въпроси, все едно съм го попитал дали папата ходи по голяма нужда в гората.

— Ако не бяха лоа, които да ни закрилят и да ни направляват, щяхме да се носим в живота като изкорубено дърво в морето. Те ни сочат правилния път.

— Значи тези лоа са нещо като богове, така ли?

— Има само един Gran Maitre^[2]. Само един Бог — отвърна Баба Дюти. — Лоа са си лоа.

— Водун е монотеистична религия, Марти. Ще прощаваш за сравнението, Баба Дюти, но лоа приличат по-скоро на ангелите в християнската вяра. — Тя погледна едрия негър така, сякаш се съмняваше. — Е, сравнението не е от най-сполучливите.

— Лоа не са ангели. Лоа са си лоа — повтори той.

Замислих се, опитвайки се да си спомня какво точно се е случило, след като съм излязъл от пространството, закриляно от веве, но в паметта ми не изникна нищо друго, освен необходимо черно пространство.

— И какво точно става, когато лоа те обладаят?

— Сам видях как лоа обзядват Алурд — сви рамене Баба Дюти.

Сетих се как младата жена се е свлякла на четири крака, как е правела движения, сякаш някой я обладава отзад. Инстинктивно свих мускулите на таза си.

— Това беше повелителката Ерзюли.

— Ерзюли ли?

— Ерзюли е лоа — възплъщение на чувствената любов — обясни ми Ума.

Логично е. Доколкото можеше да е логично всичко това.

— И какво, Ерзюли... е обзядила и мен ли? — попитах аз.

Ума и Баба Дюти пак се спогледаха. Някой по-страхлив от мен щеше да се поболее от параноя.

— Не — отвърна домакинът. — Ти беше cheval на повелителя Карфур, който пази портите между световите. — Това ми прозвуча твърде познато. — Карфур е съпруг на Ерзюли, толкова ли не разбираш?

— Разбирам — казах аз, макар че изобщо не беше вярно. — Значи Карфур е слязъл да си потърси ключовете от колата и да си побъбри със своята госпожа, така ли?

— Не само да си побъбри — промълви и Шобан и се изкашля.

Беше толкова притихнала, та чак сега забелязах, че е в стаята.

— Защо? Какво се е случило? — усмигнах се насила аз и изведнъж се почувствах като човек, който се е напил до козирката и се мъчи да разбере какви глупости е вършил на коледното тържество в службата.

Ума и Шобан се извърнаха, затова пък Баба Дюти се показва куражлия. Вдигна дебелия си десен показалец. Допря върховете на показалеца и палеца на лявата си ръка, така че да образуват съвършена окръжност. Пъхна десния пръст в кръга и бързо го задвижи напред-назад: получи се единственият познат на всички знак, ако не броим запазената марка на „Кока-Кола“.

Усетих как пребледнявам и ме присвива под лъжичката. Станах бял като сборище на ку-клукс-клан.

— Какви ги дрънкаш? Че ние... че съм се любил с Алурд ли? — прошепнах аз.

Баба Дюти се усмигна и вдигна рамене.

— Повелителят Карфур упражни съпружеските си права. Тя стана една, не е за разправяне!

Не можех да си поема въздух.

— Любил съм се с Алурд ли? — повторих аз.

— Това няма нищо общо нито с теб, нито пък с Алурд. Такава бе волята на лоя.

— Любил съм се с Алурд? — почти изкрещях аз, сетне сниших тон. — Пред всички?

— Марти... — подхвана Ума, но не знаеше какво друго да каже и не смееше да ме погледне.

Шобан — Бог да поживи мъничкото й терористично сърчице — се опита криво-ляво да ме утеши:

— Не продължи много дълго — каза ми тя и пак се изкашля.

Само да знаете колко ми олекна!

Баба Дюти ме помоли да се поразходя заедно с него. Още се чувствах като влачен от порой, но нещо ми подсказа, че сигурно ще ми дойде добре да се поразтърча. Оставихме другите на грижите на „жените“ на едрия негър. Бяха толкова много, че щяха да стигнат за цял харем, и аз се запитах как ли съседите гледат на начина на живот на Баба Дюти. После обаче се сетих как Алурд на бърза ръка се е справила с онзи разпасан хъшлак и си казах, че едва ли има много оплаквания.

Когато излязохме от апартамента, вече приближаваше полунощ. Баба Дюти ме поведе със спокойна крачка из квартала с общински жилища, където улиците почти не бяха осветени и всичко бе обрасло с бурени и трева. Наоколо нямаше жива душа, почти всички прозорци в стотиците апартаменти в десетината блока не светеха. При други обстоятелства не бих се престашил да изляза посред нощ на такова място. Но в компанията на Баба Дюти не изпитвах потребност да се озъртам постоянно.

— И преди си бил cheval, нали? — попита ме негърът.

Отново се сетих за времето, когато в мен се беше вселил духът на Шоки.

— Да — потвърдих аз, — но не за лоа, всъщност не беше съвсем същото.

— Лоа си имат свой подход. Явяват се с различни лица на различни хора. Но пак са си лоа.

— А ти откъде знаеш? — любопитствах аз.

— Какво?

— За мен. Че съм бил, как се изрази? А, да, cheval. Откъде разбра?

Баба Дюти прихна в гръмовния си смях. Сложи ръце на кръста си и се огледа. Последвах погледа му, ала нямаше нищо за гледане.

— Виждаш ли ей това? — попита той и посочи една автобусна спирка наблизо. Стъклото на малкия навес беше изпотрошало, пластмасовите седалки бяха счупени, разписанието беше нашарено с графити. — Какво виждаш?

— Автобусната спирка ли?

— Питаш ме или ми отговаряш?

— Това е автобусна спирка — рекох аз.

— Откъде знаеш?

— Ами... — Посочих натам, сетне вдигнах ръце и присвих рамене. — Ами... това си е автобусна спирка. Е, не е от най-хубавите, но все пак...

Трябваше да съм поет, за да му обясня.

— Какво все пак? — настоя негърът.

Въздъгнах отчаяно.

— Има табелка, нали така? На нея пише „автобусна спирка“.

— Да, има точно това. Над главата ти има огромна табела. Та ще ти кажа: ако не можеш да разчетеш табелката, няма да знаеш, че това тук е автобусна спирка. Ако не можеш да разчетеш табелата, няма да знаеш, че си белязан. А аз още от пеленаче мога да разчитам такива неща. Точно заради това съм хунган.

Помъчих се да погледна над главата си. Дори и там да имаше табелка, на нея щеше да пише с огромни неоновы букви „СМОТАНЯК“. Над главата ми, естествено, нямаше нищо.

— И какво означава това? В какъв смисъл съм белязан? — попитах аз.

— Според мен си нещо като прозорец, като врата. Повелителят Карфур взе че те обязди, без дори да сме го призовавали. Ето кое ме изненадва. Изключително рядко лоа ще дойдат, ако не си ги повикал, ако дори не си изрисувал веце. А Карфур идва, защото трябва да дойде, разбираш ли? Опитва се да ти каже нещо. Да го каже на всички нас.

— Да ми каже какво? Какво е посланието му?

— Вероятно не ми е работа да ти го казвам, но ти, моето момче, не си случаен човек. Държат те под око.

Стори ми се малко глупаво да го казва, но още не бях срещал светец, който да не говори с недомлъвки и да не налучква, особено когато не знае за какво точно става дума.

— Ума ми спомена нещо — отбелязах аз, всъщност по-скоро разсъждавах на глас.

— Виж ти!

— Каза ми... според нея съм бил нещо като магнит. Привличал съм... енергията. Да ти призная, няхах представа какво точно има предвид, но дали двете неща не са свързани?

— Възможно е. Тая Ума е наясно с нещата.

— Но какво означава всичко това? — попитах аз отново едва ли не умолително. — Сигурно и ти участваш в кръстоносния поход срещу Тулий, нали? И затова Ума ме е довела тук.

Щом чу името „Тулий“, Баба Дюти се ококори и започна да се озърта.

— Всички сме насочили поглед към едно и също зло.

— Но какъв е твоят залог? Как твоето... — Понечих да кажа „идолопоклонство“, ала се усетих овреме. — Как твоята магия е свързана с магията на Ума? Или на Паху? От вас ще излезе доста странен семеен портрет.

Баба Дюти вдигна дясна длан към мен. Докосна се по кожата с един от пръстите на лявата си ръка.

— Ето какъв е моят залог — рече той. Наведе се и гребна с шепа малко пръст. — А също и такъв. Това място — Ливърпул, е било прокълнато за хора като мен. Знаеш, че милиони африканци са тръгвали оттук, обречени на сигурна немотия и смърт.

— Всъщност научих едва днес. В туристическите реклами не пише такива неща.

— Върху костите на моите събрата са построили цяла империя. Върху съсипания им живот. Наричай го невежество, наричай го безразличие, но историята е тук и трябва да бъде четена и помнена. Разбираш ли, Тулий се домогва да пренапише тази история. Да изгради върху гърбините на робите нова империя. Мнозина от тези роби ще са чернокожи като мен. Ала много повече ще са мургави като госпожица Ума Дхармамитра. Не по-малко ще са бледоликите като твоята госпожица Смайт, макар че, да ти призная, никога досега не съм виждал чак толкова бледолика жена.

И двамата се засмяхме.

— Така че според мен семейният портрет не е тъй странен, както го изкарваш. Картината, която ще нарисува Тулий, ще е къде-къде по-неприятна за гледане.

— И ти мислиш, че Ума е права и аз наистина съм орисан да изиграя твоята роля в битката срещу Тулий, така ли?

— Сигурен съм. Да, моето момче, орисан си да изпълниш своята задача. Това безспорно е причината повелителят Карфур да избере теб за cheval.

— Сигурно — въздъгнах аз, сетил се какво се е случило, точно, какво не помня да се е случило. — Е, можеше, разбира се, да ми пусне един факс — подметнах.

Когато се прибрахме в апартамента, другите ядяха (пак). Баба Дюти уж живееше в бедняшки квартал, но явно си угаждаше и не се лишаваше от нищо. Обзалагам се, че си има и предимства да си хунган.

Тръгнах по коридора към тоалетната. Беше заключено, но тъкмо да се върна в стаята, когато вратата се отвори и оттам излезе Алурд, която още си оправяше полата. Тази, общо взето, поприкриваше бедрата ѝ, въпреки че вече беше все едно.

— Ехо! — усмихна се тя.

— !

Докато се промушваше покрай мен, ме потупа лекичко по корема — вече бе стигнала почти в дъното на коридора, когато си възвърнах дар словото.

— Я чакай! — повиках я аз.

Алурд се извърна, все така усмихната — изглеждаше страхотно.

— Аз такава... струва ми се, че... след като сме... да ти призная, ако не друго, поне купувам закуска на другата сутрин.

Младата жена се върна по коридора и застана съвсем близо до мен. Хвана ме за ръката и ме погледна в очите.

— Каквото и да се е случило, такава е била волята на лоа. Ние не сме нищо друго, освен съсъди, вместилища за тях тук, на земята. Осланяме се на тях и на тяхната мъдрост. И аз не помня повече от теб какво се е случило. Радвам се, че съм била cheval за Ерзюли. Било каквото било, при всички положения е за наше добро.

Доближи ръката ми към устните си и ме целуна лекичко. После тръгна по коридора с грация, за каквато дървеняци като мен могат само да мечтаят. Поолекна ми, но ми стана и малко мъчно. Желаех Алурд повече от всякога и какво излизаше: бях я имал, а не помнех нищичко.

Проклети лоа!

Бях сигурен, че в това има някаква поука, но колкото и да умувах, не знаех каква.

Онази нощ останахме да спим у Баба Дюти. Ума и Шобан получиха отделна стая, а ние с Паху трябваше да се задоволим с възглавниците по пода в хола. Чудо нечувано: преди да си легне, Паху се възползва от душа на Баба Дюти, макар че после пак навлече мръсните парцалки. Още щом легна и захърка, а аз едвам устоях на изкушението да го задуша с някоя от меките възглавници. След известно време и аз успях да задрема.

Не спях добре. Колкото и уморен да бях, това бе една от нощите, когато имаш чувството, че не си мигнал до сутринта, ала гадната изгревна светлина блясва, сякаш да ти покаже, че все пак си спал. Струваше ми се, че съм сънувал какви ли не кошмари: в съзнанието ми се бяха съхранили откъслечни ярки образи и намеци за горчивина, но помнех в подробности само един от сънищата.

Стоях в дълбок ров, всичко наоколо бе обхванато от бели пламъци. Ставаше все по-горещо и аз плувах в пот. Горе в кръг бяха застанали петимата в черно, безлики и страшни както винаги.

— Избирай! — заповяда ми леден глас.

Погледнах надолу и видях във всяка от дланите си мънички фигурки. Върху дясната ми ръка седяха Джун Хановър и моята агентка Кендъл, в лявата — Ума и Шобан.

— Избирай де! — изкрещя отново гласът.

Не исках да го правя. Изберях ли хората в едната си длан, значи да обречах на смърт онези в другата.

Пламъците се разгоряха още повече, петимата в черно станаха още по-големи и се надвесиха по-ниско. Знаех, че няма за кога да протакам.

— Избирай!

Събудих се и скочих като ужилен.

Дойде Алурд, която бе облечена в тънка-претънка роба (какво ли носеше, когато се застуди?) и която се зае да приготви закуската. Щом я видях, и си спомних за един по-предишен, много еротичен сън, но дори и тази искрица угасна, когато младата жена се скри в кухнята.

Не след дълго в коридора се появи и Баба Дюти, който закима за „добро утро“, няколко минути по-късно дойдоха и Ума и Шобан. Баба Дюти беше облечен в чифт отровназелени панталони, розова риза с цвят на есетра и туидено яке. Видях се принуден да извърна поглед. Алурд и една от другите Баба-етки се запретнаха да пренасят

закуската. Аз си налях от кафето и си взех от нещо, което наподобяваше плодов сладкиш, другите обаче започнаха да се тъпчат като попски деца на Задушница. Не се изненадах, че Баба Дюти си сипва по един-два пъти допълнително едва ли не от всичко. Не беше от хората, които се хранят особено възпитано: дъвчеше с отворена уста и мляскаше, затова пък при всеки залък върху лицето му се изписваше невероятна наслада. Обикновено, чуя ли някой да ми мляска, ми прилява, но нашият домакин се хранеше толкова сладко, че ми подейства заразително. По едно време си напълних цяла чиния пържени зелени банани и ги излапах като невидял, а уж изобщо не ми се ядеше. На всичкото отгоре взех, че ги полях с две бирички. За капак хапнах и половинка маниока.

След като се нахрани, Баба Дюти се облегна и се потърка по шкембето. Оригна се шумно (съседите сигурно са помислили, че минава свръхзвуков самолет „Конкорд“), после се ухили до уши. Бръкна в якето, извади пура, размачка я и я подуши. Откъсна със зъби връхчето и го изплю върху чинията. Пак се потупа по джобовете да намери запалката и се сети, че тази сутрин не е сам.

— Пура? — попита ни и извади още две.

Ума отказа любезно, а Паху изгледа възмутено нашия домакин. Затова пък Шобан се възползва от поканата, аз също си рекох — карай да върви!

В Лос Анджелис по-големи парии от пушачите са само хората без коли. Това не ме засяга особено, тъй като пушенето е единственият порок, на който не паднах жертва. Виж, с пурите е друго — никога не отказвам да изпуша една-две, стига да са качествени. В тях има нещо — да, да, знам: фалически символ и така нататък, но чичо Зигмунд да си гледа работата! За насладите на пурите ме откряна Бродрик Крофорд^[3] още навремето, когато поканиха и двама ни да участваме в една от сериите на „Дългата улица“. Сигурно дори щях да се пристрастя към тях, ако не ме беше страх, че накрая гласът ми ще стане като на Бродрик. Или още по-лошо — стомахът ми.

Баба Дюти ми запали пурата. Всмукнах от дима, издишах го, погледнах пурата. Пак всмукнах.

— Ей на това му се вика живот! — възкликнах.

Шобан явно също се кефеше. Баба Дюти се засмя.

— Какви са? — поинтересувах се аз.

— Кубински.

— И таз добра! Но те са внесени незаконно. Откъде ги взе?

Всички около масата ме погледнаха някак странно. Шобан поклати глава между облачетата дим.

— Какво? — попитах аз.

— Ти, момче, си в Англия. Тук кубинските пури не са незаконни. На друга планета ли живееш?

— Нямаме време да се занимаваме с темата — намеси се Шобан.

— Наистина — обади се и Ума. — Трябва да тръгваме.

Но Баба Дюти не се помръдна, докато пурите не се превърнаха в спомени от пепел. Наложил се и Алурд да носи още храна, защото ни отне още четирийсет и пет минути, докато стигнем горчиво-сладостния край. Живота си живееше пустият му хунган!

— Каква е програмата за днес? — попитах аз, когато най-сетне станахме от масата.

— Опасявам се, че отново ни предстои доста дълго пътуване — отвърна Ума.

Погледна ирландката, но тя само сви безразлично рамене. Мен ако питате, още си беше в селенията на кубинските пури.

— Дуорфай Стейн? — намеси се и Паху.

— Логично е да отидем там — кимна Ума. — Така поне смятах. — Баба Дюти?

Едрият негър се почеса по брадичката.

— И аз мисля така. Въпреки че не си представям как ще бия толкова път.

— Вече сте ми говорили за тоя Дуорфай Стейн. Звучи ми доста шантаво — казах аз.

— Това е град, Марти — обясни ми Ума. — В най-северната част на Шотландия, на островите Оркни. На Хой. Според преданието митичният Тулий се е намирал на Оркни. Макар че лично аз се съмнявам. Но което е по-важно, там се намира жизненоважно средоточие на духовна енергия. В Дуорфай Стейн има древна гробница и храм, мястото е заредено с огромна мощ.

— Която обаче е непредвидима. Трудна за управляване.

— Но си струва да опитаме, нали?

Баба Дюти кимна.

— Ще вземем моята кола — каза той.

— Ей на това му се вика автомобил! — зацъках аз. — Откъде си го докопал? — попитах Баба Дюти.

— Това е моето съкровище! — усмихна се той.

Беше огромен американски форд. Бе най-малко на петнайсет години, бе боядисан в патешко жълто и беше направо безупречен. Същински динозавър, последният екземпляр от семейството на колите трепачи, които постиндустриалната икономика най-жестоко бе запратила на буницето на историята. Наистина трагично!

— Вариант осем, нали? — поинтересувах се аз.

Баба Дюти само ми махна с ръка, демек, защо задаваш глупави въпроси. Разбира се, че беше вариант осем, все едно да питам дали водата е мокра.

— Красавец! — казах замислено и прокарах ръка по съвършеното покритие. — Обзалагам се, че изкарва ангелите на всички шофьори в малки колички.

Натоварихме багажа в багажника — дори с диджеридуто остана място за малък пътуващ цирк, — а отзад на пода едвам сместихме огромната хладилна чанта, наблъскана до пръсване с какво ли не. То оставаше Баба Дюти да тръгне на път без нещо за хапване! Шобан отиде при дясната предна врата, забравила, че воланът е отляво. Понечи да се приплъзне по седалката, но Баба Дюти вдигна пръст.

— Никой друг, освен мен, не направлява лодката! — отсече той.

Шобан се нацупи и аз реших да се намеся, ала Баба Дюти намигна и добави:

— Дори ти, красавице!

Хвана дикиш, да му се не види! Шобан кимна и се намести на седалката на покойника.

Което само иде да подсказе, че с комплименти всичко се постига.

Разгледах пътната карта на Баба Дюти и стигнах до потискащия извод, че до Джон О'Гроутс, най-северната точка на Шотландия, има цели хиляда и двеста километра. Оттам щяхме да хванем корабче до Хой.

Но така и не излязохме от града.

Както се оказа, сме извадили късмет, че онези от Тулий са решили да ни нападнат още преди да излезем от Ливърпул. Или са бързали, или са били прекалено самоуверени. Вероятно са си казали, че ще е по-лесно да ни очистят още в града, където полицаите бяха малко. Или пък изобщо не им пукаше.

Тъкмо бяхме излезли от жилищния квартал и бяхме подкарвали по магистралата, когато те изникнаха вдясно от нас — караха като обезумели. Бяха в бял микробус марка „Форд Транзит“ — вероятно откраднат — с емблемата на фирма за софтуер на име „Каравия и син“, изрисувана отстрани.

— Карай! — изкрещя Шобан на Баба Дюти още преди да съм разбрал какво става.

Той не губи и миг — натисна педала за газта, но онези също не дремеха. Страничната врата на микробуса се отвори и край нея откъм вътрешната страна приклегнаха двамина със скиорски шапки и с картечници в ръце. Тутакси откриха огън.

Наведох се напред точно когато куршумите натрошиха прозорците откъм страната на шофьора. Вътре се посипаха остри парченца стъкло, които, колкото и да е странно, не ме нараниха. Усетих как Баба Дюти завърта рязко волана и се удря в една-две коли, спрени отляво, а после отпрашва. Чух как свирят клаксони и скърцат гуми, а също как някъде вдясно нещо изтрещя. Вече не се стреляше и се престаших да вдигна глава и да погледна.

Улицата отпред се стесняваше и микробусът бе принуден да мине зад нас. Баба Дюти караше като полудял, отстрани по врата му се стичаше кръв. Въпреки това обаче, той не губеше контрол над волана, та реших — по-точно, замолих се, че кръвта е от някое стъкло, което го е порязало, а не от куршум. Шобан бе извадила револвер и смъкваше прозореца. Погледнах Ума, която също като мен допреди малко се бе навела. Косата ѝ бе пълна с парченца стъкло, но и тя се опитваше да види какво става и, изглежда, не беше ранена. Паху се бе свил на малък кравай на пода. Не помръдваше, но не видях по него кръв.

Наближихме голяма пътна детелина и Баба Дюти бе принуден да намали скоростта. Микробусът само това и чакаше: тутакси се шумugna точно зад нас и ни удари. Шобан, която се бе подала до кръста от прозореца, за малко не изхвърча. Наложих се да се пресегна и да я

сграбча за крака, за да не падне от колата. Онези зад нас пак откриха огън. Чух как задното стъкло се пука, куршумите засвистяха и разпориха красивата тапицерия на седалките пред мен. Пуснах Шобан и отново се наведох.

Баба Дюти заобиколи колата отпред, която търпеливо чакаше да навлезе в детелината. Без да се колебае, той веднага се включи в движението, предизвиквайки цял хор надути до дупка клаксони и скърцащи гуми. Чух как автомобилите се блъскат, но фордът продължи напред. Отново екна стрелба, ала този път отпред. Пак се понадигнах.

Шобан се бе надвесила от прозореца и стреляше по микробуса, който продължаваше да ни следва по петите. Не видях дали го е улучила.

Баба Дюти навлезе в съседното платно и се престори, че ще завие наляво, в последния момент обаче свърна рязко надясно и блъсна форда в бетонния бордюр покрай мантизелата и тревните площи в средата, после подкара в отсрещното платно.

Онези в микробуса се хванаха на номера, но по едно време се усетиха и удариха рязко спирачки, за да поправят грешката. На много места по детелината колите започнаха да се блъскат една в друга, включително и един малък фиат, който се фрасна отзад в калника на форда и стана на хармоника. Автомобилът ни се завъртя, ала Баба Дюти го овладя светкавично, с вещината на обигран шофьор. Свърна по първата отбивка, която щеше да ни изведе от детелината.

Видях как микробусът зад нас също се качва на тревните площи между платната. Блъсна се в мантизелата, отскочи на педя-две във въздуха и когато се приземи, се разтресе целият, но продължи да ни преследва. Баба Дюти вече излизаше от детелината, за да свърне към една странична уличка, когато куршумите отново запяха и поне една от задните ни гуми се отправи към рая на Мишлен.

Колкото и добър да беше в шофирането, Баба Дюти изгуби контрол над управлението. Фордът зави наляво, после надясно, пак прекоси островчето в средата и се озова в насрещното платно. Видях как Баба Дюти прави последен отчаян опит да извие волана, но пред нас изскочи огромен ТИР и аз затворих очи.

Чух взрива, после усетих и удара.

Беше избухнал микробусът зад нас. Бях зает със страха си, но Шобан видяла всичко от начало до край и по-късно ми разказа как

Баба Дюти е успял да предотврати челния сблъсък с ТИР-а — затова пък нямало как да избегне удара със стълба на уличната лампа върху тротоара, което обясняваше трясъка — а колкото до микробуса, той пак отскочил към тревната площ и се върнал на детелината. Но онези в него явно бяха счупили полуоска още първия път, когато бях видял как микробусът се тресе, защото второто приземяване вече не било така безупречно. Къде ти: микробусът климнал на една страна и се блъснал с все сила в ТИР-а.

Когато се извърнах да видя какво става, и микробусът, и ТИР-ът вече бяха обхванати от пламъци. Всички ги гледахме няколко секунди, но не видяхме от тях да изскачат хора.

— Ето какво е да те блъсне камион — каза Баба Дюти и кимна. — Мътна и кървава!

— Трябва да се разкараме оттук! — изкрещя Шобан.

Вече бе изскочила от колата, като стискаше ниско до хълбока си револвера.

— Има ли ранени? — попита Ума.

Паху изостави зачатъчното положение и се изправи. Беше порязан тук-там от стъклата и изглеждаше зашеметен, но инак се движеше бързо. Мен ме понаболваше гърбът, вероятно ме бе ожулил предпазният колан, но и аз изскочих като тапа от автомобила, теглейки подире си и Ума.

Баба Дюти беше целият в кръв. Счупеното стъкло се бе посипало върху него, но колкото и да е невероятно, куршумите не го бяха засегнали. Държеше се за врата, за да спре кръвта, която още течеше, ала бе смазан най-вече от състоянието на своя любим форд. Нямахте и сантиметър по него, който да не е пострадал.

— Край, това беше с хубавата ми количка, не става и за вторични суровини! — поклати той глава.

— Вие от дума не разбирате ли! Трябва да се махаме оттук! — повтори Шобан и грабна от багажника един от саковете.

Детелината и съседните улици се бяха превърнали в паркинг. Вече се чуваше писъкът на полицейските сирени, хората още тичаха, за да избягат от мястото, където ТИР-ът и микробусът горяха, и се вайкаха за потрошените си коли. Осъзнах, че сме на някакви си двайсетина метра от пожара и още не се знае дали ТИР-ът няма да се взриви. Никой не можеше да каже колко бензин има в резервоара му.

Като гледахме да не бием на очи, което въпреки окървавените, високоволтажни дрехи на Баба Дюти не бе чак толкова трудно в цялата олелия, прекосихме улицата и продължихме нататък, предвождани от Шобан, която бе прегърнала през рамо Ума, за да я предпазва. Свидетелите безспорно щяха да посочат жълтия форд и полицията щеше да установи, че той е на Баба Дюти, но сега нямахме време да се притесняваме за това. Трябваше да се ометем оттук, докато ченгетата не са дошли и не са почнали да разпитват.

Завихме зад ъгъла и вървахме почти до следващата пресечка в бедняшкия квартал, откъдето мястото на злополуката вече не се виждаше, когато Баба Дюти внезапно се свлече.

Допреди миг бе стоял до мен, а ето че сега се бе проснал на мръсния тротоар и някъде от средата на гърба му бликаше кръв.

Две секунди и три изстрела по-късно Шобан също се строполи.

Паху стоеше като попарен, аз обаче се спуснах към Ума, повалих я на земята и я блъснах към най-близкия вход. Чух от другия тротоар крясък, после отново заваляха куршуми. Точно над главата ми се счупи прозорец, тухлите на сградата, към която се търкаляхме, започнаха да се сипят на парченца точно отляво. За миг се спусна тишина и чух как кръвта на Баба Дюти шурти и се стича върху твърдия бетон. Паху бе паднал до него.

Понадигнах глава и видях двама в черно, които вървяха бързо към нас. Единият държеше картечница със снайперистки мерник, другият — полуавтоматичен пистолет. По улицата се зададе кола, която поспря при вида на касапницата, а не биваше. Мъжът с пистолета изстреля през прозореца откъм страната на шофьора порой от куршуми. Колата одраска два спрени автомобила и спря.

Двамата убийци пак се обърнаха към нас, но вече бяха допуснали грешката. Шобан беше скочиха на крака. И аз не знам на кое тайно място ги е крила, но сега държеше два револвера и насочила ги към онези типове, тичаше презглава към тях. Крещеше колкото глас има и без да спира, стреляше и с двата револвера.

Тази шантавелка боравеше еднакво добре и дясната, и с лявата ръка.

Снайперистът се свлече на мига. Видях как един куршум го улучва в корема, други два — в слабините, а четвърти — фатален, в гръкляна. Оръжието отхвъркна във въздуха.

Съучастникът му запази самообладание и започна отново да стреля, като тичаше право към Шобан. Видях как я улучва в лявото бедро, това обаче почти не я забави. Революерът в лявата ѝ ръка беше празен и тя го метна, ала продължи да стреля с оръжието в дясната. Беше улучена и в тялото, но само се завъртя, възвърна си равновесието и изпразни пълнителя.

Нямаше милост.

Изстреля няколко куршума право в гърдите на убиеца от Тулий. Видях как от гърдите и гърба му бликват гейзерчета кръв. Той направи по инерция още две-три крачки, но Шобан се погрижи да спре завинаги. Лявото му око отиде с първия изстрел, зъбите — с втория, целият горен край на черепа му — със следващите три.

Шобан пхна нов пълнител и продължи да стреля по мъжа, макар че той според мен отдавна вече беше труп. След като изпразни и втория пълнител, ирландката зарита убиеца по главата, станала на пихтия, и аз извърнах поглед.

— Марти! — повика ме с тих гласец Ума.

Погледнах надолу и видях, че още лежа върху нея. И аз не знам как още не я бях удушил.

— Добре ли си? — попитах я и се претърколих.

Тя кимна и си пое дълбоко въздух.

— Баба Дюти — пророни Ума.

Паху се беше изправил на колене — още изглеждаше зашеметен. Стори ми се, че се опипва за дупки от куршуми и не може да повярва, че не е ранен. Ума се надвеси над Баба Дюти.

Хунган още дишаше, но според мен вече издъхваше. Не изглеждаше толкова зле, както онова приятелче, което Шобан беше очистила, но върху гърдите му зееше дупка, през която — колкото и неприятно да ми е да говоря за това — ми се стори, че зървам жизнени органи. Едрият негър беше улучен и в огромния корем и беше плувнал в кръв.

— О, не — проплака Ума.

Докосна съвсем леко с длан тъмната буза на Баба Дюти. Той отвори очи. Едвам си поемаше дъх. Кръвта продължаваше да тече от раните му и явно но му оставаше много.

— Ма-а... Ма-а-а... — изграчи мъжът.

Бях изумен, че дори се опитва да говори. Ума се надвеси над него, хвана го за ръката и допря ухо до устните му. Видях как се напряга, за да разбере какво се мъчи да й каже.

— Марти — рече индийката и ме погледна. — Струва ми се, че те вика.

Коленичих до него. Огледах се набързо — божичко, ченгетата щяха да дойдат всеки момент — сетне отпуснах глава до неговата.

— Баба Дюти — прошепнах.

— Ма-а... Ма-а-а...

— Аз съм, Марти — потвърдих, но не съм сигурен, че ме е разбрал.

Затвори очи и аз си помислих, че никога вече не ще ги отвори. Но ето че Баба Дюти го направи. После прокара розов език по устните си. Извърна глава и ме погледна право в очите.

— Повелителят Карфур — каза ми Баба Дюти.

— Моля?

И аз не знам откъде е намерил сили, но дръпна длан от ръката на Ума и се пресегна към мен. Притисна я към челото ми. Усетих потта и кръвта, студа, който не след дълго щеше да го погълне веднъж завинаги.

— Повелителят Карфур — простена той отново.

Ръката му върху челото ми потрепери и изведнъж ми стана много студено.

Почувствах смъртта му.

Той беше издъхнал.

---

[1] Кон (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Велик повелител (изоп. фр.). — Б.пр. ↑

[3] Бродрик Крофорд (1911 — 1986), американски актьор. — Б.пр. ↑

16.

— За какво си мислиш? — рекох аз на Ума.

— Ох, хич и не питай.

Седеше срещу мен в експреса за Лондон и барабанеше притеснено с пръсти по мръсното стъкло. Двигателят на влака бучеше, но макар че трябваше да сме потеглили преди цели петнайсет минути, по нищо не личеше, че скоро ще тръгваме. Кръстосал ръце, Паху седеше до мен и току местеше очи от перона зад прозореца към тясната пътека между седалките в общия вагон. Забелязах, че лявото му око играе.

Мястото до Ума беше празно. Шобан трябваше да седи там и да ръси обиди по мой адрес. Отсъствието ѝ се усещаше остро.

— Ще се появи в Лондон — опитах се да успокоя другите и си погледнах за кой ли път часовника. — И тя знаеше, че вероятно ще стане така. Минали са само няколко часа, а проблемите ѝ сигурно се нуждаят от повечко внимание.

— Знам — отвърна Ума.

— Когато се разделихме, ми се стори, че е добре. А на вас? — попита Паху.

Дребосъкът ме изгледа мръснишки и аз кимнах. Ума забарабани още по-бързо, в ритъма на тангото, после на салсата.

— В смисъл че тези нейни приятели знаят какво да правят, нали така? Сигурно имат лекар.

— Притеснявам се, че няма да ѝ се израдват особено — сподели Ума. — Напуснала е организацията с... с гръм и трясък.

— Но при тези обстоятелства все ще ѝ помогнат. Самата тя ми е казвала, че станеш ли веднъж член на организацията, никога не можеш да я напуснеш.

Ума като че ли кимна. Седяхме още пет минути, без да промълвим, докато влакът не се разклати и не потегли. След няколко метра пак спря, отново се разклати и тръгна. Направи го още три пъти, докато излезе от гарата. От резките движения гърбът отново ме заболя.

— При всички положения ще си пътуваме до Лондон мирно и кротко — отбелязах аз. — Можем през целия път да си тананикаме парчета на „Ю Ту“.

— И дума да не става, леке такава — излая зад мен глас с ирландски акцент.

Шобан седна с трясък на свободното място — изглеждаше така, сякаш я бяха въртели на шиш. Ухили се и сложи ръка върху дланта на Ума.

— Май е време да поговорим за по-високо заплащане — я на какви опасности се излагам! — рече тя.

На нас с Ума никак не ни се искаше да оставяме окървавеното тяло на Баба Дюти наред тротоара, но нямахме избор. Шобан се върна, накуцвайки, при нас. Раната върху бедрото ѝ беше грозна гледка, но ирландката беше извадила късмет: вторият куршум само я беше одраскал по хълбока, а третият, улучил я в ръката над китката, не беше засегнал костта. Тази рана дори вече не кървеше. Но Шобан изглеждаше ужасно зле.

— Ставайте — изкрещя ни Шобан.

Не беше нужно да ми казва втори път, но Ума сякаш беше в някакъв друг свят: беше се вторачила в Баба Дюти и бе обхванала с ръце главата му. Цялата бе оцапана с кръвта му.

— По-чевръсто! Стига си се мотала, кучко! — извика отново Шобан.

Ума я погледна смутено, сякаш питаше: „Не виждам какво налага да употребяваш такъв език“. Отново чух сирените, в дъното на улицата се бе събрала малка групичка местни жители, които стояха на безопасно разстояние, но ни гледаха вторачено.

— Хайде да вдигаме гълъбите — подкани и Паху.

Колкото и да е странно, и той като Ума се бе отървал без една-едничка драскотина.

— Идвай! — каза Шобан и дръпна Ума за ръката.

Паху ни поведе към най-близкия ъгъл, по-далеч от тълпата зяпачи. Сигурно сме представлявали страхотна гледка: Шобан куцукаше и множеството ѝ рани кървяха, Ума стъпваше като сомнамбул и бе цялата в кръвта на Баба Дюти (в онзи момент не го

знаех, но и върху моето чело се червенеело голямо петно), а за капак с нас вървеше и дребничкият мръсен Паху с дрипите си в стил шейсетте години.

Истинско чудо е, че се измъкнахме на косъм.

Уж Шобан беше надупчена от куршумите, но това не ѝ попречи да разбие първата кола, изпречила се пред погледите ни, и да я подкара. Не беше в състояние да шофира, но настоя тя да е зад волана. На никого от нас не му беше до препирни. И Енцо Ферари не можеше да ѝ изтръгне волана след онова, което се беше случило, докато бе карал Баба Дюти.

Ирландката побърза да увеличи разстоянието между нас и мястото, където бяхме извършили какви ли не престъпления. Намерихме в покрайнините на града търговски център с покрит обществен паркинг и спряхме в един тъмен ъгъл. Известно време седяхме в мълчание и чак сега си дадохме сметка какво се е случило. По едно време надуших миризмата. Сетих се, че съм я долавял още откакто сме се качили в колата, но просто не съм намирал сили да се занимавам с нея. Изведнъж осъзнах на какво ми мирише.

Автомобилът вонеше на кръв.

— Не можем да продължим с тази кола — казах аз.

— Я какъв Шерлок Холмс си ни бил! — излая Шобан.

— По-спокойно! — намеси се Ума и се пресегна, за да докосне своята телохранителка и да я поуспокои, но още преди да я е помилвала, се сети за раните. Отпусна длан върху скута си. — По-спокойно! Трябва да помислим.

Ума като че ли си беше възвърнала самообладанието и това ми подейства донемайкъде успокоително.

— Трябва да се измъкнем оттук — даде своя принос и Паху. — Да се омитаме от този проклет Ливърпул.

— А, не — отсече Ума. — Не и с тази кола. В полицията вече знаят, че е открадната. Излагаме се на опасност. А и Шобан трябва да иде на лекар.

— Нищо ми няма — възрази ирландката, ала не особено убедено.

— Недей да се инатиш. Но наистина не можем да отидем в болница.

— Дали да не се върнем във вуду палатите? — предложи Наху.

— Ченгетата ще нахълтат там всеки момент — рече Шобан.

— И не само това — намесих се и аз. — Онези от Тулий сигурно вече знаят, че сме били там. Вероятно са ни проследили, докато сме излизали от квартала — как иначе са щели да ни устроят засадата? Още от Кентърбъри са една крачка пред нас. Макар че умът ми не го побира как го постигат.

— Съгласна съм — каза Ума.

— Ох, до гуша ми дойде от вашите дрънканици — тросна се Шобан, стиснала крака си. — Можем да направим само едно.

Тъй като само Паху не бе оплескан с кръв, пратихме него да напазарува. Той се върна с анцузи и за тримата — не бяха от най-красивите, затова пък при тези обстоятелства щяха да ни свършат чудесна работа. Донесе и дезинфекционен препарат и бинт, с които да превържем Шобан, както и хартиени салфетки и бутилка вода, та ние с Ума да се поизмием и да можем да се появим пред хората. Зарязахме колата и макар Шобан да куцаше лошо, криво-ляво успяхме да спрем кръвта от раните ѝ. Предложих ѝ да се облегне на мен, тя обаче само се изсмя.

— За нищо на света, дори и да ми бяха откъснали проклетия крак!

Обади се от телефонен автомат в търговския център. Набра номера и каза една-единствена дума. Кимна и затвори. После набра втори номер.

Другарите ѝ от ИРА се съгласиха да ѝ помогнат, ние обаче не можехме да отидем с нея. От минута на минута Шобан изглеждаше все по-бледа и изнемощяла и Ума не искаше да я оставя сама, но ирландката рече и отсече:

— Не. Няма те работа при тези хора.

Оставихме я на една автобусна спирка, след като се разбрахме, че по-късно ще се срещнем на гарата в Ливърпул. Уточнихме, че ако не успее да дойде, Шобан ще ни търси в индийското ресторантче на Ума в Лондон. Когато може. Ирландката се качи на автобуса и дори не се обърна да ни погледне. Видях през прозореца как върви по пътеката между седалките, те обаче бяха заети. Шобан се наведе към някакъв тип със зализана назад коса и кожено яке. Прошепна му нещо на ухото и той скочи като ужилен — все едно е седял на плъх. Шобан се настани на освободеното място. Автобусът потегли.

— Не се притеснявайте, ще се оправи — казах аз на другите.

Почти не говорехме, докато пътувахме към Лондон. Общият вагон не бе най-подходящото място да обсъждаме важни неща, макар че, мен ако питате, всички бяхме потресени от случилото се и не ни беше до приказки. Шобан потвърди, че е добре, макар и да призна, че това вероятно се дължи на наистина конската доза лекарства, с които са я натъпкали. Приятелите ѝ от ИРА намерили лекар, който да прегледа и промие множеството ѝ рани. Оказало се, че дори раната в крака не била сериозна, макар че и при най-малкото движение Шобан се смръщаваше — значи дозата не беше чак толкова конска — и единствения път, когато стана да отиде до тоалетната, накуцваше силно.

По едно време Паху и Шобан задремаха, а ние с Ума продължихме да гледаме през прозореца скучния пейзаж, профучаващ покрай нас. Стори ми се, че през последните двайсет и четири часа Ума се е състарила видимо: лъскавата и медна кожа беше помръкнала, прелестните и изваяни скули се бяха смъкнали. Тя усети, че съм се вторачил в нея.

— Какво има? — попита ме. — Какво?

Само поклатих глава — уж че съжалявам. Не виждах какво мога да ѝ кажа.

Непрекъснато се намествах, а все ми беше неудобно. При злополуката с колата явно бяха пострадали вратът и горната част на гърба ми, цепеше ме и глава. Преди Шобан да заспи, ѝ поисках хапче кодеин, но и то не помогна — продължих да усещам в слепоочията си тъпа болка, все едно ме удряше наточено махало. Никога не съм страдал от морска болест, сега обаче от клатушкането на влака ми се догади. По едно време дори си мислех, че ще повърна, та хукнах към тоалетната в дъното на вагона, но мразя да драйфам (кой ли обича?) и успях да се сдържа. Въпреки това прилекнах, от което ми поолекна на стомаха, ала докато си миех ръцете на малката мивка, усетих как отдясно в главата ме пронизва остра като леден шиш болка. Тръгна от слепоочието и стигна чак отзад до темето. Беше толкова силна, че се видях принуден да се вкопча отстрани за мивката, за да не се строполя. Тъкмо реших, че ми е поминало, когато болката отново ме прониза — този път в лявото слепоочие. Стигна през челото някъде между

веждите. Сега вече наистина се свлякох на колене, ала и тази втора болка ме отпусна бързо. Изправих се, постоях известно време, притеснен, че пак ще ми прилошее; мислех си: инсулт. Но за мое облекчение ми нямаше нищо, главоболието започна да преминава. Написках си лицето със студена вода и се върнах при другите.

Пак не се чувствах особено добре, но пътуването мина без произшествия.

Четиримата седнахме на една от ъгловите маси в индийския ресторант на Ума при Уайтчапъл. Шобан беше с лице към вратата, но се наложи да седне малко настрани и да придърпа един празен стол, на който да вдигне ранения си крак. Изглеждаше по-бледа и от преди, ако това изобщо бе възможно, и в главата ми изникна една мелодийка на „Прокол Харум“. В заведението седеше същата тълпа — доколкото виждах, нямаше свободни маси — същият отегчен келнер тръсна пред мен студена бира „Кингфишър“, и то без да съм го молил. Донесе и чинии със студени закуски и задушено с кисело-сладък сос, на които ние се нахвърлихме като невидели.

— Още ли искаш да се опитаме да стигнем в Дуорфай Стейн? — попита Паху, както дъвчеше задушен кромид лук — грозна гледка, ще знаете!

— Не — отвърна Ума. — За какво да ходим без Баба Дюти?

— Клетата Алурд! — завайках се аз. — Другите, и те! Божичко, зарязахме ги да се оправят сами. Апартаментът сигурно гъмжи от ченгета.

— Алурд знае как да се погрижи за себе си — успокои ме Ума. — Тя е мамбо. Жрица — добави тя, докато не съм започнал да остроумнича. — Усетила е кога Баба Дюти е издъхнал.

Не попитах нищо.

— Защо не накараме нея да изпълни обреда в Дуорфай Стейн? — попита Паху.

— Тя не може. Не притежава уменията и познанията на Баба Дюти. Както всъщност и аз. Сигурна съм, Алурд ще се съгласи да дойде с нас в Дуорфай Стейн, но ще го направи просто от гордост, нещо, което не мога да допусна. И аз не бих се нагърбила с такава задача.

— Аз бих могъл да помогна — предложи Паху.

— Имаш ли опит със северните лей-линии?

— Всъщност не.

— Тогава няма смисъл. Знаеш го.

Дребосъкът се засегна.

— Я стига сте се правили на интересни — намесих се аз.

Ума ме погледна много предпазливо. Сигурно вече съжаляваше, че се е хванала с мен. Накрая повечето жени съжаляват. Иска ми се да направя нещо, за да не става така, но и аз нямам представа какво.

— Играеш ли Шекспир, Марти?

Аз прихнах.

— Нещо смешно ли казах?

— Аз да играя Шекспир? Сигурно ще се справя с Йорик, но толкоз.

— Защо?

— Защото съм телевизионен актьор. Семейните сериали и частните детективи са едно... мразя да *чета* Шекспир, камо ли пък да го играя.

— Аз съм... — Ума се вторачи някъде пред себе си. — Аз съм Джоана Лъмли.

— Моля? — не я разбрах аз.

— Паху е...

— Вик Рийвс — притече й се той на помощ и се ухили.

Ума вдигна вежди, но все пак кимна. Вече знаех накъде бие.

— Баба Дюти беше Ралф Ричардсън. Лорънс Оливие. Джон Гилгуд.

— А Дуорфай Стейн е Хамлет — казах аз.

— Правилно си разбрал. Макар че Макбет може би е по-подходящ за край на мисълта.

— Значи не можем да извършим обрета. И сега какво? Мислех, че трябва да стигнем последното средоточие, да предпазим лей-мрежата, преди Тулий да я е използвал за тъмните си дела.

— Според мен вече е късно. Струва ми се, че онези от Тулий предугаждат всяка наша стъпка. Това, че ни откриха и в Ливърпул, ме навежда на мисълта, че ще ни причакват и в Дуорфай Стейн. Този път е затворен.

— И сега какво? — попитах аз. — Те победиха, така ли? Баба Дюти умря за нищо?

— Не. Не са победили. Поне засега. Все пак в Кентърбъри и Тинтаджъл постигнахме нещо, Дуорфай Стейн бележи само временен застой.

— Доколкото разбирам, тази игра не може да завърши наравно — рекох аз.

— Не. Трябва да бъде или спечелена, или изгубена.

— И какво ще правим сега? — попита Паху.

Ума си пое дълбоко дъх, но не каза нищо. Погледна Шобан, която имаше вид на боксьор, когото са помлели от бой.

— Вероятно ще се наложи да потърсим своя Крал Лир — рече накрая индийката.

Чух как Паху я пита какво точно има предвид. Бях на път да споделя учудването му, когато в главата ме прониза нетърпима болка. Помня, че видях нещо като падащи звезди, помня и че се хванах за слепоочията. Сигурно съм изкрещял.

Малко преди да изгубя съзнание, паднах по лице в соса.

— На какво мирише? — поинтересувах се аз.

— На сос — отговори ми Ума. — Много вкусен сос, макар че не става за къпане. Позабърсах ти лицето с мокра кърпа, но се опасявам, че не успях да изчистя косата.

Ето как научих, че съм паднал по лице в соса. Втори въпрос:

— Къде сме?

Лежах на меко канапе в малка, задръстена с мебели стая. Върху две от стените, от пода до тавана имаше лавици, огънати под тежестта на книгите и папките. Върху другата стена бяха окачени няколко малки гравюри с пъстри изображения на герои от индуистката митология, а четвъртата беше заета от голям прелестен гоблен на въоръжена до зъби страховита индуска, която държеше в ръцете си ками и ножове, и на онзи приятел със слонската глава. Ръчно шитият шал, с който бях заметнат, също беше украсен с изображение на царицата на ръкопашния бой.

— Можеш ли да седнеш?

Уместен въпрос. Опитах и успях чак на втория опит. Съвсем бях взел-дал.

— Мале! — завайках се.

— Моля?

— Чувствам се така, сякаш ме е бутнал... — Този път се усетих навреме: човек не може два пъти по един и същ начин да дърпа дявола за опашката. — Не се чувствам особено добре. Колко е часът? Колко съм лежал в безсъзнание?

— Три и нещо след полунощ. Беше в безсъзнание близо четири часа.

— Не думай!

— Помниш ли какво стана?

— Помня, че седяхме в ресторанта и обсъждахме какво да правим, когато ме прониза болка. В главата ми сякаш избухна пръчка динамит. Болеше ме още докато пътувахме във влака...

— Не си ни казал.

— Болеше ме, но после ми мина. Шобан, дето е уцелена на три места, си мълчеше, та си рекох, че не си струва да споменавам някакво си главоболие. Реших, че е от сблъсъка в колата. Че ме е пристегнал коланът, но явно работата е по-сериозна.

— Хм — каза Ума. — Сега как се чувстваш?

Втори уместен въпрос. Понадигнах се и се протегнах, като разкърших бавно врат.

— Главата май вече не ме боли — похвалих се. — Виж, вратът ми е схванат. И ми се пикае ужасно.

Ума ми показва къде е тоалетната. И тя като цялото жилище беше тясна като кутийка, затова пък светеше от чистота — все едно си в болница. По полиците се виждаха малки амулети и дрънкулки, над пръчката за кърпата се мъдреше още една гравюра с оня хубостник със слонските уши. Свърших си работата и се поизмих, като се постарях да махна, доколкото е възможно, коса от косата си, без да се къпя.

Ума ми бе наляла чаша чай и ми бе извадила бисквити.

— Знам, че предпочиташ бира, но при тези обстоятелства...

— Благодаря — рекох й.

Щях да се посъвзема и от чая. Отхапах и от бисквитите, въпреки че не бях гладен. (Шоколадовите бисквити са като връх Еверест: ядеш ги просто защото са ти ги поднесли.)

— А помниш ли нещо от времето, когато си спал? — попита Ума. — Някакви сънища?

Понечих да кажа „не“, че не съм видял нищо друго, освен непрогледен мрак, после обаче ми просветна: пред мен изникна видение точно както сънищата изникват в съзнанието ни, когато сме будни.

— Аз такова... май имаше нещо, свързано с Баба Дюти, но го помня смътно.

— Какво по-конкретно, сецаш ли се?

Ума явно проявяваше изключителен интерес. Затворих очи и се опитах да уловя образа.

— Да, като че ли го виждам. Облечен е, както в храма водун — уфо — в онази странна роба, на главата е със смешната шапка, но... — Споменът отново ми се изплъзна. — Не, не се сецам нищо повече.

— Опитай! — настоя Ума.

Отново стиснах очи и за миг изпитах болката, заради която бях изпаднал в несвяст. Долепих длан до челото си и усетих как Ума идва при мен и ме прегръща през раменете, но не отворих очи. Заедно с ослепителната светлина, съпътствала болката, видях повторно Баба Дюти. Огромното му абаносово лице надвисна над мисловния ми взор — видях как той размърдва устни и ми шепне нещо. После изчезна, на негово място се появиха мъжете в черно, вселили се в сънищата ми, и мракът се върна. Пак се олюлях и ако имаше сос, щях да цопна в него, добре че Ума беше до мен и ме хвана овреме. Дойдох на себе си точно толкова бързо, колкото и бях получил световъртежа, и отворих очи.

— Добре ли си, Марти?

— Mange ginen — отвърнах аз.

— Моля?

— Mange ginen.

— Това пък какво е? Какво означава?

— Нямам никаква представа — казах аз.

— Къде са другите? — попитах Ума, когато тя се върна в стаята с още чай.

И с бира, Бог да я поживи.

Шобан спи.

— Без майтап? Пък аз си мислех, че никога не те изпуска от поглед.

— Шобан е предана до гроб. Но беше капнала от умора. А и тук опасността е малка.

— Ами Паху? Питам те само защото отвори дума за малки опасности.

Ума се засмя звънко като малко момиченце.

— Предпочете тази нощ да намери подслон другаде. Останах с впечатлението, че има тук приятелка, с която е решил да прекара вечерта.

— Виж ти, да му се не надява човек! Дребният миризливко бил по-голям женкар и от Брат Пит.

— Гарантирам ти, има доста обожателки.

— Ти обаче не си сред тях.

— Не — потвърди Ума и направи физиономия. — Той не е моят тип. Предпочитам мъже, които са...

— По-високи? По-чисти? И изпълняват главната роля в телевизионен сериал? — вдигнах вежди колкото да я подразня.

Е, не само заради това. Ума ме изгледа точно както гледат лелите — стари моми, ако изтърсиш някоя безобидна мръсотийка. Но явно продължи да обмисля отговора на въпроса ми.

— По-мургави — отвърна накрая.

Браво на нея, не седна да ми хвърля прах в очите. Схванах тънкия намек.

— А какво ще кажеш за ей онзи Джон Мерик^[1]? — казах аз и кимнах към гоблена върху стената.

— Моля?

— Човекът слон. Наслагала си го из цялата къща.

— Ганеш. Богът на мъдростта и на писмото, повелител на ганите.

— На гадовете ли?

— На ганите. Второстепенни божества, които наказват прегрешилите и хората, не удържали думата си.

— Значи не са покровители на агентите в шоубизнеса.

— Гобленът ми е подарък от...

— От някой по-мургав мъж ли?

Ума се изчерви.

— Да. На него не е изобразено преданието такова, каквото то е достигнало до нас, той е шит специално за мен.

— Я да видим дали ще позная! Онази сладурана с ръцете и хладното оръжие сигурно е Шобан.

— Това е Кали унищожителката, богинята на смъртта. Тя премахва всичко, изпречило ѝ се пред погледа ѝ, понеже нищо не е вечно.

— Значи наистина е Шобан — отбелязах аз.

— „Ганеш“ означава познание, учение, разум. В светлината на митологията той не може да се противопостави на дивата ярост на Кали, но от гледна точка на разума е нейна противоположност. Ала Кали е само едно от проявленията на Джаганмата, майката на света. Кали е нейното тъмно лице. Другото ѝ лице е съпругата на Шива. Деву Ума.

— Без майтап? — попитах аз.

— Без майтап, Марти.

— Излиза, че си кръстена на богиня? — ахнах аз. Ума само понаведе глава. — Аз пък съм кръстен на един герой на Ърнест Боргнайн^[2]. И какво излиза, Ума и Кали са едно и също, така ли?

— Не са. Те са различни проявления на богинята Деву. Светлото и тъмното. Разкъсвани са между търсенето на познание и на мъдростта, олицетворявана от Ганеш, и тяхното унищожение. Поне аз разчитам така гоблена.

— Сложен човек си. Според мен Лос Анджелис няма да ти хареса.

— Никога не съм ходила там.

— Ако случайно идеш, гледай да се вживееш в ролята на Кали. Сандра Бълок се справя чудесно.

— Голям особняк си, Мартин Бърнс. Направо се чудя от какво си направен.

— Ще уредя да ти пратят видеозапис на аутопсията.

— Кога най-после ще стигнем и до нея? — попита до болка познат ирландски тенор.

На вратата стоеше Шобан, облечена в намачкан до безобразие розов хавлиен халат, който сто на сто беше на Ума — беше изключено на Шобан да ѝ се прииска да си купи такова нещо. Приличаше на дъвка: дъвкана, дъвкана и накрая изплюта.

— Няма да се наложи да чакаш дълго, скъпа, така че бързай, лижи си раните, за да се насладиш докрай на кончината ми.

— Предпочитам да лижа други неща — тросна се тя, после седна с пъшкане.

— Че кой не предпочита! — възкликнах аз. Не беше нужен часовник, за да видя, че още е посред нощ. — Защо всъщност си станала?

— Защото сте се разкрещели като дърти цигани — оплака се Шобан.

— Извинявай — рекох ѝ най-чистосърдечно.

Ирландката махна с ръка.

— Всъщност сигурно щях да се събудя и без вас. Не мога да си намеря място.

— Как е кракът?

— Как е главата?

Бях си го изпросил. Шобан нямаше да се оплаква, ако си мълчах и аз. Ума ѝ наля чаша чай.

— Дребният миризливко още ли върти някъде любов? — поинтересува се Шобан. Ума кимна. — Да не повярва човек!

— Ето на, значи съм прав! Паху не е симпатичен на никого.

— Тук не става въпрос дали е симпатичен или несимпатичен — възрази Ума, решила да се прави на дипломатка.

— На мен не ми е симпатичен, и толкоз — отсече Шобан.

Аз ѝ закимах насърчително.

— В правото си да не го харесваш, всъщност и аз смятам, че е труден характер, но без него няма да постигнем целта си.

— Защо? — знаех си своето аз. Ума ме погледна отчаяно, аз обаче вдигнах ръка. — Не се заяждам. Добре де, не само се заяждам. Но от къде на къде е чак толкова незаменим? В Тинтаджъл никой друг ли не можеше да се вживее в ролята на Елмър Фъд?

— Какво в нас ти е направило впечатление, Марти?

— В какъв смисъл?

— В смисъл, какво според теб е най-характерно за малката ни... дружинка?

— Освен това, че аз изобщо не се вписвам в нея... — Погледнах Шобан. После и Ума. И ми светна. — Събрали сте се тук страхотна коалиция за борба с вятърните мелници — отбелязах аз. Бях си мислил

за това и преди, докато се бяхме мотали по онези затънтени кръчми. И бяхме разговаряли с Баба Дюти. — Предполагам, че не е случайно.

— Според някои няма случайни неща.

— Знам, но понякога пурата си е просто пура, и толкоз. Не се сърди — обърнах се аз към Шобан.

Тя вдигна рамене.

— Марти — подхвана Ума, — силата на Тулий отчасти се дължи на това, че неговите хора са невидими, умеят да се спотайват и да се крият, да живуркат в места, където всички ги виждат, но не ги забелязват. Именно по тези скришни места те трупат сили, разрастват се злоторно, без някой да им пречи. Хора като нас, били те с мургава или черна кожа, с желаня и чувства, които не се вписват в общоприетите, със стремежи и вярвания, понякога смятани, меко казано, за чудати, няма къде да се спотайват и крият. Дори и да се скрием, няма да избягаме от Тулий, рано или късно той ще ни застигне — един по един.

— И затова трябва да сте заедно.

— Точно така. Трябва да обединим пред всички силите си срещу такива като хората от Тулий, както стори ти, но сме длъжни да водим същата битка и в тъмните места. Когато сме заедно, гласовете ни се чуват по-добре, а познанията ни, нашата сила са по-големи.

— Но какво е мястото във всичко това на мъж от бялата раса? — попитах аз.

— Сякаш и ние не сме си задавали този въпрос триста четирийсет и седем пъти — каза Шобан.

Погледнах Ума. Тя не ми отговори, но върху лицето ѝ се бе изписал ужасно многозначителен израз. Надигнах бирата, в нея обаче нямаше нищо.

„Лоша поличба“, рекох си.

Шобан глътна без вода още няколко хапчета за болката и пак си легна. Измих чиниите и чашите, а Ума извади от дрешника още две възглавници. Надникна в кухнята да ми каже „лека нощ“, но аз няхах намерение да я оставям да се изнизва току-така.

— Какво не ми казваш? — попитах я.

Тя въздъхна едва чуто.

— Капнала съм от умора, Марти.

Известно време се гледахме. През последните три денонощия Ума се бе състарила с цели три години.

— Добре де, така да бъде — вдигнах аз ръце и пак се обърнах към мивката.

Ума продължи да стои.

— Мислех, че си капнала от умора.

— Аз пък мисля, че вече съм заспала.

— Ами лягай си тогава.

Мъчех се да махна с мръсната гъба и със студена вода петната по стара чаша. Ума не се и помръдна.

— Какво те интересува, Марти?

Спрях водата, огледах се за кърпа и накрая си избърсах ръцете отпред в ризата. Ума поклати глава и извади кърпа за съдове от едно чекмедже. Вече не ми трябваше, но я взех колкото от любезност. Метнах я върху плота.

— Какво означава „манге гинен“? Знаеш, нали?

— Да, проверих.

— Е?...

— Свързано е с един ритуал във водун. Това е обред, при който се призовават духовете на мъртвите и им се правят дарове. Жертвоприношения.

— Не ми говориш за зайчета, нали?

— И аз не знам.

— И какво общо има това с мен? Защо съм го сънувал?

— Не мога да кажа.

— Виж ти!

— Не съм сигурна, Марти, а сега не ми е до догадки. Вероятно знаеш поговорката, че малкото знания са опасно нещо.

— Да — рекох аз, — и че абсолютната власт покварява абсолютно.

— В какво ме обвиняваш?

Въздъхнах тежко и поклатих глава.

— В нищо. Наистина. Сигурно... и двамата сме много уморени.

Ума кимна. Но продължи да стои.

— Какво смяташ да правиш? Утре ще се случи нещо ужасно, нали? Усещам го.

— Има един човек, когото трябва да намерим. Човек, който е изключително силен.

— Толкова силен, че да спре Тулий ли? Без ние да ходим в Дуорфай Стейн?

— Според мен, да.

— А защо не го потърсихме този човек още от самото начало? — попитах аз.

— Защото... — проточи Ума и ме погледна така, както отчаяните родители гледат четиригодишните си отрочета, решили да узнаят на всяка цена защо кучетата са с четири крака, защо таванът е горе, а подът — долу, и защо хората пътуват в дупка, прокопана под земята. — Дори ако се опитаме да намерим този човек, се излагаме на огромна опасност. А и да го открием, не е сигурно, че ще получим помощ.

— Не звучи особено обещаващо.

— Не обещавам нищо.

— Не ме питай нищо, за да не те лъжа — изсумтях аз.

И двамата отидохме да си легнем и да поспим.

---

[1] Джоузеф Мерик (1862 — 1890), наричан погрешно и Джон Мерик, човек слон, предизвикал в края на XIX в. сензация по циркове и панаири. — Б.пр. ↑

[2] Ърнест Боргнайн (р. 1917), американски актьор, известен с ролите си на нехранимайковци и несретници. — Б.пр. ↑

17.

В осем часа на другата сутрин Паху задраска по вратата точно като похотлив котарак. Явно не беше спал много, но не го направи на въпрос. Чудо на чудесата: беше облечен в други панталони, които в облачен ден биха могли да минат и за чисти. Той — или някой друг — си беше сресал и брадата, така че в нея вече нямаше трохи. Нашият приятел, изглежда, беше прекарал страхотна нощ.

Шобан изкуцука от стаята си — имаше вид на човек, който... ами който предния ден е бил ранен на три места с огнестрелно оръжие. Едвам стъпваше на ранения крак, когато влезе в кухнята да си налее чаша кафе. Направо хлъцна, щом видя Паху — според мен можеше преспокойно да изброи чуждите тела в брадата му и се бе привързала към едно-две от тях — но не каза нищо. Паху също беше смаян, че Шобан е облечена в розов хавлиен халат, но притежаваше твърде силно чувство за самосъхранение, за да прави коментари.

— Ума спи ли? — попита Шобан.

— Не, излезе — отговорих ѝ аз.

— Какво? — викнаха в един глас ирландката и Паху.

Връчих на Шобан бележката, която бях намерил върху масичката. Паху я прочете през рамото ѝ. Ума бе написала само че трябвало да намери един приятел и щяла да се прибере час по-скоро. Да сме я чакали в апартамента.

— Защо не си ме събудил, загубеняк такъв? — изпищя Шобан.

— Не съм я чул кога е излязла. Спал съм — заоправдавах се аз.

— Дрисльо нещастен! Трябваше да дойдеш веднага щом си намерил бележката.

— Стига си вдигала пара! Намерих я преди петнайсет минути. Какво си се затръшкала! Ума може да се грижи за себе си.

Шобан намачка бележката на топка и я метна в лицето ми.

— Млъквай, тъпанар такъв! — рече ми тя и закуцука към стаята си.

Паху ме гледаше и клатеше глава.

— Ей, любовчията! — казах му аз и му се заканих с пръст. — Защо мен ме е страх от нея, а ти пет пари не даваш?

Точно както Кларк Кент^[1] в телефонна будка, Шобан най-неочаквано се върна — вече облечена. Държеше пистолет и провери пълнителя. После пъкна оръжието в кобура отзад на кръста ѝ и придърпа отгоре блузата си. Движеше се бързо, почти не личеше, че куца.

— Стойте тук. Ако Ума се появи, задръжте я, докато се върна. Чухте ли?

— Къде ще... — подхванах аз, но вратата се затръшна под носа ми и Шобан излезе. — По дяволите! — изругах.

— Има ли нещо за ядене? — поинтересува се Паху.

Изгледах го кръвнишки, но някои хора това не ги лови. Излязох от хола, за да помисля. Нещо, което определено не правя достатъчно в този живот.

Ние с Паху гледахме да не се засичаме много-много в тесния апартамент. Той се помота в кухнята, после влезе в спалнята да дремне. Аз реших да погледам телевизия, но в хола нямаше, моля ви се, телевизор! Това ме наведе на сериозни съмнения доколко качествен човек е Ума и още по-лошо, остави ме без работа. Мина ми през ума да звънна на Джун Ханоувър, но не знаех какво да ѝ кажа. Трябваше да се обадя и на агентката си — тя вече сигурно се притесняваше до смърт — но все не намирах сили. Рекох си, че е по-добре да изчакам и да видя какво ще стане, ще открие ли Ума своя загадъчен Вълшебник.

Прекарах сутринта в това да разглеждам библиотеката в хола на Ума. Много от книгите бяха на чужди езици — имаше доста на хинди (или може би на урду, лично аз не правя разлика), както и няколко на френски и латински, но преобладаваха томове на английски, пък било то и на някаква старовремска разновидност. Няколко от лавиците бяха посветени на философски трактати, имаше и лавици с книги само по богословие. Една от библиотеките бе запълнена единствено с томове за мистицизъм, митология и окултизъм. Очаквах да откроя едва ли не екземпляр на „Necronomicon“ с подвързия от човешка кожа или поне „Някой се спотайва на прага“ в издание на „Аркам“, но останах разочарован, затова пък намерих доста книги за водун и африканската

религия. Зачетох се в една и изобщо не съм чул кога входната врата се е отворила. Добре че не реших до края на живота да си вадя хляба като частен детектив.

Ума влезе в стаята, следвана по петите от Шобан. Ирландката беше доста ядосана.

— Аз съм — оповести Ума.

Когато влизат, хората винаги казват това, макар че никога не съм разбирал защо. До този момент.

— Добре — отвърнах аз и вдигнах очи от книгата. — Но дали аз съм само аз?

Исках да поговоря с Ума на четири очи, Шобан обаче показва недвусмислено, че няма намерение отново да изпуска от поглед подопечната си. Паху бе излязъл на поредната си разходка, въпреки че ако не броим кучешките лайна по тротоарите, в Ийст Енд нямаше природа като такава, с която да общува.

Ума отказа да прави каквото и да било, преди да е пийнала чаша чай. Аз не приех бирата — ей на това му се вика трудна любов — и загледах индийката. Тя не признаваше торбичките с чай, държеше сама да си запарва листенцата. Според мен хвърляше за едното нищо твърде много усилия. Ума обаче си свирукаше, докато шеташе, та реших, че това е едно от свещенодействията, за които всички говорят, но които аз никога не съм проумявал. Тя извади от шкафа металната кутия с бисквити и я сложи на масата.

— Какво според теб е станало с Баба Дюти? — попитах я, когато най-сетне седна с чая.

— А ти как мислиш?

— Попитах те пръв — настоях аз.

— Каквото повикало, такова се обадило — рече Ума и сви рамене.

Хрумнаха ми две-три заядливи школки реплики, но после реших да си ги спестя.

— Струва ми се, че може би е ето тук — почуках се отстрани по главата.

— Сигурно му е доста тясно — вметна Шобан.

Ума отхапа от бисквитата и се вторачи в чашата.

— Ума!

— Видях, че четеш — рече ми тя.

— Да.

— И какво научи?

— Не е много. Никога не съм бил от най-схватливите. Но се натъкнах на книгите ти за вуду. За водун де. Прочетох и за... как ли беше? — Извадих от джоба си листчето, върху което си бях записал някои неща. — За ти-бон-анге. Знаеш ли какво означава това?

— Изразът ми е познат.

— И знаеше какво означава „mange ginen“, нали? Знаеш какви ли не дивотии.

— Да.

— Защо тогава не ми каза?

— Не исках да те тревожа излишно. И досега не съм сигурна, че има причина за... за притеснения.

— Защо тогава изобщо го правите на въпрос? — попита Шобан.

— Заради Баба Дюти — обясних й аз. — Той е някъде в мен. Или по-точно душата му, ти-бон-анге. Поне така подозира Ума. Нали?

Индийката кимна.

— Баба Дюти беше хунган с необикновена сила. Той бе не само хунган, но и бокор. Разбираш ли какво означава това?

Поклатих глава.

— По принцип хунган е жрец, познат и като магьосник, който прави бяла магия. Докато бокорът е известен като вещер, който се престашава да прави и черна водун магия и знае как да насочва душите и на живи, и на умрели. Малцина могат да бъдат едновременно и хунган, и бокор. Но Баба Дюти наистина беше изключителен човек.

— А „mange ginen“? Думите от моя сън? Те са свързани с ритуално жертвоприношение, нали?

— Не толкова жертвоприношение, а по-скоро дар за мъртвите. Зов към душите им да се върнат и отново да се намесят в земните дела.

— Какво означава това? — поинтересувах се аз.

Ума поклати глава.

— Не съм сигурна. Според мен е възможно Баба Дюти отчасти да се е вселил в теб. Вероятно е съвсем случайно, защото преди да издъхне, ти го държеше до себе си, но подозирам, че може и да е

преднамерено. Вярвам, че по някакъв начин е свързано с участието ти в нашето начинание.

— До какво обаче се свежда това участие? Какво всъщност правя аз? В смисъл, че... Знам, звучи налудничаво, но... и друг път в мен се е вселявал дух. Не ме гледай така, Шобан!

— Как? — ухили се тя.

— Та исках да ви кажа, че чувството беше съвсем различно. Сега всъщност не усещам нищо, ако не броим смътното чувство, че нещо не е наред. Все едно съм забравил рождения ден на майка си.

— А някога докосван ли си от ти-бон-анге на бокор и на хунган?
— попита Ума.

— Не, поне не помня.

Индийката вдигна ръце и сви рамене. Никога досега не ме беше бутал и камион. Схванах намека ѝ.

— Може би най-съкровено в теб се мъчи да се отскубне от този ужасен екстериор — предположи Шобан. — И на повърхността избива твоето женско начало. Или мъжкото.

Направих кисела физиономия.

— Но каквото и да напират отвътре, то при всички положения е по-добро от онова, което видяхме дотук — добави ирландката.

— И какво да правя сега? — обърнах се аз към Ума.

— Мен ако питаш, недей да правиш нищо. Постарай се да помниш сънищата, които ти се присънват. Пък ще видим какво ще стане.

— Страхотно, няма що!

— Не е изключено до довечера да открием отговорите.

— Защо? Какво ще правим? Сутринта къде ходи?

— Ходих да търся нашия... Крал Лир. Човека, който може би все още е в състояние да ни помогне да изпълним своята задача.

— И намери ли го?

— Ще видим — отвърна тя.

После замълча като гроб.

Вече щяхме да тръгваме без Паху, когато той най-после се върна.

— Определено става нещо — извести той.

— В какъв смисъл? — не го разбра Ума.

— Онези от Тулий пак мътят водата. Срегнах неколцина Калайджии...

— Ох, само не това! — простена Шобан.

— Калайджии ли? — възкликнах аз.

— Отрепки ирландци — обясни ми Шобан.

Стори ми се, че ѝ иде да се изплюе, но се въздържа, за да не съсипва хубавия килим на Ума.

— Наши съмишленици. Пътешественици — вметна Паху. — Та те ми казаха, че от Скунския камък се излъчва нещо странно. И от гара Кингс Крос.

— Не виждам какво толкова ѝ е странното на гара Кингс Крос — засмя се Ума. — Освен ако не търсиш проститутки. — Кой знае защо, при тези думи тя погледна мен. — Тленните останки на Будика^[2] не почиват там.

— Моля? — казах аз.

— Ти си говори каквото искаш — допълни Паху, без да ми обръща внимание. — Но отидох при Хълма на Парламента и убих полевка. В лей-мрежата има мощни вибрации. Със сигурност става нещо.

— Какво, убил си полевка ли? — възкликнах аз.

— Я да отскочим до Спитълфийлдс — предложи Ума и погледна плахо към Шобан.

— Току-що ходих там — обясни Паху. — Нищо, никакви следи от дейност. При тези обстоятелства не можем да направя кой знае какво, но все щях да усетя по въздуха, ако онези кретени от Тулий са предприели нещо.

— Ехо! — опитах аз. — Има ли някого вкъщи? Тук е Марти Бърнс, чувате ли ме?

— Моля ти се, Марти — прекъсна ме Ума. Видях, че се двоуми какво да стори. — Някой слушал ли е днес новините?

Всички се спогледахме.

Ума забърза към една от стаите, а ние я последвахме точно както пиленца — квачка. Тя намери дистанционното устройство, включи телевизора (все пак си беше съвсем нормална; камък ми падна от сърцето!) и го настрои на програмата, където денонощно излъчваха новини по телетекст. В тях бяха включени, кажи-речи, само заглавия,

но пак разбрахме, че в Тауър Хамлитс е имало „размирици“. Този път поне не беше замесено името ми.

— Май си прав. Опасявам се, че се е започнало — каза Ума и изключи телевизора.

— Какво правим? — попитах я.

— Не е зле да запретнем ръкави.

Тръгнахме към другия край на града със стар кафяв форд сиера — едва ли някога е правена по-безлика и скучна кола. Не знаех чия е и откъде се е взела — и проявих благоразумие да не питам. Сигурно вече сте се досетили, че Шобан по инерция се намести зад волана. Движението беше убийствено, чувах как ирландката пъшка всеки път, когато ѝ се налага да натиска спирачките, кракът сигурно я болеше непоносимо. Това обаче не я вразуми да кара по-бавно и тя препускаше из задръстените тесни лондонски улички едва ли не като Михаел Шумахер.

— Та при кого отиваме? — попитах аз.

— Всъщност не му знам името, дали са ми само адрес. Ние с този човек се познаваме косвено, знаем за усилията, които прави всеки от нас, но никога не сме се срещали. Трябваше да преговарям доста дълго, докато уредя и това посещение...

— Сигурна ли си, че знаеш какво правиш? Можем ли да се доверим на тези хора? — попита и Паху.

— Повече от сигурна при тези обстоятелства. Запознат ли си изобщо с кабалата?

Паху поклати глава.

— Чувал съм какви ли не небивалици и съм достатъчно запознат, за да знам, че с тези неща шега не бива. Евреите ме плашат до смърт.

— Я повтори! — подканих аз, сетил се за руните, жигосани върху гърдите му.

— Постъпваш мъдро — каза му Ума. — Изучавала съм кабалата, но за беда така и не усвоих староеврейския, а повечето преводи, дори латинските, не струват. Затова и познанията ми са от втора ръка и на тях почти не може да се разчита.

— Староеврейски ли? — възкликнах аз.

— Ти, Марти, запознат ли си с кабалата?

— Това е една от думите, които витаят в главата ми, без да съм съвсем наясно какво точно значат. Както думата „дуоденум“. Кабалата е нещо като еврейско вуду, нали?

— Сравнението не е лошо. Всъщност между двете има доста интересни допирни точки. Които според мен са твърде специфични, за да са случайни.

— Я да видим дали ще позная: следващата спирка в нашата обиколка, обхващаща различни култури, е храмът „Вет-Шалом“.

— Няма да ходим в синагога, но човекът, когото търсим, безспорно е евреин. Магьосник кабалист, макар че цадик вероятно няма да приеме такова определение.

— Цадик ли?

— Това означава „праведник“ — обясни Ума. Паху ме изгледа така, сякаш съм му изял закуската, и поклати глава. — Понякога така наричат и високопоставените равини — допълни Ума, но не каза нищо повече.

Прекосихме центъра на града и навлязохме в северозападните квартали. Движението беше все така натоварено, въпреки че районът вече определено изглеждаше по-подреден и богат. Подминахме Хампстед, който донякъде ми напомняше Санта Моника, но без океана, и Голдърс Грийн. Ума извади картата и започна да упътва Шобан. Профучахме покрай няколко синагоги, първите, които виждах в Лондон, и покрай какви ли не магазини: месарници, хлебарници, китайски ресторанчета, от които личеше недвусмислено, че сме в заможен еврейски квартал. Заприлича ми на квартал Феърфакс в Лос Анджелис, само дето беше малко по-лъскав. Тукашната стерилност, така присъща на богаташките райони, ми напомни повече от всичко друго, което бях видял досега в Англия, за американските предградия с техните заможни обитатели.

— Май е тук — посочи Ума средно голяма къща, съвсем същата като десетина други наоколо, наред тиха уличка.

Шобан спря пред входа. Всички слязохме от колата.

— Сигурна ли си, че не грешиш? — попита отново Паху.

— Това е адресът, който са ми дали — отвърна Ума.

Шобан оглеждаше свъсена улицата, душейки въздуха като хрътка.

— Всичко наред ли е? — попита я индийката.

Шобан изсумтя неопределено.

— Да не те сърби нещо? — намесих се и аз.

После също се огледах притеснено.

— Не — рече ирландката. — Не ме сърби нищо. Само дето ти ме дразниш неопишимо. Но вече почти съм ти свикнала.

Последвах другите по спретнатата пътека към входната врата. Подминахме лъскав червен ровър, спрян пред гаража, и аз забелязах откъм вътрешната страна на задния прозорец стикер на американски университет. В другия край имаше мъничко израелско знаме, на задната седалка бе сложено и детско столче. Шобан, която стоеше до мен, още се озърташе нервно, когато Ума натисна звънеца.

Отвътре се чу трясък, последван от пискливото „По дяволите!“. Зад вратата пак се раздаде тътен, сякаш там имаше строителна площадка и работеше гредер, и ние четиримата се спогледахме. Ума отново позвъни и отвътре се чу сподавеното:

— Идвам, идвам!

Жената, която ни отвори, бе по-дребничка дори и от Паху. Беше облечена с торбести дънки, бели маратонки „Найки“ и черна блуза със зайчето Бъгс, което надничаше иззад емблемата на „Уорнър Брадърс“. Боядисаната ѝ в черно коса беше на сиви кичури, които наподобяваха захар върху козунак. Сиви косъмчета се виждаха и върху гъстите ѝ вежди. Жената имаше пълни бузки, голяма кафява бенка върху лявата буза с три доста дълги косъма и мустачки, както доста жени след критичната възраст. Според мен беше някъде към седемдесетте, въпреки че не бих ѝ го казал право в лицето. Защото очите ѝ бяха ярки и пронизващи като дъгови лампи. Домакинята ни огледа един по един.

— Ума? — попита бабката.

— Да. А вие сте госпожа Стайн, нали?

— Да, Лили Стайн — каза жената и протегна ръка. Ума се ръкува лекичко. — Много се радвам, че сте се отбили. Заповядайте, влезте.

Ума пристъпи в антрето.

— А това сигурно е Шобан — рече Лили Стайн с акцент, който определено беше американски, и пак протегна ръка. Ирландката я пое и се здрависа по-енергично. — Брей, че яко момиче! И какво лице! Приказно! Трябва да ми кажеш как го поддържаш.

— На драго сърце — отвърна Шобан.

Не съм съвсем сигурен, но ми се стори, че по-младата жена поруменя. Голяма симпатяга беше тази Лили!

— А ти вероятно си Паху! — каза домакинята и пое ръката на дребосъка в още по-мъничката си длан. Ала преди да е получила отговор, продължи: — Откъде си взел това име? Паху! За пръв път го чувам. Имам една братовчедка, която кръсти, моля ви се, дъщеря си Ариел. Ариел! Какво беше това, телевизионна станция или прах за пране?

Паху само кимна и влезе след Шобан в антрето.

— Мартин Бърнс — възкликна жената и ме огледа от глава до пети. — За мен е огромна наслада да ми гостува такава приятна знаменитост. Помня те още от времето на „Солникови и Пиперкови“. О, дъщеря ми — сега вече е лекарка, има си частен кабинет — направо беше превъртяла по теб. Непрекъснато мъкнеше снимки и списания, подлуди ни. Ами новият ти сериал! Прекрасен е! Е, може би сте прекалили с преследванията с коли и с мацките с пластмасови гърди, но иначе е много занимателен.

— Благодаря — усмихнах се аз смутено. — Приятно ми е. Наричайте ме Марти.

Поех ръката ѝ. Кожата ѝ беше топла и нежна, тя стисна лекичко пръстите ми и точно когато ми махна да вляза, усетих едва доловимо пробождане в слепоочието — предвестник на моите главоболия. Но после ми мина.

Другите стояха в антрето и се озъртаха притеснено точно като роднини, дошли на свиждане на възрастната си леля, която е настанена в старчески дом. Дори Ума се смущаваше.

— Ама защо стоите тук! — възкликна Лили. — Влизайте в хола и се разполагайте.

Всички се подчиниха. Лили ме хвана за ръката и ме поведе след другите по коридора.

— Вие сте американка — казах аз.

— Естествено. Защо да не съм?

Не знаех какво да отговоря. Наистина защо да не е?

Другите бяха застанали наред просторния хол. Обзавеждането беше... новаторско. Подът беше застлан с дебел непоръбен оранжев мокет. В самите мебели нямаше нищо странно — всъщност се оказа, че те са много удобни — само дето нямаше два, които да са от един

комплект, цветът на стените също не се връзваше особено с мокета. Имаше две масивни библиотеки със стъклени витринки и рафтове, отрупани с томове с кожени корици, а върху една от стените имаше телевизионен приемник с голям екран. На отсрещната стена имаше френски врати, водещи към вътрешно дворче или градина. Стаята бе задръстена с какви ли не дрънкулки, а също със снимки в рамки — вероятно на членове от семейство Стайн. Сред украшенията изпъкваша няколко фигурки на хора от сива глина. Бяха много груби, но излъчваха екзистенциален страх, който ми подейства силно. Както сигурно се досещате, изобщо не се вписваха в обстановката. Вдигнах една от фигурките, за да я разгледам отблизо.

— Харесва ли ти, Марти? Аз съм я правила — обясни Лили.

Беше много горда.

— Имат... силно въздействие — рекох аз.

Човечето в ръцете ми сякаш крещеше от болка, въпреки че валчестата му глава нямаше лице — изглеждаше доста странно, да не кажа зловещо.

— Сядайте! — заповяда Лили.

Седнахме като по знак, Ума и Шобан се разположиха на едно от канапетата, а ние с Паху на огромните фотьойли. Върху страничната облегалка на моя имаше няколко бутона. Натиснах един и фотьойлът започна да бучи и да се тресе.

— Приятно е, нали? — попита Лили и кимна — да ми покаже кой е правилният отговор. — Имам лек ишиас.

— Страхотен е — отвърнах и започнах да търся бутона, с който да спра клатушкането.

— Ще донеса нещо за хапване — рече домакинята и излезе от хола.

Четиримата продължихме да седим като в небрано лозе. Шобан не откъсваше очи от прозореца, а Ума разглеждаше книгите по лавиците. Паху се мъчеше как ли не да не го погълне огромният фотьойл, на който се бе разположил — приличаше на мушица, хваната в мрежа. Аз пък гледах как краката ми потъват в дебелия мокет.

— Сигурна, ли си, че не си объркала къщата? — попита за кой ли път Паху.

Ума кимна, но явно не бе особено убедена.

След няколко минути Лили се върна с голям сребърен поднос, върху който бяха наредени чаши и чинийки, чайник и кафеник. Остави го на масичката при канапето и каза на Шобан:

— Бъди така любезна, налей на всички.

Шобан кимна. Домакинята пак се скри в кухнята.

Паху поиска кафе, Ума и Шобан си наляха от чая. На мен не ми се пиеше нищо. Лили се върна с втори, по-малък поднос с подредени върху него сладки и пастички. Шобан махна към чайника и кафеника и Лили каза:

— Чай, ако обичаш, миличка, с напръстник мляко и две лъжички захар. Браво на теб!

Настани се на канапето между ирландката и Ума и забеляза, че не държа чаша.

— Кафе, Мартин? Чай?

— Наричайте ме Марти. Не искам нищо, благодаря.

— В кухнята има сок. Портокалов? Ябълков?

— Не.

— Кока-кола?

— Не, благодаря — повторих аз и се ухилих като последен глупак.

— Минерална вода? Обикновена или газирана?

— В момента не ми се пие нищо. Може би по-късно.

Лили направи физиономия и вдигна рамене, демек, де се е чуло и видяло подобно нещо?

— Но ще си вземеш нещо за хапване, Мартин — каза тя.

Това не беше въпрос.

— На всяка цена — отвърнах и грабнах от подноса пастичка и салфетка. Веднага я лапнах. — Да си оближеш пръстите! — възкликнах с пълна уста, от която се разлетяха трохи.

Пастичките наистина бяха много вкусни и ние в хор отрупахме Лили с похвали, след като тя си призна, че ги е правила сама. Докато дъвчехме, говорехме общи приказки, а накрая все пак стигнахме и до онова, което ни беше довело тук.

— Е? — подхвана Лили, след като всички си изядохме сладкишите. — Какво ще правим с тези пикливи нацисти?

Ума разказа най-подробно на Лили за малкото ни пътешествие, включително и как са убили Баба Дюти. Не спести нищо, не се поколеба и да опише как Шобан е очистила онези от Тулий в Удхендж и в Ливърпул. Не спомена как от Тулий са ранили и нея, но докато говореше, Лили се взря в ирландката и въздъхна:

— Клетото ми храбро момиче!

Според мен нямаше предвид само физическите рани.

Ума разправи на старицата и как мен ме е боляла глава и как съм припаднал, как съм сънувал Баба Дюти. Не бях споменал дори на Ума за мъжете в черно от сънищата си и сега ме беше срам да отварям дума за тях.

Докато Ума продължаваше разказа си, Лили се извърна към мен — имах чувството, че страните ми парят от вторачения ѝ поглед. Опитах се да срещна очите ѝ, ала не успях. Изражението ѝ беше напрегнато, но непроницаемо. Накрая Ума завърши разказа си, после се спусна дълго неловко мълчание.

— И какво предлагаш, миличка? — попита най-сетне Лили. — Какво търсите тук?

— Не знаете ли?

— О, аз знам много неща. Знам например да правя много вкусна крем супа от грах. Ще ти кажа и имената на всички спирки по линията на метрото „Пикадили“. Колкото и да не ви се вярва, мога да сменям и масления филтър на ровъра пред къщата, за да не се охарчвам за монтьори. Сега обаче ви питам какво точно търсите.

Лили беше седнала на крайчеца на фотъойла и уж говореше с усмивка и весели пламъчета в очите, аз обаче долавях под повърхността сериозност, която не разбирах съвсем. Ума също го усети, понеже мисли дълго и напрегнато, преди да отговори. Върху лицето ѝ нямаше и следа от развеселеност.

— Търсим цадик — обясни индийката. — Един от трийсет и шестимата.

Лили кимна, сякаш дочула вълшебна дума, и се облегна на фотъойла.

— Ако намерите цадик, ако ви посоча ламид вавник, тогава какво?

Ума си пое дълбоко въздух.

— Все още възнамерявам да приключа обредите, които започнахме да изпълняваме. Смятам, че мога да го направя и тук, в Лондон. В Спитълфийлдс. Чувала съм какво се е случило там преди шейсет години, как един велик цадик е изкоренил в Битката на Кейбъл стрийт тъмните сили, посети от Кроули и Мозли. Според някои това е била повратната точка във войната, която е била на път да избухне. Готова съм да го сторя отново, макар че друга такава война засега съществува само в страховете ни. Рекох си, че е по силите ни да го направим, ала без помощта на Баба Дюти кръгът не е пълен. Ще помоля цадик да ни окаже съдействие, преди да е станало късно.

— Ясно — рече Лили. Личеше, че се двоуми. — Какво знаеш за ламид вавник? — попита тя.

— Не знам точното значение на думата. За трийсет и шестимата ли говорите?

Лили кимна едва забележимо.

— Знам преданието на кабалистите: по всяко време, във всяка епоха живеят трийсет и шестима праведници, на чиито достойнства се крепи светът. Винаги са само трийсет и шестима и именно те ни осигуряват присъствието и добронамереността на Бога. Те са невидими и безименни, ала подобно на лей-линиите под земята, всичко зависи от тяхното добруване. Останах с впечатлението, че цадик, един от трийсет и шестимата, може да бъде открит в Лондон.

В последните думи на Ума имаше едва загатнат въпрос, но Лили не отговори на него.

— Ами ти? — рече старицата и посочи Паху.

— Никога досега не съм чувал за тези неща. Аз боравя единствено със силата на земята. Не се забърквам в такива неща.

Лили се свъси, но извърна поглед към Шобан.

— Ти?

— Аз правя каквото ми каже Ума. Не твърдя, че разбирам, просто приемам. Правя каквото ме помолят, стига да смятам, че е правилно. Досега Ума не ми е давала повод да се съмнявам в това.

Лили кимна.

— А ти, Мартин?

— Какво аз?

— Какво знаеш за ламид вавник?

— Божичко, имам чувството, че съм сбъркал киносалона. Че съм си платил да гледам последния екшън на Джон У^[3], а съм се озовал на прожекция на български естетски филм, и то без превод. Както повтарям непрекъснато на Ума, съм се нагледал на какви ли не чудесии, но въпреки това нямам представа за какво говорите. Ламид вавник би могло да е всичко, например вид пудинг.

Лили се засмя.

— Поне си честен. Признателна съм ти, Мартин. — Тя ме погледна с присвити очи. — Евреин си, нали?

Никога не съм знаел как да отговоря на този въпрос.

— Всъщност не — отвърнах някак гузно. — Поне не изповядвам юдаизма. Е, влизал съм в синагога, ако това изобщо се брои.

— Майка ти ли?

— Нейната майка е била еврейка.

— А празниците спазваш ли?

— Не — казах аз. — Виждал съм ги само по телевизията.

Тя зацъка.

— Обрязан ли си?

Всички се вторачиха в мен, Шобан дори се ухили злобно и аз усетих как се изчервявам.

— Хм, да.

— Браво на теб — рече Лили.

Почувствах се така, сякаш чичо доктор ми е дал захарна пръчка, задето съм слушнал.

— Е, ще ни заведете ли при цадик? — настоя Паху.

Отново се размърда във фотьойла, сякаш му е ужасно неудобно. Вместо да му отговори, Лили пак се извърна към Ума.

— Знаеш ли цената на това да се срещнеш с ламид вавник?

— Не. Но ще платя, каквото се иска от мен. Друго не мога да направя.

— Това е чудесно, миличка, но *точно ти* няма да платиш цената.

— Не ви разбирам, Лили.

— Знам — усмихна се по-възрастната жена. — Цената ще бъде платена от цадик, от ламид вавник. Ламид вавник върви сам-самичък през света, скрит за всички, както се изрази и ти. Разкрие ли се, плаща с живота си.

— О! — изпищя Ума.

— Не искам да кажа, че ламид вавник няма да плати тази цена, ако наистина се налага. Нали тъкмо заради това съществува!

— Не бих могла да искам от никого подобно нещо — отбеляза Ума.

— Сега вече, миличка, решението ще вземе друг. — Ярките очи на Лили помръкнаха, гласът ѝ изведнъж стана мощен и властен. — Онова, което вие наричате лей-линии, за мен е пета сефира: гебура, което в превод означава приблизително „сила“. И именно за гебура се води голямата битка със ситра ахра, привържениците на другия лагер. Тази битка кипи още откакто Името Му е изречено за пръв път и от хаоса се е появила вселената. И ще продължи, докато Името бъде заличено и забравено, с други думи, сражението е вековечно. Ситра ахра — това е мракът, нейните привърженици съществуват с една-едничка цел: да откъснат човечеството от шехина, светлината на чистото битие. Досуц пиявици те смучат от светлината, черпят от нея сила, за да съществуват. Но без мрака няма, разбира се, и светлина. Ситра ахра съществуват вътре в сефирот, божествените структури на хармонията, но са и необходимо ограничение за тях. Ламид вавник бди те да не поглъщат твърде много от светлината и да не оставят света само в мрак.

— Разбирам — каза Ума. Аз не можех да се похваля със същото. — Говорите за бодхисатва, за каруна.

— Да, миличка. За доброто сърце всичко това е едно и също.

— А какво е Тулий? — попитах аз.

— Тулий е друго проявление на ситра ахра — обясни ми възрастната жена. — И те го знаят, но за нищо на света няма да си го признаят. Въобразили са си, че са голямата работа. Маскират се с какви ли не глупости, дори с единизъм, моля ви се, но всъщност са си най-обикновени теософи. Блаватска, Кроули и тем подобните не са нищо друго, освен несретници, които не правят разлика между тетраграматона и туши. Повечето от тези жалки антисемити дори не подозират, че цялата им система от вярвания е заимствана от кабалата. За беда това, че са невежи, не ги прави по-малко опасни. Привържениците на Тулий може и да са жалки маши, оръдия на ситра ахра, но чукът в ръцете на детето може да разруши и най-красивата скулптура.

— И ще ни помогнете ли? — попита Ума.

— Да, ще ви помогна.

— Кога можем да видим цадик? — намеси се и Паху.

Лили го погледна и се усмихна. Ума се извърна и аз видях в очите ѝ сълзи. Разбрах на мига какво става — според мен и Шобан беше наясно — и знаех защо Ума плаче. Всички погледнахме Паху.

— Какво? — възкликна той, сякаш се бранеше.

— Цадик е пред теб — засмя се Лили. — Ако не беше толкова предубеден към жените, щеше да знаеш, че именно аз съм ламид вавник.

— И таз добра! — ахна Паху и скочи като ужилен от фотъойла.

Изгледа ни един по един, докато се увери, че е истина. Избухна в смях, който малко по малко го погълна, и накрая той едвам се държеше на крака, та се подпря на облегалката на фотъойла.

— Нещо смешно ли казах, драги? — попита Лили.

Паху махна с ръка, сякаш за да я отпъди. Отиде при прозореца и пак махна един-два пъти. След броени секунди стъклото се пръсна на малки парченца, полетяха и трески. През високата врата нахълтаха трима мъже в черно със скиорски шапки и картечници. Шобан скочи на крака и хукна с насочен пистолет, но някъде от друга част на къщата бяха проникнали още двамина в черно, които тутакси ѝ се нахвърлиха. Първият я изръга с все сила с приклада на оръжието в корема, при което ирландката се преви одве, а другият я халоса с пистолета по темето и тя припадна. Колкото до нас, останалите, ние дори не се бяхме помръднали.

Паху отиде при Шобан, която лежеше в безсъзнание, и я изрита по слабините.

— Надута пачавра. От доста време не ме свърта да ѝ тегля куршума. Но първо ще я чукам, та да знае какво е изгървала. — Дребосъкът заобиколи канапето и отиде при фотъойла, на който седеше Лили. Наведе се, хвана я за брадичката и я дръпна нагоре. — Ламид вавник. Великата магъосница кабалистка. — Паху поклати глава, сякаш още не можеше да повярва. — Тъпа пачавра! Ще те заколя като прасе и ще излапам черния ти дроб с чаша мляко.

Лили го заплю в лицето. Паху се изсмя, избърса се, отдръпна се малко и удари старицата възможно най-силно. Чух как носът ѝ пука и се чупи.

— Докарайте товарните автомобили за добичета — разпореди се Паху.

---

[1] Така се казва героят от комиксите Супермен. — Б.пр. ↑

[2] Будика (поч. 62 г. сл.Хр.), владетелка на исеите, оглавяла бунт срещу Римската империя. — Б.пр. ↑

[3] Джон У (р. 1948), американски режисьор и сценарист от китайски произход, известен с екшъните си. — Б.пр. ↑

18.

Паху и бабаитите от Тулий ми завързаха китките с дебела лепенка. Не си губиха времето с Ума и Лили, затова пък отделиха особено внимание на Шобан: завързаха ѝ краката, а на ръцете ѝ сложиха белезници. Въпреки това, още щом ирландката започна да се поокопитва от побоя, Паху я изрита още веднъж по главата и тя отново изпадна в безсъзнание. Главата ѝ бе заприличала на огромен издут патладжан. На патладжан, от който течеше кръв.

— Не се налагаше да го правиш — каза Ума на Паху.

— Наистина, не се налагаше — съгласи се той, — затова пък си беше забавно.

— Откога ти разправям, че този тип не ми харесва — намесих се и аз. — Вонеше още от самото начало, в буквалния смисъл на думата, освен това уби и зайчето.

— Божичко, стига с това проклето зайче! — сопна се Паху. — Вие, мой човек, ще си изпатите много повече от него, тъй че е време да се притесняваш за други неща.

— Трябваше да внимавам повече, Марти — съгласи се с мен Ума. — Подозирах, че има нещо гнило, но все не разбирах какво.

— Защото си си пиклива чужденка и за разлика от белите си тъпичка.

— Е, аз нали съм бял — казах не особено гордо.

— Да, ама си наполовина чифутин. И на всичкото отгоре актьорче. Между другото, сериалът ти изобщо не струва, голяма боза е, ще знаеш.

— Винаги съм смятал, че всички критици са нацисти. Виж, не знаех, че всички нацисти са и критици. Всъщност никога не ме е бивало в силогизмите.

— Ние не сме нацисти — изсумтя Паху.

— О, хиляди извинения! Я кажи, това в джоба ти свастика ли е, или просто се радваш да ме видиш?

— Голям смелчак си бил! Ще те видим дали пак ще ти стиска да ми остроумничиш, когато ти разпоря корема и загледаш как червата ти изпадат.

— Значи не се смятате за нацисти, така ли, миличък? — обади се и Лили.

Това бяха първите ѝ думи, откакто Паху я беше ударил. Възрастната жена държеше ръка върху отекия си нос, ръкавът ѝ вече се беше наквасил с кръв, под очите ѝ се бяха появили синини.

— Симпатизирам им, разбира се, но не се причислявам към тях — отвърна Паху. — Хората от Тулий са по-чисти като произход от нацистите, по-близо са до нашите северни корени. Хитлер и Химлер обърнаха гръб на водун, на Тулий и Черния орден. Впуснаха се да гонят вятъра, забравиха на какво се крепи властта им и към какво трябва да се стремят. Ние не се отказахме от чистотата на земята, за да се домогваме до изкуствената топлина на техниката.

— Божичко! — възкликнах аз.

Без да искам.

— Нямам нищо против чужденците и тем подобните. Не са ми симпатични, но нека живеят. Само да не ми се пречат!

— Ами евреите? — поинтересувах се аз.

— Всички мразят евреите — отговори Паху. Който задава тъпи въпроси... — Светът се състои от огън и лед — продължи той. — Това е основополагаща истина. И тези острови, самият Тулий са в сърцето на леда. Ние сме ледени хора, това е доказано, пише го и в природата, и в историята. — И такива като теб... — посочи дребосъкът Ума и се изкиска. — Такива като теб са родени от огъня. Твърдиш, че искаш да съхраниш силата на лей-линиите, на земята, а не искаш да прогледнеш простичката истина, че със самото си присъствие ги мърсиш и заразяваш. Земята на леда, хората на леда не могат да бъдат чисти, докато такива като теб съществуват. Ние отстояваме чистотата. Ние сме от лед. Нашите предци са почерпили силата си от леда и снега. Ледът е естествено наследство и достойние на северняците.

— Ти си студен боклук, ето какво си, от мен да го знаеш — не издържах аз. — Откъде ги взе тези дрънканици?

— От Хьорбигер — отвърна вместо него Лили и поклати глава.

Паху я изгледа изненадан.

— Уж чифутка, пък умна! — поклати и той глава.

— От кого? — попита и Ума.

— От Ханс Хьорбигер — повтори Лили. — Родоначалник е на учението за космическия лед, или на немски Welteislehre. Лъженаучни дрънканици, да си умреш от смях. Жалко изопачение на северните митове и исландските еди, на Имир и Снежните великани, подправени за вкус с Вагнер и „Нибелунгите“ вместо саундтрак. Във времето след Ваймар Хьорбигер е на голяма почит сред нацистите отчасти защото неговото учение за космически лед е в съзвучие с тевтонските предания, но наред с това и защото отхвърля напълно съвременната наука. *Еврейската* наука, както се изразяват последователите му. Колкото повече се променят нещата...

— Колкото и да си дрънкаш, никога няма да разбереш за какво става дума — прекъсна я Паху. — Не можеш.

— Най-тъжното, най-ироничното е — продължи Лили, — че нашият малък нацист със сигурност не знае, че съществува цяла съвременна школа на черния расизъм, привещащ едва ли не същите доводи в полза на това, че африканците по рождение превъзхождат европейците. Но тъпотии са си тъпотии точно както нацистът си е нацист — пече го, вари го, не се променя, и туйто. С каквито и имена да се представя.

Паху се приближи до старицата и седна върху страничната облегалка на фотьойла. Наведе се, прегърна Лили през раменете и я целуна право по устата. Когато тя се опита да го избута, дребосъкът се пресегна и натисна с все сила палец върху счупения ѝ нос. Възрастната жена изкрещя.

— Аз, миличка, съм твоята смърт — каза Паху. — Друго не ти трябва да знаеш.

Тъкмо беше станало десет часът, когато Паху прати един от бабаитите си да премести ровъра на Лили и да докара микробуса, който той спря със задницата към гаража.

— Мигът дойде — оповести Паху.

— Къде ще ни водите? — попита Ума.

— Вкъщи, Ума. В Спитълфийлдс. Е, най-после ще изиграеш своята роля там. Но не съвсем както я виждаше. Сега вече цадик ни

падна в ръчичките и нощес няма да се налага да принасяме в жертва някакви си зайчета.

— Сигурно няма да можете да ме оставите пред „Савой“ — изпелтечих аз.

— Трябва да отида до тоалетната — каза Лили.

— Ще плакаеш в гащите, дърта вещице!

Двама от Тулий затътриха доста грубичко Шобан, която още беше в безсъзнание, при пътната врата и я натовариха отзад на микробуса. Ирландката изпъшка един-два пъти, но не дойде на себе си. Онези кретени завързаха ръцете на Ума и Лили и с насочени оръжия ни подкараха като добитък към микробуса при Шобан. Отпред се качиха шофьорът и един от бабаитите, а Паху и другите двама се метнаха отзад при нас. След като се качи, Паху изрита още веднъж с все сила Шобан, тя обаче дори не се помръдна. От ударите и ритниците главата ѝ беше отекла.

Шофьорът подкара спокойно по алеята пред къщата, после по притихналите богаташки улички на Северен Лондон. Отзад микробусът беше без прозорец. Лежах на пода и виждах само малко от предното стъкло — започнах да броя през нето уличните лампи, които подминавахме. По едно време чух сирена на полицейски автомобил, видях как покрай нас профучават мигащите светлини на буркана и у мен припламна искрица надежда, но микробусът отби встрани към тротоара, полицаите отпрашиха нататък и искрицата угасна.

След няколко минути микробусът спря рязко на сред шосето — бяхме се блъснали в нещо.

Отхвъркнах на една страна и си фраснах главата в стената на микробуса. Ума се приземи върху мен, а връз нея се свлече един от пазвантите на Тулий. Чух как Паху псува, но нали бях най-отдолу в камарата от живи тела, не видях какво точно става. Екна трясък, предното стъкло стана на парчета, последва оглушителен писък. Сетне гръмнаха изстрели.

— Пусни ме, боклук такъв! — извика Паху и се замята, за да се отскубне от Лили и другия пазвантин — така и не разбрах на кого точно креци.

След това отпред се чуха още три изстрела. Счупи се стъклото на още един прозорец, пак прокълтя писък.

Бабаитът от Тулий, който се бе свлякъл върху Ума, се изправи криво-ляво на крака, Ума също се претърколи от мен. Пазвантинът се втурна приведен към предната седалка на микробуса, където, както видях, нямаше никого. Удари си главата в тавана и тъкмо да натисне спусъка, когато някаква черна сянка се пресегна през предното стъкло и го сграбчи за яката. Онзи успя да стреля няколко пъти, но куршумите излязоха през тавана на микробуса. След миг мъжът изчезна сякаш вдън земя.

Викът му беше заглушен от някакво пукане. Сякаш се трошаха кости.

Паху коленичи над Лили. Подпря главата й върху лакътя си, така че тилът й беше върху свивката. Последният бабаит вдигна картечницата.

— Застреляй ги! — нареди му Паху. — Избий ги до крак!

Пазвантинът провери пълнителя и за миг се поколеба кого по-напред да очисти — Ума или мен. Накрая реши и насочи дулото към гърдите ми.

И сбърка.

Както беше със завързани на кръста ръце, Ума се завъртя, легна на хълбок и изрита главореза с левия си крак. Оръжието отхвъркна от ръката му още преди той да е разбрал какво става. Ума пак се завъртя, засили се и удари с десния крак бабаита под брадичката. Той си удари главата в стената на микробуса. Ума нададе оглушителен писък, сякаш я деряха жива, подви нозе, претърколи се и фрасна с глава зашеметения пазач. Келешът изписка като пеленаче и се преви одве. Ала още преди да се е окопитил, Ума присви крака, наведе рамо и го удари с все сила по лицето. Сигурно и нея я е заболяло, но този път бабаитът си удари в стената на микробуса тила, строполи се и повече не помръдна.

Навън беше мъртвило. Нямаше и следа от пазвантите на Тулий и от онези, които им бяха устроили засадата. Ума явно беше зашеметена — аз не се бях и помръднал — но въпреки това се извърна към Паху. Сега той изглеждаше уплашен и съвсем дребничък, но напращелите мускули върху късичките му ръце се бяха издули: душеше Лили. Тя се опита да се отскубне, но ръцете й бяха завързани и единственото, което можеше да стори, бе да се мъчи да си поеме въздух. Очите й се бяха изцъклили от ужас.

— Кротувай, Ума, или ще я убия — предупреди дребосъкът.

Ума застина, както беше коленичила. Аз се преместих малко и видях как Паху затяга хватката около врата на старицата. Тя започна да се дави.

— Без глупости, тъпак! — каза ми той. — Не ми се прави на герой, това тук не ти е телевизионен сериал.

Бяхме в задънена улица. Езикът на Лили висеше от устата ѝ, тя издаваше предсмъртни стонове. Където и да се намирахме, все някой сигурно беше чул невероятната дандания и гърмежите. Това не можеше да продължава до безкрайност.

Така и стана.

През страничната стена на микробуса изникна сив пестник. Показа се така, сякаш стоманената страница беше от хартия. Пестникът се разтвори, сграбчи Паху за мазната коса и го затегли.

Главата му се фрасна о стената точно както тенис топката се удря о ракетата на професионален тенисист.

Дребосъкът пусна Лили. Тя си пое дълбоко въздух, при което гърдите ѝ изхриптяха. Ума тутакси се завъртя и легна на хълбок, но ръцете ѝ още бяха вързани и тя не можеше да стори почти нищо.

Колкото и да е невероятно, главата на Паху не се беше счупила и той отново застана на колене. И направи фатална грешка: пестникът се върна през нова дупка в страницата на микробуса, някъде на половин метър от първата. Появи се и втора ръка. По-късно си дадох сметка, че се е чул кошмарен пукот на метал, който в буквалния смисъл на думата е разкъсан, после стената на микробуса направо изчезна.

В нощта, където се раждат всички страхотии, стоеше... някакво същество. И аз не знам как другояче да го нарека.

Имаше човешки форми: беше с две ръце, два крака, много валчеста глава и бе високо към метър и деветдесет. Но нямаше очи и вместо нос се виждаше малка издатинка. Устата му наподобяваше процеп за монети в автомат и нито се смееше, нито се цупеше. Съществото нямаше устни, тъй че е трудно да се говори за някакво изражение. То сякаш поглъщаше малкото мъждива светлина, въпреки това видях, че... кожата му е напръскано сива, грапава и бабунеста. Пропорциите му също бяха някак сбъркани, сякаш го беше ваял сляп извънземен скулптор, опита се да възпроизведе по описание човешките форми. Съществото приличаше на...

На една от странните скулптурни, с които беше пълен холът на Лили.

— Голем — прошепна Ума.

Върху лицето ѝ се бе изписало страхопочитание.

Паху, който изглеждаше така, сякаш както в комиксите около главата му кръжат птички, погледна Ума и примига. Сетне се обърна.

Понякога, в наистина тежки ноци, и досега чувам писъците му.

Голем се пресегна и сграбчи дребосъка в безформените си ръце. Хвана дребния нацист за раменете и го измъкна навън в нощта. Припълзях малко по-напред и видях — късмет? съдба? предопределение? — че микробусът е спрял на сред улица в порутен промишлен квартал. Тук бе малко вероятно на нас да се натъкнат минувачи.

Паху ритна голем, но макар и да го улучи, съществото не усети нищичко дори когато онзи го удари с все сила в слабините. Голем, който не носеше никакви дрехи, беше не само безлик, но и безполов. При всички положения ритниците не предизвикаха видима реакция.

Освен ако не сметнете за реакция това, че голем откъсна дясната ръка на Паху. Някои сигурно ще решат, че е реакция, за мен обаче си беше чисто съвпадение.

Паху се разпищя като обезумял, а от рамото му рухна фонтан от кръв. Голем поддържа-поддържа ръката, сетне я метна встрани. Тъй като съществото нямаше очи, не разбирах как вижда какво прави (не разбирах, естествено, и как е възможно изобщо да съществува, но защо да питаме защо?), но явно имаше някакъв усет за зрителна естетика или за симетрия, защото след миг изтръгна и втората ръка на дребосъка.

Да ви призная, писъците на Паху не станаха по-силни. Всъщност и нямаше как да станат. Голем пусна дребосъка и той тупна с трясък на земята. Затъркаля се и се загърчи по улицата, а кръвта продължаваше да шурти, сякаш той беше някакъв причудлив музеен експонат на Деймиън Хърст. Голем продължи да стои, хванал за кутрето откъснатата ръка на Паху.

Лили успя да допълзи при мен. Ума гледаше с отворена уста и не се беше помръднала. Лили се понадигна и надзърна през дупката в микробуса.

— О, мили боже! — възкликна тя.

Вдигна ръка и направи някакъв знак на голем. Без да обръща внимание на Паху, който продължаваше да се гърчи на земята и да пици, съществото тръгна към микробуса. Затаих дъх: не проумявах как изобщо може да съществува такава чудесия. Голем всъщност нямаше кожа — беше направен само от пръст и глина. Когато се пресегна да извади Лили от микробуса, видях колко груби са пръстите му — като на Хомър Симпсън^[1]. Погледнах надолу — ходилата му бяха без пръсти и приличаха на калъпи глина.

Голем вдигна Лили и изненадващо нежно я сложи на тротоара. Коленете ѝ се подкосиха лекичко и голем начаса я хвана за гърба, за да не падне.

Олюлявайки се, Лили отиде при Паху, който лежеше в локва кръв, а голем я последва като покорно пале. Паху бе престанал да се мята и гърчи, но пак крещеше и стенеше. Лили коленичи до него, като внимаваше да не стъпи в локвата кръв, която ставаше все по-голяма. Той се извърна към нея, но не съм сигурен, че е бил в състояние да я види.

Възрастната жена го заплю в лицето.

Изправи се и отстъпи назад. Голем я заобиколи и вдигна с огромно безформено ръчище дребосъка, като го хвана за гърлото. Паху се разтрепери, макар че така и не разбрах дали от страх или от шока. Голем вдигна и другата си ръка и покри с квадратните си пръсти очите на дребосъка.

Стисна дланта си в юмрук и прекърши врата на Паху. Дори и той да е издал някакъв предсмъртен звук, го е чул само голем — ако изобщо имаше уши и чуваше.

Лили погледна към улицата — задаваше се кола. Но за свой късмет хората в нея свърнаха в друга посока. Лили тръгна към микробуса, голем отново я последва, като вървеше на крачка зад нея. Само при вида на съществото се разтреперих като листо от ужас.

— Да тръгваме! — подкани Лили. — Няма много време, чака ни работа.

---

[1] Герой на рисувано филмче. — Б.пр. ↑

19.

Предното стъкло беше счупено, половината странична стена я нямаше, таванът беше направен на решето от куршумите, но нямаше друг избор — трябваше да се върнем някак в жилището на Ума в Ийст Енд. Другите бабаити от Тулий не бяха разчленени с толкова любов, както Паху, но всички до един определено бяха много мъртви. Оставихме трупове на улицата в квартал на име Тотнъм, където, както ме уведоми Лили, „никой няма да ги забележи“, угасихме фаровете и подкарахме по страничните улички. Ако ни спреше някое ченге, тежко ни: щеше да се наложи да обясняваме надълго и нашироко какво правим. Да не говорим пък за глинената грамада отзад.

Шобан най-после дойде на себе си, но едвам успя да седне, та не можеше и дума да става да шофира. Ума нямаше книжка, а аз не се престаших да карам с това ляво движение, така че зад волана седна Лили, а индийката започна да я упътва. Раните по главата на Шобан вече не кървяха, тя обаче беше замаяна и явно имаше доста тежко мозъчно сътресение. Очите ѝ непрекъснато се затваряха, затова ние с Ума се редувахме да ѝ говорим, за да я държим будна. Помнех от един телевизионен филм, в който съм се появявал, че е много важно да не оставяш човек със сътресение да заспива. Шобан позна Ума и дори като че ли я разбираше, когато тя започна да ѝ обяснява какво точно се е случило, но на мен все ми викаше „Боно“ и постоянно се заяждаше.

Дори докато говорех с ирландката, ми беше трудно да откъсна очи от голем. Лили му беше показала със знак да се качва в микробуса — той се беше подчинил, бе легнал отзад на пода и бе застинал. Възрастната жена беше пхнала пръсти в мъничката му уста, бе извадила оттам късче пергамент и го беше сложила в джоба си. Веднага след това голем се беше вкаменил и не бе помръднал и мускулче — ако изобщо имаше мускули. Въпреки това си беше голямо страшилище. Ума също го поглеждаше от време на време.

— Беше невероятно — каза тя.

— Виждала ли си и друг път голем?

— Какво, това някакво морско чудовище ли е? — попита и Шобан и присви очи срещу безжизнената грамада.

— Не — отвърна Ума и потупа телохранителката си по ръката. — Чела съм, разбира се, за такива същества, но и през ум не ми е минавало, че ще извадя късмета да ги срещна. Такова нещо може да бъде отгледано само от ламид вавник. Не съм сигурна, Марти, че разбираш каква сила, каква невероятна мощ въплъщават същества като това. Наистина нечувана!

— Аз пък съм сигурен, че не разбирам — въздъхнах. — Но с нещата, които не разбирам, би могла да напълниш цял океан, цял огромен океан.

Ума кимна, което не ми подежда особено утешително.

— Затова пък Паху разбра — засмях се горчиво аз.

— Да — съгласи се Ума.

За разлика от мен тя не се засмя.

— Ти нямаш никаква вина.

— Така ли? — попита индийката.

— Негодник! — избълва Шобан.

Сигурно имаше предвид Паху, но очите ѝ отново се насълзиха, та не стана ясно. Все пак проявих благосклонност към нея — усъмних се, че репликата е насочена към мен.

— Кориш се, че е трябвало да се досетиш какъв е, нали?

— Чувствам се кръгла глупачка, Марти. Всъщност съм си глупачка. Задачата ми беше да направя всичко възможно мисията ни да се увенчае с успех. Но не надуших що за тип е този Паху и така обрекох всички ни. Това несъмнено погуби и Баба Дюти. А и обредът в Тинтаджъл бе опорочен от черната магия на Паху, усети го дори *ти*!

— Аз ли?

Ума кимна.

— Няколко пъти отваряш дума и за заека, който беше принесен в жертва. Това не беше според обреда.

— Колкото до зайчето, само се шегувах, Ума. Нали и Баба Дюти уби едно пиле в уфо!

— Да, но аз... го очаквах. Жертвоприношенията в чест на лоя са неразделна част от обредите във водун. Но не присъстват в ритуалите

на друидите. Бях разтревожена, но не обърнах достатъчно внимание. Реших, че мога да се доверя на Паху, след нападението в Удхендж.

— То беше инсценирано, нали? — попитах я и се опитах да си припомня какво точно е станало. — Устроили са ни засадата колкото да се хванем на въдицата и да повярваме, че Паху е от добрите. Онези мухльовци, които стреляха по нас, не са искали да го наранят сериозно. И не са подозирали, че си слагат главата в торбата и ще умрат. Не можем да му го отречем на малкия негодник, че не е шега работа да стоиш там и да знаеш, че ще стрелят по теб, но подозирам, че Паху не е казал на приятелчетата си скинари за Шобан.

— Неделя, сладка неделя — изтананика ирландката, дочула името си.

— Сигурна съм, че не е споменал за нея. Сега вече си давам сметка, че още от самото начало онези кретени от Тулий са искали да ни изиграят, за да ги заведем при цадик. И те като мен безспорно са чули мълвата, че ламид вавник наистина съществува. Нямах да намерят сами Лили, а не са могли да се надяват, че ще отровят лей-линиите и ще извършат злите си окултни дела, докато ламид вавник оказва влияние върху тукашните земи. И какво направих аз — поднесох им Лили на тепсия!

— За щастие тя умее да се брани чудесно — рекох аз и за кой ли път погледнах голем. — И сега какво?

Ума поклати глава.

— Вече не мога да ви бъда водачка. Подведох хората, които ми вярваха, обрекох ги на смърт. Никога повече няма да го правя.

— Да опустее дано! — изруга напосоки Шобан, но всъщност го казваше на всички нас.

Нямах какво да добавя.

Сигурно не е кой знае какво да прекосиш без произшествия нощен Лондон, при положение че живееш в свят, където пред теб се разхожда голем, лоа се вселява в тялото ти и се натъкваш на друиди нацисти, които не пестят средствата, само и само да се докопат до властта, но имах чувството, че е станало същинско чудо, когато слязохме от очукания черен микробус на тъмната уличка пред индийското ресторантче на Ума. Ума побърза да скочи от микробуса и

аз видях защо: на уличката изникнаха като с вълшебна пръчица — ще прощавате за израза! — петима-шестима смръщени млади азиатци, които веднага ни наобиколиха. Щом видяха Ума, ѝ кимнаха и отново изчезнаха в мрака.

— Ама че работа! — изругах едва чуто аз.

Шобан успя криво-ляво да се изправи, но този път от немай-къде не отказа, когато ѝ подадох ръка, за да слезе от микробуса. Нозете ѝ се подкосяваха, ала въпреки това ирландката настоя да отиде сама, без чужда помощ, при задната врата на ресторанта — куцукаше и се държеше отстрани за главата, сякаш тя всеки момент щеше да падне. Лили също слезе и дойде при нас с Ума. Още гледахме голем.

— Дали някой тук ще ни създава главоболия? — попита Лили.

Ума се взря в мрака и поклати глава.

— Изключено.

— Така си и знаех. Тогава ще го оставя тук.

— Безопасно ли е?

— Не може да отиде никъде без това — обясни ми възрастната жена и ми показа късчето пергамент, което я бях видял да вади от устата на съществото.

— Какво е това? — прошепнах аз.

— Името Божие, моето момче.

Кимнах, все едно съм наясно.

Последвахме Шобан през тъмната кухня и влязохме в ресторанта, където както, никога нямаше никого. Шобан беше допряла две маси и бе легнала върху тях със затворени очи.

— Ей, ти! — изкрещях аз. — Не бива да заспиваш!

— Кой е казал, че спя, глупчо? — изпелтечи ирландката. — Просто искам да ми починат очите.

— Ще я наглеждам — каза Ума с тон, от който недвусмислено личеше, че се признава за победена.

Върна се в кухнята и донесе няколко мокри кърпи. Седна до Шобан и се зае да промива отстрани разкървавената ѝ глава. Видях как ирландката се смръщва няколко пъти, веднъж дори простена, което идеше да подсказва, че поне не е припаднала.

— Има ли някакъв шанс да пийна нещо? — поинтересувах се аз.

Ума ми посочи хладилника със стъклена врата до входа за кухнята, пълен с бутилки „Кингфишър“.

— Та аз съм в рая! В рая — изтананиках. Шобан простена отново. — Някой друг?

— На мен ми се пие чай — обади се Лили.

Ума кимна — имаше доста окаян вид.

Тръгнах към кухнята, като грабнах пътем една бира и я пресуших до половината, преди да предприема каквото и да било друго. Видях голям, едва ли не промишлен бойлер, но не знаех как да го пусна. Накрая кипнах вода в едно канче на печката и се запретнах да тършувам из шкафчетата, докато не намерих кутийка с пакетчета чай. Налях една чаша и за Шобан — за всеки случай.

— Какво, няма ли мляко? — възкликна Лили, когато сложих чашата пред нея.

В един от хладилниците в кухнята открих опаковка мляко, на връщане към салона грабнах още една бира.

— Нещо друго? — попитах Лили и ѝ връчих млякото.

— Захар?

Захарниците бяха струпани в края на една от полиците. Взех една и я сложих пред възрастната жена.

Тя си капна в чая своя напръстник мляко, сложи си и две пълни лъжици захар. Разбърка ги и отпи шумно.

— Хубав чай, моето момче — похвали ме Лили.

Седнах срещу нея и също надигнах бирата.

— Как е носът? — попитах я.

Лили остави чая, вдигна ръка и пипна лекичко носа си. Понамръщи се.

— Боли ме.

— Вероятно е счупен.

— Сега пък на лекар ли се правиш? Всъщност няма значение. Имаме по-големи тревоги. — Лили погледна Ума и Шобан, която отново беше седнала. — Не искате ли да дойдете при нас, милички? Или вече сме ви омръзнали?

Ума отправи на Лили един от най-киселите погледи, които съм виждал някога, но не каза нищо. Изправи се, като преобърна стола, и тръгна към тоалетната.

— На всички ни е тежко — сподели с мен Лили.

Шобан слезе с доста усилия от масата и тръгна, залитайки, през ресторанта — направо се свлече на един от столовете, когато стигна

при нашата маса.

— Радвам се да те видя отново сред живите, скъпа.

— На това живи ли му викаш? — рече ирландката.

— Я питай Паху, да видим той какво ще ти каже.

— Ха! Жалко, че съм изтървала това зрелище. И не съм видяла как му изтръгват ръцете на малкия гадняр.

— Бива ли да говориш така! — укори я Лили.

— И таз добра! Бивало ли да говоря! Нали твоето чудовище го разкъса на парченца!

— Да — съгласи се едва чуто Лили.

— Как го направи? — намесих се и аз. — Откъде, по дяволите, се взе... този голем?

— Голем е това, което е. Направен е от пръст и в името Божие е надарен със сила. Тъй като аз съм му дала форма, голем отвърща, когато го повикам и... трудно ми е да обясня. Той ми е нещо като роднина. Макар че има неща, които, дори и да му заповядам, няма да стори.

— Защо? — изненадах се аз.

— Защото силата му е дадена в името на Бога.

— Нещо не разбирам — знаех си своето аз. — Защо...

— Слушай! — извика Лили, изгубила търпение. — Посветила съм цял живот на това, десетилетия наред съм изучавала свещените книги, за да разбере и да съм достатъчно подготвена да направя голем. Направи го и ти и тогава питай.

Когато Лили се пресегна да вдигне чашата чай, аз видях, че ръцете ѝ треперят. Може би не само заради мен, а и заради това, че Паху ѝ е поднесъл такава изненада. Вече ме беше страх да пророня и дума.

— Аман от теб! — тросна се Шобан и замахна към мен с окървавената кърпа. — Късаш нервите на всички.

Поклатих глава и вдигнах ръце — демек, предавам се. Чувствах се ужасно виновен — и аз не знам защо. Добре че точно в този момент от дамската тоалетна се върна Ума и ние извърнахме погледи към нея. Тя тръгна със смъкнати рамене през ресторанта и някъде по средата на разстоянието между нашата маса и кухнята спря. Погледна нас, сетне и задния вход. Не знам какво си мислеше, но си личеше, че се опитва да вземе решение.

Стоя така към половин минута. После изправи рамене, дойде с вдигната глава на масата и седна. Погледна с очакване Лили.

— Благодаря ти, миличка. Знам, не е лесно.

Ума само наведе глава.

— А колкото до теб, моето момче — извърна се възрастната жена към мен, — извинявай, че ти се разкрещях. И аз не знам какво ме прихвана. Ала нощта наистина беше много тежка.

— Не се притеснявай — успокоих я аз.

Лили ме потупа по ръката.

— Опасявам се, че още не е приключила. Предстои ни да свършим още нещо, което не е от най-приятните.

Беше си доста страшничко.

Откакто се помня, живея в големи градове, бил съм на улицата — понякога в най-гадния смисъл на думата — по всяко време на деня и нощта. Веднъж бях в Ню Йорк, когато наскоро март най-неочаквано се изви фъртуна. Помня, излязох от хотела някъде в три след полунощ и за пръв път видях град, който направо е застинал — по притихналите улици нямаше и едно-едничко жълто такси.

Тази нощ в Ийст Енд нямаше сняг, но се беше възцарило дори още по-голямо мъртвило.

— Къде са хората? — прошепнах аз. — Да не си направила нещо? Или може би Тулий?

— Аз не съм вълшебница! — възкликна Лили.

Само я изгледах.

— Добре де! Исках да кажа, че не знам как се правят такива неща.

Докато вървахме покрай магазините със спуснати кепенци и тъмни витрини по Комършъл стрийт, не срещнахме жива душа — нямаше хора, нямаше автомобили, нямаше дори разгонени котки, тръгнали по любов. Ако не бяха примигващите светофари, щях да си помисля, че самото време е затворило очи и е затаило дъх в очакване да види какво ще се случи.

— Според мен това е магия — обади се Ума. — Смятам, че има мигове, когато дори най-бездуховните чувстват, че става нещо важно точно както усещат и лей-линиите. Вероятно не си дават сметка какво

долавят, а и повечето не са в състояние да го разберат. И въпреки това го усещат. Стоят си вкъщи. Лягат да спят. Седят на тъмно или се мятат в леглата и чакат, и се надяват мигът да отmine.

— Явно са много по-умни от нас — смотолевих аз.

— Така личи — съгласи се Ума.

— Амин — обади се и Шобан.

Беше настояла да дойде, колкото и отпаднала да бе, колкото и да я болеше цялото тяло, въпреки че главата ѝ бе превързана с разкъсаната престилка на един от сервитърите, която още миришеше на телешко задушено. Ума се бе опитала да я разубеди, но мен ако питате, всички бяхме доволни, че ирландката е с нас. За да не остава по-назад от младите приятели на Ума, изникнали от мрака, Шобан беше въоръжена до зъби.

— Ами голем? — попитах аз.

— С нас е — отвърна Лили, но не пожела да каже нищо повече.

Бях видял, че отново пъха късчето пергамент в устата на съществото. Това начаса му беше вдъхнало живот и скованото му тяло се бе размърдало досущ спечена пръст, освежена от напоителен дъжд. Голем бе слязъл от задната част на микробуса и беше започнал да се движи като сянка. Лили допря за миг пръстите си до челото му и той се бе слял с непрогледния нощен мрак.

Вървеше безшумно.

Свърнахме зад един ъгъл и пред нас като зъбат призрак изникнаха черквата „Крайст“ в Спитълфийлдс и бялата ѝ камбанария, която отразяваше ярката лунна светлина. Без да продумваме, всички спряхме като заковани и вперихме погледи в нея. Черквата наподобяваше фар в нощта. Колкото повече я гледах, толкова повече ми се струваше, че сияе. Затворих очи, разтърках ги с длани, но когато ги отворих, останах с впечатлението, че храмът грее дори още по-ярко.

— Дали това съм аз? — казах аз.

— Че кой друг да е, дявол го взел!

— Ти си си ти, Марти. Ние също сме си ние. А онези долу са си те.

— Според мен се е почнало: Тулий е тук.

— Виж ти! — рекох аз. — Пълен напред!

— Не *във*, а *под* черквата — беше ни обяснила Ума още в ресторанта.

— В подземие ли?

— Казва се крипта, Марти. Както в Кентърбъри.

— Все тая! — примирих се аз.

— И под криптата — добави Лили. — Под всичко. През средновековието християните са погребвали тук хората, измрели от чума, понеже не са разбирали енергията, излъчваща се от това място, и са се страхували от нея. Откакто свят светува, много преди градът да бъде наречен Лондон, Триновантум или Троя Нова, тук е имало средоточие на енергия. На това място древните римляни изграждат храм и погребват в осветената земя своите сановници. Хилядолетие преди тях друидите играят тук своите хороводи — мешуга, и проливат кръв в прослава на боговете си. Няма да се изненадам, ако първите хора, стъпили на тези острови, са се молели и са погребвали тук децата си. Мястото наистина е много древно.

— И Тулий го знае — отбелязах аз.

— О, да. Катакомбите и проходите под Спитълфийлдс са в сърцето на магията на тези земи. Именно оттук тръгва онова, което Ума нарича лей-мрежа, а аз бих определила като плътта на сефирот на земята. Тук е средоточието на всички мистични енергии в Британия. Тъкмо по тази причина Тулий ще е там и ако му падне случай, ще се опита да отрови кладенеца.

— Мале! — възкликнах аз.

— Залагаш си задника, моето момче.

Докато минавах покрай черквата, се извърнах да погледам извисилата се бяла камбанария и усетих как ме плисва вълна електричество. Почувствах чак в костите си тръпка, сякаш имаше няколко малки земетресения, и изпитах усещането, че костният ми мозък кипва. Отзад в главата отново ме прониза познатата болка, за миг ми се стори, че ще падна, ала болката мина бързо, отнасяйки със себе си и електрическия ток.

Пред късогледото око на съзнанието ми като светкавица изникнаха черните силуети. Отново потреперих целият.

Лили ни поведе през безлюдната улица, нагоре по пресечката, покрай Спитълфийлдс Маркет. Завихме и тръгнахме по криви пресечки. Лили спря пред една сравнително нова сграда и натисна звънеца. Обърнах се да видя още веднъж черквата и да се ориентирам: не съм много сигурен, но ми се стори, че сме съвсем близо от мястото на последното убийство, извършено от Джак Изкормвача. По време на рекламната кампания на „Кълбо от огън“ не бяхме правили снимки тук, понеже Мер рече и отсече: съвременната архитектура ще съсипе атмосферата. Де да беше и той сега с нас: тръпки ме побиваха само като се огледах наоколо.

Гробовната тишина най-сетне беше нарушена от трясъка на вдигани резета. Вратата се отвори и се показа дребничка жена, облечена като за вихрена нощ в клуб „Галибан“: от глава до пети беше забулена в черен чаршаф. Бяха покрити дори очите ѝ: имаше само малък процеп, през който да вижда. Всъщност само предполагам, че отдолу е имало жена, може да е бил Джими Хофа^[1] или някоя танцуваща мечка от руски цирк. Под топовете черен плат не личаха никакви очертания на тяло, а човекът не пророни и дума. Само ни погледна, кимна на Лили и ни махна да влизаме.

Лили тръгна най-отпред по застлания с килим коридор. Чух как резетата и катинарите отново се затварят след нас, но щом се обърнах, дребничката фигурка беше изчезнала. Шобан също погледна назад и само сви рамене, когато вдигнах въпросително вежда. Въпреки това вече държеше в ръка пистолета марка „Берета“. Подминахме няколко отворени врати — бяха на помещения, които, общо взето, бяха празни. В едното мярнах няколко разхвърляни кашона, в друго — сгъваеми столове, подредени в нещо като кръг, но по нищо не личеше тук да живеят хора. Стените бяха голи, нямаше и телевизионни приемници или фотьойли. Дори стари вестници или хартийка от бонбон, метната в ъгъла. Наоколо не се виждаше жива душа.

В дъното на коридора Лили отвори врата, зад която имаше стълба, водеща надолу. Завъртя ключа до вратата и включи мъждивите крушки по тавана. Без да казва и дума, ни поведе надолу. Ума вървеше зад нея, после идвах аз, Шобан подсигуряваше тила.

Веднага щом слязохме, Лили дръпна висящо шнурче — и добре че го направи, защото светлината по стълбището угасна миг-два покъсно — и запали друго мъждиво осветление по тавана, което не

можеше да разсее дори мрака по ъглите в подземие. Всъщност така вероятно бе за предпочитане, защото и малкото, което се виждаше, бе доста занемарено. Сивият циментов под бе много мръсен, по ъглите, които, слава богу, не се виждаха, сигурно имаше валма пепеляк. Каквато и да се явяваше, жената в черно определено не бе от най-големите чистници.

В дъното на просторното подземие имаше дървена врата. На пирон до нея бе окачен дълъг тънък ключ. Вратата нямаше ръкохватка, затова пък имаше ключалка.

— Много обезопасено, няма що! — отбелязах аз. — Представяте ли си какво ще обяснявате на застрахователите, ако някой извърши кражба с взлом?

Лили се обърна и ми се усмихва.

— Нали нямаш нищо против честта да отключиш?

— Защо изобщо питаш! — възкликнах аз, после минах пред нея и грабнах ключа.

Само бях докоснал с пръсти метала, и се дръпнах. Изкрещях колкото ми глас държи. Сякаш бях пъхнал длан в тенджерата с вряла вода. Погледнах си пръстите: по върховете им бяха избили мехурчета. Във въздуха се носеше миризмата на опърлено месо.

— По дяволите.

— Следващия път не се прави на толкова отворен! — посъветва ме Лили.

Ума ме погледна и поклати глава.

Лили свали ключа от пирона. И не ѝ стана нищо! Не си опари пръстите, кожата ѝ не засъска, не ѝ избиха мехури. Възрастната жена пъхна ключа в ключалката и отвори вратата, после ни махна да минем пред нея. Шобан избърза и тръгна пред Ума, аз закретах подире им. Докато влизах през вратата, внимавах много да не я допирам. Лили влезе последна, като затвори вратата и я заключи. Окачи ключа на друг пирон от отсамната страна на рамката.

— Нещо те притеснява ли? — попита ме тя, забелязала, че съм се вторачил в ключа.

Поклатих глава.

— Ей това е врата, през която не може да проникне никой крадец — казах ѝ аз.

Лили също кимна и се промуши покрай нас, за да мине отпред.

Проходът беше с дюшеме по пода, стените обаче бяха от гол, грубо одялан камък. Беше осветен от слаби жълти крушки с метална мрежа върху тях, наслагани на еднакво разстояние една от друга. Горещина на улиците беше топло, тук обаче бе доста хладно. Усещах леко, но постоянно течение, от което ме побиваха тръпки. Всъщност не само от него.

— Кой плаща тока? — поинтересувах се аз, след като дълго бяхме вървели в мълчание.

— Моля?

— Светилната. Крушките са електрически, нали? Няма никакви номера и фокуси.

— Не, няма фокуси — потвърди Лили.

— Та кой плаща тока? Все някой го прави, нали? Електрическата компания надали изпраща сметките на „призрачната жена в черно“. Кой плаща?

Лили ме хвана за ръката.

— Не е ли все тая, моето момче? Не мислиш ли, че сега е по-добре да се притесняваш за други неща?

— А, сигурно — изпелтечих аз.

Но пак ми се искаше да узная за тока.

По едно време в прохода се появи лек наклон, той ту се стесняваше, ту се разширяваше. Подминахме някакви тръби, на които пишеше „Бритиш Газ“, и аз разбрах, че сме в градската канализация — ето кой: общината! — покриваше сметките. Но не го споделих с другите.

Проходът свърши при вита метална стълба със стъпала, които бяха толкова тесни, че на тях можеше да застане само един човек. Имаше метална решетка, та никой да не слиза долу, и върху нея бе окачена табела „ОПАСНО ЗА ЖИВОТА“. Но решетката не беше заключена — Лили я вдигна и без да му мисли много-много, заслиза надолу.

— Този знак защо е сложен, за да не се влиза ли? — поинтересувах се аз.

— Аха.

— Значи не е опасно.

— Не съм казвала такова нещо.

Стъпалата бяха тесни и стръмни, затова слизахме бавно и предпазливо. Подминахме две-три дълги площадки на равнище, пониско от нашето, но продължихме да слизаме, докато вече нямаше къде да вървим. Най-долу имаше още една метална решетка, но този път, когато Лили я докосна, тя не се отвори. Възрастната жена я задърпа, ала решетката не се помръдна. Наложихме се да изпълним нещо като танц върху тясното стълбище, докато Шобан се промуши между нас и мине отпред. Блъсна няколко пъти вратата, после я бутна и с рамо. Тя се огъна, ала пак не се отвори. Ирландката ни накара да се върнем малко нагоре по стълбата, хвана се здраво за перилата и изрита с все сила ключалката.

Вратата зейна с трясък.

Долу светеха само лампите, окачени в края на витата стълба. Осветяваха кръг с диаметър десетина метра, след това беше тъмно като в рог. Колкото и да напругах очи, не видях нищо — там можеше да има тухлена стена или цяла притихнала войска. Тъкмо пак ме достраша, когато зърнах очукана стара кутийка от кока-кола, която се въргалаше вече под последните метални стъпала. „Бог да пази Америка“, помислих си аз.

— Миличка! — извика Лили.

Шобан вече бе извадила фенерчетата от сака, който носеше на рамо. Даде едно на въззрастната жена, а другото задържа. Лили щракна копчето на фенерчето и го включи — беше много по-силно от крушките по стълбището — пред нас изникна широк проход. Подът беше пръстен, стените — от грубо изсечен камък. Шобан прокара лъча на фенерчето по тавана и стените на прохода. Не се виждаше и чуваше нищо.

— Пък аз си мислех, че тук долу има поне плъхове и други гадинки — отбелязах.

— Не. Плъховете не са чак толкова глупави — отвърна Лили и ни поведе напред.

Много утешително, няма що!

Проходът не бе особено стръмен, но въпреки това ни водеше неумолимо надолу. Стана по-студено, течението, което бях усетил още горе, се засили и промени посоката си, така че сега духаше право в лицата ни. Накрая проходът стана равен и се разшири дотолкова, че

лъчите на фенерчетата вече не стигаха стените — имах чувството, че стоим на перон на метрото и влакът се задава с пълна скорост към станцията. Странното на вятъра обаче беше, че не издаваше никакъв звук.

Лили ни поведе към една чупка в тунела, след която проходът ставаше по-стръмен и тесен, пред нас изникнаха и стъпала, изсечени надве-натри в пръстта. В светлината на танцуващите лъчи на фенерчетата видях, че на стените пише нещо. Отпърво помислих, че съм зърнал руни, но те не приличаха на онези, на които вече се бях натъквал. Различих и думи, изсечени върху камъка, някаква странна смесица от латински и староеврейски. Имаше и знаци, които биха могли да са и букви, но от азбука, каквато не бях срещал през живота си. Пресегнах се и докоснах за миг с пръст един от издълбаните в камъка знаци, сетне все така бързо дръпнах ръка.

Стените бяха ледени, точно както ключът от вратата беше горещ.

Проходът отново зави много рязко, така че Лили, която беше само на три-четири крачки пред мен, за миг изчезна от погледа ми. Точно като кутре, което е изприпкало напред и се е отдалечило от господаря си, се обърнах и погледнах през рамо Шобан — да ме успокои, че всичко е наред. Но веднага съжалих, че съм го сторил: върху лицето ѝ се бе изписал същото притеснено изражение, както преди засадата, която Тулий ни устрой в Удхендж.

Щом завих, видях, че след чупката проходът се изкачва нагоре, сетне се спуска надолу, а някъде отпред грее ярка светлина, озарила бабунката по пътя. Ума се наведе над рамото на Лили и по-възрастната жена ѝ прошепна нещо на ухото. Угаси фенерчето и го подаде на Ума. На фона на ослепителната светлина видях как Лили се изкачва, после слиза от малкото възвишение по пътеката. Ума чакаше.

— И сега какво? — попитах аз Шобан, когато и тя дойде при индийката.

— Каза да чакаме.

— Какво?

— Прави каквото ти казват — тросна се ирландката.

След няколко секунди силуетът на Лили отново изникна на хълмчето и тя ни махна да я последваме. Тръгнахме по пътеката, светлината стана още по-ярка, вятърът се усили. Лили стоеше с разперени ръце на входа. Когато заставахме зад нея, светлината вече

беше толкова ослепителна, че не можех да гледам пред себе си. Лили се извърна с лице към нас и съм готов да се закълна: от блясъка лицето ѝ бе хванало лек тен. С румените си пълнички бузки приличаше на добродушна червендалеста бабка от Флорида.

— Елате! — прикани тя.

И навлезе в светлината.

След като минахме през входа, светлината погълна и нас, макар и да не можех да кажа откъде струи. Трябваше да присвия очи и да ги затуля с длан, за да видя къде стъпвам, но единственото, което разбрах, бе, че се намираме в огромно подземно помещение. Светлината беше навред, обгръщаше ни като светла мъгла. Когато се движехме, оставяхме подире си тъмни дири, точно както ако прокараш пръст по заскрежено стъкло, се вижда следа. Чуваше се някакъв приглушен постоянен тътен, сякаш една и съща нота бе изпълнявана в различни октави, за да продължи да кънти до безкрайност.

Лили затули очи с лакът.

— Очилата — каза тя през рамо.

Тътенът заглуши гласа ѝ.

Шобан бръкна в сака и извади четири чифта очила. На Лили се паднаха кръгли, като на Джон Ленън, а Ума и Шобан си сложиха много стилни и скъпи очила марка „Уейфеърър“. За мен останаха чифт очила, имитация на марката „Рой Орбисън“, каквито се продават за жълти стотинки по супермаркетите. Понечих да възроптая — така де, Ума изглеждаше страхотно с нейните — но после си рекох, че сега не му е времето.

Дори с очилата бях принуден да присвия очи, но все пак видях повечко от пространството, където се намирахме. Наистина си беше огромно — не виждах тавана, но предполагах, че е висок някъде към четири метра. Помещението беше с диаметър към шейсет метра и доколкото можех да видя, общо взето, беше кръгло. Онова, което не бях забелязал, преди да сложа очилата, бяха големите камъни, наслагани в средата на помещението и на редички на около метър от стените. Бяха с различна височина и форма: някои бяха колкото три човешки боя, други бяха малки като кутия за обувки. Приличаха донякъде на долмените в Стоунхендж, ала бяха по-красиви, сякаш изваяни. Дори и да образуваха някаква фигура, от мястото, където

стоях, не се виждаше, въпреки това обаче останах с впечатлението, че са разположени според някакъв строг ред.

Освен това сякаш бяха част от светлината. Човек трябваше да се взре напрегнато в камъка, за да го различи. Така и не разбрах дали камъните поглъщат светлината около тях или обратното, излъчват я.

— Какво е това място? — попитах аз Лили.

Светлината направо погълна думите ми и се настани като осезаемо присъствие в устата ми.

— Има го, откакто свят светува. То е извор на надежда. Това е сърцето на Лондон, сърцето на Британия — извика тя в отговор. Аз обаче чух само шепот. — Това е едно от сърцата на света.

Е, това обясняваше всичко.

— Безопасно ли е? — поинтересувах се аз.

Лили се обърна и въпреки ослепителната светлина свали очилата и присвила очи, ме погледна вторачено.

Повече не беше нужно — разбрах я.

— Мечтала съм си за това място — обади се и Ума. Зяпнала от почуда и възхита, въртеше бавно глава и разглеждаше пространството наоколо. — Но си мислех, че е в рая.

— Може и да е там, миличка — каза Лили. — Но ако не побързаме, току-виж се превърнало в ад.

Ума кимна, ала явно не ѝ се искаше да направи и крачка. Лили пое сака от Шобан и започна да рови в него. Извади сребърна пръчица, дълга някъде към педя, с ръкохватка, украсена с прелестен филигран и завършваща с ръчичка с един-единствен остър пръст, който сочеше право напред.

— Мене, мене текел упарсин — казах — помнех библейските думи от една серия на „Нощна галерия“.

Лили ме погледна.

— Странно е, че го казваш. Искаш ли да го напиша с пръчицата върху стената? — попита тя и вдигна сребърната показалка.

— И аз не знам защо го казах. Сигурно се чувствам като в клетката на лъвовете.

— Ти обаче знаеш, че думите са били написани върху стената на Балтазар, а не в клетката на лъвовете. Даниил си е имал ангел, който да бди над него.

— Ходил съм на неделно училище преди много години — заоправдавах се аз. Да не говорим пък за „Нощна галерия“. — Имаме си Шобан.

Лили сви рамене. Отиде наред огромното помещение и приклекна. Започна да рисува с пръчката нещо по пръстта. Огледах се отново и видях, че камъните наистина са сложени в определена последователност: в квадрат, в средата на който имаше пети камък. Лили изписваше черти, които да свързват стълбовете в средата. Ума стоеше със скръстени ръце и само наблюдаваше.

Разбрах, че става нещо, най-напред по звука.

Докато Лили рисуваше, тътенът се засили, стана по-кънтящ. Разнасяше се отвред, имах чувството дори, че идва *от* самите нас. Чувал съм през годините израза „музика на сферите“ и знаей, че означава свършения звук от самото движение на вселената, но дори и такава музика да съществува, тя едва ли е по-прелестна от онова, което чух в огромното помещение под Лондон.

Докато не пропълъзя фалшивата нота.

Рекох си, че който — каквото, където — и да е натиснал клавиша, го е направил случайно. В началото тази нота само направи музиката още по-богата и прелестна — всеки велик творец ще ви каже, че такова е въздействието на малкия недостатък сред свършенството. От първо нотата прозвуча като контрапункт на общото съзвучие. После обаче екна втора фалшива нота. И трета. И най-неочаквано ме побиха тръпки от райската, вдъхваща ведрост музика.

Промени се и светлината — със заврънкулките, които изписваше с пръчицата, Лили не увеличи силата ѝ, затова пък направи така, че тя да дойде сякаш на фокус и да стане кристално ясна, някак бистра. Всяка линия, всяка плоскост станаха по-очертани, изпъкнаха повече. Все едно гледах през чужди очила с тази разлика, че не ми се замая главата. Хванах се как си мисля, че именно така трябва да виждаме света.

Но и яснотата започна да се топи. Светлината пак си беше ярка, ала стана някак пречупена, мътна. В началото си рекох, че само така ми се струва, но когато си магнах с ръка пред лицето, следите мрак пак се появиха и не изчезнаха толкова бързо, както преди. Светлината стана още по-ослепителна и вече едвам виждах Ума и Лили. Извърнах се към Шобан, която бе тръгнала към другите. Последвах я, като

внимавах да не стъпя върху чертите, които Лили бе прокарала по пръстта. Имах чувството, че с мен ще е свършено, ако го сторя.

Лили спря да рисува и двете с Ума огледаха от край до край помещението. Пръчицата в ръката на по-възрастната жена сочеше към тавана. Погледнах нагоре и видях дълги нишки тъма, които се гънеха досущ черни змиорки във все по-наситената светлина над нас. Шобан вече държеше оръжието и макар да бе с очилата, различих върху лицето ѝ познатия притеснен израз. Лили каза нещо, което не чух, и се свлече върху пръстта, където отново започна да рисува.

Точно тогава изникнаха децата.

Бяха десетина, всичките високи най-много метър.

Нямам представа как са се промъкнали в помещението, светлината бе толкова ослепителна, че са могли да влязат отвсякъде, дори от прохода, по който бяхме дошли и ние. Не знаех дали в помещението няма стотици други такива входове. Единственото, което знаех, бе, че посред нощ, в това странно помещение под Ийст Енд в Лондон с неговата вълшебна светлина и омайна музика — ако се вярва на Лили (а кой съм аз, че да се съмнявам в думите ѝ?), в сърцето на света — бяхме обкръжени от деца, сякаш се бяхме озовали наред детска площадка.

Деца, които бяха облечени в черни наметки и носеха черни шапки със смъкнати периферии.

Деца, въоръжени с остри малки ками и лъскави пики.

Деца с дълги-предълги червени бради.

Деца, които след като си възвърнах способността да мисля логично и ясно, всъщност не бяха никакви деца, ами дребни като джуджета същества.

— Алфари — прошепна Лили.

Малките приятелчета на Снежанка се ухилиха като по знак. Имаха остри зъбки, които проблеснаха като смъртоносни наточени сечива.

— Убий ги! — изкрещя Лили.

Те ни се нахвърлиха.

---

[1] Джими Хофа (1913 — 1975), американски профсъюзен водач.
— Б.пр. ↑

20.

Още щом Лили изкрещя, и Шобан натисна спусъка: по най-близкото джудже се посипа град от куршуми. Съществото изпусна пиката и залитна назад. Лицето му стана на тъмна пихтия, а остриите му зъбки западаха като сребърни снежинки. Каквото и да представляваха, малките страшилища бяха уязвими и можеха да бъдат наранени, въпреки че кръвта, рухнала от джуджето, съскаше и се изпаряваше в мига, в който докоснеше пода на помещението. Лилипутът се гърчеше на земята, от обезобразеното му лице се лееше кипнала черна течност. Проклетията не искаше да мре, и туйто.

Шобан улучи още двама от дребосъците, който писнаха като прегладнели пеленачета. Единият остана да лежи, докато другият се нахвърли с насочена кама върху ирландката. Тя го изрита, но джуджето заби острието отзад в прасеца ѝ. Шобан изкрещя и залитна назад, въпреки това обаче успя да натисне спусъка и да изпразни пълнителя в гърба на лилипута, който буквално се прекърши на две.

Успях да видя за миг Ума: тя отбиваше набезите на друга групичка страшилища, наобиколили Лили, която продължаваше да рисува с пръчицата по пода. Едно от джуджетата се юрна към мен. Лицето му беше набраздено от дълбоки бръчки, из брадата му шаваха някакви... неща. Вниманието ми определено беше приковано към лъскавата пика, а също към черните като на птица очи на дребосъка, от които не можех да откъсна поглед. Лилипутът замахна с острието като с коса, аз обаче подскочих овреме във въздуха и това ме спаси да не остана без крак.

Джуджето бе притичало под мен, но после се завъртя като дервиш и пак ми се нахвърли. Отзад към мен се приближаваха още двама дребосъци и аз затърсих трескаво камък или нещо друго, което да ми послужи за оръжие.

Нищо!

Някъде отстрани екнаха пет изстрела и две от джуджетата паднаха, покосени от градушката куршуми на Шобан. Търейки

ранения си крак, неудържимата ирландка вече се бе насочила назад към Ума.

Без да обръщат внимание на поваления си събрат, двете оцелели джуджета ми се нахвърлиха от противоположни посоки, оголили в злобна усмивка ужасните си остри зъби. Напрегнах мускулите на краката си и се подготвих за втори скок — съзнавах, че единственото ми предимство е ръстът.

Мъниците вдигнаха пики, после застинаха.

Песента, която се бе изродила в оглушителна, почти мъчителна олелия, отново се превърна в нежна, съзвучна музика. Светилната се позасили и стана малко по-ясна, при което джуджетата сбърчиха лица и затулиха очи. Престраших се да погледна встрани от дребните си врагове и видях, че всички джуджета са застинали по местата си. Но само след миг трима от малките негодници пак се втурнаха към Ума, която окървавена се бе свлякла до Лили — тя отпъждаше с върха на сребърната пръчка един от лилипутите, който размахваше пика. Шобан беше взела на мушка две от джуджетата, впуснали се в атака, но после и тя застина и се огледа.

Земята се разтресе леко — някъде към 2,8 степен по Рихтер, можете да разчитате на преценката ми, все пак съм си жител кореняк на Лос Анджелис — и за миг музиката достигна пълно съвършенство. Ала не след дълго пак екнаха фалшивите нотки и съзвучието беше удавено от остър мъчителен звук, сякаш се чуваше как разкъсват на парчета огромен звяр.

Земята, белязана от рисунките на Лили, се загъна и започна да пуска мехурчета. Пръстта се надигна като от гейзер със забавено движение и образува огромна могила. От нея се разхвърчаха буци пръст, да си речеш, че невидим ваятел я дълбае с длетото си, докато накрая не остана купчина с формата на човек.

Джуджетата продължаваха да стоят като вкаменени, а Лили се изправи и докосна пръсти до челото на купчината с човешка форма.

Голем оживя с бълбукащ вик, сякаш вълни се разбиваха о каменлив бряг. В мига, в който се размърда, джуджетата зацъкаха напред-назад. Светлината в помещението трепна, а музиката започна да се променя рязко: ставаше ту плавна, сякаш я изпълнява Стан Гетс, ту насечена, все едно свири Орнет Коулман. Присъствието на две взаимно изключващи се сили си беше доста объркващо.

Голем се възправи срещу джуджетата, представлявали непосредствена заплаха за Лили и Ума. Сграбчи в ръчищата си лилипута най-близо до него и направо го смачка на топка, все едно мачкаше лист хартия, преди да го хвърли. Другите джуджета, включително двете, които се бяха юрнали към мен, се обърнаха и се впуснаха да нападат голем. Той вдигна още двама от малките лайнари, засили се досущ чукохвъргач на Олимпийски игри и ги метна във въздуха. Загледах как едното полита на дъга и се блъска с лицето в каменната стена. Не видях какво е станало с другото, затова пък чух как се плъосна на земята с ужасен трясък.

— Дребосъците *нямат причина* да живеят — усетих се аз, че тананикам.

Стори ми се, че помещението подхваща песничката.

Двама други мъници се бяха приближили изотдолу — не че можеха да се приближат от другаде — към голем и го млатеха с пиките по краката. Разхвърчаха се парчета пръст... плът? Голем метна едното джудже толкова силно, че му прекърши гръбнака и горната част се завъртя едва ли не на сто и осемдесет градуса, затова пък вторият дребосък успя да забие острието дълбоко отзад в коляното на великана и той се просна на земята. Джуджето изтича бързо напред, за да удари с пиката голем по главата, ала точно в този миг Ума се втурна светкавично и изрита отстрани лилипута, така че той отскочи от великана. Ума се приземи на задни части и остана без въздух. Друго джудже се завтече с насочено острие към нея, но точно изстреляният куршум на Шобан, явно последният в пълнителя, отклони камата от целта. Дребосъкът тутакси рипна на крака, но вече беше късно. Голем се беше окопитил — нозете му отново изглеждаха непокътнати — и плесна с ръце така, че главата на джуджето остана между дланите му.

Сега вече бяха останали само три дребни чудовища, които кръжаха бавно около великана с насочени към него ками и пики, но според мен нямаха никакъв шанс. Шобан смени пълнителя в пистолета, а Ума и Лили се изправиха. Възрастната жена стоеше наред голямата рисунка, която бе очертала върху пръстта, и със затворени очи мърдаше устни и се поклащаше, точно както възрастните евреи, които бях виждал да се молят по синагогите. Светлината се избистри още повече, песента, огласила помещението,

стана още по-силна и сладостна и аз усетих, че обредът, целящ да ни осигури закрила, почти е приключил.

Дори Лий Харви Осуалд (или който там се е спотайвал върху обраслия с трева хълм) не можеше да се похвали с мерник като на човека, уцелил Лили точно в главата.

Ума изпищя, когато мозъкът на цадик направо изригна от дупката в черепа на възрастната жена. Светлината отново помръкна, а сладостната песен се превърна в мъчителен крясък, сякаш долетял от цигулка на Бърнард Хърман^[1].

В трепкащата светлина изникнаха петима наредени в редица мъже в черно и аз застинах: кошмарът, който ме преследваше — тъмната картина от моите сънища — се бе сбъднал направо пред очите ми. След миг схванах, че те не са нищо повече от мъже от плът и кръв, но после видях, че държат оръжие, и се размърдах. Чух как прокълтяват изстрели, как куршумите свистят и отскачат от древния камък, това обаче не ме спря. Шобан понечи да се изправи, аз обаче я сграбчих, както тичах, и я дръпнах зад каменния стълб, където Ума бе дотътрила Лили. Вече зад стълба Шобан ме изтласка и стиснала пред себе си пистолета, се извъртя.

Мъжете в черно — бяха от Тулий, разбира се — продължаваха да стоят във все по-мътната мъждива светлина.

Джуджетата не преставаха да налитат на голем, когото бяха обкръжили. Един-двама от мъжете от Тулий се опитаха да стрелят по великана, но макар и той да им беше на мушка, беше направен от пръст и глина и куршуми не го ловяха. Шобан също стреля няколко пъти по онези от Тулий, но те бяха встрани от обсега ѝ и тя не ги улучи.

Бяхме изпаднали в безизходица.

Ума се надвеси над Лили, която още стискаше в мъртва хватка сребърната пръчка. Колкото и да е невероятно, ламид вавник не беше мъртва, но дупката в главата ѝ и морето от кръв, в което лежеше, показваха, че минутите, да не кажа секундите ѝ са преброени.

— Ами сега! — завайках се аз.

Ума поклати глава. Бе стиснала ръката на Лили, по лицето ѝ се стичаха сълзи.

— Хайде, мрете бързо — извика дрезгав глас от другия край на помещението. — Еврейката е мъртва. Чудовището умира заедно с нея.

Ако ни накарате да чакаме, ще си платите.

— Хайде, ела ме изяж, нацистка мутро! — отвърна Шобан и вместо удивителен знак изстреля още един откос.

— Ама че работа! — рекох аз. — Голем наистина ли ще умре заедно с нея?

Ума продължи да клати глава. И аз не съм сигурен дали просто не знаеше, дали не искаше да ми каже, или бе толкова стъписана, че вече й беше все едно. Погледнах голем, който продължаваше да отбива набезите на злите джуджета, и изведнъж той наистина ми се видя по-крехък. Стори ми се, че от туловището му хвърчат малки бучки глина.

— Мартин — чу се тъничък гласец.

Понякога мъртвите не искат да умират: Лили, по чиято боядисана коса се виждаха пръски мозък, отвори кафяви очи. От изпръхналите й устни и счупения нос бликаше кръв. Би трябвало да се стъписам и да не повярвам на очите си.

— Какво да правим? — изкрещях, уплашен до смърт.

Ума беше престанала да плаче, върху лицето й се беше изписало изумление. Тя продължаваше да стиска ръката на Лили.

— Скъпа! — изкрещя тя, а Лили вдигна с невероятно усилие — дали изобщо беше човешко? — другата си ръка, в която още държеше по-малката ръчичка на сребърната пръчка.

Устните й се разтвориха, от гърлото й се изтръгна неописуемо мъчителен стон, след който отново рукна отвратителна кръв. Тя вдигна пръчката и ме докосна с нея по челото.

Усетих как ме пронизва ток, все едно ме е ударил парен чук. Разтреперих се и отхвъркнах назад. Бях заслепен от чиста-пречиста бяла светлина. Почувствах как сърцето ми спира, а кръвта в жилите ми се смразява. Усетих отзад на езика си вкуса на изгорено, и долових миризмата на...

На поле лилии.

Вдигнах ръка и видях как Ума ме зяпа с отворена уста. Още стискаше вече безжизнената ръка на Лили. Допълзях при тях и погледнах цадик. Очите й бяха склопени, от раните й вече не течеше кръв. Въпреки ужасните наранявания Лили изглеждаше невероятно умиротворена.

Пръчката в ръката й беше изгоряла и почерняла.

Притиснах два пръста до устните си и ги допрях до нейните.

— Ще дойдат всеки момент — предупреди Шобан.

Видях, че голем още е жив, но се е свлякъл на колене. Джуджетата откъртваха парчета от туловището му. Той се бранеше колкото да не е без никак, но явно не разполагаше с време.

Ние също.

— Баба Дюти — рекох аз.

Ума продължи да ме гледа недоумяващо.

— Баба Дюти — повторих.

— Той е мъртъв — каза ми Ума.

Две плюс две е равно на четири.

— Знам — отвърнах ѝ аз. Почуках се отстрани по главата. — Но той е и тук.

— Ами пусни го тогава — изкрещя Ума.

— Не знам как.

— А как знаеш, че е там?

— Просто знам — отговорих ѝ. — Според мен той се нуждае от... ритуал.

— Ох, майната ти! — каза Ума.

Това беше първата ругатня, която чувах от устата ѝ.

— Ако ще правиш нещо, не се мотай — изкрещя и Шобан.

Видях как мъжете в черно се приближават на редичка към нас. Шобан пак стреля — и този път безуспешно.

— Камъкът! — извика Ума, вторачена в странния стълб.

Аз също го видях. Не беше украсен или осветен като стълба в храма — уфо — на Баба Дюти, но иначе беше съвсем същият, както потомитан, имаше дори малка площадка в основата.

— Какво да правим? — попитах.

— И аз не знам — отвърна Ума и започна да се озърта, сякаш отговорът беше написан някъде край нас.

— Женки... — изсъска Шобан.

— Дар — извика Ума и се шляпна с длан по челото.

— Какво? Какво да принесем в дар?

Ирландката пак започна да стреля. Колко ли патрона ѝ оставаха?

— Не знам — извика Ума. — Нещо ценно и рядко. Може би злато или сребро.

Носеше на дясната си ръка златен пръстен. Опита се да го свали, но той не помръдна.

— Не иска да излезе!

Сграбчих я за ръката и затеглих пръстена. Дърпах, докато Ума не изпищя.

Не помръдваше, и туйто.

— Последният пълнител — извика Шобан.

Отново започна да стреля.

— В монетите има ли сребро? — попитах аз и се потупах по джобовете.

— Мисля, че не.

В единия ми джоб имаше още нещо. Нещо кръгло. Носех го заедно с джобните пари от доста дни, без да се замислям, го пъхах всяка сутрин с пенитата в джоба на панталона си.

Беше пръстенът с печат, който Шобан бе изтръгнала от пръста на мъртвия бабаит от Тулий. Вдигнах го пред лицето на Ума.

— Да! — изписка тя.

Хвърлих се към основата на стълба. Нямах представа какво върша. Стиснах очи и си представих едрото черно лице на Баба Дюти. Представих си, че се намирам в храма — уфо, че съм с Алурд.

Ударих с все сила пръстена в основата на импровизирания потомитан.

Отзад по главата ме прониза вече познатата болка. Имах усещането, че светя и мигам като еднорък бандит.

От устните ми се изтръгна гърления гръмогласен смях на Баба Дюти.

— Мили боже! — чух как възкликна Шобан.

Изправих се, обхванал с две ръце каменния стълб. От устните ми се ронеха думи, които дори не знаех какво означават:

— Papa Legba ouvri baye-a pou mwèn. Pou mwèn pase. Le ma tounen, ma salyie loa yo.

Помещението беше огласено от поредния гръмовен трясък, сякаш се тресеше самата земя. Усетих как започвам да се мятам и гърча: по гръбначния ми стълб премина ток. Но вече го бях изживявал веднъж и начаса разпознах данс-лоа. Почувствах как той се вселява в мен точно както топлото какао пълни чаша. Отново бях cheval. Този път обаче не на повелителя Карфур. За разлика от онзи път в храма в Ливърпул умът ми беше бистър и аз съзнавах какво правя.

В мен се бе настанил много по-могъщ лоа.

Отстъпих назад от потомитан и погледнах Ума. Тя сведе глава и извърна очи.

— Вишну — чух я да казва.

И знаех, че това е моето име. Чух обаче и как отнякъде долита смехът на Баба Дюти, за когото се казвах Самди.

От друго място — място, което обаче можеше да е само вътре в мен — чух и друг глас, гласа на старица, която се обърна към мен с трето име:

— Уриел — рече тя. — Моето момче!

Това име също ми принадлежеше.

Голем, който бе повален на земята от злите джуджета, известни на Север като алфари, най-неочаквано се изправи. За миг джуджетата го погледнаха озадачено, сетне извърнаха очи към мен.

— Достатъчно топло ли е? — викнах през смях.

Те се разбягаха кой накъдето види.

Стъпих наред сложната рисунка, която ламид вавник бе начертала върху пръстта в огромното помещение в сърцето на Лондон. Заговорих на някаква смесица от какви ли не езици, които нямаше откъде да зная: хинди, староеврейски, френски, както изопачено са го говорели робите. И както говорех, се въртях, кръжах и танцувах и с всяка дума светлината наоколо ставаше все по-ярка и бистра, тихата музика на сферите — по-съвършена и точна, докато нотите образуваха име и това име беше тъканта на самото чисто битие.

Някъде в далечината се стреляше, ала куршумите изгаряха и се стопяваха още във въздуха. Светлината се събираше около мен, въртеше се и прииждаше, прогонваше с ослепителната си прегръдка и сетната следа от мрак. Голем мина покрай мен и притегли в обятията си Ума и Шобан, за да ги предпази в мощната си нечовешка прегръдка.

Светлината стана още по-ослепителна, докато накрая вече не се виждаше нищо. Около мен се люшна бляскав въртоп, който излъчваше талази сила, помитаща и изпепеляваща всяко зло по пътя си. От ъглите на помещението екнаха писъци, но не след дълго чистата светлина удави и тях. Музиката достигна предела на чистотата: съвършеното, неумолимо, непоносимо съзвучие.

И после в миг заглъхна.

Къпех се в светлината — и аз не знам колко дълго съм стоял. В главата ми ехтяха гласове, които обаче заглъхваха и се отдалечаваха.

Стори ми се, че чувам как Лили и Баба Дюти се смеят заедно, но и този смях се стопа като сън в утринната светлина.

— Марти! — повика ме Ума.

Приблужи се предпазливо, следвана на половин крачка от Шобан. Върху лицата и на двете се четеше страхопочитание. Голем стоеше, където го бяха оставили — както подобава на голем.

— Да — рекох им. — Аз съм.

— Да те вземат мътните! — каза Ума, безсилна да сдържи сияйната си усмивка.

— Току-виж се оказало, че не си чак такъв гадняр — обади се и Шобан.

Много ласкаво, няма що.

В помещението нямаше и следа от кръвожадните джуджета и техните повелители от Тулий. Ума посочи няколко черни линии върху пода и предположи, че това може би са техните останки, но нямаше как да проверим.

— Всъщност не е толкова важно — отбеляза Ума. — Дори тази пасмина тук да се е отправила към онзи свят, навън има още.

— Не е особено утешително — казах аз.

— Какво да се прави, това е положението! Тези негодници нямат свършване.

— Но тук вече сме в безопасност, нали? — магнах аз към ярко осветеното пеещо помещение.

— Да — потвърди Ума.

Въздъгнах от облекчение.

— Засега.

Е, какво да се прави, трябваше да се задоволя и с това!

— Ами старицата? — попита Шобан. — Ще вземем ли трупа?

— Не — казах аз. Ума ме погледна малко изненадано. — Мястото ѝ е тук. Тя трябва да почива тук.

— А как ще излезем без нея?

— Аз знам пътя — рекох и посочих голем. — Нали?

Голем, който не се беше помръднал, откакто бе пуснал Ума и Шобан, се приближи. Подмина ни и се запъти към врата точно срещу онази, през която бяхме влезли.

— Браво на теб, Файдо^[2]!

Голем нямаше, разбира се, лице, не можеше да ме изгледа кръвнишки или да се нацупи. Но все пак извърна глава и аз разбрах тънкия намек.

Крачехме мълком по тесните проходи, които ни извеждаха все по-нагоре. Голем поддържаше бързо темпо и макар да бяхме превързали крака на Шобан, никак не беше лесно да вървим след него, без да изоставаме. От време на време ми се струваше, че кръжим на едно място, но коридорите си приличаха като две капки вода и нямаше как да съм сигурен.

Нямахме друг избор — трябваше да се доверим на голем.

След известно време старите каменни проходи отстъпиха място на коридори, които очевидно бяха по-нови. Сега вече стените бяха от бетон, тук-там примигваха слаби крушки, отново се появиха табелите „Бритиш Газ“. Голем вървеше ли, вървеше, без да забелязва нищо край себе си.

Отведе ни при малко каменно стълбище, което в горния си край опираше в тухлена стена без отвори. Смътно личаха очертанията на врата, явно зазидана преди десетилетия, ако не и столетия. Нямаше как да минем, освен ако не вдигнем стената във въздуха. Прокашлях се, за да привлека вниманието на голем. Той сякаш не ме забелязваше.

Замахна с все сила към тухлите. Продължи да удря с пестник, докато не зейна дупка, достатъчно широка, за да се проврем с пълзене през нея.

После се дръпна и ни стори път.

— Четвъртият етаж — казах аз. — Пластмасови базилики, дамско бельо, мокри сънища и други шарени илюстрирани картички. Всичко закуп!

Ума се наведе и се промуши през дупката в стената. После подаде ръка и на Шобан, да ѝ помогне да пропълзи след нея. Ирландката се мъчеше като грешен дявол, но не пророни и дума, изобщо не се оплака. Понечих да се провра след нея, като се хванах за ръката на Ума, но спрях още преди да съм прекрачил и с втория крак от другата страна.

— Марти! — повика ме Ума.

— Имам малко работа — обясних ѝ аз.

Върнах се в прохода и слязох две стъпала, за да стигна при голем, който чакаше. Пресегнах се и пяхнах пръсти в процепа, служещ за уста. Извадих мъничкото късче пергамент.

Голем се свлече направо пред очите ми. Допреди миг бе стоял пред мен, сега вече го нямаше.

Вперих очи в сухата пръст, която вече се сипеше надолу по стъпалата.

— Благодаря ти, моето момче — каза някой.

От другата страна на дупката в стената беше тъмно като в рог. И не след дълго разбрахме защо — намирахме се в килера, където държаха метлите. Ума отвори вратата и ние излязохме в криптата в черквата „Крайст“ в Спитълфийлдс. Разбрахме го от огромния надпис върху стената, до който имаше и списък на отслужваните служби. На масата наред помещението седеше възрастен негър, който четеше вестник и си свиваше цигара. Подскочи като ужилен, щом ни видя.

— Откъде се взехте пък вие? — ахна старецът.

Отидох при него и сложих ръка върху рамото му.

— Братко — рекох му, — има неща, които е по-добре да не знаеш.

---

[1] Бърнард Хърман (1911 — 1975), американски композитор и диригент, автор на музиката към много филми на Хичкок, Трюфо, Скорсезе. — Б.пр. ↑

[2] Разпространено в САЩ име на куче. — Б.пр. ↑

21.

— Къде си хванал такъв невероятен тен? — попита Джун Ханоувър.

Беше облечена в зелено костюмче с кройка, последен вик на модата, но този цвят не ѝ отиваше — с него изглеждаше така, сякаш ѝ се гадеше.

— Торкий — отвърнах аз. — Английската Ривиера, нали знаеш.

Тя ме погледна озадачено.

— Шегувам се. Видях го в една туристическа дипляна. Всъщност отскочих за няколко дни до Кан. Да позяпам мацките по монокини на плажовете.

Джун кимна. Колкото и да е тъжно, това явно не се вписваше в образа, който си бе съставила за мен.

— Изглеждаш страхотно — рече тя и се насили да се усмихне.

— Благодаря.

Наистина изглеждах невероятно, макар и да не бях припарвал до Франция. Но все трябваше да измисля нещо. Сега, два дни след случилото се, кожата ми още излъчваше златисто сияние — спомен от приказната светлина, блеснала при последния обред под Спитълфийлдс. Щом се приберях в Щатите, никой нямаше да повярва, че съм прекарал половин месец в Англия. Е, да, ако се приберях блед като платно, веднага щяха да плъзнат слухове, че не съм бил в никаква Англия, ами съм се лекувал в някоя болница за алкохолици. Лос Анджелис е град на несретници.

След като излязохме от криптата на черквата „Крайст“, ние тримата успяхме криво-ляво, без други произшествия, да се дотърим до апартамента на Ума. Пред тях нямаше ченгета, не ни причакваха бабаити на Тулий и зли дребосъци.

Пред нас се беше ширнал само славният Ийст Енд на Лондон.

Раната на крака на Шобан си беше грозна гледка и нямаше да е зле да я позакърпят, но тя не искаше и да чуе. Ума я проми и превърза под зоркия поглед на ирландката. Тя се нагълта с кодеин и легна да

спи. Ние с Ума си побъбрихме, но бяхме толкова изтощени, че сме заспали на канапето в хола, облежнати един на друг.

Когато някъде по обяд се събудих, и двете жени ги нямаше. Ума ми беше оставила бележка, че щяла да се прибере по-късно, но на мен не ми се чакаше. Умирах за дълъг топъл душ, в жилището на Ума обаче имаше само вана. Написках си лицето, пийнах половин чаша портокалов сок, останал в хладилника, и се изнесох.

Излязох в чудесния летен ден, окъпан в ярка слънчева светлина — небето беше синьо, без нито едно облаче, температурата беше двайсет и пет градуса на сянка. Да си речеш, че са внесли деня направо от Южна Калифорния.

Колкото за майтап се отбих в индийския ресторант на Ума. Намерих го веднага и отворих вратата. Както винаги, вътре нямаше къде игла да падне, но всички замръзнаха и ме загледаха под вежди. Ъгловата маса на Ума беше празна, не се виждаше и Шобан. Бях сигурен, че келнерите ще ме познаят, но не би — и те ме загледаха на кръв.

— Бре, бре, бре, объркал съм се — рекох им. — Всъщност ми се яде китайска кухня.

И побързах да се изнижа.

Право в изпълнените с очакване обятия на „Савой“. Регистрирах се, поисках си багажа, който бях оставил на съхранение, преди да се впусна в тайнствените си премеждия, и беж в апартамента: веднага смъкнах дрехите и стоях цял час под топлия (доколкото може да бъде топъл в Англия) душ. Поднових запознанството със стария си приятел — минибара. Подремнах, погледах един полупорнографски филм на платения канал (наистина играеше Шон Ъънг — голяма работа съм, ще знаете, още една червена точка за мен!) и си поръчах от доброто старо обслужване по стаите царска вечеря.

Загледах се в едно състезание на немски овчарки по Би Би си и съм заспал.

— Променил си се — каза ми Джун.

Сутринта ѝ бях звъннал и се бяхме разбрали да се срещнем във фойето. Смятах, че първо трябва да получа одобрението на Джун, преди да се покажа на другите в Индустрията.

— Може би са ми изтекли очите. Голямо зяпане падна по плажа — там госпожичките по монокини с лопата да ги ринеш. Оооh-la-la!

— Не, според мен е друго. Сигурно си правил във Франция и нещо друго.

— Сега, понеже стана дума... — изшушуках съзаклятнически, а Джун, моля ви се, се наведе по-близо. — Та понеже стана дума, се сетих, че всъщност разгромих силите на злото и направих света по-сигурен за демокрацията.

— Я стига си се занасял! — възкликна Джун и се престори на отчаяна. — Изплюй камъчето: как се казва тя?

— Коя?

— Така наречената „сила на злото“.

— Не разбирам за какво ми говориш, честен кръст! — отвърнах аз.

Но въпреки това се ухилих и намигнах, както може да намигне само Марти Бърнс, частен детектив — ще го видите в заставките на „Кълбо от огън“, получи се само на четирийсет и седмия дубъл.

— Добре де. Както и да е.

Повиках с ръка един от сервитьорите и му поръчах две кафета, въпреки че сега вече се пишеха в *моята* сметка.

— Какво ново-старо на Острова на псетата? Мер още ли се хваща за кобура още щом чуе името ми?

Джун отпусна длан върху ръката ми.

— Това пък откъде ти хрумна, Марти? Не си ли видял цифрите?

Поклатих глава и я погледнах озадачено.

— Ама не си ли се чувал с агентката си? — попита тя — не можеше да повярва на очите си.

— Не. Спотая ли се, никой не може да ме открие. Викат ми Марти Тихата вода. Честен кръст, откакто говорихме с теб за последно, не съм чувал и виждал нищо, свързано със сериала.

— Ох, Марти! И това ми било звезда!

— Разправяй де, стига си ме държала в напрежение!

— Ако знаех, щях да ти донеса цифрите, за да ти ги покажа. Марти, рейтингът е страхотен! Отново си на челните места и всички на бърза ръка забравиха какво е станало. В класацията на „Стар“ от миналата седмица „Кълбо от огън“ е на четвърто място, а тази е скочил на второ.

— Виж ти! — рекох аз. Ухилих се до уши. — А кой е на първо място?

— Защо изобщо питаш! Снукър, разбира се — отвърна Джун.

Вече се заливах от смях.

— Не думай!

Наложи се да си избърша очите и именно тогава видях онзи тип, да го вземат мътните.

При нас дойде висок, слаб — европеец до мозъка на костите — облечен от глава до пети в черна кожа, с късо подстригана руса коса — който ни се усмихна. Наведе се и целуна Джун така, сякаш искаше с едно всмукване да ѝ извади сливиците, тя му отвърна с не по-малък плам.

Онзи хубостник беше с обичка на носа и с цели две от гадните безопасни игли за вежди.

— Здравей — каза ми той, след като се изправи.

— Здравсти — отвърнах, като се постарях да прикрия погнусата си.

— Марти, това е Тери. Моят...

— Приятел — притекох ѝ се аз на помощ.

— Да — потвърди Джун и ме изгледа някак странно.

— Мале, виж! — възкликна Тери. Пресегна се да вземе нещо от масичката пред нас. — Съвършено е! — заохка той.

Беше парченце стара портокалова кора, потъмняла до мораво по краищата. Сигурно от кислорода.

— Тъкмо това ми трябваше — викна Тери.

— А?

— Тери прави разни неща — обясни ми Джун. — Най-вече кутии. Художник е. „Гайм Аут“ нарече последната му проява „неуморима“.

Това похвала ли беше? Направих се на възхитен — за всеки случай.

— Прилича на рана — отбеляза Тери и вдигна обелката. — На кървава рана.

— Красива е — включих се и аз.

Изобщо не приличаше на кървава рана. Вече бях пръв спец по тези неща.

Но Тери изглеждаше толкова щастлив, че сърце не ми даде да му го кажа.

Джун искаше да ме води отново в частната телевизия, та пак да слушам глупостите на нейните колеги — рекламаджиите, аз обаче отказах елегантно. Прегърнах я, после те с Тери си тръгнаха. Докато излизаха от „Савой“, Тери лепна ръка на задника ѝ и го замачка като гумена топка. То не беше любов, то не беше чудо!

Сега вече се чувствах малко по-сигурен за положението си и страх, не страх, звъннах на своята агентка, която вероятно вече се притесняваше не на шега къде ли съм се запилял. Кендъл дори изтърси един-два пъти „по дяволите“ и „да те вземат мътните“, та разбрах, че наистина е разстроена. (Аз също се притеснявах, че Холивуд е започнал да ѝ дотяга.) Успях да я поуспокоя и тя потвърди каквото ми беше казала и Джун: сериалът е станал хит и във Великобритания и над мен не тегне никаква опасност. Кендъл изрази все пак загриженост за донякъде странното ми поведение, ала аз посмекчих гнева ѝ с обещанието, че жив или мъртъв най-късно на другия ден хващам самолета за Лос Анджелис.

Излязох от хотела и спрях такси.

— За къде си, момче?

— Комършъл стрийт — отвърнах аз. — Спитълфийлдс.

Слязох пред черквата „Крайст“ и зяпнах надвисналата над мен камбанария. Поклатих глава и се запитах дали на този свят има сграда, която да е толкова невероятна — и горе, и долу. После си спомних как Лили е казала, че това е само „едно от сърцата на света“ — сигурно си беше така.

Разходих се бавно из квартала. Мина ми през ума дали да не вляза в някоя съседна кръчма и да обърна набързо една бира, но ме достраша да не би Кинг още да е тук и да си държи монолозите. Тръгнах по неугледните улички зад черквата, те обаче не ми се видяха чак толкова мрачни, както преди. Свърнах по Брик Лейн и поех по маршрута на протестната демонстрация, покрай голямата джамия, наблъскана с дребнички азиатци в бели роби и шапчици по главите, покрай безчетните чайни и кебапчийници. Стигнах чак в северния край на улицата, където срещу индийските ресторантчета имаше две

еврейски хлебарници. Преди контраста ми се бе сторил странен, сега обаче само кимнах одобрително.

Върнах се чак на Хай стрийт в Уайтчапъл, а оттам тръгнах по криволичните улички към индийския ресторант на Ума. Отворих вратата — излишно е да казвам, че вътре беше пълно — но никой не ми обърна внимание. Ума седеше в ъгъла заедно с Шобан, двете пиеха чай. Разположих се на свободния стол и келнерът тутакси сложи пред мен бутилка „Кингфишър“, после забърза нанякъде.

— Какво препоръчвате? — попитах с усмивка.

— Намери си истинска работа — изръмжа Шобан.

— Повярвай ми, мисля по въпроса — отвърнах аз.

— Как си, Марти? — рече и Ума.

— Колкото и да е изненадващо, повече от добре. Всичко е... наред. Определено.

— Радвам се да го чуя.

— А ти как си? — обърнах се аз към Шобан.

— Бодро като кукуряк и за любов готова.

— Обзалагам се, че гледката е страхотна.

— Никога няма да разбереш — тросна се тя.

Ухили ми се по-злобно и от най-злото джудже.

— Напускаш ли ни, Марти?

— Утре — отговорих аз. — Холивуд ме зове. Като Грегъри Пек, привързан към гърбината на кита.

И двете ме погледнаха странно.

— Трябва да си уредя живота и извън киното — изпелтечих аз.

— Ами вие двечките? Какво смятате да правите?

— Имаме да правим много неща — отвърна Ума. — Имаме да водим и много битки. Вечна бдителност — ето каква е цената на свободата. Казал го е Буда.

— Пък аз си мислех, че го е казал Томас Джеферсън.

Ума сви рамене.

— Знам със сигурност, че не е Джери Адамс — добавих аз.

— Затваряй си устата, тиквеник нещастен! — скастри ме Шобан.

— Ами Тулий? — попитах аз.

— Привържениците му пак са си тук. И винаги ще бъдат.

— Не звучи обнадеждаващо — отбелязах аз.

— Изпълнихме задачата си, което не е малко. Нанесохме им удар, но те пак ще се върнат. Онези, които унищожихме, ще бъдат заменени от други. За съжаление омразата не знае граници.

— И вие ще продължите да се борите с тях, така ли?

Ума поклати глава или може би кимна, така и не разбрах.

— Как ще се оправяте без мен?

— Все ще намерим начин — каза Шобан.

— Тулий се състои от първични организации — обясни Ума. — Ние разгромихме една от особено мощните им групи и това ще се разчуе. Но унищожените ще бъдат заменени от други.

— За късмет имам опит с първичните организации — вметна Шобан.

— Не се и съмнявам.

Известно време си пихме в мълчание чая и бирата.

— Искаш ли да се върнеш в Лос Анджелис? — рече накрая Ума.

Личеше си от сто километра, че пита колкото за да смени темата, но въпреки това аз се замислих.

— Да ти призная, искам — отговорих ѝ.

И това си беше самата истина. След няколко седмици започвах снимките на продължението на „Кълбо от огън“ и аз усетих, че не ме свърта да застана пред камерите.

Трябваше да живея цели четирийсет години в Лос Анджелис, за да се почувствам кореняк, но ето че и това най-последно беше станало.

Погледнах Ума и ми се прииска да ѝ задам дълъг-предълъг списък с въпроси, които направо си напираха отвътре. Видях как тя се вторачва в мен, как очите ѝ се разширяват, а крайчетата на устните ѝ се извиват в донякъде горчива усмивка.

Не ѝ зададох нито един въпрос.

Изправих се и я притиснах с все сила до себе си, после я мляснах право по устните. Обърнах се и към Шобан и видях в очите ѝ неподправен ужас. Знаех, никак не е изключено да е въоръжена, но все пак рискувах.

Прегърнах и нея и хукнах презглава към изхода.

Отидох на летището рано — вечно подранявам, което си е ужасно глупав навик, защото щом вляза в залата, започвам да нервнича

и да чакам да обявят полета. А *най-глупавото* е, че отивам на летището рано, а се качвам на самолета в последния момент, макар че пътниците от първа класа могат да минат първи, ако искат. Просто не обичам да седя в самолета и да чакам. Е, не обичам, разбира се, да седя и на *летището* и да чакам, но нали съм си нервак, навиците ми не са подчинени на никаква логика, та е безпредметно да бъдат оспорвани и обсъждани.

Взех си на барчето една бира. Можех да отида в залата за пътниците от първа класа, но хората, които се черпят по такива места, се дуют като пуяци, чак ще се пръснат, и ми късат нервите. Марти Бърнс, човек от народа, предпочита да си пие питието с простолюдието.

Обявиха и моя полет, но още викаха пътниците за места 23–30, та си поръчах още една „Стела“. Двама британци в евтини сини костюми се наместиха до мен на бара — започнаха да се наливат с топла бира и да се потупват взаимно по гърбовете, както пийналите обичат да правят. Бях доста шумни, но аз просто не им обръщах внимание — бях се съсредоточил върху кехлибарените наслади на най-доброто белгийско пиво (по лиценз). Не съм и забелязал кога е влязъл азиатецът.

— Мръсен пакистан! — чух да казва единият син костюм.

Неговото приятелче кимна.

— Плъпнали са навсякъде. Тъпаци!

Нямаше начин азиатецът да не ги е чул, но се направи, че не е. Плати си кока-колата и благодари учтиво на бармана. Седна на масичка по-встрани от барплота.

И аз смятах да не обръщам внимание на тия копелдаци. И те бяха от моя самолет, имаха последните места, затова си взех рестото от плота и го прибрах в джоба си. Написах нещо, извадих го и що да видя: малкото късче пергамент, което бях взел от устата на голем.

Върху него имаше една-единствена дума на староеврейски.

— Помня, едно време в страната живееха само бели — каза син костюм номер две. — Страната има нужда от граждани, които да не са чак толкова мургави.

Погледнах още веднъж думата върху пергаментата. Пъхнах листчето обратно в джоба си.

После се изправих в целия си ръст и ударих с все сила онази расистка свиня. Мъжът залитна от високия стол и се строполи с трясък на пода. Приятелят му направо си глътна езика, когато се извърнах и към него.

— Всички ние имаме нужда от малко повече търпимост — казах аз.

Видях как барманът посяга към телефонната слушалка.

Чух как викат за последно пътниците от моя самолет.

Хвърлих един поглед към онзи приятел — азиатецът с кокаколата. Той вдигна чашата към мен и ме озари с усмивка. Кимнах му и хукнах.

Успях все пак да хвана самолета.

ПОСЛЕСЛОВ

В този роман съм си позволил обичайните за всеки писател волности, като се почне от географията на Лондон и се стигне до безспорно свещените обреди, вярвания и митологии на различни религии и култури. Но нали точно заради това и се нарича „белетристика“.

Все пак съм се опитал да не своеволнича прекалено много и бих искал да изброя някои от източниците, от които съм почерпил полезна информация.

Човек не може да пише за Йист Енд и по-точно за черквата „Крайст“ в Спитълфийлдс, без да се осланя на понякога смайващите трудове на Йън Синклер, всепризнат поет на Лондон и неговите потайности. Който проявява интерес към наблюденията на Синклер върху невероятните (в буквалния смисъл на думата) черкви на Николас Хоксмур, нека прочете „Топлината на Люд и мостът на самоубийствата“. Открих Синклер благодарение на чудесната книга „От ада“, в която Алън Мур и Еди Камбъл описват блестящо под формата на комикс убийствата в Уайтчапъл. Нямам представа дали версията на Мур се покрива поне малко с истината, но качеството на рисунките и сладкодумният разказ наистина са блестящи и всеки би трябвало да си купи книгата. Който се интересува от Хоксмур, вероятно ще поиска да разлисти и донякъде накъсания роман „Хоксмур“ на Питър Акройд, както и едноименното научно изследване, което Кери Даунс е посветил на архитекта и неговото творчество. Пак на черквата „Крайст“ в Спитълфийлдс е посветен и трудът „Архитектурен проект №22“ под редакцията на Колин Еймъри, Мартин Робинсън и Гавин Стамп. Дано имате късмет да намерите екземпляр от книгата.

От полза се оказаха и два прекрасни справочника — „Енциклопедия на Лондон“, истинско съкровище, излязло под редакцията на Бен Уайнреб и Кристофър Хибърт, и „Речник на староеврейските предания и митове“ от Алън Ънтърман. Всички

грешки и неточности в романа (преднамерени или неволни) са допуснати, разбира се, изцяло по моя вина.

Трябва да благодаря и на неколцина души, съдействали за написването на книгата: на Луис Шлехтър за неговата подкрепа, на Гордън ван Гелдър за редакторските съвети и невероятна доброта и разбира се, на господин Стивън Джоунс.

Благодаря най-вече на Джейн... за всичко останало. Благодаря ѝ отново — за кой ли път!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.